

Міністерство освіти і науки України
Таврійський державний агротехнологічний університет
імені Дмитра Моторного (Україна)
Факультет Економіки та бізнесу
Кафедри публічного управління, адміністрування та права

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ: ТЕОРІЯ І КРАЩІ ПРАКТИКИ СТОЛІТТЯ

Матеріали
Всеукраїнської науково-практичної конференції
(17 жовтня 2020 року)

Мелітополь, 2020

УДК 351.001.76(63)

I 67

Рекомендовано до друку НДІ Соціально-економічного розвитку регіону Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного (прот. № 4 від 10.11.2020 р.)

Рецензенти:

Воронкова Валентина Григорівна – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри менеджменту організацій та управління проектами, ЗНУ, Академік Української академії політичних наук.

Драган Іван Олександрович – доктор наук з державного управління, професор, завідувач кафедри економічної безпеки, публічного управління та адміністрування Державного університету «Житомирська політехніка».

I 67

Інноваційні технології публічного управління та адміністрування: теорія і кращі практики 21 століття: Матеріали Всеукраїнської науково - практичної конференції (17. 11. 2020 року, Мелітополь Україна) / відп. ред. Ортіна Г.В. Мелітополь: ФОП Однорог Т.В., 2020. 235 с.

ISBN 978-617-7823-34-5

Матеріали подано в авторській редакції

© Автори матеріалів, 2020

ЗМІСТ

Секція 1: Філософія публічного управління в сучасних умовах перебудови суспільства та влади

Городиська О.М. GOVERNMENTALITY ЯК ПРИНЦИП УПРАВЛІННЯ ТА САМОУПРАВЛІННЯ СУБ'ЄКТУ.....	6
Коростильов Г.Л. ФІЛОСОФІЯ МЕНЕДЖМЕНТУ КАДРОВОЇ ПОЛІТИКИ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ.....	8
Пунченко О.П. ИННОВАЦИОННОЕ РАЗВИТИЕ: ЕГО СУЩНОСТЬ, КРИТЕРИИ И ПОКАЗАТЕЛИ.....	10
Дольська О.О. ВИКЛАДАЧ ЯК МЕНЕДЖЕР ЗМІСТОВНОЇ СКЛАДОВОЇ ДИСЦИПЛІНИ (ДО ПИТАННЯ: КУДИ ПОДІЛИСЯ ВИКЛАДАЧІ-МЕТОДОЛОГИ?).....	14
Тесленко Т.В. ІСТОРИКО-ФІЛОСОФСЬКІ ЗАСАДИ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ. ОСВІТНІЙ КОНТЕКСТ.....	20
Харечко Д.О. ОСОБЛИВОСТІ СУСПІЛЬНО-ВЛАДНОЇ ВЗАЄМОДІЇ У ФОРМУВАННІ СТРАТЕГІЇ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В ГУМАНІТАРНІЙ СФЕРІ ЩОДО СОЦІАЛЬНОГО ПАРТНЕРСТВА ТА СПРАВЕДЛИВОСТІ.....	22

Секція 2: Інноваційні технології публічного управління та місцевого самоврядування

Безугла Л.С. СУТНІСТЬ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	25
Горблюк С.А. ІНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ВИРОБЛЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ РЕВІТАЛІЗАЦІЇ МІСТ У ФРАНЦІЇ.....	28
Солонцов О.С. ВИЩА ОСВІТА ЯК СФЕРА ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ.....	30
Воронкова В.Г., Нікітенко В.О. МИСТЕЦТВО СИСТЕМНОГО МИСЛЕННЯ ЯК ОСНОВА ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ.....	32
Гарбар А. ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА ЗАЙНЯТОСТІ РІЗНИХ ВЕРСТ НАСЕЛЕННЯ В УКРАЇНІ.....	35
Дзядук Г.О. АГРОБІЗНЕС, ЯК ОБ'ЄКТ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ.....	37
Застрожнікова І.В. ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ.....	40
Коробський О. ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗБУТУ ПРОДУКЦІЇ АГРАРНОГО ПІДПРИЄМСТВА.....	43
Кулик Я.І. ОРГАНИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ СПОРТУ ТА МОЛОДІЖНОЇ ПОЛІТИКИ В РЕСПУБЛІЦІ ПОЛЬЩА.....	46
Любинський О. ВИКОРИСТАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ІНЖЕНЕРІЇ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ.....	48
Мальчев Б., Сфіменко Л.М. ВЗАЄМОДІЯ ДЕРЖАВНОГО ТА МУНІЦИПАЛЬНОГО РІВНІВ УПРАВЛІННЯ ЯК ФАКТОР УСПІШНОГО ДЕРЖАВНОГО БУДІВНИЦТВА.....	50
Мережко Т.Г. ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА У ГАЛУЗІ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ.....	53
Мітков В.Б. ПРІОРИТЕТИ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ОТГ.....	55
Мороз О.В. ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ ГАЛУЗЬОЮ ОСВІТИ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ: ПРАКТИКА КИТАЮ.....	56
Самофалов Д. РЕФОРМИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ, ЯК ГЛОБАЛЬНЕ РЕГУЛЮВАННЯ.....	58
Самофалов Д. КАДРОВА ПОЛІТИКА У ДЕРЖАВНІЙ СЛУЖБІ.....	60
Сергієнко Т.І. МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ В СИСТЕМІ ПУБЛІЧНОЇ СЛУЖБИ.....	63
Силечник М. БЕЗРОБІТТЯ ЯК ОСНОВНА ДЕРЖАВНА ПРОБЛЕМА РОЗВИТКУ КРАЇНИ.....	66
Стародубець В. САМОРОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ КЕРІВНИКА ЯК ЛІДЕРА ІННОВАЦІЙ І ЗМІН В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ.....	69
Дмитрів О.Р. ОКРЕМІ ПИТАННЯ ЕЛЕКТРОННОЇ ДЕМОКРАТІЇ В НОВОСТВОРЕНИХ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАДАХ.....	72

Оксін В.Ю. ПАРТНЕРСЬКА ВЗАЄМОДІЯ ЯК ПРОВІДНА ОЗНАКА ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ МІСЦЕВОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ	74
Александрович Г.Р. ФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ.....	76
Єфіменко Л.М. МОЛОДІЖНА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ	79
Сітко Д.С., Воронкова В.Г. ІННОВАЦІЇ В СФЕРІ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ	81
Перевізник В.М. РЕСУРСИ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ І УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ.....	83
Бабін.В.І., Воронкова В.Г. СУБ'ЄКТИВНІ ПРОБЛЕМИ НА ЕТАПІ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ В СФЕРУ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ	86
Абрахам Ю.В. ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ.....	88
Бугайчук О.В. УПРАВЛІННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ НА ПІДПРИЄМСТВІ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ.....	92
Буканов Г.М. ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ: ГЛОБАЛЬНИЙ ВИМІР	95
Грушко І.І. КОНЦЕПТ НАЦІОНАЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ У КОНТЕКСТІ ТЕОРІЇ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН.....	98
Мороз С.А., Мороз В.М. СИЛА ПРОЯВУ ДЕТЕРМІНАНТ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ: АНАЛІЗ ДУМКИ РОБОТОДАВЦІВ ТА НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ЗМІСТУ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ.....	100
Ортіна Г.В. ВПЛИВ ДЕРЖАВНИХ ІНСТИТУТІВ НА ТУРИСТИЧНУ ГАЛУЗЬ В КРИЗИСНІЙ СИТУАЦІЇ 2020.....	105
Рибальченко Н., Ортіна Г.В. СИТУАТИВНИЙ ВСПЛЕСК ВНУТРІШНЬОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ.....	108
Єрих Д.А. ЗАГАЛЬНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ В ОРГАНАХ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ	110
Мальчев Б. ФЕНОМЕН СУЧАСНОГО ВИБОРЦЯ.....	112
Хрущ С.В. СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УКРАЇНІ	115
Чорний О.В. ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В КОНТЕКСТІ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СУСПІЛЬСТВА У ПЕРІОД ПАНДЕМІЧНИХ СИТУАЦІЙ.....	117
Шаров С.В. МЕНЕДЖМЕНТ ЗНАНЬ ЯК СУЧАСНА ТЕХНОЛОГІЯ УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДОМ ВИЩОЇ ОСВІТИ	120
Якименко С. В. ВИЩА ОСВІТА, ЯК ОБ'ЄКТ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ.....	122
Балан К.Є. ПОКАЗНИКИ СПРОМОЖНОСТІ УТВОРЕНИХ ОТГ	124
Плотніченко С.Р. ЕТИКЕТ ДЕРЖАВНОГО СЛУЖБОВЦЯ	126
Плотніченко С.Р., Кравець З.О. ОРГАНІЗАЦІ ДІЛОВИХ ПЕРЕГОВОРІВ	128
Плотніченко С.Р., Островерхов В. ОРГАНІЗАЦІЙНА КУЛЬТУРА	132
Плотніченко С.Р., Попович С.В. Методи ведення переговорів.	135
Плотніченко С.Р., Дмитров О.М. ЕТИКЕТ ОНЛАЙН ПЕРЕГОВОРІВ.....	138
Плотніченко С.Р., Ткачук Ю., Скребейко С.ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ДІЛОВИХ ПЕРЕГОВОРІВ.....	139
Плотніченко С.Р., Юрійчук Д.А. КОРПОРАТИВНИЙ СТИЛЬ УПРАВЛІННЯ	141
Антропов Я. ПРОДАЖ ЗЕМЕЛЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ: ДО ПОСТАНОВКИ ПИТАННЯ	144
Горбова Н. РЕФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ – ШЛЯХ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОЇ МОДЕЛІ НАЛЕЖНОГО УПРАВЛІННЯ.....	147
Моторін В.А. ОСНОВНІ КОМПОНЕНТИ СТРАТЕГІЙ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ.....	151
Мураль В.А. ОСНОВНІ ПЕРЕДУМОВИ ПРОВЕДЕННЯ ПРОЦЕДУРИ БАНКРУТСТВА ТА ЇЇ НАСЛІДКИ.....	153
Островерхов В.АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ТА АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ РЕФОРМ	156
Плотніченко С.Р., Абібуллаєв В.Ю. Ковалова Л.С. ДІЛОВІ ПОДАРУНКИ.....	160

Секція 3: Правове регулювання публічного управління та адміністрування

Грабчук О.В. ПРАВОВІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ В УКРАЇНІ	162
Ейдельштейн Я.Ю., Легенчук І.А., Сергієнко Т.І. ПОСАДОВІ ОСОБИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ: ЇХНІЙ ПРАВОВИЙ ТА СОЦІАЛЬНИЙ СТАТУС.....	164
Єрохін Д.О. ОBOB'ЯЗОК СПЛАТИ ЄДИНОГО СОЦІАЛЬНОГО ВНЕСКУ НА ЗАГАЛЬНООBOB'ЯЗКОВЕ ДЕРЖАВНЕ СОЦІАЛЬНЕ СТРАХУВАННЯМ АДВОКАТОМ, У РАЗІ ЗУПИНЕННЯ ЙОГО АДВОКАТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	167
Єрохін Д.О. ВИТОКИ СУЧАСНИХ ПРОБЛЕМ СИСТЕМИ СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ З УРАХУВАННЯМ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ	169
Силечник М. ПРАВОСВІДОМІСТЬ ЯК ФОРМА СУСПІЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ.....	174
Барабашук С.С., Карпюк С.В. КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ КРАДІЖКИ ТА ЇЇ КВАЛІФІКУЮЧІ ВИДИ	176
Барабашук С.С., Карпюк С.В. ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОЗБОЮ ЗА КРИМІНАЛЬНИМ ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ ТА ФЕДЕРАТИВНОЇ РЕСПУБЛІКИ НІМЕЧЧИНИ	179
Куркова К.М. ЗАБЕЗПЕЧУВАЛЬНА РОЛЬ ДЕРЖАВИ ЩОДО ЕФЕКТИВНОГО НАУКОВО-ТЕХНОЛОГІЧНОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ.....	181
Сорока Л.В. ЩОДО ДОЦІЛЬНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ТЕРМІНО-ПОНЯТТЯ «КОНЦЕПТ» У АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІЙ НАУЦІ	183
Гордій О., Єфіменко Л.М. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ В СФЕРІ УПРАВЛІННЯ ЗАЙНЯТІСТЮ НАСЕЛЕННЯ.....	186
Гринь С.О. НОРМАТИВНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНО – ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА	189
Нестеренко О. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЯК ЗАСІБ БОРОТЬБИ ДЕРЖАВИ З НАСЛІДКАМИ COVID-19.....	192
Болюта А.Ю. ДЕТЕРМІНАНТИ КОРУПЦІЙНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ ТА ПРАВОПОРУШЕНЬ, ПОВ'ЯЗАНИХ З КОРУПЦІЄЮ	194
Хрідочкін А.В. КОМПЛЕКСНИЙ МЕХАНІЗМ РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАВДАНЬ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ У СФЕРІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ	197
Марченко Я. ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ ДОГОВОРУ ЛІЗИНГУ	200
Овесков О.В. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ	204
Маєвський Ю.Ф. ПРОДОВОЛЬЧА БЕЗПЕКА В СИСТЕМІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ	208
Овчар С.Г. НАПРЯМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ЕФЕКТИВНОГО ДЕРЖАВНОГО ПОДАТКОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ.....	210
Мельник Б.Ю. КОНЦЕПЦІЯ КАДРОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДПРИЄМСТВ.....	212
Воропаєв А.В. ОЦІНКА СТАНУ ЦІНОУТВОРЕННЯ В УМОВАХ КОНКУРЕНЦІЇ ВИРОБНИКІВ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ТЕХНІКИ: ВІТЧИЗНЯНИЙ ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД.....	215
Братусь Г.А., Карбовська Л.О. ЗАСТОСУВАННЯ СТАТИСТИЧНИХ МЕТОДІВ ПРИ МОДЕЛЮВАННІ ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ.....	218
Шакеров А.І. ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ РИНКУ КОНДИТЕРСЬКИХ ВИРОБІВ В УКРАЇНІ.....	221
Федоров І.В. ЕКОЛОГІЧНА СКЛАДОВА ПРИ ФОРМУВАННІ МЕХАНІЗМІВ СТІЙКОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ.....	224
Кононович В.Г. СОЦІАЛЬНИЙ ПОТЕНЦІАЛ РОЗВИТКУ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ.....	227
Колісник Р.М. ОСНОВНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ.....	228
Тогобицька В.Д. ОСНОВНІ НАПРЯМИ ВПЛИВУ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ НА ЕКОНОМІЧНУ ДІЯЛЬНІСТЬ ДЕРЖАВИ.....	231

УДК 141.319.8

GOVERNMENTALITY ЯК ПРИНЦИП УПРАВЛІННЯ ТА САМОУПРАВЛІННЯ СУБ'ЄКТУ

Городиська О.М.

кандидат філософських наук,

Національний технічний університет

«Харківський політехнічний інститут», Харків

Складна та багатовимірна картина сучасного світу постійно змушує людину переглядати своє місце, можливості, функції та перспективи у навколишньому середовищі. Це стосується не лише власне екзистенційного боку людського буття, але й також її соціальних та політичних орієнтирів, які завжди є проблематичними та мають далекі наслідки не лише для окремого індивіду, ба більше – для всього суспільства.

Комплексні відносини людини, суспільства, влади довгий час були одним із провідних питань у філософії М. Фуко, який розробляв не лише теорію дисциплінарного суспільства, але й присвятив низку праць питанням людського досвіду, в тому числі – управлінської практики, проте із широким тлумаченням поняття «управління», в тому числі у античному сенсі, коли управління розумілося, перш за все, як досвід по відношенню до себе, а потім до інших. Саме при розробці проблеми досвіду управління у значення управління собою Фуко формує цікавий термін, щільно пов'язаний із низкою інших важливих понять, – *governmentality*.

Governmentality використовується як один із провідних термінів у роботі М. Фуко «Управління собою та іншими». Будь-який особистий досвід починається з окреслення певного проблемного, досвідного поля, на основі якого та відповідно до якого здійснюється, власне, індивідуальна практика особистості. Фуко називає його «наявним полем можливого досвіду», яке передбачає аналіз ігор істини, відносин влади та практик відношення до себе (*self*) та до інших [1, с. 117]. Це означає, що людина, вступаючи на поле реального досвіду, має, перш за все, спитати себе, ким вона є як суб'єкт знання, як суб'єкт, який використовує або підкоряється відносинам влади, та ким вона є як суб'єкт, котрий відбивається у власних діях себе як моральної істоти. Усі ці питання приводять до розуміння того, що контекст кожного індивідуального неповторного досвіду вибудовується та залежить від матриці «знання (істина) – управління – я сам» [2, с. 455]. Проте найбільш багатозначним, на наш погляд, тут виявляється, власне, поняття управління,

хоча все ж доречніше буде застосовувати саме те поняття, що його формулює сам Фуко, – governmentality.

Цей концепт є досить складним за своєю будовою, і це виявляє та підкреслює його багатозначність та потребує обережності та коректності у використанні. Сам термін governmentality не має точного перекладу: як бачимо, переклад з французької на англійську був майже прямим достотним запозиченням, бо обидва варіанти є спорідненими й використовують у своїй будові два різні поняття, які, у свою чергу, теж є складними та багатозначними. Governmentality складається зі концептів govern та mentality, які означають, відповідно, «управління, управляти» та «мислення, менталітет, умонастрій, устрій розуму». Отже governmentality дуже складно перекласти достатньо коректно, щоб вірно його витлумачити. Проте саме цей термін є важливим для розуміння не лише складових процесу реалізації владних відносин у суспільстві, але й для усвідомлення особистістю свого місця, функцій та можливостей у світі. В цілому поняття governmentality можна визначити як такі організовані практики (ментальні, раціональні, технічні тощо), які дозволяють управляти суб'єктом. Тут необхідно зазначити, що суб'єкт не є просто елементом загального пізнавального процесу, тобто він не розуміється гносеологічно або епістемологічно, бо це взагалі інший аспект реалізації та функціонування. Суб'єкт, згідно із влучною думкою Фуко, є тим, хто діє, хто реалізує досвід, причому досвід особистісний, щось таке, звідки людина виходить зміненою, навіть більше, – зміненою для нових змін. Тобто має бути природний стан людини – бути у пошуку себе для нового досвіду.

Отже суб'єкт є тим, на кого спрямовується governmentality, хоча певною мірою сама людина занурюється у цей процес, оскільки сама може бути джерелом governmentality. Тому даний феномен можна охарактеризувати і як мистецтво управління, і як спосіб управління (тобто певні розрахунки кроків щодо того, як себе поводити та діяти), і як певну управлінську раціональність, і як техніки та стратегії, завдяки яким суспільство стає таким, що їм можна управляти, і навіть як найкращий можливий спосіб управління взагалі. Проте у матриці «знання (істина) – управління – я сам» governmentality займає посередницьке місце в усіх сенсах, оскільки саме особистісна позиція «я сам» (self) є ключовою. Бути собою тут означає отримати знання, яке змінить це саме «я сам», створить підґрунтя для подальших змін та можливих управлінських процесів, які будуть сприйматися суб'єктом ззовні чи реалізовуватися ним самим. А отже governmentality все ж починається із знання (мислення, умонастрою), який викликає певну модифікацію управління (в тому числі – самоуправління), формуючи суб'єкт у певному його обрисі.

Висновки. Сучасний швидкоплинний світ, вочевидь, потребує постійного оновлення саморозуміння людини та її навичок спілкування та взаємодії з іншими. Це стає часто рушійною умовою її збігання з оточуючим середовищем в умовах перманентної перебудови суспільства та світу в цілому, а також важливим елементом у правління усіма цими надскладними

процесами. Проте варто глибоко усвідомити, що будь-які практик управління розпочинаються та завершуються всередині самої людини як суб'єкту дії, й отже вона є джерелом, метою та основним критерієм усіх управлінських практика, а також приймає на себе a priori відповідальність за усі дії.

Список літератури:

Foucault M. Ethics, subjectivity and truth. The essential works of Michel Foucault 1954-1984. Vol.1. Trans. By Robert Hurley and others. New York: The new press, 1997. 334p.

Tirkkonen S. What Is Experience? Foucauldian Perspectives. *Open Philosophy*. 2019; Vol. 2. pp. 447–461.

<https://www.degruyter.com/view/journals/opphil/2/1/article-p447.xml>

Городиська О.М., кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри філософії Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут», м. Харків

ФІЛОСОФІЯ МЕНЕДЖМЕНТУ КАДРОВОЇ ПОЛІТИКИ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

Коростильов Г.Л.

аспірант кафедри філософії, Національний
технічний університет «Харківський
політехнічний інститут», Харків

Кадрова політика в Збройних Силах (ЗС) України визначена як сукупність принципів, напрямів, форм, методів, діяльності органів військового управління, спрямованої на створення цілісної системи формування підготовки ефективного використання особового складу забезпечення потреб кожної особистості, розвитку у неї стійкої мотивації до військової служби. Вона здійснюється за умов реалізації Концепції кадрової політики, правову основу якої складають Конституція та закони України. Указом Президента України від 26.05.2015 року №287\2015 затверджена стратегія національної безпеки України, Концепція розвитку сектору безпеки оборони України, затверджена Указом Президента України від 14.03.2016 року №92\2016, та інші нормативно-правові акти з питань національної безпеки та оборони. Кадрова політика направлена на приведення кадрового потенціалу Збройних Сил України у відповідність до мети і стратегії її розвитку. Для побудови адекватної кадрової політики важливо виходити з уявлення про цілі, норми і способи здійснення кадрових заходів. Основним механізмом підтримки адекватної кадрової політики є моніторинг особового складу.

Мета кадрової політики в ЗС полягає у створенні умов для гарантованого та якісного комплектування ЗС особовим складом спроможним на виконання завдань за призначенням і його ефективне

використання. Предметом кадрової політики в ЗС є організація управління людськими кадрами ресурсами. Стратегічні напрями і перспективи розвитку принципів кадрової політики відповідно до цілей і завдань, а також систематизований стислий виклад головного найбільш суттєвого та фундаментального в питаннях кадрової політики повинні бути в її концепції. Концепція – це провідний замисел, який визначає спосіб розуміння трактування і описання політичної ситуації. А також діяльності персоналу при розробці, реалізації та удосконаленні кадрової стратегії. Філософія кадрової політики, яка створює її теоретично методологічну базу, є її науково-теоретичним фундаментом. Концепція як система ідей, цілей діяльності та пріоритетів визначає всю кадровою діяльність ЗС України.

Удосконалення кадрової політики в ЗСУ та механізмів її реалізації зумовлене необхідністю забезпечення здатності особового складу ЗС до виконання нових завдань в умовах змін форм, методів і засобів ведення бойових дій; реалізації Україною політичного рішення щодо наближення рівня розвитку ЗС до стандартів НАТО; упровадження демократичного цивільного контролю в Збройних Силах. З метою впровадження передових методики підготовки персоналу збройних сил у напрямку до членства в НАТО, Міністр оборони підписав наказ про проведення пілотного проекту курсів лідерства офіцерського складу тактичного рівня. Основна мета проекту – апробація нових програм професійного складу та шляхів комплектації первинних офіцерських посад. Лідерський курс тактичного рівня включає первинну та базову загальновійськову підготовку, а також фахову складову, зокрема із вивчення процесу планування і ухвалення військових рішень за стандартами НАТО.

Спостерігається необхідність в удосконаленні як самої системи ЗСУ, військових кадрових служб, так і керівної ланки. При цьому важливим є підготовка фахівців для кадрових служб в ЗСУ, розробка нових навчальних курсів з підвищення кваліфікації та перекваліфікації військовослужбовців. Іншим напрямком є запровадження системи підвищення кваліфікації військовослужбовців для проходження служби відповідно до нових умов (перш за все, міжнародного характеру), особливо європейських стандартів у кожній із галузей військової сфери. Особливе зауваження. Кожна країна світу має власні, притаманні лише їй механізми реалізації кадрової політики у військовому середовищі. Ефективність реалізації кадрової політики залежить від фінансових можливостей держави, престижу військової служби в країні, ролі та місця в суспільстві, а також конкурентоспроможності Збройних Сил на ринку праці держави, що забезпечує можливість підготовки кращих фахівців.

Висновки. Досвід світової практики кадрового менеджменту свідчить про те, що без наукового підходу до вирішення проблем кадрової політики і цілеспрямованої підготовки управлінських кадрів відповідного напрямку досягти ефективних результатів неможливо. Для вдосконалення кадрової політики і реформування системи військової освіти у ЗСУ ще багато треба зробити. Слід визначити необхідний обсяг персоналу, кадрів за відповідними

рівнями, провести відпрацювання адекватних професійних вимог і кваліфікаційних характеристик військовослужбовців за всіма рівнями, створити систему суто військової освіти. З розрахунком на підготовку осіб, які з цивільних навчальних закладів, цивільних підприємств та структур залучаються до військової служби, визначити зміст і терміни навчання, підготувати навчально-матеріальну базу і, головне, науково-педагогічних працівників, які мають достатній військовий досвід і добре знають, чому і як має навчатися майбутній військовослужбовець, командир будь-якого рівня, штабний працівник чи військослужбовець іншої сфери бойової діяльності.

Список літератури:

Наказ Президента України №287/2015 Про рішення Ради національної безпеки України від 6 травня 2015 року «Про Стратегію національної безпеки України» //

<https://www.president.gov.ua/documents/2872015-19070>

Проект закону України «Про Концепцію державної кадрової політики України» // www.rada.ua

Клименко В. Проблеми військово-соціального управління: кадрова політика у ЗСУ. / Політичний менеджмент, 2006. № 6. С. 82-88. // http://nbuv.gov.ua/UJRN/ПоМе_2006_6_10

Наказ Міністра оборони України від 03 липня 2020 №246 // https://www.mil.gov.ua/content/mou_orders/mou_2020/246_nm.pdf

УДК 338; 075.8

ИННОВАЦИОННОЕ РАЗВИТИЕ: ЕГО СУЩНОСТЬ, КРИТЕРИИ И ПОКАЗАТЕЛИ

Пунченко О.П.

доктор философских наук,

профессор Одесской государственной академии

технического регулирования и качества, Одесса

Каждый этап в развитии знания о сущности, методах и формах управления социально-экономическими процессами характеризуется комплексом проблем, образующих в своей совокупности интеллектуальный горизонт конкретного цивилизационного устройства. Одни из проблем впоследствии обнаруживают свой преходящий характер, другие же с той или иной степенью обоснованности входят в структуру теоретического мышления и практической апробированности любого времени.

Одной из таких является проблема управления, возникшая еще на заре становления человечества, когда в одном субстрате, помимо биологической структуры, складывается социальная структура. Вся деятельность человечества целенаправленно подвергалась управлению и сегодня создать

новые технологии в управлении, практически не осмысливая их прошлое и настоящее содержание, невозможно. Человечество, прогрессивно развиваясь в будущее, постоянно оглядывается назад.

Несомненно, как бы не исследовались проблемы эффективности публичного управления на современном этапе, какие бы новейшие информационные технологии не использовались субъектом управления, необходимо учитывать тот основополагающий факт, что детерминирующей составляющей в этих процессах выступает мышление. Мышление, как мультивекторный процесс, стратегически охватывает весь современный глобальный мир как системную реальность, пытаясь определить направления устойчивого нового мирового порядка. В этом процессе, охватывающем все стороны социальной реальности, по мнению руководителей Римского Клуба, необходимо формирование нового интегрального мышления. Это мышление отражает форму движения знания субъекта, схватывает определяющее звено в управлении, выступает в форме проверки управленческих знаний на инновационность, уточняет и коррелирует ход мысли субъекта управления. Оно должно выступать способом позитивных сомнений в инновационности технологий управления. Для этого необходима проверка этих новшеств на инновационность. Ведь «инновация – это внедренное новшество, обладающее высокой эффективностью. Является конечным результатом интеллектуальной деятельности человека, его фантазии, творческого процесса, открытий, изобретений и рационализации в виде новых или отличных от предшествующих объектов» [1, с. 254]. Сегодня к инновационной бизнес-среде относятся Парки высоких технологий, исследующие NBIC-технологии; кластер как организационная форма инновационного развития; стартап как элемент IT инфраструктуры и другие.

Главным требованием к инновационности – это подтверждение ее на практике. Так, отмечают Дж. и Дор. Нейсбит, исследуя китайские мегатренды, что «с первых дней реформ Китай ставил эксперименты, выясняя на практике эффективность инноваций. Правовые нормы, страховые схемы, общественные институты, образовательные и инвестиционные модели, даже культурные проекты – все они проходят практическую проверку и должны доказать свою значимость, прежде чем их одобряют к внедрению» [2, с. 127]. Но для инновационного развития, как утверждал Дэн Сяопин, необходимо сбросить кандалы, сковывающие наш разум, освободить наше мышление.

Таким мышлением, как выше было отмечено, выступает интегральное, которое по своей сущности есть научно-практическое, направленное на инновационное развитие всех социально-экономических процессов. Процесс формирования нового по сути мышления представляет собой целенаправленную, осознанную, по сути, деятельность общества, способствующую его прогрессу.

целью познания особенностей научно-практического, интегрального мышления его можно рассматривать с позиций полученных конечных инновационных результатов субъектом, дающих возможность сделать вывод

наиболее типичных признаках этого мышления, которыми выступают новизна в решении проблемы и социальная ценность. Указания на новизну, отражающую инновационный характер полученных результатов, исключает из области нового творческого мышления репродуктивные действия субъекта. Указания же на социальную ценность необходимы для разграничения научного творчества, результатом которого выступает объективно-истинная инновационная информация и «антитворчества», «лжетворчества», «мифотворчества», сдерживающими научно-практический инновационный прогресс.

Научно-практическое интегральное мышление характеризуется неординарностью подхода к решению задач, неповторимостью подхода в выборе варианта решения проблемы. Оно предполагает богатство знания, творческое воображение, интеллектуальную зрелость и смелость его носителя, выступает как процесс создания инновационных теоретических конструктов и практических артефактов.

Инновационность теоретических конструктов связана с рядом экономических и социальных показателей. Сегодня весьма распространенным способом оценки уровня инновационного развития является построение интегрального индекса. В странах Евросоюза инновационные процессы оцениваются по 29 индикаторам, отражающим различные стороны инновационной деятельности. Среди них можно выделить человеческие ресурсы для инноваций; создание новых знаний; их передача и овеществление; финансирование в сфере инноваций, финансовый результат и другие. Данные показатели составляют интегральный инновационный индекс и ежегодно представляются в виде инновационного табло.

«Другой интегральный показатель... уровень конкурентоспособности был разработан экспертами Мирового экономического форума 2011 г. Показатель состоит из трех составляющих: индекса макроэкономической среды, индекса государственных институтов и индекса научно-технического потенциала. Целью данного анализа является выявление основных факторов, определяющих экономический рост» [3, с. 295].

Одна из методик исследования показателей инновационности разработана Организацией экономического сотрудничества и развития для стран, не входящих в европейское сотрудничество. Оценка уровня их инновационного развития включает более 180 показателей. К ним относятся: экономика знаний; накопление знаний; подключение к знаниям; ориентация на новые области инновационного развития – здравоохранение, экологические технологии, биотехнологии; использование инноваций в производственном процессе; конкуренция в мировой экономике и другие.

критериям инновационности необходимо отнести: цели, стратегии, размер инвестиций в производство; годовой размер прибыли, стартовые затраты на осуществление инновационного проекта, научно-технические критерии, производственные, а также экологические. В своем единстве эти

критерии и раскрывают инновационный характер развития конкретного общества.

Что же касается инновационных технологий в управлении, то сегодня в условиях глобализации оно предстало как сетевое управление. Оно открывает новые возможности для эффективного решения как экономических вопросов, так и в области всей совокупности международных отношений. Появление технологий сетевого управления и планирования непосредственно связано с развертывающейся в мировом пространстве информационно-технологической революцией. Использование сетевых технологий дает возможность осуществления сложных результатов в

финансово-экономической сфере; конструктивно реализовывать организационные и контрольные мероприятия, учитывать множество факторов функционирования системы и оперативную обработку больших объемов информации. Сетевой принцип организации и функционирования системы, предполагает полицентричность и участие в управлении всех составляющих данную систему. Сетевые технологии сегодня пронизывают все сферы деятельности человечества, олицетворяя их инновационность.

Заключение. К концу XX века, когда человечество вступило в новую фазу цивилизационного развития – информационную и когда на планете развернулись глобализационные процессы (сегодня последние процессы натолкнулись на «подводный риф» Covid-19 и резко сбавили свою практическую реализацию идей) и человечество осознало, что без новых инновационных технологий невозможен прорыв в будущее, стало на путь инновационного развития. Базовой составляющей этого развития выступает новое интегральное, научно-практическое мышление, которое характеризуется неординарностью подходов к решению задач, выбора вариантов в решении проблемы, высокой практической эффективностью, творческим созданием артефактов в виде ранее не существовавших. Обоснованы показатели и критерии инновационного развития, благодаря внедрению новых технологий.

Список литературы:

Старжинский В.П., Цепкало В.В. 2016. На пути к обществу инноваций. Минск: РИВШ, 446.

Нейсбит Дж. и Дор. 2012. Китайские мегатренды. М.: Астрель, 315 [2].

Старжинский В.П., Цепкало В.В. 2013. Динамика науки и инновационное развитие. Минск: БНТУ, 391.

ВИКЛАДАЧ ЯК МЕНЕДЖЕР ЗМІСТОВНОЇ СКЛАДОВОЇ ДИСЦИПЛІНИ (ДО ПИТАННЯ: КУДИ ПОДІЛИСЯ ВИКЛАДАЧІ- МЕТОДОЛОГИ?)

Дольська О.О.

Національний технічний університет

«Харківський політехнічний інститут», Харків

Коли мова йде про менеджмент навчального процесу, про управлінські освітні структури, мене як практикуючого викладача бентежить одне із головних питань сьогодення – куди поділися методологи організації змісту дисциплін, не навчального процесу, а саме ті, хто раніше відпрацьовував зміст будь-якої дисципліни. Відповідь прийшла непомітно. Кожен викладач став науковцем, який і працює над цим питанням.

Для сучасного викладача слова *глобалізація, культура, економіка* стають все більше прив'язаними до наших освітніх програм [10]. Мене вразила програма майбутнього розвитку Німеччини, яку запропонувала канцлер А. Меркель. На її думку пріоритетами мають стати «Освіта. Бізнес. Культура». Отже освіта на першому місці. Але яка вона має бути у часи глобальних міграцій, гібридних війн, стагнацій у найбільших суспільних сферах тощо? Це і стало предметом моїх роздумів, зокрема, яка має бути змістовна структура і яка має бути метода викладання, на що має орієнтуватися викладач-менеджер.

Сьогодні ми говоримо про новий віток розвитку цивілізації, її назва «Друга епоха машин» [3]. Якщо спиратися на гасла цієї цивілізації та на концепцію освіти постіндустріального суспільства як нової фази цивілізаційного розвитку [4], то в ній присутні 4 моделі освіти: інноваційна (на перше місце ставиться виробництво нового знання і продаж на ринку інноваційного товару; наприклад, США); технологічна (в ній присутні процеси зрощування наукових шкіл, вкладання коштів в нові процеси; наприклад, Японія, яка не володіла фінансами на розвиток фундаментальних наук, але вивчала світовий досвід і розвивала, в основному, електроніку і автомобілебудування); третя – сировинна, що ставить ставку на експорт сировини (наприклад, енергоносіїв чи робочої сили); четверта – нульова [7].

Ми як країна із потужною системою освіти (нам би так хотілося так її характеризувати, і я стою на цих позиціях) ставимо наголоси на 1 и 2 моделі освіти. Але сказати просто про модель, цього замало. Треба визначити, чим ми будемо наповнювати ці моделі. Свого часу я писала про необхідність розуміння викликів з боку суспільства і як наслідок відповідей на них у вигляді змістовних складових дисциплін (в західній традиції мова йде про *курукулум*). Змістовні складові й мають стати підґрунтям для вище вказаних моделей розвитку освіти.

Ще десять років тому я ставила наголоси на змісті викладання дисциплін з метою привернути увагу саме до різноманіття викладання: від

математики і фізики до філософії та мови. Вважаю, що обговорення цього питання може стати віссю, яка вказує на докорінну зміну системи освіти. І ще раз наголошую: перше питання, що виникає, – це *зміни змістовної складової*. Не менш активне – питання *як викладати*. Мені хочеться привести англomовні вирази: "When you teach you touch the future" (викладаючи, ви стикаєтеся з майбутнім) або "We who teach never know the impact" (Ми, викладаючи, ніколи не знаємо, у що це виллється в майбутньому). Ці зауваження, мабуть, відображають американо-британську специфіку: схоже, викладачі мають рацію, коли кажуть про набагато більшу націленість американо-британської освіти на майбутнє, на відміну від вітчизняної, яка більше зосереджена на минулому та сьогоденні. Коли я думала над питанням змісту, форм, методів викладання, мені спало на думку, що вони найважливіші, особливо в умовах скорочення вже не тільки годин, але й скорочення самої дисципліни в окремих вищих.

Американська філософія якось дала мені список ключових слів американського лексикону, пов'язаного із викладанням: *problem solving* (рішення проблем / задач), *critical thinking* (критичне мислення), *lifelong learning* (безперервне навчання протягом усього життя. Повинна зізнатися, що концепція критичного мислення не видається мені найважливішою і захоплюючою. По-моєму, критики в усіх сферах нашого життя і так вже достатньо. Мені видається, що критичне мислення має врівноважуватися здатністю приймати речі такими, як є. Критичне мислення часто виявляється зброєю, яка втягує нас в конфлікт, в напад, атаку і контратаку, конфронтацію або ворожість. Дійсно, конструктивна критика має місце (як приклад, цитата Овідія «Вчитися можна і у ворога»), але іноді критика приймає парадоксальні ознаки (даю цитати, які репрезентують сучасну культуру: «Вічно ти верзешся кінці», – говорила ракета носію. Або вислів корабля про маяк: «Маяк? Буде він мені ще вказувати !!!»).

Американські дослідники Т. Пітерс та Р. Уотермен приписали менеджеру такі найважливіші риси: орієнтація на досягнення успіху; бути завжди орієнтованим на споживача; самостійність та винахідливість; продуктивність; зв'язок з життя тощо. Актуальними залишаються і в наш час соціально-психологічні вимоги до менеджера, які були сформульовані в середині минулого сторіччя Г.Фордом та Ф.Герцбергером. Це: кожна дія повинна бути осмисленою і в першу чергу це стосується того, хто вимагає дій від інших; більшість людей відчують радість від роботи, відповідаючи за неї, задовольняючи свою потребу в особистій приналежності до результатів діяльності, до роботи з людьми, вони хочуть, щоб їх дії були значущими.

Проекція цих незаперечних хрестоматійних істин реалізується в нашій діяльності. Аналізуючи статті за темою «Як викладати математику» (нагадую, що це питання обговорювали математики Д. Пойя, М. Кляйн, філософ Н. Кун з середини ХХ століття, бо вони вже бачили пагубність одного змісту дисципліни і одного стилю викладання), бачу, що проблема загострилася в силу неймовірно швидкого розвитку суспільства. На мою

думку, варто було б порівняти викладання філософії із математикою. Всі автори пишуть про підвищення якості математичної підготовки студентів, що, в свою чергу, тягне за собою вивчення проблеми прикладної спрямованості викладання вищої математики. Вона включає в себе не тільки рішення в ході навчання задач з прикладним змістом, але і дозволяє продемонструвати студентам роль математики в сучасному світі, сприяє формуванню у них системності наукових поглядів. При цьому, з одного боку, прикладна спрямованість викладання переводить математику з загального, абстрактного рівня на вузько практичний, прагматичний, з іншого боку, – дозволяє інтегрувати розрізнені знання студента по різних предметах в єдину систему [1].

Студент повинен навчитися формулювати задачу, переводячи її на мову математики, інтерпретувати результат її вирішення на мову реальної ситуації, перевіряти відповідність отриманих результатів і досвідчених науковців. І тут треба нагадати слова М. Лобачевського: «В математиці найважливіше – спосіб викладання, спосіб, яким викладач дає своїм студентам знання». Іноді спосіб викладання навіть може викликати депресію. Читання літератури з математики – складне завдання (чи не нагадує ця теза про читання філософської літератури?). Математика – це дедуктивна наука, вона розбудовується так, що усі часні результати виводяться із невеликої кількості загальних положень (аксіом). Виникає питання, чи повинен викладач математики у лекційному викладанні слідувати тим принципам, за якими вони подаються у наукових книжках як кінцевої, відшліфованої, логічне послідовної ланки умовиводів? На це запитання є відповідь: є дві лінії: Перша – стрункість, формальна визначеність, логічна зв'язність, тобто те, що отримує назву академічність. Другий стиль – живий. Це відтворення ходу думок із проблемою, зародження питання, теорій, обговорення зв'язку із практикою, відступи до історичних екскурсів тощо [2].

Отже математика може мати різний характер викладання. А філософія? Як їй бути із аксіомами? Про складність цього питання свідчить аналіз літератури останніх часів. Я назву тільки декілька. Свого часу О. Хома (2015) описав ситуацію із формуванням базису гуманітарного знання, Л. Вороновська (2015) акцентувала роль філософії у підготовці фахівців технічного напрямку, В. Тасделен (2014) описав філософію в якості герменевтичного потенціалу культури, Г. Біеста (2020) побачив філософію в якості способу комунікації між освітою, наукою та політикою, Д. Коул (2015) розцінив освіту як перформативну практику, яка містить філософський компонент у будь-яких варіаціях, О. Дольська (2018) дала оцінку можливостей викладання філософії в Інтернет-режимах, наголосивши на необхідності обговорити питання педагогічного розуму, Р. Шепен (2017) наголосив наступне: філософський освітній дискурс повинен трансформуватися. Висновки із аналізу такої потужної літератури: мета філософії – розширення меж життєвого горизонту кожного, накопичення знань для реалізації своїх особистих знань та ідентичностей і вихід за обрії того, що можна прочитати у підручниках.

Як це зв'язано із науково-технічним розвитком? Якщо ми говоримо про науково-технічний прогрес, то доля світу не є парафією тільки науки або техніки в класичному розумінні, до філософії причетні не тільки Платон і Сократ, Ніцше та Кант, але і Галілей, Ньютон, Ейнштейн, Пенроуз, Каку. Вчена ступінь доктора філософії з математики, фізики з'явилася не випадково, бо на пряму причетна до природничих наук (а сьогодні й до технічних та технологічних). Ці люди є носіями особливого бачення світу. Отже, теза про те, що дискурс філософії формує особистий склад мислення, є реальною.

тепер про змістовний характер і методи викладання філософії. Мою увагу привернула стаття викладача Львівської політехніки І. Карівця «Проблемне навчання філософії». Він досліджує види технологій проблемного навчання, методи, обґрунтовує необхідність запровадження таких технологій у викладанні філософії та показує їх специфіку застосування під час вивчення філософії у технічному університеті. На його думку, «Філософія як навчальна дисципліна у вищому технічному закладі повинна надати концептуальне розуміння підвалин спеціальних наук, а також настановити студентів на вирішення світоглядних проблем у межах їхньої майбутньої професійної діяльності. Це максимальне завдання дисципліни».

Щодо «мінімального, тут можна скористатися поняттям «протофілософія», яка покликана уточнити відносно прості і близькі досвідомі поняття та формулювання» [бс. 188-189]. Автор статті ґрунтовно описує характер можливих проблем, їхню постановку та вирішення.

На нашу думку, світ немов сам «вносить» корективи у змістовні трансформації і методи та способи викладання.[8] Я поставлю наголос на тому, що сьогодні ми даємо багато нової інформації, її важко переробляти. Тому для полегшення сприйняття і засвоєння нової інформації та термінології пропоную наступні способи покращення методів викладання. Вести навчальні щоденники (learning journal), писати стислі «хвилинні» твори (one minute papers). Під час викладання використовувати метод дискусій, різновидами яких є «мозковий штурм» (brainstorming) та «шумні групи» (buzz groups). Важливого значення надаю творчим письмовим роботам – есе, аналітичним та автобіографічним нарисам, які сприяють розвитку критичного мислення, світоглядної свідомості та професійної рефлексії.

Іноді студент не зовсім розуміє зміст лекції або семінарів, або не може звести його до системи. На допомогу приходять організаційно-методичний метод «портфоліо», який дає змогу студентам скласти план проведених занять або організувати проведені заняття за темами. Важливим у навчанні є «кейс» – метод, мета якого полягає в аналізі студентами запропонованих викладачем практично орієнтованих проблемних ситуацій та завдань з фаху (може із політики, побутового сьогодення тощо). Це дає змогу студентам краще зрозуміти філософську теорію під час здійснення професійної підготовки.

Ще одна із особливостей сучасності є вміння писати/ досліджувати у складі колективу. В цьому випадку обов'язковими стають кооперативне навчання, мікронавчання, рефлексивне навчання, метод моделювання, метод протокольних матеріалів, метод проектів тощо. Такі методи посилюються такими простими, але дуже результативними формами: плани проведених досліджень або тез (статті), їх відео та аудіо записи, розповіді у формі есе із проаналізованою діяльністю кожного, хто входить до проектної групи. На мій погляд, за допомогою написання письмових групових та індивідуальних проектів, письмових анотацій здійснюється ефективний процес формування наукового потенціалу фахівців, а сама метода має ознаки проектної форми організації навчання. Такий напрям найбільш цікавий та результативний за умов проведення занять в режимі on-line [5]. Метода, яка зростає за умов підключення можливостей Інтернет-ресурсів «в живу» буде реалізувати риси проблемного, особистісно-орієнтованого, індивідуального, індивідуально-групового та групового навчання.

Отже, мова йде про комплексне використання різноманітних форм та методів. [9] На мій погляд, орієнтир на такі способи викладання і стане поштовхом до нової змістовної компоненти. Сам пошук проблем, їх озвучення, обговорення, критичне осмислення із залученням філософського дискурсу може стати темою як лекційного, так і семінарського заняття. Найвища ступінь в організації змісту лекції, практики має стати цільова установка на вміння давати оцінки подіям (соціальним, політичним, гносеологічним тощо), процесам (глобалізаційним, екологічним, ноосферним тощо) науковим винаходам, спираючись на етичні виміри в кожному випадку.

Як висновок. Сьогодні методологом у навчанні став кожен викладач, який розуміє складність вирішення питання про наповнення змістом своєї дисципліни, бо це стає результативною емблемою фахівця своєї галузі. Кожен примірює на себе роль освітнього менеджера. Кожен може орієнтуватися на програму державного зразка, а може й розкривати свій потенціал, орієнтуючись на особисті програми. Рішучою силою, що рухає увесь цей процес, має стати намагання викладача рухатися у майбутнє за допомогою змістів своєї дисципліни. Змістовною компонентою мають стати наративи, де проголошуються проблеми сьогодення, які будуть мати місце у майбутньому і реалізуватися по-різному. Кожна наука, перетворюючись на дисципліну, переслідує саме це. Відносно ж філософії, можна стверджувати наступне. Заявка на когерентний характер розвитку філософії і сучасних науки, техніки і сьогодення має суто вітальне значення, бо філософська підготовка покликана виконувати певну захисну функцію свідомості майбутнього фахівця і давати практичні навички в оволодінні технологій інтелектуального характеру в сучасному хаотично репрезентованому інформаційному суспільстві.

Список літератури:

Белова М.А., Гладкая Ю.А., Мащенко Л.З. Перспективные методики преподавания высшей математики в вузах, направленные на

развитие способностей и формирование научных взглядов студентов
// file:///C:/Users/user/Downloads/Znpddtu_2013_2_40.pdf

Бортник Л.И., Кайгородов Е.В., Раенко Е.А. О некоторых проблемах преподавания математики в высшей школе, 2013 // <https://cyberleninka.ru/article/n/o-nekotoryh-problemah-prepodavaniya-matematiki-v-vysshey-shkole/viewer>

Бріньолфссон Е, Макафі Е. Друга епоха машин: робота, прогрес та процвітання в часи надзвичайних технологій. Київ: FUND. 2016. 236с.

Воронкова В.Г., Кивлюк О.П., Нікітенко В.О. Соціокультурний вимір інноваційних процесів // Освітній дискурс: збірник наукових праць. – Київ: Вид-во Гілея, 2018. Вип. 8 (9-10): філософські науки. С.7-22.

Дольська О.О. Парадигмальні зміни у сучасній філософії освіти // Філософія освіти. Philosophy of Education. Київ, 2018. № 2. С. 146-162.

Карівець І. Проблемне навчання філософії (На прикладі Національного університету «Львівська політехніка»). Філософія освіти. Philosophy of Education, 2018. 1 (22). С. 180–199.

Максименюк М.Ю., Нікітенко В.О. Формування парадигми інформаційно-комунікативного суспільства як різновиду складної соціальної системи і взаємодії. Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії. Вип.66, Запоріжжя: Вид-во ЗДІФ. С.266-278.

Олексенко Р. І., Єфіменко Л. М. Розвиток національної економічної освіти та її вплив на глобальні перетворення сучасного світу. Матеріали науково-практичної інтернет-конференції «Розвиток сучасної науки та освіти: реалії, проблеми якості, інновації». 2020. С. 70-73.

Олексенко Р. І., Воронкова В. Г. Освіта як флагман прогресу людства та основа конкуретоспроможності закладів вищої освіти. Збірник науковометодичних праць Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного. 2020. С.202-210.

Олексенко Р.І., Горбова Н.А., Застрожнікова І.В., Вороніна Ю.Є., Нестеренко О.М. Сучасна економічна освіта як нова хвиля та мегатренд розвитку епохи глобальної нестабільності. Збірник науковометодичних праць Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного. 2020. С.253-260.

ІСТОРИКО-ФІЛОСОФСЬКІ ЗАСАДИ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ. ОСВІТНІЙ КОНТЕКСТ

Тесленко Т.В.

кандидат економічних наук, доцент,
Дніпровський гуманітарний університет, Дніпро

Із давніх часів до початку XVII ст. над питаннями розвитку керівничої ланки, особистісних якостей управителів розмірковували такі філософи, як Аристотель, Платон, Т. Гоббс, Ш. Монтеск'є та ін. Але їхні висновки ще не мали наукового характеру, а були простим узагальненням наявного досвіду. На той час державна адміністрація була відсутня, відносини між суб'єктами влади та об'єктами, у ролі яких виступає громадськість, будувалися на основі традицій та звичаїв. Основними функціями державного управління було залагодження конфліктів у суспільстві, контроль правопорядку, збирання податків, упорядкування життєдіяльності населення. Філософи вивчали ідеї щодо ролі державного управління, його користі в житті суспільства [1]. Але саме у ті часи закладався фундамент сучасного публічного управління та адміністрування.

Необхідно також зазначити, що сучасна теорія в багатьох працях вітчизняних науковців дуже розвинута, узагальнена та структурована за напрямками [2]. Питаннями становлення публічного адміністрування в Україні займалися такі науковці, як В. Малиновський, Ю. Шаров, В. Мартиненко, А. Авер'янов, В. Бакуменко, І. Грицьак, А. Колодій, І. Коліушко, М. Лахижа, П. Надолішний, В. Дзюндзюк, В. Воронкова та багато інших видатних науковців. Вони зробили вагомий теоретичний внесок у розвиток та ефективне функціонування сфери державного управління.

Автор вважає, що публічна сфера це динамічний процес, що постійно розвивається і доречною є проблема щодо освітньої підготовки тих, хто присвячує себе публічній діяльності. Необхідно звернути увагу на те, що в сучасних умовах до засад публічного адміністрування залучається багато учасників: це й практично вся вертикаль депутатського корпусу законодавчої гілки влади, що вже працює, висуванці кандидатур до участі у поточному виборчому процесі, їх референти, члени виборчих комісій, спостерігачі, роботу яких безумовно можна віднести до публічної сфери. Стосовно останніх – членів виборчих комісій – можна стверджувати, що в кращому випадку такі учасники виборчого процесу просто мають вищу освіту за будь-яким напрямом і приймають участь у ньому з метою додаткового заробітку, спостерігачі – це представники місцевих партійних осередків, що призначаються на час проведення виборів. Слід зазначити, що в наш час в державі взагалі відсутній контроль відповідності вищенаведених категорій

громадян отриманій ними освіти, що, в свою чергу, повинно дійсно давати право на участь у публічному управлінні.

Звертає увагу на себе, в першу чергу, ст. 103 Конституції України, в якій зазначаються вимоги, наприклад, до кандидата в Президенти держави, в яких взагалі відсутні вимоги не тільки до наявності вищої освіти, а взагалі до будь-якої освіти.

іншого боку, багато ВУЗів, що готують фахівців різного рівня кваліфікації за освітньо-професійною програмою «Менеджмент організацій і адміністрування», «Публічне управління та адміністрування» декларують те, що випускники можуть працювати в органах місцевого самоврядування, обіймати посади «керівника апарату управління центральних органів державної влади та місцевого самоуправління».

Принципами побудови і реалізації державної кадрової політики мають стати: спрямованість на забезпечення потреб людини; пріоритетність національних інтересів; професіоналізм і компетентність; оптимальне поєднання повноважень, відповідальності та оплати праці; політичний нейтралітет; відкритість до громадян; урахування особливостей регіонів; адміністративна культура управління та етика [3]. Професіоналізм і компетентність працівників публічної сфери повинна ґрунтуватися на якісній теоретичній фаховій підготовці. Безумовно, що усі без виключення народні депутати усіх рівнів, політичні діячі, державні службовці, посадові особи місцевого самоврядування та й громадські діячі, учасники виборчого процесу – повинні прагнути отримати відповідну освіту тому, що обізнаність, освіта і культура в подальшому сприятимуть підвищенню ефективності усієї системи державного управління, що є запорукою економічного зростання та національно-культурного розвитку України в майбутньому.

Список літератури:

1. Лях Ю. І. До питання становлення публічного адміністрування в Україні: історичний та понятійний аналіз. Теорія та практика державного управління 1(60)/2018р.

2. Публічне управління та адміністрування в умовах інформаційного суспільства: вітчизняний і зарубіжний досвід: монографія / За заг. ред. Сергія Чернова, Валентини Воронкової, Віктора Банаха, Олександра Сосніна, Пранаса Жукаускаса, Йоліти Ввайнхардт, Регіни Андрукайтене; Запоріж. держ. інж. акад. – Запоріжжя: ЗДІА, 2016. – 606 с.

Т. Гоголь, Н. Попова. Переформатування кадрового потенціалу органів місцевого самоврядування. Матеріали I Всеукраїнської науково-практичної конференції за міжнародною участю здобувачів вищої освіти та молодих вчених (Київ, 30 листоп. 2018 р.) : / за заг. ред. В. С. Куйбіди, О. М. Петроє, І. О. Дегтярьової. – Київ : НАДУ, 2018. – С. 26 – 78

ОСОБЛИВОСТІ СУСПІЛЬНО-ВЛАДНОЇ ВЗАЄМОДІЇ У ФОРМУВАННІ СТРАТЕГІЇ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В ГУМАНІТАРНІЙ СФЕРІ ЩОДО СОЦІАЛЬНОГО ПАРТНЕРСТВА ТА СПРАВЕДЛИВОСТІ

Харечко Дмитро Олексійович
старший викладач кафедри публічного
управління та адміністрування,
Львівський національний університет ветеринарної
медицини та біотехнологій ім. С. З. Гжицького,
Львів кандидат наук з державного управління

Держава є одним з інститутів історично сформованих постійних форм організації спільної життєдіяльності осіб, соціальна держава сприяє соціально-економічній стабільності в суспільстві. Виключення соціально-економічного фактору, нехтування його ролі у становленні гуманітарної політики, не відповідає сучасним запитам. Однак, не треба і перебільшувати його значення у поширенні даної політики в доволі тривалій історичній перспективі. Він має стримуючу силу, котра прискорює, обмежує чи збільшує обсяг і структуру системи соціального забезпечення, однак він не може виступити рішучим фактором гуманітарної політики.

Гуманітарна політика дотична до процесів розвитку та удосконалення індивідуальних здібностей, до різних видів суспільної діяльності в обсягу відповідної спільноти та створення умов реалізації цих здібностей [1]. Ведуча роль держави у формуванні гуманітарної політики можлива тільки за однієї умови – упорядкування гуманітарних пошуків країни ґрунтується на чіткому баченні загальнонаціональних цінностей і пріоритетів. Лише за цієї умови держава може координувати діяльність як державних, так і недержавних організацій та інших суб'єктів гуманітарної сфери.

Сучасний розвиток суспільства характеризується переорієнтацією на ринкову економіку, змінами в системі публічного управління, які базуються на відмові від пріоритету одної ідеології, проголошенням переваг демократичних прав і свобод навіть під час надзвичайних ситуацій. Держава не може тільки собі приписати заслуги у поширенні гуманітарної політики, видима роль держави у формуванні гуманітарної політики зростає, але не визначає її. Чим менше розглянутий час функціонування соціальної та гуманітарної політики, тим більше значення держави, як фактора в її діяльності.

Взаємозв'язок рівня соціально-економічного розвитку і суспільного устрою був доволі чітко і засадничо обґрунтований, мова йде про твердження, відповідно до якого при досягненні країною певного соціально-економічного рівня в ній формуються основи демократизації суспільно-

владних відносин. Це означає неоднозначність майбутнього, існування моментів нестійкості, пов'язаних з вибором шляхів подальшого розвитку, а також особливу роль особи в ситуаціях вибору бажаного розвитку. Органи публічного управління не мають можливості вирішувати в короткий термін гострі соціальні проблеми, унаслідок чого гублять довіру громадян. Нерозуміння задоволення соціальних потреб населення є результатом ірраціональних поглядів владних структур стосовно пріоритетів в системі державних функцій, що здатне привести до послаблення й руйнування самої держави.

Під час проведених демократичних змін суспільство поступово закономірно усвідомлює абсолютну необхідність у всеосяжній пріоритетній соціальній політиці, без котрої неможливе створення нормальних умов життєдіяльності особи і повне задіяння її інтелектуального та професійного потенціалу для ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій. Велика частина соціальних програм задумана якраз з такою метою, але питання про те, наскільки подібні заходи ефективні, й як далеко може заходити перерозподіл, часто викликають гарячі суперечки. Але, навіть значна кількість тих, хто не розділяє такі думки згодні з тим, що вони мають гарантувати всім громадянам, хоча б мінімальний рівень життя – свого роду соціальне підстрахування.

Визнаючи, що гуманітарна політика є найважливішою складовою частиною діяльності суспільства і держави, необхідно зазначити, що одним із принципів функціонування або хоча б декларацій більшості сучасних держав принцип соціальної справедливості. Але, задовольняючи основні потреби індивідів на однаковому рівні зменшується мотивація до діяльності, яка обумовлена нестатком і незадоволеними потребами, що послаблює тяготіння до творчості, успіху. Вибір стратегії гуманітарної політики залежить від соціокультурного типу суспільства, традицій і звичаїв країни чи групи країн, ступеня їхнього соціально-економічного і морально-психологічного розвитку.

реальних умовах принцип соціальної справедливості має втілювати в собі питання щодо суб'єктів соціальної політики, розподілу їхніх ролей і чинників контактів, то конкретне рішення даного питання буде в прямій залежності від соціальної ситуації в країні, зрілості громадянського суспільства та рівня добробуту громадян. Найбільш значною проблемою, від вирішення котрої залежить успішність входження держави у світове і європейське співтовариство, є недостатня ефективна роль держави у зменшенні соціальних труднощів, котрі дуже болісно відбиваються на значній кількості громадян.

Маємо зазначити, що цільові настанови і можливості гуманітарної політики не можуть існувати в суспільстві самі по собі, оскільки вони є одним з функціональних проявів існуючої соціально-економічної системи, реалізації її можливостей розвитку, але цієї констатації недостатньо [2]. Вихід із ситуації може бути у продовженні процесів реформування суспільства, не виключаючи його соціальну сферу. Важливо прискіпливо

аналізувати досвід реформування, що накопичується, для того, щоб, з одної сторони, вносити необхідні корективи, а з іншої сторони, не ігнорувати, а пропагувати позитивні зміни.

Соціальне партнерство є специфічною формою суспільно-владних відносин, воно цікавить нас, тому що уособлює взаємоспівпрацю суб'єктів соціальної політики із збереження, зміни соціального стану людей, з вирішення проблем у соціальній сфері, котрі впливають на соціальний стан населення в цілому, а також його окремих груп. Головною ціллю соціального партнерства є залучення до процесу соціального розвитку якнайбільше різних організацій. Можна говорити, що не тільки держава здійснює відповідну політику в гуманітарній сфері, але й гуманітарна сфера є в результаті джерелом цінностей, котрі визначають стратегію розвитку держави, адже на їх засадах формується образ бажаного і потрібного майбутнього суспільства.

Висновки. У сфері гуманітарних відносин держава бере на себе відповідальність за підтримання відповідних стандартів освіти, науки та охорони здоров'я своїх людей, за дотримання свободи думки та совісті. Така мета реалізується як прямими діями держави, так і непрямими діями, котрі спрямовані у двох напрямках: регламентація діяльності непрофільних, стосовно гуманітарної сфери, організацій з точки зору охорони гуманітарних цінностей, а окрім цього також підтримка рівних умов для функціонування недержавних закладів у гуманітарній сфері.

Система соціальної допомоги вимагає в подальшому покращення і розвитку не лише в керунку збільшення потенціалу органів праці й соціального захисту населення всіх рівнів, але і налагодження дослідження соціальних процесів і ефективності державних програм в системі публічного управління, моніторингу суспільної думки. Процес прийняття рішень в демократичній системі, з питань, за якими у суспільстві відсутнє погодження, ускладнюється довгими процедурами торгу, різного роду погоджень і пошуку компромісів.

Список літератури:

Державна політика: підручник / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України; ред. кол.: Ю.В. Ковбасюк, К.О. Ващенко, Ю.П. Сурмін та ін. К.: НАДУ, 2014. 448 с.

Людський розвиток в Україні: інституційне підґрунтя соціальної відповідальності: кол. моногр. / за ред. Е. М. Лібанової. Київ: Ін-т демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи НАН України, 2017. 368 с. URL: https://www.idss.org.ua/monografii/2017_lud_rozvytok_kolektyvna.pdf (дата звернення: 02.10.2020).

СУТНІСТЬ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Безугла Л.С.

к.н.держ.упр., доцент

Дніпровський державний аграрно-економічний університет, Дніпро

Однією з найважливіших умов ефективності ринкової системи є існування та взаємодія великого, середнього та малого підприємництва, кожному з яких належить певна роль в економіці країни. Перехід до ринкової системи господарювання, в першу чергу, знаменується переходом до економіки підприємницького типу, а передумовою успішного функціонування ринкових механізмів, насамперед, виступає розвиток малого та середнього бізнесу, що є найбільш динамічним елементом у структурі ринкової системи будь-якої країни.

період економічної кризи саме допомога держави малому і середньому підприємству може призвести до поліпшення економічної ситуації в країні. Сьогодні саме з малим та середнім підприємством держава пов'язує надію на швидкі позитивні структурні зміни в економіці, вихід з економічної кризи та створення умов для розширення впровадження ринкових реформ. Розвиток малого та середнього бізнесу для держави є вигідним за багатьма чинниками, наприклад: формуванням середнього класу, ростом економічної активності населення, створенням нових робочих місць, розробкою нововведень та ін. Держава має забезпечити спрощення законодавства, визначити права та обов'язки суб'єктів малого і середнього підприємництва, межі втручання місцевих органів у діяльність фірми [1].

Особливістю розвитку вітчизняного національного господарського контексту є те, що множинні проблеми регулювання господарських процесів, що протікають усередині економіки України, пов'язані з відсутністю розмежувань явищ підприємницької активності.

Розвиток підприємництва в Україні перейшов на стадію, коли вдосконалення регуляторної політики визначає подальші його перспективи.

Державне регулювання підприємництва – це система правових, організаційних та регуляторно-контрольних заходів держави, спрямованих на створення сприятливого підприємницького середовища й управління державним сектором для забезпечення ефективності та конкурентоспроможності національної економіки. Іншими словами, державне регулювання підприємництва – це вплив держави на діяльність підприємницьких структур метою сприяння та забезпечення нормальних умов їх функціонування.

Відповідно до Законів України, метою державної підтримки малого та середнього підприємництва є:

створення умов для позитивних структурних змін в економіці України;

сприяння формуванню та розвитку малого та середнього підприємництва, становлення малого та середнього підприємництва як провідної сили в подоланні негативних процесів в економіці та забезпечення сталого позитивного розвитку суспільства;

підтримка вітчизняних виробників;

формування умов для забезпечення зайнятості населення України, запобігання безробіттю, створення нових робочих місць [2].

Виходячи з цього, законодавством встановлюються такі напрями державної підтримки малого та середнього підприємництва в Україні:

формування інфраструктури підтримки та розвитку малого та середнього підприємництва, організація державної підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів для суб'єктів малого та середнього підприємництва;

встановлення системи пільг для суб'єктів малого та середнього підприємництва;

запровадження спрощеної системи оподаткування, бухгалтерського обліку та звітності;

фінансово-кредитна підтримка малого та середнього підприємництва;

залучення суб'єктів малого та середнього підприємництва до виконання науково-технічних і соціально-економічних програм, здійснення поставки продукції (робіт, послуг) для державних та регіональних потреб.

Держава здійснює регулювання підприємницької діяльності через:

– законодавче забезпечення свободи конкуренції, захист споживачів від проявів недобросовісної конкуренції та монополізму в будь-яких сферах підприємницької діяльності;

– податкову та фінансово-кредитну політику, включаючи встановлення ставок податків і відсотків за державні кредити, податкові пільги, ціни та правила ціноутворення, валютного курсу, розміру економічних санкцій;

– визначення соціальних норм функціонування підприємства, згідно з якими підприємець зобов'язаний забезпечити відповідні умови праці, охорону праці, оплату праці не нижче встановленого мінімального рівня, а також інші соціальні гарантії, включаючи соціальне та медичне страхування

соціальне забезпечення;

– встановлення екологічних норм і нормативів;

– залучення підприємців до виконання різноманітних науково-технічних та економічних регіональних і державних програм;

– укладання договорів на виконання робіт та здійснення послуг для державних потреб [3].

Основними засобами регуляторного впливу держави на діяльність суб'єктів господарювання є:

- державне замовлення;
- ліцензування, патентування і квотування;
- сертифікація та стандартизація;
- застосування нормативів та лімітів;
- регулювання цін і тарифів;
- надання інвестиційних, податкових та інших пільг;
- надання дотацій, компенсацій, цільових інновацій та субсидій.

Органи державного управління будують свої відносини з підприємцями, використовуючи такі інструменти регуляторної політики:

- податки та кредити;
- валютне регулювання;
- мита та квоти;
- договори на виконання робіт і здійснення послуг для загальнодержавних і місцевих потреб;
- науково-технічні, економічні, соціальні загальнодержавні та регіональні програми.

Таким чином, саме держава шляхом реалізації цілеспрямованої регуляторної політики в певних сферах може сприяти розвитку підприємницьких структур.

Об'єктивна потреба регулювання підприємництва сьогодні в Україні зумовлена цілями економічної політики, спрямованої на досягнення сталого розвитку держави та її регіонів, забезпечення постійного зростання показників, що характеризують рівень добробуту та якість життя населення країни, зокрема:

- активним формуванням ринкових відносин;
- активізацією підприємницької діяльності;
- забезпеченням нормальних умов функціонування підприємництва;
- сприянням насиченню ринку товарами і послугами;
- забезпеченням стабільності економічного розвитку окремих територій.

Стратегія регулювання господарства і підприємництва, зокрема, повинна оперувати відповідями на питання про те, який буде характер розподілу праці, яке місце національного (і регіонального) господарства в цьому розподілі праці, які конкурентні переваги потрібних цьому розподілу праці ресурсів, яка позиція наявного потенціалу ресурсів і як вона може бути зрушена в необхідному напрямі, які очікувані параметри економіки України.

Успішний розвиток підприємництва можливий лише в умовах забезпечення здорової конкуренції, створення сприятливого клімату та раціональної підтримки з боку держави, ефективною дією ринкових механізмів.

Список літератури:

Азьмук Н. А. Система державної підтримки малого підприємництва. Вісник КНЛУ. К.: КНЛУ. 2002. Вип. 6. С. 145-148.

Застрожнікова І.В. Шляхи удосконалення державного регулювання сільського господарства України. Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія «Наукові розвідки з державного та муніципального управління». Вип. 1/2013. Державне управління та місцеве самоврядування. К. :ВПЦ АМУ, 2013. С. 121-135.

Дзядук Г.О. Необхідність державного регулювання розвитку малого та середнього агробізнесу в Україні. Теорія та практика державного управління: зб. наук. пр. Х.: Вид-во ХАРІ НАДУ «Магістр». 2018. Вип. 2 (61). С. 134-139.

УДК 352:332.02

ІНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ВИРОБЛЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ РЕВІТАЛІЗАЦІЇ МІСТ У ФРАНЦІЇ

Горблюк С.А.

к. держ. упр., Національна академія державного управління при Президентові України, м. Київ

Ревіталізація – це відповідь органів публічної влади на накопичення численних проблем у містах (бідність, суспільне виключення, безробіття, низька доступність і якість публічних послуг, незадовільні умови проживання, злочинність, низький рівень освіти та соціального капіталу, депопуляція, екологічні проблеми тощо). Вона полягає у цілісному і комплексному баченні та діях, які ведуть до вирішення міських проблем шляхом постійного поліпшення економічних, соціальних та екологічних умов на zdegradovaniх урбанізованих територіях. За ідеєю ревіталізації стоїть віра у потребу та ефективність публічного втручання, коли ринкові сили не можуть змінити незадовільну ситуацію.

Державна політика розвитку міських територій у Франції історично здійснюється на засадах централізації. Її головною метою є підвищення суспільної згуртованості в поєднанні з поліпшенням територіальної єдності у великих агломераціях. Завдяки особливому зосередженню на соціальних проблемах міст, програмування процесів ревіталізації на початку ХХІ ст. набуло партнерського характеру, об'єднавши зусилля різних міністерств і передбачивши дієву співпрацю між урядом і органами місцевого самоврядування та представниками приватного сектора. Формування такого підходу до міського розвитку супроводжували заходи законодавчого та інституційного характеру [1; 2, с.57-61]:

ухвалення наприкінці 2000 р. закону про солідарність і ревіталізацію міст (Loi Solidarité et Renouvellement Urbains), який з-поміж іншого змінив процедуру отримання дозволу на будівництво та зобов'язав кожен муніципалітет, включений до агломерації (вона має налічувати понад 50 тис.

мешканців), забезпечити в розвиткових проєктах частку соціального житла на рівні 20%;

прийняття закону про напрями, програмування та відновлення міст (Loi d'orientation et de programmation pour la ville et la rénovation urbaine, 2003 р.), який визначив пріоритетне виконання ревіталізації, акцентувавши увагу на важливості комплексного підходу, партнерства, громадської участі та прозорості діяльності, а також правової основи для подальшого функціонування міських “вразливих” зон;

створення Національного агентства з питань відновлення міст (Agence Nationale pour la Rénovation Urbaine), яке у 2003-2013 рр. впровадило Національну програму відновлення міст; ця програма була спрямована на відродження 530 zdegradovanih міських територій шляхом знесення, реконструкції або модернізації існуючої інфраструктури; також агенція координує діяльність центральних, регіональних та місцевих суб’єктів ревіталізації, а також пропонує всебічну підтримку проєктів, надаючи значні публічні та приватні фінансові ресурси;

створення Національної обсерваторії “вразливих” зон (Observatoire National des Zones Urbaines Sensibles), яка з початку 2003 р. здійснює моніторинг результатів упровадження програм ревіталізації, систематично вимірюючи показники розвитку в кризових урбанізованих районах і порівнюючи отримані результати з відповідними показниками міських агломерацій;

запровадження муніципальних контрактів на соціальну згуртованість (Contrats Urbains de Cohésion Sociale), які у 2007 р. замінили попереднє покоління муніципальних контрактів; контракти стосуються проєктів розвитку відповідних міських територій та програмування діяльності за п’ятьма пріоритетними напрямками: житлове господарство та навколишнє середовище, зайнятість та економічний розвиток, освіта, охорона здоров’я, попередження злочинності.

Таким чином, необхідність подолання кризових явищ розвитку міських територій спонукала центральну владу Франції ініціювати процеси формування та реалізації публічної політики ревіталізації zdegradovanih міських територій шляхом ухвалення відповідних законодавчих актів і програм підтримки, а також створення профільних інституцій.

Список літератури

Potts, G. (2007). French lessons? A cross-channel look at regeneration, cohesion and integration. Commission on Integration and Cohesion, West Yorkshire.

Skalski, K. (2009). Rewitalizacja we Francji: zarządzanie przekształceniami obszarów kryzysowych w miastach. Instytut Rozwoju Miast, Kraków.

ВИЩА ОСВІТА ЯК СФЕРА ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ

Солонцов О.С.

студент спеціальності публічне управління та адміністрування
Таврійський державний агротехнологічний університет імені
Дмитра Моторного, Мелітополь

Якісна система надання освітніх послуг в державі є однією з головних передумов сталого розвитку. Освіта - це не тільки основа розвитку особистості, економічного добробуту, її успішної соціалізації, але й запорука розвитку суспільства, об'єднаного спільною культурою і цінностями та державою. Вона є стратегічним ресурсом соціально-економічного, духовного культурного розвитку суспільства, забезпечення національних інтересів, поліпшення добробуту людей, зміцнення міжнародного авторитету та формування позитивного іміджу держави, створення умов для самореалізації кожної особистості. Не викликає жодних сумнівів також теза про те, що освіта є фундаментом людського прогресу та розвитку, гарантом індивідуального розвитку, формування духовного, інтелектуального, виробничого ресурсу суспільства. Тому стимулювання та координування розвитку всіх видів і рівнів освіти є пріоритетним напрямком діяльності сучасних держав та відповідно їх органів.

Відповідно до конституційних положень, кожний громадянин має право на освіту. При чому, повна загальна середня освіта є обов'язковою. Відповідно до ст. 53 Конституції України держава забезпечує безоплатність і доступність дошкільної, повної загальної середньої, професійно-технічної, вищої освіти в комунальних і державних навчальних закладах; розвиток дошкільної, повної загальної середньої, позашкільної, професійно-технічної, вищої і післядипломної освіти, різних форм навчання; надання державних стипендій та пільг учням і студентам. Часто в наукових дослідженнях юридичного спрямування і державного управління освіта загалом та вища освіта зокрема розглядається як об'єкт державного чи публічного управління. Зокрема, зазначається, що державне управління освітою - це особливий вид професійної діяльності, який спрямований на систему освіти задля забезпечення її життєдіяльності, динамічного розвитку у зв'язку зі зміною обставин. Суттю управління освітою є цілеспрямована діяльність щодо

створення правових, соціальнопрогностичних, кадрових, організаційних, педагогічних, матеріальнофінансових й інших умов, потрібних для оптимального розвитку й функціонування галузі, реалізації її мети, переходу в новий, якісний стан. В нормативних актах так само законодавець використовує терміни «органи управління освітою», «управління освітою». Так ст.11 чинного нині Закону «Про освіту» визначає, що в Україні задля управління освітою створюються система державних органів управління і органи громадського самоврядування.

До органів управління освітою можна віднести: центральний орган виконавчої влади, який реалізує державну політику в сфері освіти;

центрального органу виконавчої влади, який забезпечує формування державної політики у сфері освіти; центральні органи виконавчої влади, котрим підпорядковані навчальні заклади; органи місцевого самоврядування та місцеві державні адміністрації, а також створені місцевими державними адміністраціями і органами місцевого самоврядування структурні підрозділи питань освіти. Для визначення термінологічних понять потрібно спочатку дослідити, що розуміється під поняттям «освіта», «система освіти», «освітня діяльність». Тут також варто відмітити, що зміст поняття освіти далеко не обмежується нормативним її трактуванням. У спеціальній літературі науковці різноманітних галузей дослідження здійснювали з подібних питань, автори яких, доходили відповідно до різних висновків.

Найбільш широким науковим пошукам категорія «освіта» та її подібні піддавалася з боку науковців-представників педагогічної галузі. У загальному розумінні освіта - процес та результат засвоєння особистістю певної системи знань, практичних навичок, компетентностей і пов'язаних із ними рівня її розумово-пізнавальної та творчої діяльності, моральної культури, котрі в сукупності формують індивідуальну та соціальне обличчя своєрідності цієї особистості. Тут визначається, що освіта має зміст цілісної системи виховання, навчання, саморозвитку, розвитку особистості, збереження культурних норм з орієнтацією на майбутній стан культури, розробка умов для повноцінної реалізації внутрішнього потенціалу особи та її становлення як інтегрованого члена суспільства, виконуючи функцію наступності поколінь.

Висновки. Встановлено, що в сфері освіти державне управління розглядається як певний вид діяльності державних органів, що має виконавчий й розпорядчий характер і полягає в організуючому впливові на відносини в сфері освіти шляхом застосування державно-владних повноважень, включає в себе цілеспрямоване вироблення, прийняття та реалізацію організуючих, регулюючих впливів на освітню сферу.

Список літератури:

Дзюндзюк В.Б. Публічне адміністрування в Україні: навчальний посібник / за заг. ред. д-ра ф. наук, проф. В.В. Корженка, к.е.н., доц. Н.М.Мельтюхової. Х.: Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2011. 306 с.

Домбровська С. М. Сучасні технології впровадження інноваційних державних механізмів реформування системи освіти в Україні. Університетські наукові записки. 2013. №2 (46). С. 5-11.

Енциклопедія освіти / відп. ред. В.Г. Кремень. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.

Каменська Н. П. Публічна адміністрація: логіко-методологічний аналіз дефініції. Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. № 6. 2014. С. 29-32.

Лобас М. Г. Управління інноваційно-технологічним розвитком агросфери : моногр. / Лобас М. Г., Россоха В. В., Соколов Д. О. ; за ред. М. Г. Лобаса. - К.: ННЦ «ІАЕ», 2016. – 416 с.

Олексенко Р. І., Воронкова В. Г. Освіта як флагман прогресу людства та основа конкуретоспроможності закладів вищої освіти. Збірник науковометодичних праць Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного. 2020. С.202-210.

Олексенко Р.І. Освіта як основа розвитку інтелектуального потенціалу людини і суспільства. Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії. Запоріжжя: РВВ «ЗДІА», 2019.С.123-125.

Олексенко, Р.І., Горбова, Н.А., Застрожнікова, І.В., Вороніна, Ю.Є., Нестеренко, О.М. Сучасна економічна освіта як нова хвиля та мегатренд розвитку епохи глобальної нестабільності. Збірник науковометодичних праць Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного. 2020. С.253-260.

Шаров С. В. Сучасний стан розвитку інтелектуальних інформаційних систем // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки. – 2015. – №130. – С. 111-114.

Шаров С., Постильна О. Інформатизація освіти і виховання як вектор розвитку сучасного суспільства // Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету. Серія: Педагогіка. – 2017. – №18. – 199-204.

УДК 330+001.895:330.341.2

МИСТЕЦТВО СИСТЕМНОГО МИСЛЕННЯ ЯК ОСНОВА ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

Воронкова В.Г.

доктор філософських наук, професор, Інженерний навчально-науковий інститут Запорізького національного університету, Запоріжжя Нікітенко В.О.

кандидат філософських наук, доцент, Інженерний навчально-науковий інститут Запорізького національного університету, Запоріжжя

Системне мислення – це вміння бачити глибинні зв'язки між окремими ззовні незалежними ситуаціями, розпізнавати зв'язки між управлінськими явищами і процесами у складних умовах кризи, невизначеності та інформаційної стохастичності, краще розуміти і впливати на них. Система – це те, що здатне підтримувати власне існування самостійно й функціонувати як єдине ціле через взаємодію різних його частин. Системне мислення – це вміння розпізнавати правила, щоб побачити закономірність у повторюваності (патерн) подій, щоб підготуватися до них і вплинути на них, що дозволяє контролювати ситуацію. Системне мислення – це практичні вміння, основа

для чіткого мислення і спілкування, далекоглядності і здатності бачити ширше. Системне мислення у публічному управлінні та адмініструванні - це важливий інструмент, який дозволяє ефективніше управляти, допомагає зрозуміти складність процесу виявлення управлінських процесів, щоб удосконалити взаємозв'язки, покращити роботу у команді, бо команди функціонують як система. Звичайного мислення замало для роботи із системами, адже воно бачить прості причинно-наслідкові зв'язки, обмежені у часі й просторі, а не поєднання чинників, які мають взаємний вплив. Система – це сутність, яка сама підтримує своє існування і функціонує як єдине ціле внаслідок взаємодії її елементів. Системне мислення розділяє єдине ціле, його елементи та зв'язки між ними, вивчає ціле, щоб зрозуміти складові, протилежне редукціонізму (спрощенню). Набір елементів, які не взаємодіють, не є системою, це нагромадження, система – це сукупність взаємопов'язаних складових, які функціонують як єдине ціле. У публічному управлінні та адмініструванні як єдиному цілому і єдиному процесі елементи взаємопов'язані і взаємодіють, поведіння системи залежить від загальної структури, зміни у структурі приводять до зміни у поведінці. Системи публічного управління та адміністрування, які складаються з абсолютно різних елементів з різними функціями, підлягають універсальним правилам організації, їхня діяльність залежить від зв'язків між елементами, а не властивостей власне елементів. Тому можна передбачити їхню поведінку, навіть не знаючи елементів достеменно, щоб виявити систему як сукупність елементів, які функціонують як єдина сутність. Системи є цілими сутностями, які мають властивості, що виходять за межі їхніх складових. Такі властивості називають емерджентними (ті, що послідовно виникають у системі, коли вона функціонує). Системи мають емерджентні властивості, яких немає в їхніх компонентах, тому не можна передбачити властивості цілої системи, лише розібравши і проаналізувавши її частини. Якщо розкласти систему на компоненти, її головних властивостей не знайти ніде, ці властивості виникають лише за функціонування цілої системи. Єдиний спосіб побачити їх – запустити цілу систему. Чудова риса емерджентних властивостей – це те, що не потрібно розуміти систему, щоб користуватися ними. Система сама підтримує своє існування завдяки взаємодії між її компонентами, отже, взаємозв'язок і взаємовпливи між елементами важливіші за їхні кількості чи розміри. Неправильно оцінювати складну структуру за кількістю окремих елементів замість того, щоб розглядати можливі комбінації. Не завжди правильними є твердження, що чим менша кількість елементів, то легше зрозуміти структуру і працювати з нею. Усе залежить від рівня динамічної складності. Нові зв'язки між елементами додають складності, а якщо з'явиться ще один компонент, способів у взаємодії може стати більше. Коли додається новий елемент, кількість можливих зв'язків збільшується не на одну одиницю. Вона зростає у геометричній прогресії, експоненціально, іншими словами, із кожним новим елементом кількість нових зв'язків буде більшою, ніж після додавання попереднього. Кількість актуальних зв'язків залежить від системи.

Взаємозв'язок між елементами важливий, тому кожен елемент, хоч би яким маленьким він не був, здатний впливати на функціонування цілої системи, тому що усі частини системи взаємозалежні і вони взаємодіють між собою і чим більше взаємозв'язків у системі, тим більше можливостей на неї впливати. Публічне управління та адміністрування є дуже складною системою, яка часто опирається змінам. Державна служба стала уособленням опору складної системи швидким змінам (узагалі, будь-яким). Стабільність системи публічного управління та адміністрування залежить від багатьох чинників: розміру, кількості та різноманіття підсистем, що в ній існують, а також типу і рівня зв'язку між ними. Коли ви намагаєтеся змінити будь-яку систему – очікуйте опору. Поведінка складних систем не завжди стала, поведінка системи вважається сталою, якщо вона передбачувана у різних станах. Системне мислення – це мислення колами, а не прямими лініями, частини системи взаємопов'язані безпосередньо чи опосередковано, тож зміна однієї частини поширюється на інші частини. Отже, якщо ці частини зміняться, то ефект від змін розійдеться колами, зачепивши ту частину, яка першою зазнала впливу. Ця частина відреагує на нову дію і дія повернеться до джерела змін модифікованою, таким чином, утворивши коло, а не пряму лінію. Це називається циклом зворотного зв'язку, тому якщо дві системи взаємопов'язані, вплив може здійснюватися в обидва боки. Наявність зворотного зв'язку – обов'язковий критерій для системи, бо без нього систем не існує. Вихідний результат роботи системи стає новим імпульсом для наступного кроку. Підсилювальний зворотний зв'язок – це такий, за якого зміни в усій системі спричинюють поглиблення початкової зміни. Іншим и словами, зміни у системі створюють нові зміни у тому самому напрямку. Зрівноважувальний зворотний зв'язок – це такий, за якого зміни в усій системі спричинюють опір початковій зміні, і таким чином ефект гальмується. Якою б складною не була система, у ній виникають лише два види циклів зворотного зв'язку. Нагромадження знань та навчання - це один приклад підсилювального зворотно зв'язку, що спричинює ланцюг сприятливих подій. Зрівноважувальні цикли зворотного зв'язку є важливим для збереження стабільності системи публічного управління та адміністрування, ведуть систему до мети. Система стабілізується, щоб досягти певного стану – так званої «мети». Таким чином, зробимо висновок. Система публічного управління та адміністрування - це сутність, яка сама підтримує своє існування та функціонує як єдине ціле внаслідок взаємодії її частин, діяльність якої залежить від зв'язків між частинами. Чим складнішою є система, тим важче передбачити властивості цілої системи. Такі властивості називаються емерджентними, вони виникають, коли працює вся система. Щоб збагнути систему, потрібно дивитися на неї як на одне ціле. Системне мислення відбувається колами, циклами, а не прямими лініями. Зв'язки між частинами утворюють цикли зворотного зв'язку, які повертаються у систему у вигляді нового імпульсу або інформації для впливу на наступний крок. Системне мислення – це нешаблонне мислення, воно йде по вертикалі, по горизонталі, углиб і по колу, спонукає нас переосмислити

причину і наслідок. Система – це процес, ми живемо і функціонуємо як системи у світі систем. Система - це сутність, яка має мету підтримує своє існування і функціонує як єдине ціле внаслідок взаємодії її частин. Системне мислення – це спосіб мислення, зосереджений на взаємозв'язках між частинами, які формують єдине ціле з певною метою.

Список літератури:

Ажажа М.А., Муц Луай Файсал, Олексенко Р.І., Фурсін О.О. Використання комунікацій та data-майнінгу як ключових стратегічних ресурсів у публічному управлінні та адмініструванні. *Humanities studies: зб. наук. пр. Запоріжжя: ЗНУ, 2020. 3 (80). С.178-193.*

Воронкова В.Г., Метеленко Н.Г. Управління змінами як нова модель існування організацій у сучасному динамічному світі у контексті системного підходу. *Економіка та менеджмент у період цифрової трансформації бізнесу, суспільства і держави: матеріали Ювілейної Міжнародної науково-практичної конференції (28- 29 травня 2020 року, м. Запоріжжя). Запоріжжя: наук. ред. Н.Г. Метеленко. ЗНУ Інженерний інститут, 2020. С.222-225.*

Капитаненко Наталья. Применение новейших информационно-коммуникативных технологий в органах публичного управления в условиях цифрового общества. *arptautinė mokslinė – praktinė konferencija mokslas ir praktika: aktualijos ir perspektyvos konferencijos tezių rinkinys 2020 gegužės 21-22 d. Marijampolė ir Kaunas, Lietuva/ 2020. P. 46-47.*

Нікітенко В.О. Формування концепції адаптивного управління як напрям розвитку менеджменту складних систем. *Публічне управління та адміністрування у процесах економічних реформ: збірник тез доповідей IV Всеукраїнської науково-практичної конференції, 25 березня 2020 р. – Херсон: ДВНЗ «ХДАУ», 2020. С.308-310*

ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА ЗАЙНЯТОСТІ РІЗНИХ ВЕРСТ НАСЕЛЕННЯ В УКРАЇНІ

Гарбар А.

студентка магістратури

Таврійський державний агротехнологічний університет
імені Дмитра Моторного, Мелітополь Науковий керівник:
к.н.держ.упр., доц. Застрожнікова І.В.

Розвиток економіки будь-якої держави визначається наявними людськими ресурсами, їх здібністю до ефективної праці, а також наявністю умов для її здійснення. Тому можливість займатися ефективною працею, забезпечення зайнятості та її регулювання можна розглядати як чинник забезпечення стійкого економічного зростання держави.

Економічна криза, яка спіткала Україну разом з іншими країнами світу, негативно позначилася на стані національного ринку праці та сфері

зайнятості – відбулося скорочення робочих місць, ускладнилося або унеможливилось працевлаштування, як наслідок зросло безробіття, боротьба яким стане для нашої країни найбільшою проблемою, на подолання якої знадобиться не менше року. У такій ситуації забезпечення стійкого економічного зростання країни має супроводжуватися переглядом ролі держави у вирішенні проблем у сфері праці та зайнятості й відповідним коригуванням напрямків державного регулювання зайнятості [1].

Зайнятість населення – це система суспільно-економічних відносин між економічно активним населенням, суб'єктами господарювання та державою з приводу участі громадян у суспільно корисній діяльності, що регулюють забезпечення економічно активного населення робочими місцями шляхом різноманітних форм його участі у суспільному виробництві, а також впливають на відтворення, розподіл та перерозподіл трудової активності населення і таким чином визначають якість життя населення [2].

Дуже важливим у діяльності органів державного управління щодо реалізації державної політики зайнятості населення є дотримання принципу субсидарності, сутність якого полягає у забезпеченні підпорядкованості цілей, завдань, орієнтирів і важелів державного управління соціальної сфери, що здійснюється на різних рівнях управління, їх інтегрованості на державному, регіональному та локальному рівнях з метою формування структурно цілісної системи реалізації політики зайнятості населення.

Вважаємо, що державна підтримка зайнятості має охоплювати всі верстви населення, зокрема найбільш малозахищені, для цього, на законодавчому рівні держава має забезпечувати відповідними пільгами ті підприємства та установи котрі надають робочі місця для таких груп населення. Необхідно обов'язково проводити пільгову кредиту та податкову політику щодо підприємств, які збільшують кількість робочих місць і надають їх соціально незахищеним групам незайнятого населення (жінкам, молоді, інвалідам); надавати дотації підприємствам, що зобов'язуються підтримувати певний рівень зайнятості тощо.

Головними функціями органів державного управління щодо здійснення політики зайнятості населення є: визначення мети і завдань державного управління зайнятстю населення; формування стратегії, поточних і довгострокових програм зайнятості; координація інтересів всіх суб'єктів державного управління процесом зайнятості; стимулювання процесів соціально-економічного розвитку для вирішення проблем зайнятості; моніторинг і аналіз результатів політики зайнятості; контроль виконання визначених завдань [3].

Список літератури:

Качан Є. П. Принципи та методи формування регіональної політики ринку праці. Зайнятість та ринок праці: міжвідом. наук. зб. К. 2011. С. 3 – 16.

Міненко В. Л. Державне регулювання ринку праці та зайнятості населення: теоретичний аспект. Актуальні проблеми державного управління. 2009. № 2 (36). С. 5 – 9.

Вірт Ю. П. Шляхи і напрямки державного регулювання ринку праці в Україні в умовах економічної кризи. НЛТУ України. 2010. Вип. 20. С. 195 – 198.

Степанова В. О. Інвестиції в основний капітал та їх вплив на економіку України. Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. 2009. № 2 (6). С. 108.

АГРОБІЗНЕС, ЯК ОБ'ЄКТ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Дзядук Г.О.

кандидат наук з державного управління

Український державний університет залізничного транспорту,
кафедра менеджменту і адміністрування, Харків

Аграрна політика держави повинна бути комплексною, передбачати тісний взаємозв'язок між усіма її структурними елементами, що дасть можливість досягти максимального ефекту від реалізації цієї політики в процесі формування продовольчої безпеки держави. Кожен структурний елемент аграрної політики має одну основну мету — забезпечення продовольчої безпеки держави, яка конкретизується за кожним із напрямів [4].

даний час Україні потрібна нова аграрна політика, яка б мала стратегічний та системний характер, соціальну спрямованість та відповідала принципам сталого розвитку. На цьому шляху насамперед необхідно визначитися з питанням поняття та сутності аграрної політики, оскільки в Україні поки ще не розроблений єдиний понятійний апарат для прийняття рішень з аграрної політики [6].

Держава з метою підтримки суверенітету має знижувати залежність від імпортованих продуктів харчування, особливо це стосується тих продуктів, які можна виробити на її території. Цей же критерій ефективності державного регулювання сільського господарства має етичний характер: країна, яка має необхідні ресурси для виробництва продовольчих товарів, повинна їх виробляти, навіть не звертаючи уваги на витрати, через те, що в світі зростає проблема голоду [5].

Пошук можливостей поєднання потенціалу ринку та регулюючих системних заходів залишатиметься і надалі одним із найважливіших завдань аграрної політики. Це визначає доцільність поглиблення державної підтримки аграрного сектора економіки. Проте одночасно з наданням фінансової допомоги держава повинна виступати гарантом захисту прав власності та законодавчо встановлених "правил гри". Державне регулювання має полягати не в централізованому управлінні та безпосередньому втручанні в економічні процеси, а у створенні інституціональних та організаційних умов, які сприяють відродженню у селянина почуття господаря, реалізації виробничої ініціативи та підприємництва, соціальному

захисту сільського населення, раціональному використанню ресурсів галузі, що забезпечуватиме зростання ефективності аграрного сектора економіки [7].

Узагальнений зміст заходів, направлених на підвищення дієвості правового механізму державного регулювання розвитку малого і середнього агробізнесу представлено на рис. 1. Дана схема наочно демонструє, що сучасні тенденції співпраці та організації діяльності підприємств потребують удосконалення вітчизняного законодавства та дотримання його вимог.

Рис. 1. Заходи підвищення дієвості правового механізму державного регулювання розвитку малого і середнього агробізнесу.

Дотримання запропонованих заходів забезпечує підхід, коли вітчизняне законодавство відповідає національним умовам розвитку складових інституціонального середовища в аграрному секторі (формальних та неформальних інститутів, інституцій), сприятиме вирішенню існуючих нагальних питань дієвості правового механізму державного регулювання розвитку малого і середнього агробізнесу. Так, до заходів удосконалення вітчизняного законодавства слід зробити акцент на забезпеченні і підтримці добросовісної конкуренції, а також дієвості нормативно-правових актів. У підрозділі ми не будемо окремо характеризувати напрями удосконалення нормативно-правового забезпечення за окремими ринковим інститутам, оскільки вони будуть по чергово розкриватися під час висвітлення заходів подолання пролем функціонування інструментів механізмів державного регулювання інституціонального середовища в аграрному секторі.

Сучасні виклики розвитку обумовлюють необхідність пошуку шляхів підвищення дієвості економічного механізму державного регулювання розвитку малого і середнього агробізнесу. Перш за все, необхідно зосередити увагу на удосконаленні державної політики з питань ціноутворення на агропродукцію.

Одним із напрямів структурної перебудови сільського господарства є інтенсифікація формування фермерських господарств. До основних причин, що перешкоджають розвитку фермерства є неплатоспроможність, недостатній рівень матеріально-технічного забезпечення та організаційні проблеми [8].

Сьогодні державну бюджетну підтримку, на нашу думку, слід сконцентрувати на програмах та заходах щодо охорони сільськогосподарських земель та угідь, впровадження інноваційних технологій, систем контролю за якістю, розвитку аграрної науки та освіти. Крім того, пріоритетним напрямом підтримки має бути розвиток інфраструктури аграрного ринку, підтримка дрібного та середнього підприємництва, сталого розвитку сільських територій та підвищення якості життя сільського населення.

При здійсненні бюджетного фінансування розвитку малого і середнього агробізнесу потрібно дотримуватися принципів стабільності державної підтримки, доступності для всіх категорій сільськогосподарських товаровиробників, забезпечення рівності суб'єктів усіх форм господарювання в питанні розподілу державних дотацій. Через те, що багато проектів у сільському господарстві мають тривалі терміни окупності, ключовою вимогою є довгостроковість програм субсидування, що гарантує учасникам програмних заходів отримання бюджетних коштів у майбутньому

У цілому, до вищезазначених заходів підвищення дієвості економічного механізму розвитку малого і середнього агробізнесу слід додати наступні:

заміна державної фінансової підтримки підприємств малого і середнього агробізнесу за різноманітними програмами на комплексне державне регулювання пріоритетних напрямів розвитку галузі;

мобілізація фінансових ресурсів задля інвестування у наукомісткі конкурентоспроможні агропідприємства;

виваженість у запровадженні режимів оподаткування сільськогосподарських підприємств тощо.

Список літератури:

Безугла Л. С. Роль підприємництва як чинника забезпечення стабільності економіки . Інвестиції : практика та досвід. 2010. № 21. с. 31–33.

Безугла Л. С. Державна підтримка малого та середнього бізнесу за допомогою організаційно-маркетингових заходів. Ефективна економіка. 2018. №8.

Дзядук Г.О. Необхідність державного регулювання розвитку малого та середнього агробізнесу в Україні. Теорія та практика державного

управління: зб. наук. пр. Х.: Вид-во ХарІ НАДУ «Магістр». 2018. Вип. 2 (61). С. 134-139.

Застрожнікова І.В. Обґрунтування пріоритетів державної аграрної політики. Економіка та держава. 2010. № 6. с. 33- 35.

Застрожнікова І.В. Шляхи удосконалення державного регулювання сільського господарства України. Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія «Наукові розвідки з державного та муніципального управління». Вип. 1/2013. Державне управління та місцеве самоврядування. К.:ВПЦ АМУ, 2013. С. 121-135.

Застрожнікова І.В. Формування понятійного апарату державного управління аграрним сектором. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2010. № 2. www.dy.nayka.com.ua

Застрожнікова І.В. Інституціональні основи формування аграрної політики. Інвестиції: практика та досвід. 2010. № 9. С. 96-99.

Застрожнікова І.В. Історичні аспекти державного регулювання сільського господарства України. Наукові праці НДФІ. № 4 (61) 2012. с.37-40

ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ

Застрожнікова І.В.

к.н.держ.упр., доцент

Таврійський державний агротехнологічний
університет імені Дмитра Моторного, Мелітополь

Відповідно до Законів України, метою державної підтримки малого та середнього підприємництва є:

створення умов для позитивних структурних змін в економіці України;

сприяння формуванню та розвитку малого та середнього підприємництва, становлення малого та середнього підприємництва як провідної сили в подоланні негативних процесів в економіці та забезпечення сталого позитивного розвитку суспільства;

підтримка вітчизняних виробників;

формування умов для забезпечення зайнятості населення України, запобігання безробіттю, створення нових робочих місць.

Виходячи з цього, законодавством встановлюються такі напрями державної підтримки малого та середнього підприємництва в Україні:

формування інфраструктури підтримки та розвитку малого та середнього підприємництва, організація державної підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів;

встановлення системи пільг для суб'єктів малого та середнього підприємництва;

запровадження спрощеної системи оподаткування, бухгалтерського обліку та звітності;

фінансово-кредитна підтримка малого та середнього підприємництва;

залучення суб'єктів малого та середнього підприємництва до виконання науково-технічних і соціально-економічних програм, здійснення поставки продукції (робіт, послуг) для державних та регіональних потреб.

Основними органами державного регулювання діяльності малого та середнього підприємництва є центральні та місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування, які здійснюють державну політику щодо регулювання, підтримки та розвитку підприємництва. Регулювання підприємницької діяльності визначається як процес, який здійснюється на основі законодавчих та інших нормативних актів, що є обов'язковими при здійсненні цієї діяльності. Процес регулювання підприємницької діяльності розподілено за етапами відповідно до змісту діяльності конкретного підприємства (табл. 1).

Таблиця 1

Зміст процесу регулювання підприємницької діяльності [1]

Етапи здійснення підприємницької діяльності	Зміст підприємницької діяльності	Суть регулювання підприємницької діяльності
Етап 1. Створення підприємства	Вибір виду діяльності	Ліцензування певних видів підприємницької діяльності
	Державна реєстрація підприємства	Визначення переліку документів, що засвідчують створення підприємства. Встановлення переліку осіб, які не мають права здійснювати підприємницьку діяльність
Етап 2. Функціонування підприємства	Функціонування підприємства в умовах конкуренції з іншими підприємствами	Законодавче забезпечення свободи конкуренції, недопущення проявів монополізму
	Процес виготовлення підприємством товарів і послуг	Податкове регулювання. Фінансово-кредитна політика. Правила ціноутворення. Дотримання стандартів виготовлення продукції. Екологічні норми та нормативи
	Робота колективу підприємства	Регулювання умов праці. Забезпечення охорони праці. Умови оплати праці (не нижче встановленого мінімуму)
Етап 3.	Процес	Умови санації підприємства, якщо так

Ліквідація підприємства	припинення діяльності підприємства	ще стоїть питання. Визначення пакета документів, що засвідчують припинення функціонування підприємства. Умови розрахунку боржника з кредиторами
-------------------------	------------------------------------	---

Органи державного управління будують свої відносини з підприємствами, використовуючи такі інструменти регуляторної політики:

- податки та кредити;
- валютне регулювання;
- мита та квоти;
- договори на виконання робіт і здійснення послуг для загальнодержавних і місцевих потреб;
- науково-технічні, економічні, соціальні загальнодержавні та регіональні програми.

Таким чином, саме держава шляхом реалізації цілеспрямованої регуляторної політики в певних сферах може сприяти розвитку підприємницьких структур.

Варто зазначити, що державне регулювання процесу підприємництва є складовою економічної політики як центральних органів державного управління, так і регіональних та місцевих владних структур. Основна мета регуляторної політики – це забезпечення оптимального рівня втручання органів регіонального управління та місцевого самоврядування в діяльність суб'єктів підприємництва, вибір таких механізмів регулювання, які сприяли як розвитку підприємницьких структур, так і економічному зростанню в державі. Основне завдання вдосконалення регуляторної політики – це усунення правових, адміністративних та економічних перешкод у розвитку підприємництва [1].

Загалом основними методами державного регулювання можна визнати:

- правові – закони та підзаконні акти, що регулюють правила поведінки суб'єктів господарювання;
- адміністративні – вказівки, розпорядження виконавчих органів та посадових осіб, які дозволяють, забороняють, обмежують чи нормують окремі види господарської діяльності;
- економічні – макроекономічне планування, державний бюджет, податки, гроші, ціни, заробітна плата.

Методи державного регулювання ґрунтуються на використанні ряду засобів та інструментів (важелів або регуляторів) державного регулювання. Різниця між ними полягає в тому, що засіб є конкретним способом дії, який є неодмінною умовою для реалізації мети щодо регулювання розвитку підприємництва, а інструмент є комплексним знаряддям для досягнення поставленої мети, який може впливати на підприємництво лише опосередковано і має першочергове значення, насамперед для органів державного управління.

Державне регулювання розвитку підприємництва – це комплекс

засобів, інструментів та методів, за допомогою яких відбувається регуляторний вплив держави на сферу підприємництва з метою формування сприятливого бізнес-середовища. Причому на особливу увагу в сучасних умовах заслуговує інформаційний метод, що реалізується за допомогою системи «електронний уряд» [2].

метою виконання своїх економічних зобов'язань держава використовує різноманітні способи впливу на бізнес. Це розробка законодавчих актів, що регулюють організацію, функціонування та розвиток бізнесу: розробка програм залучення підприємницьких структур у тендері для отримання державних замовлень; закупівля державою значної частини виготовленої на підприємствах бізнесу продукції; пільгове оподаткування для новостворених підприємницьких структур; однаковий з державними підприємствами доступ до фінансово-кредитних ресурсів; стимулювання випуску якісної, конкурентоспроможної продукції; державна підтримка розвитку підприємств бізнесу та сприяння у їх функціонуванні та ін.

Україна як самостійна, незалежна держава гарантує сьогодні всім підприємцям (незалежно від вибраних ними організаційних форм підприємницької діяльності) рівні права і створює однакові можливості для функціонування, доступу до матеріально-технічних, фінансових, трудових, інформаційних, природних та інших ресурсів за умови виконання робіт і поставок для державних потреб.

Список літератури:

1. Безугла Л.С. Державне регулювання розвитку малого та середнього підприємництва в умовах інформаційного суспільства : автореф. дис... канд. наук з держ. управління : 25.00.02. Київ, 2011. 20 с.

Безугла Л. С. Роль підприємництва як чинника забезпечення стабільності економіки . Інвестиції : практика та досвід. 2010. № 21. с. 31– 33

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗБУТУ ПРОДУКЦІЇ АГРАРНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Коробський О.

магістрант за спеціальністю 075 «Маркетинг»

Дніпровський державний аграрно-економічний університет, Дніпро

сучасних умовах залишається актуальною проблема вибору ефективних напрямів збуту сільськогосподарської продукції, визначення оптимального рівня процесів, засобів розподілу продукції на основі гармонійного поєднання виробничого процесу, ринкового механізму та держави, що є запорукою успіху господарства на всіх рівнях його функціонування [1].

Збут – це складова частина маркетингової діяльності підприємства, яка складається з цілісного процесу доведення товару до кінцевого споживача

шляхом вжиття маркетингових заходів щодо вивчення потреб, формування та стимулювання попиту на товар підприємства для задоволення потреб споживачів та отримання прибутку.

Роль збуту в діяльності аграрного підприємства полягає в наступному:

– збут є продовженням виробничої діяльності, що не просто зберігає створену, але й створює додаткову споживчу вартість і вартість продукції, збільшуючи її загальну вартість;

– збут спрямований на комерційне завершення маркетингової та речове завершення виробничої діяльності аграрного підприємства;

– збут одночасно виявляє, формує та реалізує не тільки конкретні економічні підсумки його діяльності, але й конкретні потреби конкретних споживачів чи покупців, тобто, будучи однією з найважливіших підприємницьких функцій аграрного підприємства [2].

Характерною особливістю функціонування аграрного ринку в Україні є невелика ємність первинного ринку реалізації сільськогосподарської продукції, тобто поставок продукції товаровиробниками безпосередньо переробним підприємствам, і зростаючий із року в рік обсяг вторинного ринку – посередництва.

Оскільки формування конкурентоспроможного агропромислового комплексу України неможливо провести за короткий термін, його довгостроковий характер вимагає розробки підприємствами конкретних заходів та державної підтримки. Використання державою методів протекціонізму в сільському господарстві не є достатнім – необхідним є удосконалення системи фінансового забезпечення розвитку агропромислового виробництва та ринку аграрної продукції, цінова політика збутова діяльність аграрних підприємств, сертифікація їх продукції, розвиток інфраструктури та соціальної сфери, активізація експортної діяльності. Особливої уваги в системі управління збутом продукції потребує проблема підвищення ефективності управління в системі загального менеджменту вітчизняних підприємств [3].

Основними цілями державного регулювання аграрних підприємств - повинно бути створення сприятливих умов для укріплення позицій нашої держави на світовому ринку продовольства з гарантуванням продовольчої безпеки країни, що є можливим лише за умови формування та реалізації комплексної системи дій уряду щодо розвитку та підвищення ефективності збуту продукції вітчизняних товаровиробників [4].

Ступінь участі держави в регулюванні економіки являє собою одну з найбільш актуальних і дискусійних проблем. Діапазон думок з цього питання наймовірніше широкий – від повного невтручання держави в економічні процеси до жорсткого контролю над економікою через державне управління. Зазначена проблема характерна для всіх галузей економіки, але найбільш гостро проявляється в аграрному секторі [5].

Необхідно зосередити увагу на тому аспекті, що в умовах сучасної економіки основними виробниками сільськогосподарської продукції сьогодні залишаються господарства населення, що спричиняє труднощі як у

виробництві продукції, так і в її реалізації. Фактично таке виробництво призначене насамперед для самозабезпечення домогосподарств і фактично майже не впливає на функціонування ринку продукції, практично не пов'язане із забезпеченням сировиною переробної промисловості, а особливо це стосується виробництва продукції тваринництва та овочів [6].

Брух О.О. стверджує, що в сучасних реаліях «механізм державної підтримки сільськогосподарського товаровиробника є недосконалий, оскільки застосовуються економікостатистичні показники (гектар посівної площі, голова худоби) для всіх районів, підприємств, незважаючи на різні спеціалізації виробництва. Формування галузей рослинництва і тваринництва відбувається за показниками товарного виробництва продукції, продуктивністю праці, забезпеченістю матеріально-технічними ресурсами, трудомісткістю виробничих процесів, оборотністю капіталу, технологічним циклом та іншими, а отже, є підстави стверджувати, що тваринництво на сьогодні недостатньою мірою забезпечене державною підтримкою, що є свідченням результатів роботи цієї галузі за останні роки. За таких умов необхідне застосування чіткої та інтегрованої політики з боку держави для забезпечення усіх економічних методів та підтримання ринкових позицій сільськогосподарських товаровиробників» [1].

аграрному секторі, коли в силу вступає конкуренція, боротьба за вигідні умови виробництва і збуту продукції набуває специфічного характеру змісту. Саме тут роль і значення державної політики відіграє вагоме значення. Держава повинна вжити низку заходів для прискореного виходу із кризової ситуації, розширеного відтворення, стабільного нарощування продукції землеробства і тваринництва та підвищення життєвого рівня населення. Підвищення ефективності державної політики щодо використання інструментів регулювання аграрного ринку в Україні сприятиме забезпеченню вільного прозорого руху сільськогосподарської продукції, згладжуванню цінових коливань, задоволенню потреб споживачів у якісних і доступних продуктах харчування.

Список літератури:

1. Брух О.О. Оптимізація збутової діяльності сільськогосподарських підприємств. Фінансова система України. Наукові записки. Серія «Економіка». 2011. Випуск 16. С.113-119.

Безугла Л.С., Пороходніченко К.Р. Формування маркетингової збутової політики підприємства. Електронний науково-практичний журнал «Інфраструктура ринку». 2018. №24. С. 111-116.

Нейкова Л.І., Круценко І.В. Управління збутом продукції агропідприємств – суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності. Ефективна економіка. №11. 2013.

Застрожнікова І.В. Підвищення ефективності державного регулювання сільського господарства України: дис. канд. наук з держ. упр. К., 2011. 187 с.

Застрожнікова І.В. Історичні аспекти державного регулювання сільського господарства України. Наукові праці НДФІ. №4 (61). 2012. с.37-40.

Безугла Л.С., Рибак І.О. Формування збутової політики аграрного підприємства. Науковий журнал «Причорноморські економічні студії». 2018. Випуск 33. С.65-69 .

УДК 342.6

ОРГАНИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ СПОРТУ ТА МОЛОДІЖНОЇ ПОЛІТИКИ В РЕСПУБЛІЦІ ПОЛЬЩА

Кулик Я.І.

ад'юнкт Академії Державної пенітенціарної служби, Чернігів

Постійні зміни адміністративно-правового статусу центрального органу виконавчої влади, який відповідальний за забезпечення формування та реалізація державної політики у молодіжній сфері, сферах фізичної культури та спорту не призводять до досконалого управління на «вищому» рівні в галузі молодіжної політики та спорту.

Як наслідок, протягом 2019-2020 років статус Міністерства молоді та спорту України кілька разів змінювався. Зокрема, Постановою Кабінету Міністрів України від 02.09.2019 № 829 «Деякі питання оптимізації системи центральних органів виконавчої влади», відбулася реорганізація вищезазначеного міністерства, внаслідок якої було утворено Міністерство культури, молоді та спорту України [1]. Проте, вже в березні 2020 року урядом було відновлено діяльність Міністерства молоді та спорту. Тобто, фактично, в Україні сфери молодіжної політики і спорту перебувають у віданні єдиного міністерства, що на нашу думку є в певній мірі необґрунтованим, зважаючи на різнопрофільність сфер публічного управління.

Зважаючи на такі системні реорганізації, на нашу думку досить актуальним вбачається досвід Польщі в контексті державного управління у сфері молодіжної політики та спорту, оскільки досвід управління Польщі може бути корисним для України.

Варто зазначити, що така система управління в сфері молодіжної політики та спорту у Польщі також запрацювала тільки наприкінці 2019 року. Зокрема, тільки 19 листопада 2019 року набрала чинності постанова Ради міністрів Польщі про створення Міністерства спорту, тоді як департамент туризму та працівники, які займаються справами відповідного управління, згідно положення Ради міністрів від 19 листопада 2019 року про створення Міністерства розвитку, були включені до компетенції Міністерства розвитку [2].

Таким чином, якщо до 2019 року в Польщі функціонувало Міністерство спорту та туризму Польщі, предметом відання якого було управління у сфері спорту та туризму, то зараз спорту відведена окрема роль. На нашу думку, такі зміни пов'язуються із значним обсягом завдань, які покладаються на Міністерство спорту Польщі.

Основними завданнями Міністерства спорту Польщі є розвиток загального та змагального спорту та нагляд за всіма спортивними асоціаціями. Однак, сфера питань, включених до розділу фізичної культури та спорту, відповідно до Закону від 4 вересня 1997 року про департаменти державної адміністрації (Журнал законів 2020 року, пункт 122), включає: фізичну культуру, відпочинок та реабілітацію, дитячий спорт, кваліфікований спорт та спорт інвалідів [2]. Тому, утворення профільного міністерства спорту в Польщі є цілком виправданим.

Разом з тим, поряд із спортом, розвитку молоді в Польщі також приділено особливу увагу. Молодіжна політика в Польщі формується протягом декількох років. Проте, тільки в 2020 році вона в частині державного управління зазнала часткових змін. Так, зокрема, після підписання президентом Польщі офіційного документа про співпрацю з молодіжними організаціями Європейського союзу управління у сфері молоді змінюється. Зокрема, Постановою Ради Міністрів Польщі від 22 вересня 2020 р. про призначення уповноваженого уряду з питань молодіжної політики було утворено посаду Уповноваженого представника уряду з питань молодіжної політики.

Зокрема, до основних його завдань входять: 1) ініціювання діяльності та співпраці з органами державного управління, органами місцевого самоврядування та неурядовими організаціями у сфері діяльності, що впливає на збільшення залучення молоді до суспільного життя; 2) координація діалогу між державною адміністрацією та соціально-економічними партнерами, неурядовими організаціями та органами місцевого самоврядування у сфері ініціатив у сфері молодіжної політики; 3) моніторинг робіт, що проводяться органами державного управління та органами місцевого самоврядування з питань, що стосуються становища молоді в Польщі; 4) співпраця з Радою з діалогу з молодим поколінням в частині видачі висновків щодо проектів нормативно-правових актів та викладення рекомендацій щодо дій органів державного управління та органів місцевого самоврядування у справах, що стосуються молоді; 5) координація підготовки та впровадження - на основі консультацій із широким колом зацікавлених сторін - стратегічного документа про діяльність держави у галузі молодіжної політики [3].

Таким чином, підсумовуючи вищевикладене, доходимо до висновку, що досвід Польщі в управлінні у сфері спорту та молодіжної політики є дійсно актуальним і корисним для України, оскільки внаслідок трансформації органів виконавчої влади у Польщі було утворено окреме Міністерство спорту, а також утворено посаду Уповноваженого представника уряду з питань молодіжної політики. В зв'язку з цим

теоретично можливим вбачається використання польського досвіду при реформуванні Міністерства молоді та спорту України та в подальшому утворенні в Україні окремого Міністерства спорту.

Список літератури:

Деякі питання оптимізації системи центральних органів виконавчої влади: Постанова Кабінету Міністрів України від 02.09.2019 № 829. Офіційний вісник України. від 17.09.2019. 2019 р., № 71, стор. 74, стаття 2508.

Ministerstwo Sportu Serwis Rzeczypospolitej Polskiej. URL: <https://www.gov.pl/web/sport/sport> (дата звернення: 08.10.2020).

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 22 września 2020 r. w sprawie ustanowienia Pełnomocnika Rządu do spraw polityki młodzieżowej. URL: <https://bip.kprm.gov.pl/kpr/bip-rady-ministrow/organy-pomocnicze/pelnomocnicy-rzadu-i-pr/7871,Pelnomocnik-Rzadu-do-spraw-polityki-mlodziejowej.html>. (дата звернення: 15.10.2020).

ВИКОРИСТАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ІНЖЕНЕРІЇ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ

Любинський Олег
студент гр. 21 МБ ПУ

Таврійський державний агротехнологічний університет
імені Дмитра Моторного, Мелітополь Науковий керівник:
к.н.держ.упр., доц. Застрожнікова І.В.

Характеризуючи сучасний стан загально-соціологічної розробки проблеми, що нас цікавить, важливо враховувати, що загальним стрижнем при розгляді будь-якого з аспектів управління є та обставина, що в нинішніх суспільних умовах об'єктом управління і, зокрема, соціоінженерної діяльності виступають не тільки і не просто окремі сфери суспільного життя, й весь комплекс його виробничо-технічних, економічних, соціально-політичних, інформаційно-комунікативних процесів.

Відзначимо, що ідея взаємозв'язку соціології та управління підкреслювалася ще з часу появи наукового соціологічного знання. До прикладу, О. Конт вважав, що соціологія повинна знати, для того, аби передбачати, а передбачати, для того, аби управляти (до питання прогностичної функції соціологічного знання і її ролі в управлінні ми ще повернемося нижче).

Дослідники, не тільки побачили необхідність створення нової соціальної науки – соціальної інженерії, але і визначили у загальних рисах її предмет і сферу застосування. Хоча, на наш погляд, соціальна інженерія у них розумілася досить вузько, як технічна діяльність з удосконалення організації виробництва, яка враховує роль соціальних факторів. Але таке

трактування з їх боку було виправданим, адже у той час країна намагалася насамперед побудувати ефективне індустріальне виробництво. Тому уявлення про управління було відповідним духу того часу: «сучасний адміністратор – це насамперед соціальний технік або інженер – в залежності від його становища в організаційній системі – будівничий людських відносин». Під організаційною системою, на наш погляд, тут варто розуміти як окремий колектив, підприємство, галузь, регіон, так і державу загалом.

огляду на підхід одного з основоположників СІ американського вченого К. Поппера, соціальна інженерія (socialengineering) – це сукупність підходів у прикладних соціальних науках, які зорієнтовані на: зміну поведінки й установок людей; на вирішення соціальних проблем, на адаптацію соціальних інститутів до умов, що змінюються; на збереження соціальної активності (але у жодному разі – не соціального активізму). Нам імпонує досить широке трактування ним соціальної інженерії, але обмеження даного наукового напряму суто прикладним характером дещо звужує його предметне поле.

Проте відмітимо, що ідеї К. Поппера про застосування соціоінженерних методів для проектування інститутів і систем на соціетальному рівні не знайшли відображення в реальній політиці багатьох сучасних країн, хоч необхідність розбудови стійких соціальних систем доводить життєву потребу в розвитку макросоціальної інженерії з врахуванням її гуманітарної складової.

Список літератури:

Зв'язки з громадськістю як соціальна інженерія. Под ред. В.

А. Ачкасової, Л. В. Володіної. СПб. Мова. 2005. 336 с.

Іванов В.М., Патрушев В.І. Інноваційні соціальні технології державного та муніципального управління. 2-е изд., Перераб. і доп. М.: Економіка, 2011. 327 с.

Ортіна Г. В. Сталий розвиток місцевих громад в умовах децентралізації: [Моногр.] / Г. В. Ортіна, О. Г. Сокіл, Ю. О. Прус, І. В. Застрожнікова, Л. М. Єфіменко – Мелітополь : ФОП Однорог Т. В., 2019. – 171 с.

ВЗАЄМОДІЯ ДЕРЖАВНОГО ТА МУНІЦИПАЛЬНОГО РІВНІВ УПРАВЛІННЯ ЯК ФАКТОР УСПІШНОГО ДЕРЖАВНОГО БУДІВНИЦТВА

Мальчев Богдан

студент спеціальності «Публічне управління та адміністрування»

Таврійський державний агротехнологічний

університет імені Дмитра Моторного, Мелітополь

Єфіменко Л.М.

к.н.держ.упр.,

Таврійський державний агротехнологічний

університет імені Дмитра Моторного, Мелітополь

Впродовж тисячоліть питання щодо взаємодії державного та муніципального рівнів управління займав розуми багатьох державних діячів з усього світу: від стародавнього Китаю та Месопотамії до сучасних країн з усіх частин світу. Питання актуальне і для України, адже саме від успішного його вирішення цього залежить становлення нашої держави як розвинутої європейської країни.

Державна влада – це спосіб управління суспільством, для якого характерна опора на спеціальний апарат примусу (авторитет сили). Саме державна влада має суверенітет, є постійною і має монополієне право застосовувати насилля на території держави, може видавати нормативно-правові акти і поширюється на всіх осіб, фізичних чи юридичних, які перебувають на території держави за винятком, наприклад, іноземних дипломатів [2]. Парламент, верховний суд, кабінет міністрів – все це великий інститут державної влади.

Муніципальна влада - це система владних відносин, в рамках якої реалізуються функції і повноваження місцевого самоврядування. Така влада спрямована в основному на реалізацію певних інтересів місцевого самоврядування, а відповідно і місцевих еліт. Основне завдання місцевої влади – рішення власними силами певних проблем місцевої громади, які виникають на локально-певних територіях. Муніципальна влада, на відміну від державної, має кілька рівнів, від найскладнішої - федеральних округів або штатів, до селищ міського типу і поселень [2].

Виходячи з усього вище зазначеного можна зробити простий висновок: відмінна риса державної влади – це монополія на силу, на насильство, більше того, право на примус державної влади поширюється так само і на муніципальну владу, адже в ієрархічній послідовності державна влада знаходиться вище. Проте, місцева влада може володіти всім спектром привілеїв, що і державна, в залежності від волі вищих еліт, історичних особливостей розвитку держави або території. У федеративних державах, наприклад, в США, місцева влада мають широкий спектр привілеїв, в

унітарних країнах на кшталт України чи Білорусі, навпаки, привілеї державної влади набагато вагоміші, в порівнянні з муніципальною владою.

Державна і муніципальна влада на тій чи іншій території є ознакою держави і представляє з себе державний лад. Місцеве самоврядування, так само як і державне, результат насамперед природного ходу історії, адже людям, як соціальному виду, властиво об'єднуватися і ще більш властиво мати лідерів, які б, в первісному суспільстві стали вождями. З ходом людської історії інститут вождества еволюціонував в державну, а потім, з розширенням впливу державних еліт на все більші території і необхідністю все більш раціонального розподілу обмежених ресурсів держави, в муніципальну владу.

Природа державної і муніципальної влади однакова, відповідно однакові цілі та інтереси в глобальному їх уявленні. Проте, держава - це постійна боротьба державної і муніципальної влади. Державні дотації, розподіл податків і владних повноважень - все це предмет боротьби між елітами в центрі та в регіонах.

Стабільний успіх – це результат ефективної роботи держави, складовими якого є державна та муніципальна влада, саме від компетентності, прогресивності, структурованості якої залежить розвиток держави. Від державної – якість прийнятих рішень, продуманість, далекоглядність та інноваційність, а від муніципальної – якість їх виконання, сприйняття загальної державної політики на місцях, але також і інноваційність в алгоритмах управління і виконанні рішень державних чиновників. Важливо розуміти, що це правило актуально для унітарних, так і для федеративних держав. Адже будь-яка держава має однакову природу і ієрархію.

Децентралізація – спільна риса будь-якої розвиненої держави, однак федеративність швидше результат історичних обставин, які й спровокували поступки центральної влади місцевій. Федералізація – небезпечний і незворотний процес, який може поставити під питання подальше цілісне існування держави, адже федералізація за своєю суттю поступка, а за кожною поступкою може бути спровокована наступна.

Децентралізація – одна з головних умов стабільного економічного зростання, однак вона криє в собі ряд небезпек, які в разі слабкої центральної влади можуть бути загрозою цілісності країни. Однак, децентралізація можлива і в унітарній державі, будь-яка розвинена унітарна країна – децентралізована.

Останнім часом Україна втілила у життя цілий ряд реформ, спрямованих на децентралізацію і надання великих фінансових повноважень регіонам. На думку багатьох економістів це одна з найуспішніших реформ, проведених за останній час. Незабаром повинен стартувати новий етап реформи – укрупнення міських громад, який дозволить зміцнити центральну владу і розширити ресурси муніципальних органів влади.

Отже, для більш ефективної взаємодії державного і муніципального рівнів управління необхідна децентралізація. Розширені повноваження

місцевої влади, дозволяють регіону розвиватися ефективніше, краще і швидше - місцеве самоврядування завжди ефективніше безпосередньо державного управління. Бюджетні фонди розподіляються ефективніше, а регіональна економіка зростає швидше. Однак, неприпустимо знехтувати небезпеками, які скриває в собі децентралізація. Важливо розуміти, що цей процес, корисний в рівній мірі, що і небезпечний, адже будь-які ліки корисні тільки в комплексі з іншими і раціональним, схваленим доктором, дозуванні.

Наша країна безсумнівно стоїть на правильному шляху, ставши демократичною децентралізованою унітарною республікою. Однак, недостатньо задекларувати намір - важливо дотримуватися його, адже тільки тоді ми станемо на шлях процвітання.

Список літератури:

Овчинников, В. В. [Текст] Сакура та дуб 1983. – 57 с.

Рязанов Н. М. Государственная и муниципальная власть: Проблемы взаимодействия [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.law.edu.ru/> (дата звернення 15.10.2020 р.).

Список країн за ВВП (ПКС) [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/> (дата звернення 15.10.2020 р.).

Список країн за ІЛР [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/> (дата звернення 15.10.2020 р.).

Економіка Японії [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/> (дата звернення 16.10.2020 р.).

Економіка Індії [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/> (дата звернення 16.10.2020 р.).

Аджемоглу Д. і Робінсон Д. [Текст] Чому одні країни багаті, а інші бідні 2012. – 121, 23 с.

Ortina G., Yefimenko L. Youth policy development in Ukraine – experience of the European Union. Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії, с.129-130.

Ortina, H. та Yefimenko, L. та Voronina, J. (2019) The philosophy of sustainable development as a vector of social and responsible partnership of the state, business and civil society. Культурологічний вісник Нижньої Наддніпряни, 2 (40). с. 111-117.

Савчук Л. С. Молодіжний парламентаризм як організаційна форма участі молоді у процесі прийняття рішень: досвід ЄС та України. Держава та регіони. Серія: Державне управління. Запоріжжя : Класич. приват. ун-т, 2018.

2. С. 17-24

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА У ГАЛУЗІ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Мережко Т.Г.

студентка магістратури спеціальності

«Публічне управління та адміністрування» Таврійського

державного агротехнологічного університету імені

Дмитра Моторного, Мелітополь Науковий керівник:

к.н.держ.упр., доц. Застрожнікова І.В.

Головним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки є Міністерство освіти і науки України (далі МОН), діяльність якого керується Кабінетом Міністрів України. До головних місій міністерства належить забезпечення розробки і реалізації державної політики у таких сферах: освіта наука, наукова, науково-технічна та інноваційна діяльності, трансфер технологій. [3]

Загальна середня освіта в Україні визначається як державна політика, система заходів, матеріального, практичного та теоретичного забезпечення з надання освітніх послуг у загальних середніх навчальних закладах, а також система навчальних закладів, що надають такий освітній рівень.

Відповідно до гарантованого Конституцією України права кожного громадянина на доступність і безоплатність здобуття повної загальної середньої освіти державна політика спрямована на охоплення всіх громадян шестирічного віку початковою освітою в загальноосвітніх навчальних закладах. Це забезпечується:

- широкою мережею загальноосвітніх навчальних закладів різних рівнів;
- створенням відповідних умов для здобуття якісної початкової освіти;
- державними стандартами початкової загальної освіти;
- різними формами навчання: очною, індивідуальною, екстернатом.

Державна політика у цій галузі також полягає у створенні умов для забезпечення обов'язкової повної загальної середньої освіти; досягненні учнями певного освітньо-культурного рівня, що забезпечується, зокрема, розвиненою мережею загальноосвітніх навчальних закладів різних типів і форм власності, а також існуванням альтернативних форм здобуття загальної середньої освіти. [1]

Вона спрямована не лише на отримання учнями знань, умінь, навичок, й на формування на їх основі ключових компетенцій, які сприятимуть умінню через спілкування знаходити порозуміння з іншими людьми, облаштовувати власне життя й бути корисним сім'ї, громаді, суспільству.

1 вересня 2016 року загальна середня освіта зазнала значних трансформацій, а саме було змінено всі навчальні програми для учнів 1-4 класів. Метою впровадження змін є розвантаження й оновлення програм. Серед нововведень відмічаються такі: за рекомендацією МОН,

виправлення та написи в зошитах учнів вчителі повинні робити олівцем, а не червоною ручкою; планується зняти вимогу перевірки читання на швидкість, натомість вчителі мають розвивати усвідомлене читання.

вересні 2016 року МОН представило концепцію «Нова українська школа» і вже 14 грудня 2016 року на засіданні Кабінету Міністрів України було схвалено цю нову концепцію.

За ствердженням МОН в основу концепції «Нової української школи» закладено свободу і відповідальність, як основні компоненти системи освіти. Згідно нової концепції плануються зміни в початковій школі та профільній освіті старшокласників. Для старшокласників буде запропоновано вибір двох напрямків академічного (навчання з орієнтацією на університет) та професійного (навчання орієнтоване на здобуття першої професії).

На даний час в Україні виникла велика необхідність реформування освіти та введення сучасних шляхів впливу державного регулювання на освітні процеси. Старі державні та соціальні інституції заважають реорганізації освіти та наближенню державного сектору освіти до сучасної моделі надання освітніх послуг. В Україні, зважаючи на процес змін у суспільстві, в управлінні освітньою системою необхідна поетапна децентралізація. Перерозподіл обов'язків між центром та регіонами є необхідним, тому що старі реформи не змінюють діяльність державних освітніх закладів. В системі підзвітності та підпорядкованості освітніх установ на регіональному рівні необхідно провести трансформаційні зміни [2].

Список літератури:

1. Загальна середня освіта. Юридична енциклопедія. За ред. Ю.С. Шемшученко. 1998р. Т.2. 744с.
2. Застрожнікова І. В. Трансформація національної освітньої системи в умовах децентралізації. Державне управління та місцеве самоврядування. 2019. № 4(43).с. 44-49. doi: 10.33287/101906.
3. Застрожнікова І.В. Ульяновченко Ю.О. Сучасний стан державного регулювання освітніх новацій в Україні. Актуальні проблеми державного управління: зб. наук.пр.Харків: Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр». 2019. №. 2 (56). с.192-198.

ПРІОРИТЕТИ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ОТГ

Мітков В.Б.

к.т.н., доцент

Таврійський державний агротехнологічний
університет імені Дмитра Моторного, Мелітополь

соціально-економічному житті України сільські території, на які припадає третина населення та 90% площі, займають особливе місце.

Ключник А.В. визначає сільські території, як населені пункти, які не відповідають установленим критеріям у певній області для міських жителів, а також території окремих міст, які за напрямом господарювання переважно займаються аграрною діяльністю, тобто вирізняються наявним економічним потенціалом, а саме: природним, екологічним, виробничого-господарським, ресурсним, інфраструктурним, рекреаційно-туристичним, управлінським, етнографічним тощо [4].

Уряд має затверджену стратегію регіонального розвитку до 2020 року, де значне місце відведено вирішенню проблем сільських територій. Але в умовах децентралізації жодна урядова стратегія чи політика не сприятиме реальному розвитку територій так, як активна і відповідальна позиція місцевих громад.

Процес формування громад дозволив по новому подивитися на забезпечення потреб громади та на нові економічні можливості, якими можуть скористатися ОТГ, селяни, фермери, обслуговуючі кооперативи, комунальні підприємства. Сьогодні органи місцевого самоврядування повинні використовувати усі можливості задля наповнення місцевого бюджету. Сільське господарство – провідна галузь області, а оскільки об'єднані територіальні громади складаються з сільських територій, то це – чи не найбільший ресурс для наповнення бюджетів.

В економічно високорозвинутих країнах сільське господарство у своєму соціальному аспекті зазнало значних змін. Соціальні проблеми розвитку сільських територій тут виділені в самостійний напрям аграрної політики.

На думку вченої Застрожнікової І.В. одним із критеріїв ефективності функціонування галузі сільського господарства є соціальний критерій. Критерії, що пов'язані з розвитком соціальної сфери, враховують тенденцію зниження частки аграрного сектора в національних економіках розвинутих країн і зокрема України. Це проявляється у зникненні цілих сел, сільських громад з їх традиціями і звичаями, традиційних сільських ландшафтів. Це є одним з критеріїв, що вказує на необхідність державної підтримки українського села, адже це дозволяє зберегти сільський уклад життя [2].

Неможливо уявити розвиток сільського господарства без розвитку сільських територій, добробуту селянина, як основного господаря земель. Тому, сталий розвиток сільських територій є важливою передумовою для гарного економічного розвитку сільського господарства країни. Все більшого

значення набуває реалізація на практиці тих організаційно-економічних заходів мотиваційного механізму, які пов'язані з соціальними перетвореннями на селі [3].

Таким чином, пріоритетність розвитку сільських територій в Україні зумовлюється винятковою значущістю виробництва продукції сільського господарства та продовольства в життєдіяльності людини, потребою відродження селянства як господаря землі, носія моралі та національної культури.

Список літератури:

<https://decentralization.gov.ua/news/2161> Електронний ресурс.

Дата звернення: 22 жовтня 2020.

Застрожнікова І.В. Шляхи удосконалення державного регулювання сільського господарства України. Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія «Наукові розвідки з державного та муніципального управління». Вип. 1/2013. Державне управління та місцеве самоврядування. К.: ВПЦ АМУ, 2013. С. 121-135.

Застрожнікова І.В. Інституціональні основи формування аграрної політики. Інвестиції: практика та досвід. 2010. № 9. С. 96-99.

Ключник А.В. Формування і розвиток економічного потенціалу сільських територій України: монографія. — Миколаїв: Дизайн та поліграфія, 2011. 468 с.

Смушак М.В. Організація системного розвитку сільських територій регіону: автореф. дис. канд. екон. Наук: спец. 08.00.05 «Розвиток продуктивних сил і регіональна економіка» Ужгород, 2009. 20 с.

УДК: 351: 378.1

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ ГАЛУЗЗЮ ОСВІТИ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ: ПРАКТИКА КИТАЮ.

Мороз О.В.

Tongji Medical College of

Huazhong University of Science and Technology (China)

Пандемія COVID-19 торкнулася більшості країн світу і практично всіх сфер суспільного життя, не стала винятком і система освіти. Генеральний секретар ООН Антоніу Гутерріш наголосив в своєму виступі, що пандемія COVID-19 привела до безпрецедентної за своїми масштабами дестабілізації процесу освіти та дала унікальну можливість переосмислити концепцію освіти [1]. На його думку необхідні інвестиції урядів держав в цифрову грамотність, інфраструктуру, модернізацію концепції навчання і зміцнення зв'язків між очною та дистанційною формами освіти.

Щоб запобігти поширенню коронавірусної інфекції уряди по всьому світу прийняли рішення про закриття навчальних закладів. Згідно даних ЮНЕСКО понад 1,5 мільярда студентів і молоді по всій планеті відчули на собі закриття шкіл і університетів через пандемію COVID-19 [2]. У деяких країнах школи закриті на місцевому або регіональному рівні. Єдиним виходом в такій ситуації стала можливість дистанційного навчання. Китай став першою країною в світі, урядом якої було прийнято рішення здійснювати освітній процес через Інтернет і дистанційне навчання. Стратегічні цілі Уряду КНР стати до 2049 році світовим технологічним лідером і найбільшою освітньою державою вимагали кардинальної модернізації науково-освітнього комплексу країни. Також за останні десятиліття в Китаї відбулися глобальні зміни в системі вищої освіти: провідні китайські університети стали лідерами в передових наукових дослідженнях і підготовці талановитих студентів з усього світу. Завдяки колосальній підтримці держави, спрямованої на розвиток науки, технологій та підвищення якості освіти [3] стало можливим в період карантину Урядом Китаю запустити кампанію під гаслом «Припинені заняття, але не зупиняється навчання» та перевести освітній процес на дистанційне навчання найкоротші строки. Таким чином в Китаї пройшов один із наймасштабніших освітніх експериментів в світі: всі школи і вузи країни перейшли на онлайн-навчання. Близько 170 мільйонів школярів і студентів на протязі двох місяців навчалися дистанційно. Для цього в країні за підтримки Міністерства освіти Китаю і Національної комісії Китаю у справах ЮНЕСКО в найкоротші терміни були запуснені дві освітні онлайн-платформи: «XuetangX» (www.xuetangx.com) і «iCourse International» (www.icourse163.com), які надають якісні навчальні ресурси від провідних університетів світу і надійну технічну підтримку.

Платформа «XuetangX» була створена сім років тому Університетом Цінхуа і зараз пропонує близько 3000 онлайн-курсів від першокласних університетів світу, включаючи Массачусетський технологічний інститут (MIT), Каліфорнійський університет в Берклі (The University of California, Berkeley), Університет Цінхуа (Tsinghua University) і Пекінський університет (Peking University).

Китайські дослідники процесу трансформації освіти визнають, що якість освіти в нових умовах вимагає систематичної перебудови і чималих інвестицій. Безумовно, важливо забезпечити не тільки інфраструктурний потенціал, але й підтримку викладачів; надання високоякісних і актуальних цифрових навчальних матеріалів; розвиток в молоді цифрових навичок для ефективного використання технологій з метою навчання; впровадження допоміжних систем управління даними та інформацією. Але треба пам'ятати, що не

Висновки. Таким чином, китайська влада змогла реалізувати грандіозний освітній експеримент з далекосяжними наслідками. Всебічне вивчення такого масштабного і успішного досвіду розвитку і реформування системи науки і освіти заслуговує самого ретельного аналізу, дослідження,

узагальнення і освоєння. Особливий інтерес викликає аналіз проблем, з якими зіткнувся Китай при побудові національної системи освіти, конкурентоспроможної на всіх рівнях. Виділені проблеми є актуальними не тільки для КНР, тому цей досвід, безумовно, цінний для багатьох країн при вибудовуванні національних стратегій розвитку та досягненні академічного переваги.

Список літератури:

António Guterres. The future of education is here. URL:

<https://www.un.org/ru/coronavirus/future-education-here>

Global Education Coalition. URL:

<https://en.unesco.org/covid19/educationresponse/globalcoalition/>

Мороз С.А. Компетенція держави у забезпеченні контролю якості надання університетами освітніх послуг: аналіз думки студентів китайських ЗВО. Право та державне управління, 2019. №2, Т.2. С. 267–276.

РЕФОРМИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ, ЯК ГЛОБАЛЬНЕ РЕГУЛЮВАННЯ

Самофалов Д.

магістр кафедри ПУАП

Науковий керівник, доцент,

к. н. з держ. упр., Застрожнікова І.В.

Що має робити держава у сучасному світі? Поки що держава трансформується з однієї форми в іншу, від держави загального добробуту, «позитивної держави» або «стану няні» [1]. Щоб оцінити регуляцію держави, потрібно націлитись на зміну свого адміністративного устрою з його новими функціями. Рух за адміністративну реформу, це новий підхід до державного управління, який складає його ідейну основу, в незалежності від їх географічного розташування, форми держави, економіко-політико-адміністративних режимів і культури або рівня розвитку.

Чи можна говорити про реформу управління на глобальному рівні? Якщо прийняти глобальність як процес поширення, відповідь на це питання - «так». По суті, повторність форм ведеться в країнах з різними адміністративними та політичними культурами в дуже різних географічних регіонах при різних поточних політичних і економічних режимах. З іншого боку, існують країни або географічні регіони, чії ініціативи з реформування ще недостатньо вивчені.

Відомо, що англосаксонські країни є піонерами реформ. Нова Зеландія, Австралія, США і Великобританія, чії реформи, розпочаті в кінці 1970-х - початку 1980-х років, вважаються серед країн-піонерів. Континентальна Європа і країни Азії — знаходяться на позиції послідовників / прихильників, а не на позиції першопрохідців. Проте, в меншій мірі реформаторські

ініціативи країн-піонерів далекі від «інтеграції». Пропонується класифікація двох загальних типів адміністративних реформ - вестмінстерські і американські. Вестмінстерська стратегія реформи переглядає те, що уряди повинні робити, і надалі скорочувати розмір і масштаби самого уряду за рахунок великої приватизації послуг і підрядних послуг неурядовим організаціям. Американська стратегія швидше інкрементальна, ніж інклюзивна [2].

Між ідеологічними відмінностями немає прямого зв'язку (сили політичної влади і реформ). Хоча лейбористська партія, піонер реформаторського руху в Новій Зеландії та Австралії, Консервативна партія, була ініціатором реформ в Сполученому Королівстві. Починаючи з 1997 р, лейбористська партія Тоні Блера проводила переоцінку реформи, ініційовані Тетчер раніше [3].

Для Німеччини, хоча консервативно-ліберальна партія, яка займалася проблемами, принесеними при об'єднання Східної і Західної Німеччини, зробили певні кроки в напрямку реформи, соціал-демократична коаліція, яка прийшла до влади в 1998 році, була тим, що поглибило реформи [3].

Що стосується Китаю і В'єтнаму, комуністичні партії очолили реформи. Тим часом було виявлено, що навіть політичні партії, поділяють однакову позицію в політичному спектрі, дають різні оцінки реформ [4].

Грін-Педерсен, досліджував ринок орієнтований на реформи практики шведської і датської соціал-демократії, і їх бік в сфері соціальних послуг та виявили, що датські соціальні демократи були більш стримані щодо таких реформ, в той час як соціал-демократичні партії Швеції були більш відкритими [5].

Проте, політико-адміністративні традиції, їх характер сформованої ними національної бюрократії впливає на процеси реформування. У країнах з глибоко вкоріненою бюрократією і організованою впливовою груп інтересів, такі як потужні бюрократичної еліти і союзи. Ці фактори можуть стати перешкодою для поглиблення адміністративних реформ.

Реформа державного управління - явище не нове. Коріння багатьох методів реформ, які були зроблені, і котрі будуть використовуватися сьогодні, можна знайти в глибинах історії. Ініціативи щодо реформ, які сформувався і просувалися разом зі звичайними умовами, ніколи не забувають звертати увагу, «що робили інші». Реформи завжди залучали взаємодії, наслідування, а іноді і примус. Проте, суть і напрям реформ завжди визначалися державним розумінням епохи.

Реформи - один з інструментів, що використовуються для забезпечення громадської адміністрації, який відповідає за приведення переважно, державному розуміння життя, щоб служити розумінню суверенної держави. Тому адміністративні реформи слід розглядати як політичний процес, а не технічний процес, пов'язаний з поліпшенням функцій.

Список літератури:

Ентоні Б.Л., (1997), «Розуміння реформ державного сектору: глобальні тенденції і різноманітні порядку денного», Міжнародний огляд адміністративних Наук, Т. 62, № 3, с. 422-441;

Денхардт, Джанет В. (2003), Нова державна служба: Обслуговуючий, не керманіч, МЕ «Шарп», Нью-Йорк;

Гуальміні Елізабетта, (2008), «Реструктуризація веберовської бюрократії: Управління в Європі і США», Державне управління, Т. 66, № 2, 45-57;

Чоу Білл, (2004), «Реформа державної служби в Китаї, 1993-2001 рр: Невдача впровадження», Китай: Міжнародний журнал, Т. 3, № 3, с. 220-246;

Грін-Педерсен Крістофер (2002), «Нові реформи державного управління Данії і Швеції: роль різних соціальних демократичних аспектів», Управління, Т. 12, №1, с. 283-289.

КАДРОВА ПОЛІТИКА У ДЕРЖАВНІЙ СЛУЖБІ

Самофалов Д.

Магістрант за спеціальністю

«Публічне управління, та адміністрування»

Таврійський державний агротехнологічний

університет імені Дмитра Моторного, Мелітополь

Українська місцева громадська адміністрація, в даний час стикається з низкою серйозних проблем, одна з яких це створення нових органів самоврядування - ОТГ, здатних відповідати на нові питання. Цей процес децентралізації був непростим через різних політичних, технічних, економічних та соціальних питань. Однак були зроблені нові кроки, які принесли нові надії на майбутній розвиток.

Стаття 140 Конституції України говорить, що місцева адміністрація заснована на принципах місцевої автономії і децентралізації державних послуг, але в подібні інші правові документи, Конституція ще не впроваджена в бюджет і в рівні державних послуг [1]. Дана ситуація викликана тим, що область публічних функцій і послуг, була найменш схильна до впливу процесу європейської інтеграції і глобалізації і як і раніше швидше за все, на нього вплинули традиції і менталітет, яка в Україні як і раніше залишається централістською традицією минулого режиму.

Література за фахом визначає дві великі категорії суспільних послуг з точки зору самих державних службовців:

Перша категорія державної служби, вважається закритою в тому сенсі, де:

Адміністративна кар'єра починається дуже рано з самого нижнього ієрархічного рівня. Найманий персонал повинен володіти особливими кваліфікаціями для заняття державної посади. Зовнішній досвід не береться до уваги при наймі та просуванні. Персонал набирається на формальній

основі - інтерв'ю, що проводяться за суворими правилами. Є період новачка для фізичних осіб, хто входить в публічну систему. Рівень заробітної плати встановлюється законом. Заробітна плата автоматично зростає зі збільшенням терміну перебування на посаді. Заробітна плата державних службовців залежить від терміну перебування на посаді всередині системи. Система оплати праці відрізняється від приватної система оплати праці. Зустрічається в більшості країн ЄС (в основному Бельгія, Німеччина, Греція, Франція і Іспанія) [2].

Друга категорія державної служби - вважається відкритим в тому сенсі, де:

Можливий перехід в публічну систему в середині кар'єри і на будь-якому рівні ієрархії. Немає особливих вимог до основної професії державного службовця. Визнано таким, що зовнішній досвід. Особливих умов прийому на роботу немає. Особи, які входять в систему, не мають період новачка. Немає ніякого володіння, кар'єра може закінчитися в будь-який час, а не тільки в пенсійному віці. Заробітна плата індивідуалізована і заснована на колективних трудових договорах. Заробітна плата не залежить від державного володіння. Права співробітників ідентичні правам співробітників в приватному секторі. У цьому регіоні всього кілька країн ЄС: Данія, Італія, Нідерланди та Великобританія [3].

Запуск адміністративної кар'єри будь-якого віку і рівня в поєднанні з відсутністю конкретних умов прийому на роботу, привів до існування недосвідчених людей в адміністративній системі, і ще гірше - на керівних посадах, що сприяло уразливості системи. Автоматичне зростання заробітної плати і їх зв'язок з тривалістю роботи привели до того, що персонал при наявності середньої освіти, є найбільш стабільним, з усіма наслідками, що випливають. На жаль, це лише деякі з проблем, пов'язані з кадрової політики в Україні.

Але є і хороші новини, у вигляді переваги найму на певні періоди. По-перше, це означає, що керівництво наймається на основі професійної співбесіди та письмового проекту з підвищення ефективності установи. По-друге, саме цей проект можна використовувати як оцінку кандидата в остаточні результати. І останнє, але не менш важливе: діяльність установи буде плануватися під час керівництва, і буде намагатися досягти цілей, поставлених в рамках проекту.

Щоб зберегти відданих своїй справі і досвідчених співробітників в публічній сфері, більшість систем має «резервний» корпус державних службовців. Цей резервний корпус складається з колишніх громадських службовців, які в даний час працюють в приватній сфері, але яких можуть викликати назад в державну систему. Щоб система працювала, держави, які його прийняли, дають велике припинення платежів за контрактом та / або щомісячної допомоги на певні періоди, щоб люди залишалися прихильними громадській сфері. Їх можна знову найняти в систему на тій же посаді, що і до звільнення або аналогічні, з заробітною платою не нижче заробітку до

звільнення. Завдяки цьому методу ці стани виключають багато проблем, пов'язаних з найму недосвідчених людей і зробити систему більш вразливою.

На жаль, в Україні такої системи резервного найму немає, хоча більшість загальнодоступних службовців раніше працювали в державних компаніях.

Часта зміна адміністративного керівництва не обмежується верхом менеджменту, але, на жаль, впливає на весь персонал установи. Хоча Закон передбачає, що державні службовці користуються стабільністю на своїй посаді, в більшості установ і особливо тих, які знаходяться під політичним контролем, замінює своїх співробітників при кожній зміні адміністрації.

Персонал, який належить до тієї ж боці, що і керівництво установи, має більше шансів залишитися на своєму посту, ніж у тих, хто цього не робить.

Через ці політичні та адміністративні нестабільності коливання місцевих кадрів державного управління високі. Оскільки офіси префектів найбільш схильні до політичного впливу через префекта, коливання персоналу нескінченно більше, ніж в меріях або радах.

Але, все ж реформа децентралізації товкає Україну у правильному напрямку, так, новостворені ОТГ змінюють курс кадрової політики, новий підбір апарату, управління, підготовка кадрів, разом з іншими аспектами реформи, таких як — реформування освіти України [4].

Список літератури

1. Конституція України: закон Розділ XI. МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ. Ст. 140.

Кадрова політика і державна служба: навч. посіб. / [С. М. Серьогін, Т. Гончарук, Н. А. Липовська та ін.]; за заг. ред. проф. С. М. Серьогіна. - Дніпропетровськ: ДРІДУ НАДУ, 2011 р. 349 с.

Сімсон О. Е. Державно-приватне партнерство як пріоритетний механізм реалізації сучасної кадрової політики/ О. Е. Сімсон // Матеріали міжнародного симпозіуму: Інноваційна політика та законодавство в Європейському Союзі, м. Київ. 2019 р. – 90 с.

Застрожнікова І.В. Державне регулювання підготовки кадрів для об'єднаних територіальних громад вищими навчальними закладами України. Актуальні проблеми державного управління: зб. наук. пр. Х.: Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр». 2019. Вип. 1 (55).

Застрожнікова І.В. Формування кадрового резерву, як одна з функцій HR-менеджменту державної служби. Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки) / За ред. Л.В. Синяєвої. Мелітополь. 2018. №2 с. 148-152.

Ортіна Г. В., Сокіл О. Г., Прус Ю.О., Застрожнікова І. В. Сталий розвиток місцевих громад в умовах децентралізації: монографія. І. В. Застрожнікова, Ю. О. Прус, О. Г. Сокіл, Ортіна Г. Мелітополь: ФОП Однорог Т.В., 2019. 171 с.

МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ В СИСТЕМІ ПУБЛІЧНОЇ СЛУЖБИ

Сергієнко Т.І.

кандидат політичних наук, доцент,

доцент кафедри загально правових та політичних наук

Національного університету «Запорізька політехніка», Запоріжжя

Актуальність даного дослідження полягає у тому, що в умовах сьогодення змінюються цінності людей, орієнтири та соціально-психологічні властивості, що суттєво впливають на взаємовідносини в суспільстві.

Відбувається розпад соціальних взаємовідносин, посилюються дезінтеграційні процеси, які характеризуються відсутністю елементів адаптації людей до викликів сучасності. Перелічені процеси створили широкий спектр питань дослідницького характеру для вивчення та визначення місцевого самоврядування як елементу публічного адміністрування. Досліджуючи дане питання зазначимо, що в Україні місцеве самоврядування, згідно Закону України, розглядають як гарантоване державою право та здатність територіальної громади – самостійно або під відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України [7, с.68]. Дещо інше визначення даної категорії пропонує Л. Старецька, та розглядає місцеве самоврядування як форму публічної влади, що реалізується специфічними суб'єктами - територіальними колективами і сформованими органами, має особливий об'єкт - питання місцевого значення, та здійснюється на основі використання окремого виду публічної власності - муніципальної [11, с.54]. На думку В. Мамонової, «система місцевого самоврядування – впорядкована сукупність організаційних форм, інститутів місцевої демократії, зв'язків між ними та процесів, через які здійснюються функції місцевого самоврядування щодо вирішення питань місцевого значення, а також людський, правовий, матеріальний та фінансовий, необхідний для їх реалізації» [5, с. 342]. Таким чином, за допомогою вищезазначеного можна стверджувати, що місцеве самоврядування розглядають як соціальний механізм, здатний відповідати інтересам громади

впливати на владу [8, с. 268]. До основних завдань місцевого самоврядування відносять: зміцнення засад конституційного ладу України; забезпечення реалізації конституційних прав людини і громадянина; створення умов для забезпечення життєво важливих потреб та законних інтересів населення; розвиток місцевої демократії [9, с. 268]. Відповідно до цих завдань визначаються і функції місцевого самоврядування, під якими розуміють основні напрямки діяльності територіальних громад, органів місцевого самоврядування по вирішенню завдань місцевого самоврядування [1, с. 120]. Найважливішими з них є: залучення населення до участі у вирішенні питань місцевого та загальнодержавного значення;

володіння, використання та управління комунальною власністю; забезпечення комплексного соціально-економічного та культурного розвитку відповідної території; надання соціальних послуг населенню; забезпечення законності, громадської безпеки, правопорядку, охорона прав, свобод і законних інтересів громадян; соціальний захист населення, сприяння працевлаштуванню громадян; захист прав місцевого самоврядування.

Щодо визначення категорії публічної служби, то зазначимо, що своїм «корінням» вона сягає в пострадянську традицію державного управління та продовжує її в частині сучасного публічного управління. Сучасна українська наукова традиція перевагу надає саме звуженому трактуванню публічної служби як врегульовану виключно Конституцією та законами України професійну публічну діяльність осіб, які займають посади в державних органах і органах місцевого самоврядування щодо реалізації завдань і функцій держави та органів місцевого самоврядування. Таким чином, у наукових колах дедалі частіше місцеве самоврядування розглядають як самостійний вид публічної влади. Щодо розуміння суті публічної влади, то слід відмітити, що публічна влада спрямована на вирішення суспільних справ, свою дію поширює за територіальним принципом, здійснюється особливим проширком людей, які професійно займаються управлінням і становлять апарат влади.

Розглянувши понятійно-категоріальний апарат понять місцеве самоврядування, публічна влада та публічна служба, зазначимо, що місцева публічна влада виступає у двох формах: державна влада; влада місцевого самоврядування [3, с.129]. У процесі характеристики цих форм публічної влади можна виявити спільні та відмінні ознаки. Отже, державній владі та владі місцевого самоврядування притаманні такі спільні ознаки: спрямованість на виконання суспільних завдань і функцій; інституційний характер, тобто функціонування через відповідні публічні інститути; легітимність; відособленість апарату влади від населення; об'єднання підвладних за територіальною ознакою [2, с.246]; загальність, тобто охоплення владою всіх осіб на відповідній території; безперервність функціонування; універсальність, тобто спрямованість на вирішення усіх справ суспільного значення; обов'язковість владних рішень для всіх суб'єктів на відповідній території; функціонування у правових формах; право встановлювати і стягувати загальнообов'язкові податки і збори з населення; самостійне формування бюджету [4, с.47]. Водночас державній владі притаманні певні особливості, а саме: державний суверенітет; загальнодержавний масштаб дії; спрямованість на першочергове виконання загальнонаціональних потреб; постійний правовий зв'язок населення через інститут громадянства; субординаційні відносини всередині державного апарату; наявність особливих органів – так званих «силових структур» [10, с.126].

Таким чином, служба в органах місцевого самоврядування за характером виконуваних управлінських функцій, що було встановлено в ході характеристики ознак служби в органах місцевого самоврядування як виду

публічної служби, може бути поділена на посадову, службову та депутатську діяльність [6]. Беззаперечно посадова та службова діяльність в органах місцевого самоврядування може бути віднесена до публічної служби навіть в звуженій інтерпретації, що стосується віднесення депутатської діяльності та діяльності помічників та консультантів депутатів місцевих рад як виду публічної служби, виникають певні застереження, які нівелюються в розширеному тлумаченні публічної служби. За своєю природою публічна служба є комплексним інститутом, що регулюється декількома галузями права національної правової системи, поєднує в собі як службу в органах державної влади, так і службу в органах місцевого самоврядування.

Список літератури:

Арабаджієв Д.Ю., Сергієнко Т.І. Інформаційно-психологічна війна як спосіб впливу на громадянське суспільство // Тиждень науки-2020. Юридичний факультет. Тези доповідей науково-практичної конференції, Запоріжжя, 13–17 квітня 2020 р. / Редкол.: В. В. Наумик (відпов. ред.) Електрон. дані. – Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка», 2020. С. 120-121.

Бабарикіна Н. А. Реформа публічної влади в Україні шляхом децентралізації // Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми державно-правового розвитку України в контексті євроінтеграційних процесів». Запоріжжя, 2016. – С. 245–247.

Батанов О.В. Муніципальна влада – самостійний вид публічної влади в Україні: поняття, ознаки, тенденції становлення // Правова держава: щорічник наукових праць Інституту держави і права ім. В.М.Корецького НАН України. – Вип. 15. – К., 2004. – С.109 – 120.

Журавський В.С., Серьогін В.О., Ярмиш О.Н. Державне будівництво та місцеве самоврядування в Україні: підруч. для студ. вищ. навч. закл. – К., Концерн «Видавничий Дім ІнЮре», 2004. – С.47.

Іванець О. О. Про співвідношення державної та публічної влади: Перспективи розвитку науки.- Київ, 2008. - 27-28 с.

Кирий С.Л. Служба в органах місцевого самоврядування як вид публічної служби // Державне будівництво. 2018. – № 2.

Лобань Т.І. Особливості розвитку сучасного суспільства в умовах глобалізації: політологічний аспект // Людина і політика. Український соціально-гуманітарний журнал / Гол.ред. Г.І.Волинка. – Вип. № 2 (32). – К.: Вид-во «Четверта хвиля», 2004. – С. 68-73.

Публічна служба: системна парадигма: кол. моногр. / Ващенко К.О., Серьогін С.М., Бородін Є.І. Дніпро: ДРІДУ НАДУ, 2017. 256 с.

Публічне управління та адміністрування в умовах інформаційного суспільства: вітчизняний і зарубіжний досвід: монографія / За заг.ред.С.Чернова, В.Воронкової, В.Банаха, О. Сосніна. П.Жукаускаса. Й.Ввайнхардт, Р. Андрюкайтене. - Запоріжжя: ЗДІА, 2017. – 606с.

Сергієнко Т.І. Державне управління як один з чинників державотворення України // Збірник наукових праць Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії. Запоріжжя, ЗДІА. 2005. №20. С. 125 – 137.

Старецька Л. І., Томнюк О. Є., Луценко З. М., Юрченко М. М.
Місцеве самоврядування: оглядовий курс. Навчальний посібник. - К., 2006 -
78с.

БЕЗРОБІТТЯ ЯК ОСНОВНА ДЕРЖАВНА ПРОБЛЕМА РОЗВИТКУ КРАЇНИ

Силечник Марія

студентка спеціальності публічне управління
та адміністрування Таврійський державний
агротехнологічний університет імені Дмитра
Моторного, Мелітополь

наш час всесвітньою і державною проблемою вважається безробіття, незайнятість працездатного молодого населення країни. Трудова еміграція населення в закордонні країни призводить до зменшення чисельності соціально активного населення, економічного спаду виробничої і демографічної кризи. Молодь оцінює проживання в Україні як безперспективну лінію життя. Знаходження шляхів подолання безробіття в 21 столітті названо актуальним напрямком діяльності для керівництва країни зміни предмета національного інтересу зі стратегії виживання на досягнення благополуччя країни.

Питання зниження рівня безробіття в Україні розглядалося рядом вчених, таких як: Кремень В.Г., Сурмін Ю.П., Бодров В.Г, Сафронова О.М., Боковикова Ю. В., Гусев В.О., Логвінова Л.Ю., Зайцева І.А., Розпутенко І.В., Олексенко Р. І., Трощінській В.П., Скуратівський В.А, Євдокимова В.В, Радиш, іншими.

Метою статті є комплексний розгляд проблеми безробіття в Україні та методів сприяння екстенсивного розвитку промислових галузей народного господарства шляхом зменшення числа безробітних осіб.

Перехід до ринкової економіки після розпаду Радянського Союзу привів до збільшення зростання безробітних громадян не тільки в Україні, але і у всіх країнах СНД. Досвід і знання працюючих людей виявилися незатребуваними в умовах торгівлі: купівлі і продажу товарів і послуг. Такі сектора економіки, пов'язані з державною галуззю управління, кредитування, страхування залишилися укомплектованими робочими силами. Інші види бюджетних підприємств відчули гостру нестачу в робочих кадрах. Великий відсоток працевлаштованих людей на пострадянському просторі не мав заробітної плати за відроблену працю протягом декількох місяців, що негативно позначалося на якості життєвого рівня трудящих громадян. Сталося так, що досвід, знання, навички, професіоналізм робітників і рівень зарплати виявилися розрізненими дефініціями в житті людей.

До основних причин і наслідків безробіття в Україні можна віднести наступні види:

зменшений попит на трудові ресурси - громадяни України переходять в категорію безробітних осіб, працюють в нетоварних секторах або емігрують за кордон (трудова міграція).

Проблема зайнятості в регіонах: Західна Україна характеризується специфікою розвитку локальних галузей і виходом на трудовий ринок молодіжної частини населення, що не відповідає кількості відкритих підприємств в регіоні; наявність в країні депресивних областей з військовими комплексами (трудова міграція молоді в сусідні країни).

Відсутність розвитку агропромислового комплексу - сільськогосподарські робітники виявилися в економічно гіршому становищі, ніж до настання 1991 року, через сповільнений розвиток переробних продукцій тваринництва підприємств.

Приховане безробіття обумовлена спадом виробництва і невідповідним йому працевлаштуванням жителів країни.

Наслідки безробіття для України:

- сповільнюється темп розвитку економіки країни;
- громадяни обділені засобами для існування;
- збільшується соціальна диференціація;
- зменшується частина внутрішнього валового продукту, власники не виплачують податків;
- професійні знання стають застарілими і марними для суспільства;
- погіршення соціальної ситуації в країні, падіння життєвого рівня населення;
- виділення більшої частини коштів з бюджету на утримання безробітних;
- знецінення освіти;
- зменшення мотивації до праці;
- стресовий стан окремих безробітних і суспільного прошарку в цілому, розвиток соціальної напруженості;
- виникнення кримінальної обстановки в суспільстві.

Останній пункт вимагає особливо пильної розгляду з боку уряду, ряду вчених, що працюють з молоддю, Міністерства соціальної політики та захисту населення. Безробіття сильного і міцного працездатного населення призводить до виникнення пияцтва, алкоголізму, наркоманії, знецінення власного життя і зниження віри у внутрішній резерв людини. Вищевказані наслідки призводять до виникнення побутових бійок, розпаду сім'ї - погіршується демографічна ситуація в суспільстві. Безробітний чоловік часто замислюється про смерть і припиняє життя насильницьким шляхом. Велика частина непрацевлаштованих осіб не мають грошей для лікування захворювань, що посилює їх психоемоційний стан в гіршу сторону. При збільшенні рівня безробіття в суспільстві до 11% - 13% вірогідність «соціального вибуху» збільшується в декілька разів. Незадоволеність

соцположеієм в Україні, переходить в мітинг, акцію протесту, бунт. Прикладом служить акція протесту "Майдан" 2005 і 2014 рр.

Державна служба зайнятості України є централізованою системою органів і підприємств з працевлаштування, підготовки, перепідготовки (професійного навчання) кадрів. Управління Держслужбою зайнятості здійснюється Міністерством соціальної політики країни.

Особливою увагою слід відзначити напрямок тимчасового працевлаштування громадян. Центральний, регіональний і базовий Центр зайнятості проводить набір і працевлаштування молодих людей у віці від 15 до 19 років у позаурочний та канікулярний час (не зайнятий навчальною діяльністю). Скористатися цією послугою можуть випускники початкової та середньої ланки професійних училищ, ті, які шукають роботу вперше. Допомога від Центру зайнятості передбачена для керівників та їх представників, приватних підприємців, юридичних осіб.

громадянському суспільстві діючої названа Стратегія розвитку кадрового менеджменту протягом 2012-2021 років. Програма ратифікована указом Президента 12 лютого 2012 року. Існують додаткові проекти, спрямовані на підтримання кадрового менеджменту в державі: «Програма розвитку кадрової політики на 2005-2010 роки», «Національна програма адаптації українського законодавства до європейських законів» (2005), «Програма роботи з обдарованою молоддю» (2006-2010).

Стратегією 2012-2021 років є комплексне методологічне рішення, спрямоване на вдосконалення кадрового менеджменту та підготовки, перепідготовки молодих фахівців, досвідчених робітників кадрів. Реалізація наміченої програми дозволяє придбати професію і вибрати трудове напрямок власної волі. Підставою зробленого праці стає оновлення старої законодавчої бази і створення оновленого зводу законів і підзаконних актів щодо кадрового виробництва. Завершується етап роботи виконавчих органів створенням нової наукової концепції державного кадрового виробництва із зазначенням мети, місця, принципів, методів здійснення і її ролі в національному господарстві.

Список літератури:

Аверін А. М. Управління персоналом, кадрова та соціальна політика в організації: навч. посібник/А. Н. Аверін. - М.: Изд-во РАГС, 2004. 224 с.

Андрєєв С. В. Кадровий потенціал і проблеми зайнятості в умовах переходу України до ринкових відносин/С. В. Андрєєв. - М.: Изд-во ін-ту соціології, 1997.

Головне управління державної служби України. Статистичні та аналітичні матеріали. Альбом статистичних таблиць 2004-2009 рр. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.guds.gov.ua/>.

Державна служба (комплексний підхід): навч. посібник. - 2-е вид. - М.: Справа, 2000.

Державна служба: енциклопедії. слів./Під заг. ред. В. К. Єгорова, І. Н. Барціце. - М.: Изд-во РАГС, 2008.

Гусєв В. О. Державна інноваційна політика: методологія формироваиия и Впровадження: монографія / В. О. Гусєв. - Донецьк: Юго-Восток, 2011. - 624 с.

Державна кадрова політика в Україні: стан, проблеми та перспективи розвитку: наук. доп. / Авт. кол.: Ю. В. Ковбасюк, К. О. Ващенко, П. Сурмін та ін .; за заг. ред. д-ра наук з держ. упр., проф. Ю. В. Ковбасюка, д-ра політ. наук, проф. К. О. Ващенка, д-ра соц. наук, проф. Ю. П. Сурміна (кер. Проекту). - К .: НАДУ, 2012. - 72 с.

Державна служба в Україні: соціально-правовий та організаційний аспекти: навч. посіб./Авт. кол.: Ю. П. Сурмін, Т. В. Мотренко, В. А. Науменко та ін .; за заг. ред. Р. А. Науменко, Л. М. Гогіної. - К.: НАДУ, 2011. - 204 с.

Енциклопедія державного управління : У 8 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України; наук.-ред. колегія: Ю. В. Ковбасюк (голова) та ін. - К.: НАДУ, 2011.; т. 6.

Про вищу освіту: Закон України від 17 січ. 2002 р. № 2984-III.
- Режим доступу:<http://zakon2.rada.gov.ua/>

Олексенко Р.І. Управління продуктивністю праці на підприємствах / Р.І. Олексенко. – К.: Агросвіт.– 2010.– №11. – С. 46-48.

Олексенко Р. І. Філософія ринкових відносин: навчально-методичний посібник. Мелітополь: ФОП Однорог Т.В. 2019. С. 311 с

Олексенко Р. І., Кондрашов О. М., Шишкін В. О., Ортіна, Г. В., Застрожніков А. Г. (2010) Економіка підприємства / Економіка підприємства: навчальний посібник. Люкс, Мелітополь. ISBN 978-966-8428- 49-4

Щебликіна І.О., Олексенко Р.І. (2012) Управління персоналом: навч. посібн. Сімферополь: ДІАЙПІ, 2012. 272 с. ISBN 978-966- 491-306-2

УДК 35.075.31(477)

САМОРОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ КЕРІВНИКА ЯК ЛІДЕРА ІННОВАЦІЙ І ЗМІН В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ

Стародубець Вікторія

магістрант спеціальності «Менеджмент» кафедри
менеджменту організацій та управління проектами
Інженерного навчально-наукового інституту
Запорізького національного університету, Запоріжжя

Ефективність роботи організації залежить від здатності керівника створити умови, які забезпечать гармонічний розвиток кожного робітника. Для цього необхідне постійне самовдосконалення управлінської культури керівника, який є гарантом створення сприятливих умов для творчої діяльності колективу. Необхідність безперервної освіти і саморозвитку

сучасного керівника набирає обертів [1]. Саморозвиток – це самостійне набуття знань з різноманітних джерел, враховуючи інтереси та схильності конкретної людини. Як процес оволодіння знаннями він тісно пов'язаний з самовихованням і вважається його складовою частиною. Саморозвиток керівника – це процес активної боротьби з власною інтелектуальною бідністю. З одного боку, це безперервне збагачення своїх професійних знань, з іншого – постійне оновлення і переосмислення свого власного досвіду і вилучення того, що втратило свою актуальність з часом. Програма саморозвитку керівника не може обмежуватися лише вузьким колом спеціальної літератури та обміном досвіду. Вона повинна включати удосконалення знань, ознайомлення з досягненнями науки, техніки і літератури. Тобто, розвиток особистості керівника повинен бути комплексним, включаючи різні джерела інформації та знань. Керівник зобов'язаний завжди бути в курсі останніх новацій, пов'язаних з конкретною сферою діяльності, зокрема. Досвідчене керівництво організації має знати всі тонкощі її функціонування зважаючи на динаміку вимог ринку. Відвідування різноманітних культурних, освітніх заходів і самоосвіта допоможуть підтримувати необхідний рівень професійних знань керівника [2].

Форми саморозвитку керівника: репродуктивні (практикуми, науково-практичні семінари, тренінги); репродуктивно-евристичні (науково-практичні конференції); евристичні (проблемні та проблемно-проектні семінари, ситуаційні ігри); евристично-продуктивні (фестивалі, конкурси професійної майстерності і методичних розробок); продуктивні (наукові конференції, семінари, наукові стажування, участь в роботі тимчасових науково-досліджувальних колективах, тимчасових творчих групах). Для того, щоб постійно підтримувати належний рівень конкурентоспроможності і займати найвищі позиції в конкурентній боротьбі, керівник має відповідати заданим компетенціям і володіти певними професійними якостями. Адже, справжній лідер – це еталон, професіонал своєї справи, той, за ким хочеться слідувати і кого переймати досвід.

Основні кроки до саморозвитку особистості керівника:

Крок 1. Аналіз і планування. Перш ніж зайнятися саморозвитком, треба проаналізувати свої здібності/навички. Визначитися які якості подобаються, а які навпаки. Чого не вистачає та чого іще хотілося б додати? Проведений аналіз допоможе скласти план дій. На перший погляд це здається складним завданням, але треба починати з найменшого.

Крок 2. «Холодний розум». Треба вміти контролювати свої емоції! Завжди викликають захоплення люди, які в найскладнішій ситуації до всього підходять з холодним розумом, а їх терпінню в конфліктній ситуації можна лише позаздрити. Але! В той самий час вони палко мотивують і запалюють свою команду на спільну перемогу.

Крок 3. Отримання, фільтрація, застосування знань. На сьогоднішній день існує безліч способів отримання інформації: книги, відеопортالي, аудіокниги, лекції, тренінги, семінари, ЗМІ, інтернет-ресурси, спілкування з колегами, однодумцями і т. д. Але разом з тим збільшується ризик отримання недостовірної інформації, а іноді, навіть, шкідливої. Саме тому вміти фільтрувати потік інформації є досить важливою

здібністю, особливо для успішного керівника. Для того, щоб інформація була корисною, треба навчитися правильно її сприймати. Крок 4. Ораторське мистецтво. Необхідним і важливим умінням для керівника-лідера є ораторське мистецтво. Професійний оратор повинен володіти наступними якостями: грамотна, чітка мова; вміння викладати думки; вміння тримати себе на публіці; вміння утримувати увагу публіки. Це стане в нагоді в будь-якій ситуації (сцена чи нарада, переговори чи бесіда тет-а-тет). Крок 5. Уміння працювати в команді і з командою. Для своєї команди лідер повинен бути прикладом. В свою чергу, членам команди необхідно знати, що їх розуміють, відчувають, цінують. Крок 6. Навчитися бути незамінним. Часто поняття «незамінний» плутають з приховуванням інформації. Працівнику з такою життєвою позицією не стати лідером, управлінцем. Небажання ділитися інформацією чи досвідом може зробити незамінним лише на короткий проміжок часу, оскільки рано чи пізно хтось обійде в умінні та майстерності. Крок 7. Відкинути будь-які сумніви. Досить часто лідер є уособленням впевненості і з цим неможливо не погодитися. Потрібно бути впевненим в собі і у всьому, що ви робите. Під час виступу перед великою аудиторією, від вас повинна випромінюватися впевненість, навіть якщо почуваєтеся інакше. Особливо це стосується ситуації, коли треба визнати помилку. Удосконалюйтеся. У всіх сферах життя використовуйте правило ПІНВ – постійно і непинно вдосконалюйтеся. Зміцнюйте здоров'я, розвивайте пам'ять, ерудицію, інтелект. Дійте: 10 заповідей успіху: 1) Візьміть відповідальність на себе. 2) Приборкайте страх. 3) Поставте мету. 4) Складіть план. 5) Дійте. 6) Контролюйте. 7) Вірте в успіх. 8) Саморозвивайтеся. 9) Створюйте стосунки і комунікації. 10) Удосконалюйтеся. Згідно сучасним тенденціям розвитку суспільства, лідерство набуває нової форми прояву і засноване на розумінні своєї місії, знанні своїх сильних і слабких сторін, а також докладання максимальних зусиль для формування та розвитку проактивної команди. Проактивні люди керуються цінностями і вміють підпорядковувати свої імпульсивні реакції. Стрімкі технологічні інновації, ринкові зміни, глобалізація економіки, розвиток електронного бізнесу сприяє появі нового типу лідера, ключовою відмінністю якого полягає в тому, що керівник постійно транслює інноваційні варіанти розвитку організації у майбутньому. Ваш головний інструмент – ви самі, і ваш стан безпосередньо визначає, на що ви здатні. Справжній керівник повинен займати позицію як формального, так і неформального лідера, який володіє здатністю прогнозувати, надихати і вести за собою команду, слідкувати за розвитком інноваційних процесів та впроваджувати їх в організацію. Креативність – здатність інтелекту створювати нове, осмислювати незвідане, і ця здатність може виявитися у будь-який момент, адже життя не лінійне, а циклічне і можна повернутися у будь-яку його очку будь-якої миті. Людина – господар свого життя, до мети веде безліч шляхів, але треба вибрати найкоротший. 20% зусиль дають 80% результатів [3]. Інноваційний лідер – це керівник нового типу, який завжди на крок попереду. Він є спеціалістом в галузі економіки, завжди готовий

працювати в умовах невизначеності та досягати поставлених цілей, працюючи над новим асортиментом продукції/послуги та бізнес-ідеями і використовувати переваги технологічних інновацій для розвитку організації. Концепція «керівник-лідер», яка передбачає поєднання формального керівництва і неформального лідерства має здійснити позитивний ефект на діяльність трудового колективу і організації в цілому. Використовувати «правило трьох»: три досягнення на день, три на тиждень, три на місяць і три на рік. Досягнення дня мають працювати на досягнення тижня, місяця і врешті на три глобальні здобутки року. Невід'ємною складовою керівника-лідера є постійний розвиток лідерських здібностей, не зупинятися на досягнутому, оскільки час не стоїть на місці і суспільство безперервно розвивається. Колектив буде цінити і поважати керівника, який буде йти в ногу з колективом і вносити свій вклад в загальний результат, працюючи над проектами.

Список літератури:

Воронкова В.Г. Антропологічні виміри смарт-суспільства : теоретико-концептуальний досвід / Кивлюк О.П., Андрюкайтене Регіна. Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії: зб.наук.пр. 2018. Вип. 73. С. 25-38.

Олексенко Р. І., Воронкова В.Г. Освіта як флагман прогресу людства та основа конкуретоспроможності закладів вищої освіти. Удосконалення освітньо-виховного процесу в закладі вищої освіти. Збірник науково-методичних праць. Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного. Випуск 24. Мелітополь, 2020. С. 202-210.

Стародубець В. С. Тенденции развития менеджмента промышленных предприятий в Украине. Міжнародна науково-практична конференція теорія і практика: проблеми та перспективи – 2019 : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Маріямполь, 9-10 трав. 2019 р. Маріямполь, 2019.

УДК 342.9

ОКРЕМІ ПИТАННЯ ЕЛЕКТРОННОЇ ДЕМОКРАТІЇ В НОВОСТВОРЕНИХ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАДАХ

Дмитрів О.Р
студентка магістратури
Національної академії внутрішніх справ, Київ

Загальний розвиток сучасних новостворених об'єднаних територіальних громад полягає у створенні відповідних мотивацій, стимулів,

попиту і формуванні потреб щодо використання цифрових технологій, продуктів і послуг серед українських секторів промисловості, сфер життєдіяльності, бізнесу та суспільства задля їх ефективності, конкурентоздатності і національного розвитку, зростання обсягів виробництва високотехнологічної продукції та благополуччя населення.

Відповідно до цього, варто зазначити, що електронна демократія (е-демократія) є формою суспільних відносин, відповідно до якої громадяни і організації мають змогу залучитись до державотворення і державного правління в загальному, а також до місцевого самоуправління шляхом широкого застосування інформаційно-комунікаційних технологій [1].

Існуюче українське законодавство встановлює «електронну демократію як форму суспільних відносин, за якої громадяни та інститути громадянського суспільства залучаються до державотворення та державного управління, до місцевого самоврядування шляхом широкого застосування інформаційно-комунікаційних технологій в демократичних процесах, з метою:

- посилити участь, ініціативність та залучення громадян на всіх рівнях до публічного життя;

- поліпшити прозорість процесу прийняття рішень, підзвітність демократичних інститутів;

- поліпшити реакцію суб'єктів владних повноважень на звернення громадян;

- сприяти публічним дискусіям та привертати увагу громадян до процесу прийняття рішень» [2].

Доцільно зазначити, що саме окремі питання електронної демократії в новостворених об'єднаних територіальних громадах відображають змогу кожного приймати участь в процесі формування і реалізації державної політики, у прийнятті рішень органами влади, використовуючи при цьому інформаційні технології задля двостороннього інтерактивного зв'язку між державою (органами влади) і громадянами.

Головна мета в виконанні окремі питання електронної демократії в новостворених об'єднаних територіальних громадах полягає в створенні «фундаменту задля участі громадськості під час прийняття «державних» рішень, здійснення впливу на формування та реалізацію державної політики, вирішення питань місцевого значення, посилення прозорості та підзвітності органів влади громадянам та іншого». Вона включає в себе електронні вибори як елементи представницької демократії в загальному.

Отже, базовими інструментами по вирішенню окремих питань електронної демократії в новостворених об'єднаних територіальних громадах електронної демократії полягають у: е-зверненні, е-петиції, е-консультації і громадському бюджеті. Відповідно додатковими інструментами є загальні е-опитування, ІТ-рішення, що направлені на розвиток участі під час прийняття рішень «органами державної влади і місцевого самоврядування, наприклад:

ІТ-мапи доступності, ІТ-мапи скарг та проблем, звалищ, зелених насаджень та інше».

Список літератури:

Нестерович В.Ф. Інституційне утвердження електронних петицій в Україні у контексті зарубіжного досвіду / В.Ф. Нестерович. Віче. 2015. № 22. 18-23.

Нестерович В.Ф. Вплив громадськості на прийняття нормативно-правових актів з використанням комп'ютерних мереж / В.Ф. Нестерович. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2011. № 2. С. 73-81.

Електронне урядування. Опорний конспект лекцій / І.Б. Жилияєв, С.В. Дзюба, С.К. Полумієнко, І.А. Рубан, А.І. Семенченко; за ред. А.І. Семенченко. – К. : Національна академія державного управління при Президентіві України, 2012. - 264 с.

Електронне урядування: навч. посіб. / Андрій Іванович, Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України, Навч.-наук. ін-т післядиплом. освіти. - Херсон : Грінь Д. С., 2014. - 391 с.

УДК 342.9: 352 (477)

ПАРТНЕРСЬКА ВЗАЄМОДІЯ ЯК ПРОВІДНА ОЗНАКА ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ МІСЦЕВОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ

Оксін В.Ю.

кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник,
Громадська організація «Академія адміністративно-правових наук»,

Київ

Україна сьогодні є прикладом країни, що має намір вийти із довготривалої кризи соціо-економічного розвитку (тотального занепаду), віднайти такий шлях забезпечення збалансованості усіх суспільних та державотворчих процесів, який би мав відповідний відгук у широких громадських масах – підтриманий та найближчим часом реалізований згрупованими силами.

Оптимізаційні процеси запуснені на найвищому рівні – законодавчо проголошений вектор євроінтеграції, здійснюється реформування державного управління, запуснено адміністративно-територіальну реформу. Однак, насправді, поштовху до позитивних зрушень, ще недостатньо. Громадськість не довіряє владі, активно висловлює своє невдоволення прийнятим загальнодержавним рішенням та не бажає залучатись до процесу поступального чи радикального реформування основних інститутів держави.

Ще одним невтішним аспектом є той факт, що інститут публічного адміністрування (який власне і відповідає за комунікативну співпрацю між

державою та суспільством) сьогодні немає законодавчих основ для існування. Для процесу прийняття рішень місцевого значення це має значний негативний вплив, адже, по-перше, місцева влада репрезентує потреби громади й безпосередньо реалізовує їх; по-друге, представляє такі інтереси на рівні держави; по-третє, потребує від держави підтримки у їх реалізації.

Слід розуміти, що рух України в напрямі європейської моделі цивілізаційного розвитку суттєво змінює статус і роль публічної влади, її стратегічну спрямованість, якість і результативність впливів. Вчена О. Бобровська стверджує, що у місцевому самоврядуванні система публічного адміністрування формується з урахуванням спільних рис та відмінностей здійснюваних функцій, які спрямовуються на узгодження дій щодо поліпшення стану і підвищення темпів соціально-економічного розвитку країни і регіонів [1].

Система органів публічної влади об'єднує діяльність як державних органів, так і місцевого самоврядування та «передбачає зростання участі народу в управлінні як комунікативного ресурсу демократизації суспільства» [2, с. 283]. При цьому сфери взаємодії органів державної влади та органів місцевого самоврядування різноманітні – економічні, соціальні, культурні, екологічні, релігійні, національні тощо. Однак питання удосконалення та реформування цих взаємовідносин є найбільш актуальним у вітчизняній теорії та практиці публічного адміністрування [3, с. 295], адже, на жаль, сьогодні не до кінця законодавчо визначені і розмежовані їх функції та сфери відання, у тому числі сфера делегованих повноважень. Система влади на цей час здається громіздкою й неефективною, що є однією з основних причин суттєвої диспропорції соціально-економічного розвитку регіонів України. Недосконалість чинного законодавства з цих питань породжує численні конфлікти між різними рівнями влади як по горизонталі, так і по вертикалі, вносить додаткову напругу у відносини між органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування і вимагає невідкладного рішення [4] з розумінням того, що політично сильне місцеве самоврядування виявляється одним із головних інструментів реалізації принципів громадянського суспільства в суспільно-політичному житті сучасної демократичної держави [5, с. 99].

Тому на місцевому рівні моделі комунікативної взаємодії доцільно будувати у формі соціального проекту «державна влада – громадянське суспільство», в основу якого покладено міні-модель громадянського суспільства в межах визначеної адміністративно-територіальної одиниці. В якості модулів виступають депутатський корпус і виконавчі органи місцевого самоврядування, органи самоорганізації населення, бізнес-спільноти, інститути соціалізації, місцеві ЗМІ та засоби комунікації, а також враховано соціальну інфраструктуру населеного пункту. Для всіх елементів системи передбачено механізм зворотного зв'язку та взаємного моніторингу громадської думки, ефективності органів влади та самоуправління [2, с. 283; 6].

Від так, партнерська взаємодія, як провідна ознака публічного адміністрування місцевого розвитку в Україні передбачає сформовану модель налагодженого діалогу між суб'єктами представницьких органів місцевого самоврядування конкретної об'єднаної територіальної громади з: а) громадянами; б) бізнес-структурами; в) ЗМІ; г) органами влади вищого рівня. Відповідно, цей процес є, по-перше, формою комунікації, по-друге – результатом реалізації окремих функцій органів влади, спрямованих на забезпечення збалансованого місцевого розвитку країни.

Список літератури:

Бобровська О., Зеніна-Біліченко А. Змістовно-порівняльний аспект публічного адміністрування на місцевому рівні. Публічне адміністрування: теорія та практика. 2014. Вип. 2.

Гавкалова Н. Л., Грузд М. В. Взаємодія органів публічної влади та інститутів громадянського суспільства. Актуальні проблеми економіки. 2014. 10. С. 281-290.

Малик Я. Й. До питання про взаємодію органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні. Ефективність державного управління. 2015. Вип. 43. С. 295-302.

Майстро С. В. Розмежування повноважень органів державної влади та органів місцевого самоврядування. Державне будівництво. 2012. № 1.

Костенок І. В. Особливості сучасної парадигми публічного управління в Україні. Менеджер. 2014. № 1. С. 94-100.

Воробьев Ю.Л. Коммуникативное взаимодействие гражданского общества и структур публичной власти как управленческий процесс: автореф. Дис.. докт. соц. наук: спец. 22.00.08 «Социология управления». М., 2008. 37 с.

ФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ

Александрович Ганна Реміківна
здобувачка Навчально-науково-виробничого центру
Національного університету цивільного захисту України

Державна інноваційна політика є складовою частиною державної соціально-економічної політики і спрямована на розвиток і стимулювання інноваційної діяльності. Вона визначає цілі, напрями, форми і методи діяльності органів державної влади відносно усіх етапів інноваційного циклу аж до використання нововведень в господарській діяльності суб'єктів економіки.

питань, в яких пропорціях повинні поєднуватися державне і ринкове регулювання, які межі і напрями державного втручання, існує широкий спектр думок і підходів: від повного державного монополізму до крайнього економічного лібералізму. Але у будь-якому випадку необхідність виконання державою певних функцій не ставиться під сумнів.

Як і в усіх інших сферах діяльності, в інноваційній сфері існують області і монополізму, і вільної конкуренції. Так, вільна конкуренція примушує компанії оптимізувати зусилля, розробляти товари досконаліші, ніж у конкурентів. Проте наявність безлічі приватних фірм може привести до дублювання НИОКР, неефективного витрачання засобів і навіть передчасних спроб винахідництва в прагненні зробити відкриття першим (що веде до великого невиправданого витрачання ресурсів).

Монополія має переваги в порівнянні з вільною конкуренцією - налагоджене фінансування, великий спектр різноманітних проектів, що дозволяє легко переживати невдачі окремих НДР, можливість швидко використати нововведення і так далі. Проте велика організація досить неповоротка і, якщо вже зайняла міцну позицію, вважає себе захищеним і втрачає стимули до винахідництва [1].

Свої недоліки має і варіант олігополії: мале число фірм може привести до великого числа дублюючих НДР без реальної їх різноманітності, оскільки головна мета - забезпечити продукт, схожий з продуктами конкурентів. [5,6].

Інноваційна сфера має особливості, які обумовлюють необхідність державного регулювання :

окремі підприємства не в змозі здійснювати дорогі проекти, наприклад, проводити фундаментальні науково-дослідні роботи, які не дають безпосереднього економічного ефекту;

часто інноваційні проекти характеризуються досить тривалим терміном окупності і високою мірою ризику, що зупиняє приватних інвесторів;

існують інновації, що взагалі не мають комерційного виміру: фундаментальні, соціальні, екологічні, військові дослідження і тому подібне;

часто наукові досягнення можуть виявитися ефективними лише у разі великомасштабного впровадження. У окремого господарюючого суб'єкта обмежені виробнича база і ринки збуту, тому у підприємства - «одинаки» інноваційні інвестиції можуть виявитися недостатньо прибутковими;

економічний ефект від інновацій не можна виміряти одним прибутком, він визначається результатами діяльності, що виходять за рамки окремих підприємств. Значна доля інноваційних ефектів проявляється поза сферою додатка засобів первинного інвестора;

державне втручання повинне регулювати прагнення підприємств-інноваторів монополізувати ефект від науково-технічних досягнень, захищаючи як права інноваційного підприємства, так і суспільства в цілому [2].

Регулююча роль держави в інноваційній сфері визначається його функціями .

Функції державного управління міняються на різних етапах розвитку суспільства, відбиваючи як появу нових глобальних тенденцій, так і специфіку конкретного суспільства. Так, в середині XIX століття процеси індустріалізації спричинили появу феномену державного промислового протекціонізму. У першій половині XX століття основною функцією держави

було регулювання грошової системи. У другій половині ХХ століття держава зіткнулася з необхідністю стимулювати розробку і використання нововведень.

Набір методів і засобів, за допомогою яких здійснюється державна інноваційна політика, досить широкий. Вони включають:

заходи, стимулюючі інноваційну активність бізнесу шляхом коригування податкового, патентно-ліцензійного законодавства;

регулювання передачі технології, системи контрактних взаємовідносин;

зняття або введення ряду обмежень відносно охорони довкілля; антимонопольне законодавство;

різні форми підтримки міжорганізаційної кооперації і малого інноваційного бізнесу [3].

Список література

Антонюк, О. Менеджмент в освітянській сфері: концептуальні засади / О. Антонюк // Персонал. – 2006. – № 10. – С. 58–65.

Державне управління в Україні : навч. посіб. / за заг. ред. Б. Авер'янова. – К. : Вид-во ТОВ “СОМИ”, 1999. – С. 35–39

Домбровська С.М. Трансформація державного управління освітньої політики України в контексті подальшого реформування та стабілізації / С.М. Домбровська // Актуальні проблеми державного управління : зб. наук. праць Харківського регіонального інституту державного управління НАДУ при Президентіві України. – Х. : Магістр, 2010. – Вип. 1. – С. 293–298.

Жабенко, О. В. Державна освітня політика в умовах європейської інтеграції / О. В. Жабенко // Державне управління в умовах інтеграції України в Європейський Союз : матеріали наук.-практ. конф. / за заг. ред.

І. Лугового, В. М. Князева. – К. : Вид-во УАДУ, 2002. – Т. 2. – С. 126–128.

Олексенко Р. І. Методичні підходи до формування конкурентоспроможності підприємства //Інвестиції: практика та досвід. – 2007. – №. 19. – С. 27-30.

Олексенко Р. І. Показники та оцінка конкурентних можливостей підприємства //Інвестиції: практика та досвід. – 2007. – №. 11. – С. 27-31.

МОЛОДІЖНА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Єфіменко Л.М.

к.н.держ.упр.,

Таврійський державний агротехнологічний
університет імені Дмитра Моторного, Мелітополь

Молодіжна політика в Україні знаходиться поза увагою влади. Про неї згадують напередодні виборів, але, явка молоді все одно є досить низькою. За даними Центру Разумкова, у 2019 р. на парламентських виборах проголосувало лише 27% української молоді, а на останніх місцевих виборах 2020 р. – лише 11% з тих, хто прийшли відати свій голос були у віці 18-29 років.

Але саме молодь є найбільш енергійною та відкритою для нових змін частиною суспільства. Потенціал молодого покоління має особливе значення для тих суспільств, в яких здійснюються трансформаційні і модернізаційні процеси, що особливо актуально для сучасної України. Найрозвиненіші країни світу приділяють велику увагу роботі з молоддю, так як стан молодого покоління є одним з найважливіших індикаторів розвитку суспільства. Саме даної соціально-демографічної групою пов'язані реальні перспективи розвитку України. Процес формування і реалізації молодіжної політики зачіпає не тільки соціальну сферу життя суспільства. Безпосередній вплив молодіжна політика надає також на економічні та політичні процеси, що відбуваються в державі.

Наразі молодіжна політика України регулюється низкою таких законів та постанов Декларацією «Про загальні засади державної молодіжної політики в Україні» (1992 р.), ЗУ «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні» (1993 р.), ЗУ «Про молодіжні та дитячі громадські організації» (1998 р.), Постановою КМУ №1198 «Про затвердження типових положень про молодіжні консультативно-дорадчі органи» (2018 р.), більшість з яких є застарілими та не відповідають вимогам сьогодення.

Державна молодіжна політика поширюється на громадян України віком від 14 до 29 років незалежно від походження, соціального і майнового стану, расової і національної належності, статі, освіти, мови, ставлення до релігії, роду і характеру занять і здійснюється через органи державної виконавчої влади, установи, соціальні інститути та об'єднання молодих громадян [1].

Молодь можна розглядати, як перспективні можливості сталого розвитку та як загрози сталого розвитку.

Сталий розвиток – такий розвиток країн і регіонів, коли економічне зростання, матеріальне виробництво і споживання, а також інші види діяльності суспільства відбуваються в межах, які визначаються здатністю екосистем відновлюватися, поглинати забруднення і підтримувати життєдіяльність теперішніх та майбутніх поколінь.

Уявлення про молодь як загрози сталому розвитку ґрунтується на тому, що молодість сприймається як період проблемності для іншої частини суспільства. Вона проявляється у формі деструктивності, що створює напруженість в суспільстві і вимагає свого усунення. Деструктивність може нести реальну загрозу суспільству, маючи прояв у наркоманії, алкоголізмі, екстремізмі і т.д., але частіше за все мова йде про суб'єктивні переживання, ніж про реальної проблемності молоді.

Складне соціально-економічне становище в країні сприяє поширенню в молодіжному середовищі негативних настроїв, пов'язаних з відсутністю життєвих перспектив, невпевненістю в своєму майбутньому, незадоволеністю економічною і політичною ситуацією.

Зв'язку з цим можна виділити кілька проблемних зон, які тісно взаємопов'язані між собою:

Громадянська пасивність молодого покоління.

Безробіття серед молоді.

Міграція робочої сили у віці 18-29 років.

Точки зору перспективних можливостей сталого розвитку молоді можна розглядати як ресурс сталого розвитку суспільства. Саме через молоді суспільство відтворює і розвиває себе. В даному контексті робота з молодим поколінням здійснюється не тільки за допомогою традиційних механізмів соціалізації, а й за допомогою спеціалізованих державних програм з молодіжної політики.

Нинішній стан справ характеризується недостатнім рівнем залучення української молоді до процесів прийняття державно-управлінських рішень та зумовлює необхідність пошуку нових інноваційних форм молодіжної участі, які б сприяли реальному залученню молоді до управління справами держави, регіону, області, міста та громади [5].

Так, задля залучення молоді до процесу розвитку громадянського суспільства в Україні діє низка молодіжних організацій, а саме: Міжнародна молодіжна громадська організація «Європейський молодіжний парламент – Україна», Молодіжний Парламент Кременчука, Одеський молодіжний парламент, Молодіжний парламент м. Борисполя, Молодіжний парламент Полтавщини, Молодіжний парламент Мелітополя, Немішайвський молодіжного парламенту та інші.

Відповідно до проекту Концепції Державної цільової соціальної програми «Молодь України» на 2021-2025 роки основними пріоритетами стануть:

1. Формування громадянської позиції молоді
2. Популяризація здорового способу життя серед молоді
3. Розвиток компетентностей та підвищення спроможності молоді

4. Підтримка соціально вразливої молоді [2] .

Отже, молодіжна політика – складна, багатовимірна сукупність програм і проєктів, цілеспрямована діяльність соціальних і політичних структур, орієнтованих на управління соціалізацією та згуртованістю молоді. суспільній свідомості молодь сприймається в двох значеннях: як перспективні можливості сталого розвитку та як загрози сталого розвитку. З однією боку молодість сприймається як період проблемності для решти суспільства і проявляється у формі деструктивності. З іншого боку на молодь дивляться як на ресурс сталого розвитку суспільства, тому що саме через молодь суспільство відтворює і розвиває себе.

Список літератури:

Декларація «Про загальні засади державної молодіжної політики в Україні» від 12.15.1992 № 2859-ХІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2859-12#Text> (дата звернення: 21.10.2020).

Проєкт Концепції Державної цільової соціальної програми «Молодь України» на 2021-2025. URL: <http://molod.sm.gov.ua/index.php/uk/1568-ministerstvo-molodi-ta-sportu-ukrajini-zaproshue-molod-doluchitisy-a-do-obgovorennya-proektu-kontseptsiji-derzhavnoji-tsilovoji-sotsialnoji-programi-molod-ukrajini-na-2021-2025-roki> (дата звернення: 21.10.2020).

Ortina G., Yefimenko L. Youth policy development in Ukraine – experience of the European Union. Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії, с.129-130.

Ortina, H. та Yefimenko, L. та Voronina, J. (2019) The philosophy of sustainable development as a vector of social and responsible partnership of the state, business and civil society. Культурологічний вісник Нижньої Наддніпряни, 2 (40). с. 111-117.

Савчук Л. С. Молодіжний парламентаризм як організаційна форма участі молоді у процесі прийняття рішень: досвід ЄС та України. Держава та регіони. Серія: Державне управління. Запоріжжя: Класич. приват. ун-т, 2018. № 2. С. 17-24

ІННОВАЦІЇ В СФЕРІ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

Сітко Дар'я Сергіївна

8.0730-пм-з

Воронкова Валентина Григорівна

д.ф.н., проф., зав. каф. МОУП, Академік Української академії політичних наук Інженерний інститут Запорізького національного університету

Актуальність. Інновації сьогодні це збереження конкурентоспроможності і забезпечення подальшого стійкого економічного розвитку організації в будь-якій сфері діяльності. Основна ціль інноваційної

діяльності підприємства – це підвищення ефективності якості життя, а також задоволення потреб організації за рахунок впровадження нових технологій.

Аналіз останніх досліджень. Основою для написання даної роботи є вітчизняна та зарубіжна література, представлена роботами таких науковців, як А.Я Кібанова, Т.В. Писаренко, С.Д. Ільїнкова, Т.К. Кваша, Т.Н. Лобанова, Л.В. Рожкова, Н.П. Завліна, О.В. Коваленко.

Постановка завдання. Метою роботи є дослідження впливу інноваційних технологій на управління людськими ресурсами та їх значимість для організації.

Виклад основного матеріалу дослідження. В останні роки в повсякденному житті ми все частіше зустрічаємось з таким поняттям як «інновації». Однозначного визначення що таке «інновації» немає. Деякі науковці вважають і визначають їх до таких дій, як: генерування та використання нових ідей, технологій, продуктів. Інші вважають, що нововведення – це ідея або продукт, який буде сприйматися людьми як щось нове.

Кожній організації необхідні лише ті інновації, які будуть відповідати вимогам і потребам, в яких є необхідність. Такі потреби повинні бути чіткими та зрозумілими для всіх та пов'язані економічними, а також управлінськими потребами організації.

Приділення великої уваги до інноваційного управління персоналом дає зрозумілість того, що головне місце в управлінні організацією займає працівник. Адже вся діяльність, направлена на максимізацію прибутку, ґрунтується на задоволенні потреб працівників. Розвиток працівників забезпечує ефективну роботу організації.

сучасному світі розвиток інноваційної системи управління в організації є одним із найбільш значимих показників ефективності її управління. Це пов'язано з тим, що людські ресурси є капіталом організації.

сфері управління персоналом виділяють три основних напрямки інновацій:

- формування висококваліфікованого потенціалу організації в області кадрів;
- дослідження нових способів роботи з персоналом, пов'язаних з сучасною технікою та застосуванням нових технологій;
- напрямок, який направлений на нововведення в сфері підготовки спеціалістів в освітньому процесі.

Головна ціль інновацій в управлінні персоналом – це забезпечення організації працівниками, безперервно генеруючими інновації у всіх сферах діяльності, їх результативне застосування за допомогою застосування умов для введення інновацій, професійного та соціального розвитку персоналу з користю як для самих працівників, так і для організації в цілому.

практиці діяльності зарубіжних та вітчизняних організацій накопичено чимало інноваційних методів навчання персоналу. Серед яких:

- візуалізація. Метод навчання за допомогою представлення інформації вигляді відеороликів, анімації, презентації тощо;

тренінги. Практична складова, представлена в формі практичних занять з використанням вивченої теорії;

рольові ігри. Даний метод полягає в вигляді ситуації схожої з реальністю для примірки учасниками різних ролей та закріплення отриманих знань під час гри тощо.

Інновації в сфері управління залежать від інноваційних ідей і практичних інновацій в організації. Інновація це одне із засобів покращення управління організацією з метою підвищення якості роботи та забезпечення стійкого економічного розвитку для всієї організації. Тому інноваційний підхід до підготовки та навчання кадрів має бути одним із важливих компонентів управління і розвитку організації.

Висновки та практичні рекомендації. Таким чином, одним із основних способів підвищення ефективності українських організацій в сучасних умовах є реалізація інноваційних технологій управління персоналом. Вирішення даної задачі потребує глибокого вивчення особливостей впровадження інноваційних технологій в конкретних сферах діяльності зарубіжних компаній та вивчення досвіду крупних українських організацій.

Список літератури:

Новіков Д.О. Моделі і методи організаційного управління інноваційним розвитком організації : підручник. Київ : Макрос, 2016. 245 с.

Коваленко О.В. Інноваційний менеджмент : навч.пос. Київ : Акцент, 2015. 253

Олексенко Р. І., Кондрашов О. М., Шишкін В. О., Ортіна, Г. В., Застрожніков А. Г. (2010) Економіка підприємства / Економіка підприємства: навчальний посібник. Люкс, Мелітополь. ISBN 978-966-8428-49-4

Олексенко Р.І. Управління продуктивністю праці на підприємствах Р.І. Олексенко. – К.: Агросвіт.– 2010.– №11. – С. 46-48.

Щебликіна І.О., Олексенко Р.І. (2012) Управління персоналом: навч. посібн. Сімферополь: ДІАЙПІ, 2012. 272 с. ISBN 978-966- 491-306-2

УДК 351:304.4-055.2](075)

РЕСУРСИ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ І УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ

Перевізник Вячеслав Миколайович

здобувач навчально-науково-виробничого центру НУЦЗ

Держава, виконуючи свої функції як соціально-політичного інституту, повинна реалізовувати загальний інтерес і підтримувати рівновагу в громадській системі, не допускаючи деструктивних конфліктних взаємодій окремих соціальних груп. З цієї точки зору, протиріччя інтересів гендерних груп слід розглядати не в якості загрози громадської стабільності, а як

джерело розвитку, що веде до появи нових сучасних форм гендерних стосунків [4]. Усе це дозволяє поставити питання про гендерний ресурс державної політики і управління, походження і потенціал якого пов'язаний з необхідністю забезпечення біологічного і соціального відтворення населення [5].

Ресурси державної влади і управління - це ті потенційні можливості, засоби, які держава може використати для виконання своїх функцій, для здійснення повноважень державних органів. Вони можуть бути як силовими, так і заснованими на авторитеті, економічних і / або інформаційних можливостях.

Для реалізації своїх функцій, пов'язаних з досягненням спільних цілей процвітання і благополуччя населення, держава може задіяти ресурси громадянського суспільства [6]. В цьому випадку до владних ресурсів «панування - підпорядкування» і легітимного насильства додаються ресурси, що формуються стосунками партнерства, співпраці, кооперації, виникає (повинен виникати) синергетичний ефект від взаємодії держави і громадян, державних органів і громадських, комерційних організацій. У подібній ситуації співпраці вертикальні (ієрархічні) зв'язки між державою і громадянами /громадянським суспільством часів традиційного /індустріального суспільства переростають в горизонтальні неієрархічні зв'язки суспільства постіндустріального, мережевого [3]. Держава при цьому не втрачає свою функцію цілеполагання, але міняється його характер, держава перестає бути єдиним цілеполягаючим суб'єктом, в суспільстві розвиваються процеси самоврядування і самоорганізації. У цьому і полягає процес демократизації політичної системи постіндустріального суспільства.

Порівняння ресурсів державної влади з ресурсами інших владних акторів, наприклад, промислових або фінансових корпорацій, дозволяє виділити декілька властивих їм характерних особливостей:

легітимність (легальність), тобто використання ресурсів визначене нормативною правовою базою, воно носить законний, легальний характер;

цільовий характер, тобто вони використовуються для виконання повноважень державних органів, здійснення функцій державного управління;

політичний характер, тобто їх використання пов'язане з реалізацією владних повноважень суб'єкта управління відносно об'єкту управління, при цьому воно сприяє конструктивному вирішенню протиріч соціальних груп, сприяє громадському розвитку;

потенційність, тобто, з одного боку, це можливість використання у разі потреби, з іншої - неповнота і/або відсутність широкого використання. В цьому відношенні ресурси державного управління стають його резервом.

Ключовим моментом для державного управління виступає легальність володіння ресурсами. В. Ледаєв відмічає, що «в певних ситуаціях люди, що виконують державні функції, можуть прибгати до реалізації своїх політичних цілей за допомогою ресурсів влада, якою вони не були наділені (наприклад, хабар, незаконне використання державних коштів або перевищення службових повноважень). В цьому випадку влада не є

державною по своєму джерелу (основі); вона може вважатися державною тільки по суб'єктові». Додамо, що, як правило, такі дії офіційних осіб кваліфікуються як посадові (кримінальні) злочини, тому що чиновник (політик) є володарем цих ресурсів в силу свого своє посадового положення, але використовує їх не в громадських, а в особистих (корисливих) цілях. В той же час ресурси влади - це реальні і потенційні засоби, які можуть бути використані для її зміцнення [2].

загальному вигляді завдання управління (у тому числі державного) - досягнення поставлених цілей, бажано, з мінімальними витратами. Управління далеко не завжди містить в собі конфлікт (протистояння) суб'єкта об'єкту управління, хоча це і не означає збігу їх інтересів. Більше того, конфлікти, особливо деструктивні, помітно знижують якість і результативність управління. В силу цього ефективнішим виявляється управління, що реалізовує не авторитарні методи насильства і примусу, а демократичні, пов'язані з переконанням, позитивними санкціями, ідентифікацією об'єкту з суб'єктом управління, визнанням легітимності рішень, що приймаються, делегуванням повноважень, забезпеченням реального зворотного зв'язку в контурі управління, коли вищестоящі знають про проблеми нижчестоячих і так далі [1]

Гендерний ресурс державної політики і управління - це ресурс «соціалізації» держави і економіки шляхом імплементації в них людського виміру. Скажемо відразу, використання гендерного ресурсу - це не єдиний шлях «соціалізації» державної соціально-економічної політики. У такому ж ключі можна розглядати оптимізацію державою етнічних або міжконфесійних стосунків. В той же час демографічні процеси постіндустріального суспільства помітно актуалізують використання потенціалу розвитку, пов'язаного саме з гендерними стосунками. З соціальних ризиків модернізації, про які йшла мова вище, перший - «поєднання сім'ї і роботи, особливо відхід за дітьми і престарілими» - безпосередньо пов'язаний з динамікою гендерних стосунків.

Список літератури

Вілкова О. Сучасні моделі гендерної політики: сутність та особливості впровадження / Олена Вілкова // Політ. менеджмент. – 2008. – № – С. 160–166.

Гендерні аспекти державної служби : монографія / [М. І. Пірен, Н. Грицяк, Т. Е. Василевська, О. М. Іваницька] ; за заг. ред. Богдана Кравченка. – К. : Вид-во Соломії Павличко “Основи”, 2002. – 336 с.

Гендерні підходи у сфері державної служби та служби в органах місцевого самоврядування : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., Луцьк, 1 черв. 2012 р. – Луцьк, 2012. – 204 с.

Ортіна Г. В. Гендерні аспекти лідерства в практиці управління // Економіка та держава. – 2012. – №. 7. – С. 31-32.

Ортіна Г. В. Жінка як основа миролюбивої політики // Соціальне прогнозування та проектування майбутнього країни: проблеми мира та не насильства в змінах глобального порядку: матеріали ІХ Міжнар. наукової

конференції, 2019. – 49–51.

Олексенко Р. І. Глобальні проблеми філософії від Античності до сьогодення в дискурсі ринкових трансформацій // Придніпровські соціально-гуманітарні читання: у 6-ти частинах. Ч. 2: матеріали Дніпропетровської сесії Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнародною участю. – 2013. – С. 148-150.

УДК 336.532:332.14

СУБ'ЄКТИВНІ ПРОБЛЕМИ НА ЕТАПІ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ В СФЕРУ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

Бабін.В.І.

гр ПУА-17-16д

Воронкова В.Г.

д.ф.н., проф., зав. каф. МОУП Інженерний навчально-науковий інститут
Запорізького національного університету

Актуальність. На сьогоднішній день традиційні форми державного управління не здатні ефективно виконувати управлінські процеси. Для вирішення питань підвищення вимог до стандартів якості державного управління на сучасному етапі розвитку суспільства є впровадження інновацій в державне управління. Аналіз останніх досліджень. Під час дослідження даної теми було проаналізовано нормативно-правові документи щодо стратегії розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року (Розпорядження КМУ від 10 липня 2019 року №526-р), психологічні підходи до вивчення інновацій та суб'єктивні фактори впровадження інновацій. Проблема впровадження інновацій в державне управління привертає увагу широкого кола фахівців. Теоретичні і практичні проблеми організаційних змін, підвищення ефективності управлінської діяльності в різних сферах у результаті впровадження управлінських інновацій взаємозв'язку соціальних та управлінських трансформацій досліджують В. Авер'янов, Г. Атаманчук, В. Бакуменко, М. Білинська, В. Бодров, В. Воротін, В. Воронкова, В. Мартиненко, О. Машков, М. Мельник, Р. Олексенко, В. Шамрай, В. Юрчишин та ряд інших учених. Постановка завдання. Метою роботи є дослідження особливостей відношення державних службовців до інновацій та суб'єктивні фактори та проблеми впровадження інновацій. Основним завданням є проаналізувати сутність «управлінських інновацій» та визначити людські фактори, що впливають на інноваційний розвиток в державному управлінні. Виклад основного матеріалу дослідження. Однією із сучасних тенденцій у системі державного управління є все більше і більше активне вживання методології інноваційного менеджменту до аналізу

процесів державного управління і впровадження інновацій в практику діяльності органів державного управління.

Поняття «інновація» відповідає англійському *innovation*. Буквальний переклад з англійського означає «введення новацій» і найкраще відповідає змісту слова «нововведення». Інновації чи нововведення поширюються на весь спектр соціальних явищ та процесів - новий порядок, новий звичай, новий метод, нова форма управління тощо. Інновація в буквальному розумінні означає процес використання нового в будь-якій сфері діяльності [1, с. 10]. Впровадження інновацій в сферу державного управління – це складний процес, якому перешкоджають різні проблеми та фактори. До яких можна віднести: широкий масштаб і висока швидкість проведення реформ, певні соціальні патології – корупція, інфантилізм, лобіювання інтересами, недостатній рівень професійного розвитку кадрів, слабке впровадження інноваційних технологій при формуванні кадрового резерву тощо. Людина, яка є державним службовцем повинна володіти компетенціями професійного, правового та морально-етичного плану. Саме в сфері публічного управління від спеціалістів потребується як відповідальність і побудований на знаннях професіоналізм, так і особлива гнучкість та терплячість, яка дозволить вчасно змінювати способи взаємодії з людьми, своєчасно відповідати на зовнішні виклики та попереджувати їх [2]. Враховуючи складність та багатоплановість діяльності державних службовців можна сказати, що розвиток системи державного управління в цілому пов'язано з тим наскільки державні управлінці розуміють необхідність змін, приймають їх та готові до розвитку. Приведемо приклад дослідження проведеного в одній державній організації України під керівництвом Бронікова С.О. в 2018 році. В організації працює 20 працівників, з них було опитано 16 осіб у віці від 20 до 50 років, стаж роботи на державній службі від 1 року до 20 років, від звичайних спеціалістів до начальників. Методи дослідження були направлені на виявлення відношення працівників до інновацій в своїй установі. Виявлялось 3 параметри відношення до інновацій: консерватизм, схильність до інновацій та готовність до ризику. З отриманих даних було видно, що відношення працівників до інновацій було неоднозначним [3]. З одної сторони, відстежувався високий консерватизм, а з іншого боку – достатньо виражена схильність до інновацій та готовність до ризику. А отже, можна припустити, що в деяких ситуаціях працівники проявляють гнучкість та ініціативу, а в деяких, навпаки, обережність. Державні службовці розуміють необхідність змін та готові на реалізовувати певні дії, пов'язані із впровадженням інновацій. Разом з тим рівень компетентності державних службовців, особливості змісту праці потребують педантичності, точності виконання вимог закону. Висновки та практичні рекомендації. Таким чином, впровадження інновацій психологічно відноситься з поняттям готовності до діяльності і відношенням до змін. Саме відношення до змін в організації чи житті призводить до тої чи іншої поведінки при впровадженні чогось нового.

Список літератури:

Морозов Ю.П. Інноваційний менеджмент : підручник. Львів : Магнолія, 2015. 320 с.

Реформа державного управління URL:
<https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/reformi/efektivne-vryaduvannya/reforma-derzhavnogo-upravlinnya>

Воронкова В. Г., Андрюкайтене Регіна, Нікітенко В.О. Публічне управління та адміністрування як напрям розвитку теорії складних систем у контексті викликів цифрового суспільства: монографія Публічне управління та адміністрування у цифровому суспільстві: монографія / Г. В. Ортіна та інш. Мелітополь: ФОП Однорог Т.В., 2020. С.6-22. URL:
<http://eprints.mdpu.org.ua/id/eprint/10419/>

УДК 351/354

ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ

Абрахам Юлія Володимирівна

к.е.н., доцент

Сумський національний аграрний університет, Суми

Сьогодні завдання щодо розроблення й упровадження інноваційних інструментів та технологій у діяльність органів публічного управління є принципово новим напрямом наукових досліджень. Його розв'язання спрямоване на вдосконалення механізму публічного управління та регулювання, організаційне впорядкування управлінської діяльності, раціональне використання соціально-економічного потенціалу територій, створення сприятливого інноваційного середовища в системі органів публічного управління. Інноваційна за змістом і характером динаміка світових тенденцій розвитку суспільних процесів потребує від України впровадження відповідної високоефективної системи публічного управління, яка дасть можливість здійснити в усіх галузях діяльності процес випереджального розвитку та забезпечити приєднання України до держав із високоефективною системою державного управління.

Таким чином, у контексті вищевикладеного виникає потреба у ґрунтовному дослідженні сучасного стану публічного управління в Україні, аналізі і вивченні її інноваційного складника розвитку.

Сьогодні виникнення і розвиток інноваційного середовища в системі публічного управління стає реальним на основі вироблення концептуального бачення і стратегії формування нової якості публічного управління, ефективною системою державної служби, яка була б здатна в умовах наростаючої невизначеності розробляти і впроваджувати інновації з урахуванням наявних тенденцій та викликів

Об'єктом інноваційного розвитку публічного управління є як сам процес управління, так й інновації, які впроваджуються й використовуються на всіх рівнях і в органах публічної влади. Інноваціями в публічному управлінні можуть бути нові або трансформовані організаційні структури, фінансові, інформаційні, правові та інші механізми управління суспільним розвитком, підходи у взаємодії органів публічної влади з громадськістю і бізнесом. Аналіз сучасного стану розвитку системи публічного управління дає змогу зробити висновок про необхідність її переорієнтації на інноваційний тип, зокрема через наявність сукупності негативних тенденцій:

- невідповідність інституціональної структури апарату публічного управління потребам суспільству, бізнесу, внутрішнім та зовнішнім пріоритетам держави;
- висока вартість публічного управління, його недостатня керованість;

- низька якість і прозорість надання публічних послуг;
- сучасна структура органів публічної влади обмежує можливості для економічного, соціального та людського розвитку;
- дефіцит висококваліфікованих фахівців органах публічної влади;
- недостатнє застосування результатів наукових досліджень під час вироблення та реалізації державної кадрової політики;
- високий рівень корупції в органах публічної влади;
- низький рівень конкурентоспроможності країни, зокрема за показником якості державних інституцій, внутрішньої та зовнішньої безпеки;
- дефіцит інформації про відповідні практики (є відсутньою інформація про стан науково-методичного забезпечення діяльності органів публічної влади);
- бюрократичні перешкоди щодо впровадження інновацій у систему органів державної влади України;
- низький рівень задоволеності громадян діяльністю органів публічної влади;
- депопуляція, старіння населення, бідність, міграція кваліфікованої робочої сили за кордон, маргіналізація підготовлених фахівців;
- приватизація більшості промислових підприємств, нерухомого майна, розпаювання землі сільськогосподарського призначення.

Ці та інші проблеми зумовлюють сучасний стан речей у сфері публічного управління та потребу у її модернізації й науковому переосмисленні концептуальних підходів до її розвитку. Як показує світова практика, лише інноваційний розвиток системи публічного управління є необхідним складником забезпечення ефективності політичного розвитку країни, а також важливим елементом конкурентоспроможності національної економіки та всіх інших сфер життєдіяльності суспільства.

Перехід від традиційної управлінської парадигми до інноваційного типу публічного управління передбачає заміну жорстко бюрократичного складника на інноваційну, що цілком відповідатиме завданню адаптації діяльності органів публічної влади до мінливого ринкового середовища його функціонування. Основним завданням у сфері цілепокладання реформ у системі публічного управління є переорієнтація з внутрішніх потреб та можливостей органів державної влади на потреби і трансформації соціального середовища як інтегрованого об'єкта публічного управління. Таким чином, інноваційний складник набуває значення необхідного елемента

управління, що забезпечує вдосконалення наявних механізмів публічного впливу та підвищення ефективності й якості управлінської діяльності. Критичний аналіз наукової літератури дав нам змогу дати таке визначення інноваційного складника системи публічного управління як важливої й окремої системи, що має визначену структуру, сукупність правових норм, методів і інструментів, забезпечуватиме поступальний інноваційний розвиток цілої системи публічного управління для досягнення цілей органів публічної влади. Отже, інноваційний розвиток публічного управління являє собою якісно новий тип управління, який спрямований на впровадження сучасних управлінських підходів, технологій та інструментів, а також партнерський стиль взаємовідносин органів публічної влади, бізнесу і громадян. Така специфіка зумовлює необхідність визначення системи принципів інноваційного розвитку публічного управління в контексті європейської орієнтації. Основні принципи інноваційного розвитку, що презентують ідеологічно-демократичну основу публічного управління: – партнерства та співробітництва (взаємозв'язок та участь громади у процесі вироблення політики і її реалізації); – взаємоузгодженості інтересів (органів влади різних рівнів, бізнесу та громадських структур); – рівноправності; – цільової орієнтації; – системності; – адаптивності; – відкритості влади щодо громадського контролю; – субсидіарності (розмежування сфери компетенції публічних органів влади різних рівнів із відповідним зменшенням ролі держави). Отже, на нашу думку, процес розвитку інноваційного складника в системі публічного управління є важливим і водночас багатограним, оскільки передбачає впровадження інноваційних технологій, методів та інструментів, урахування взаємозв'язку та взаємовпливу різних рівнів управління як між собою так і з кінцевим споживачем управлінських послуг – суспільством. Як показує зарубіжний досвід, впровадження інновацій та новітніх технологій стимулює інноваційний розвиток усіх сфер публічного управління, а також здешевлює утримання державного апарату та поліпшує його роботу. Сьогодні світова практика пропонує широкий спектр інноваційних інструментів, підходів до управління, які можна використовувати в діяльності органів публічної влади в Україні. Такими інноваціями в державному управлінні є: – аутсорсинг (outsourcing) – передача організацією визначених функцій іншій компанії, що спеціалізується у відповідній сфері; – бенчмаркінг (benchmarking) – використання найкращого досвіду; – врядування (governance) – управління без уряду; – електронне урядування (e-government), яке охоплює такі складники: – «уряд – урядові» (government to government); – «уряд – громадянам» (government to citizens); – «уряд – бізнесу» (government to business); – збалансована система показників (Balanced Score Card, BSC); – концепція ощадливого управління (lean management); – нове державне управління (new public management); – підприємницький уряд (reinventing government); – реінжиніринг (reengineering); – управління за цілями (management by objectives); – управління за результатами (management by results); – управління проектами (project management) та ін. [4, с. 155–156]. Використання того чи іншого

інструменту на практиці повинне базуватися з урахуванням накопиченого світового досвіду та наявних фінансових ресурсів, що забезпечить ефективність та результативність управління в органах влади. Окрім задоволення кінцевих споживачів (суспільства), публічне управління спрямоване ще на забезпечення чіткої взаємодії інтересів бізнесу, політики та суспільства й прийняття стратегічно важливих рішень на базі використання сучасних вищезгаданих інноваційних управлінських інструментів та технологій.

Крім сфери мотивації творчої діяльності персоналу органів публічного управління, інноваційні зміни повинні також торкатися орієнтирів і показників виконання обов'язків державними службовцями та керівниками, питань корпоративної культури з формуванням нової етики публічної служби. Таким чином, до першочергових заходів забезпечення інноваційного розвитку публічного управління можна віднести: – створення в країні належного забезпечення: нормативно-правового, кадрового, науково-методичного, інформаційного, фінансового та мотиваційного; – створення ринкових умов конкуренції та залучення інвестицій; – забезпечення приватизаційних процесів; – створення відповідних умов для вироблення й упровадження інновацій, інноваційних рішень, інструментів та методів управління на різних рівнях та гілках влади. Висновки з цього дослідження. Отже, для того щоб вітчизняне публічне управління змогло виконувати свої функції щодо суспільних орієнтацій трансформацій українського суспільства, воно має зазнати принципово якісних змін, в основі яких мають лежати нові стратегії інноваційного розвитку системи публічного управління, які зорієнтовані на потреби суспільства і громадян. Підвищення ефективності результативності публічного управління, посилення відповідальності органів публічної влади за надання якісних послуг населенню стає все більш взаємопов'язаним із розвитком її інноваційного складника, що зумовлює використання широкого спектру інноваційних методів, технологій та інструментів управління.

Список літератури:

Bouckaert G. Modernizing the Rechtsstaat: Paradoxes of the Management Agenda / G. Bouckaert. – Berlin : Duncker & Humblot, 2002.

Дегтярьова І.О. Інновації в державному і муніципальному управлінні як необхідна умова соціально-економічних досягнень в сучасній Україні / І.О. Дегтярьова // Вісник Національного університету цивільного захисту України. Серія: Державне управління. – 2014. – № 1. – С. 5–11.

Орлов О.В. Інноваційні процеси в державному управлінні : [монографія] / О.В. Орлов. – Х. : Магістр, 2012. – 196 с.

Федорчак О.В. Інноваційний механізм державного управління: підходи до формування / О.В. Федорчак // Ефективність державного управління. – 2012. – Вип. 33. – С. 150–157.

Хачатурян Х.В. Інновації в державному управлінні : [монографія] / Х.В. Хачатурян. – К. : НАДУ, 2005. – 251 с.

УПРАВЛІННЯ ІНФОРМАЦІЙНО- ІННОВАЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ НА ПІДПРИЄМСТВІ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ

Бугайчук О.В.

аспірантка кафедри менеджменту організацій
та управління проектами, Інженерний
навчально-науковий інститут, Запорізького
національного університету, Запоріжжя

Управління інформаційно-інноваційною діяльністю на підприємстві в умовах четвертої промислової революції набуває великої ваги, так як найкращих результатів набувають ті підприємства, що ставляться до цифрової стратегії як найголовнішої і намагаються оновлювати свою інфраструктуру та випускати інноваційну продукцію, вивчати та упроваджувати передовий досвід підприємств, що допоможе створити власну цифрову стратегію та привести власне підприємство через процес трансформацій та формування відповідної культури [1]. Щоб пом'якшити наслідки цифрових невдач, а також вивчити нові можливості, підприємства, як правило, дотримуються певної комбінації з таких трьох стратегій: 1) створення невеликих і незалежних підрозділів або стартапів у рамках підприємства; 2) проведення серії цифрових експериментів і/або використання інформаційних технологій для зниження витрат і підвищення ефективності. Однак у більшості випадків ці ініціативи мають скромні усміхи. Треба мислити цифровими категоріями й переконуватися, що їхня цифрова стратегія стосується всіх аспектів їхніх підприємств і вимагає одночасного зміцнення ядра та побудови потенціалу підприємства, щоб створити власну всеосяжну цифрову стратегію [2]. Створення незалежного підрозділу подібне до запуску швидкісного катера для того, щоб розвернути великий корабель. Підприємства намагаються проводити експерименти, але ця стратегові розпочинається з кількох тактичних експериментів, як правило,

відділах маркетингу, де працівники швидко випробовують нові інструменти в соцмережах або нові мобільні платформи. У міру того, як ажіотаж навколо цифрових технологій поширюється на підприємстві, нові ініціативи починають з'являтися по всій компанії, що призводить до розповсюдження інформаційних технологій. Розуміючи, що це розповсюдження сам е по собі не призводить до синергії, підприємства часто починають об'єднувати ці різнорідні ініціативи. Команда лідерів проводить інвентаризацію різноманітних цифрових проектів у різних функціях, брендах, бізнес-одиницях і регіонах, щоб знайти спосіб її раціоналізації й об'єднання [3]. Часто створюється окремий орган управління для затвердження майбутніх цифрових проектів, а ініціативи з одним брендом

можуть розширюватися, щоб включати кілька брендів. Експерименти допомагають підприємству чи організації випробувати нові ідеї та дослідити майбутні тенденції. Розповсюдження ідей у підрозділах є ознакою підприємництва й ентузіазму, а об'єднання – це необхідний та ефективний спосіб раціоналізації процесів і розподілом ресурсів. Проте такі експерименти без плану чи відчуття напряду можуть подарувати ілюзію успіху в короткостроковій перспективі без будь-якого впливу на ситуацію у довгостроковій, а ідеї, які поширюються без масштабування, можуть стати марнуванням часу та ресурсів [4]. Ще важливіше, що стратегія «знизу договори» має тактичний характер і не вирішує фундаментальних стратегічних задач, які постають перед підприємством. Одна з головних стратегій інформаційно-інноваційною діяльністю на підприємстві в умовах четвертої промислової революції полягає у використанні технологій для зниження витрат і підвищення ефективності операцій. Процеси оцифровуються і спрощуються, щоб мінімізувати збіги та підвищити ефективність. Багато внутрішніх завдань переробляють таким чином, щоб дати клієнтам можливості для самообслуговування і тим самим зменшити витрати на робочу силу. Проте, якщо ви покладатиметесь тільки на таку стратегію, це означатиме вашу мовчазну згоду з тим, що технології не мінятимуть ваш бізнес докорінно. Щоб розширити системний підхід до стратегії слід розглядати підприємство чи організацію не як частину однієї галузі, а як *частину бізнес-екосистеми*, яка поширюється на різні галузі. У бізнес-екосистемі підприємства розвивають можливості навколо нової інновації, вони співпрацюють і конкурують за нові продукти, задовольняють потреби клієнтів і, зрештою, розпочинають наступний раунд інновацій. Сьогодні бізнес-екосистеми стали ще важливішим и, оскільки новітні технології дедалі більше розмивають традиційні межі промисловості [5]. Жива екосистема може дати змогу стратегіям, активам і можливостям бути гнучкими й постійно змінюватись у відповідь на несподівані виклики. І потреби споживачів, і доступні для їх задоволення технології різко змінилися. Сучасний світ вимагає здатності пропонувати споживачам комплексні рішення, створені шляхом об'єднання спеціалізованих можливостей. Хоча ринки дев'ятнадцятого і двадцятого століть зосереджувалися на ефективності й економії на масштабах, нова епоха вимагає координації різних підприємств, щоб забезпечити клієнтам

комплексні й динамічні рішення. Бізнес-екосистема визначається як динамічна спільнота різних суб'єктів, що спільно розвиваються, щоб створити й поширити нову додану вартість як через співпрацю, так і через конкуренцію. Саме цей унікальний аспект співробітництва й конкуренції між фірмами робить екосистеми унікальними й складними в управлінні. Для управління екосистемою в такому складному середовищі компанія повинна добре розуміти мотивацію своїх партнерів, щоб добре працювати з торговцями, банками, платіжними мережами [6]. У цій співпраці головна битва здійснюється за контроль над споживачами, і така боротьба, наприклад, назріває в автомобільній промисловості. Щоб уникнути невдач на

ринку, власники платформ потребують продуманої системи управління та створення правил, за допомогою яких у їхній екосистемі зможуть діяти різноманітні гравці. Щоб успішно керувати екосистемами як єдиним цілим, треба організувати успішну роботу всіх служб – від корпоративного управління фінансами і бухгалтерським обліком, до законів, що регулюють стосунки між національними державами та належним інформаційним обміном. Нова галузь економіки, відома під назвою «ринковий дизайн», визнає, що добре функціонування ринків залежить від детальних правил, вона включає: 1) ринки або платформи повинні забезпечувати щільність, яка об'єднує велику кількість покупців і продавців; 2) вони мають бути безпечними для своїх учасників, щоб ті могли без остраху розкривати конфіденційну інформацію; 3) їм потрібно управляти переважаннями та конкуренцією, а також складністю, що виникає від щільності [7]. Насамперед, в умовах цифровізації платформи забезпечують новий спосіб ведення бізнесу, що гарантує зовнішню перспективу, тобто фірми повинні відкривати свої системи для співпраці й партнерства навіть з конкурентами. І це вимагає нових навичок і можливостей для управління й керівництва платформою. Утримання талановитих співробітників є постійним викликом для кожної організації. Рішення щодо людських ресурсів, починаючи від рекрутингу та навчання до оцінки та утримання, керуватиметься алгоритмами даних і машинного навчання [8]. *Таким чином, підведемо підсумки.* Технології створюють нові види праці, нові робочі місця, нові професії. Усі різноманітні впливи вимагають від підприємств переосмислення операційних моделей. Відповідно, стратегічне планування потрапляє у зону випробувань через спробу діяти швидше і спритніше. Підсилені даними бізнес-моделі створюють нові джерела доходів завдяки доступу до цінної інформації, яка вимагає підтримувати постійно свою інноваційну спроможність та бути у постійному розвитку.

Список літератури :

Афанасьєва Л., Олексенко Р. Активні інтеркультурні практики як індикатор взаємодії культурних груп і спільнот поліетнічного міста. Вісник Львівського університету. Серія філософсько-політологічні студії. Львів : Львівський національний університет імені Івана Франка, Вип. 18. С. 40-47.

Voronkova Valentyna H., Nikitenko Vitalina A., Teslenko, Tatyana V., Bilohur Vlada E. Impact of the worldwide trends on the development of the digital. Amazonia investiga. Volume 9. Issue 32 / August 2020. С. 81-90.

Олексенко Р. І., Ортіна Г. В. Особливості інноваційно-інвестиційної політики антикризового розвитку реального сектору економіки України. Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії. 2018. Вип. 5 (17). С. 33-39.

Олексенко Р. І. Формування концепції креативної особистості як фактор креативно-знаннєвої економіки в умовах викликів глобалізації. Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії. 2017. Вип. С. 118-126.

Рижова І. С. Становлення і розвиток дизайну як духовно-практичного феномена в інформаційно-культурному просторі, 2009. Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії. Вип. 36. С. 211-224.

Cherep A. V., Cherep O. H., Krylov D. V. and Voronkova V. H. Methodological approach to the redistribution of investment projects within a company According to formal criteria. Financial and credit activity-problems of theory and practice. Volume 28. Issue 1. 2019. P. 256-263.

Череп А. В. Управління витратами суб'єктів господарювання: монографія. Ч. 1. Запоріжжя : ЗНУ. 2007. С. 12-13.

Череп А. В. Концептуальні засади економічної безпеки підприємств. Журнал Запорізького національного університету. Економічні науки. Запоріжжя : ЗНУ. 2010. С. 62.

УДК 351

ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ: ГЛОБАЛЬНИЙ ВИМІР

Буканов Григорій Миколайович
кандидат політичних наук, доцент,
докторант кафедри менеджменту
та управління проектами Дніпропетровського
регіонального інституту державного управління
Національної Академії Державного Управління
При Президентові України, Дніпро

глобальному вимірі основними чинниками і факторами виступають глобальні екологічні проблеми, міжнародне співробітництво у сфері охорони довкілля (нормативно-правовий і організаційно-управлінський аспекти), вплив міжнародних неурядових екологічних організацій, розвиток «зеленої» економіки у глобальному вимірі; в локальному вимірі – основні екологічні проблеми в Україні, особливості національного екологічного законодавства, імплементація екологічної нормативно-правової бази згідно Угоди про асоціацію з ЄС, стратегія сталого розвитку України, розвиток інституцій громадянського суспільства в сфері охорони довкілля. Аналіз основних глобальних і локальних чинників формування екологічної політики в Україні дозволив визначити, що основою екологічної політики повинна стати концепція сталого (збалансованого) розвитку країни як соціальної, економічної і екологічної системи.

Основними чинниками формування державної екологічної політики є основні екологічні проблеми в державі, а саме - поглиблення екологічних проблем, деградація навколишнього природного середовища; особливості

національного екологічного законодавства – Законом України «Про охорону навколишнього природного середовища», визначено правові, соціально - економічні основи організації охорони навколишнього природного середовища на користь не тільки сьогодення, а і майбутнього поколінь; основні та дуже важливі питання щодо імплементації екологічної нормативно-правової бази згідно Угоди про асоціацію з ЄС; стратегія сталого розвитку України, яка створює цілісну систему стратегічних та операційних цілей переходу до інтегрованого економічного, соціального та екологічного розвитку країни до 2030 року; розвиток інституцій громадянського суспільства в сфері охорони довкілля.

Чинниками формування національної екологічної політики вважаються такі, як глобальні екологічні проблеми, міжнародне співробітництво у сфері охорони довкілля, вплив міжнародних неурядових екологічних організацій та розвиток «зеленої» економіки у глобальному вимірі.

Умовах глобалізації у розвитку економіки України має враховуватися екологічний обмежувальний чинник функціонування соціально-економічних систем. У найзагальнішому вигляді можна припустити, що глобалізація – це не тільки корінна трансформація процесів інтернаціоналізації господарського, культурного і політичного життя людства, їх різке прискорення і глибоке якісне перетворення, але перехід, який вже почався, до більш нових, ніж держава, системоутворюючих соціально-територіальних «одиниць» – або глобального, або регіонального масштабу, одним із напрямків розвитку яких є формування і реалізація екологічної політики. Глобалізація породжує наступні загрози для довкілля, що свідчать про формування ознак світової екологічної кризи: трансформації навколишнього середовища внаслідок зростання антропогенного тиску; виснаження

природних ресурсів та зменшення їх регенераційного потенціалу; інтенсифікація природних катаклізмів, стихійних лих, катастроф; незворотні втрати у генофонді планети. Особливого значення набуває формування «ноосферного» світогляду до розвитку суспільства, біоцентричної позиції щодо сучасних екологічних проблем людства, що знаходить своє відображення як на рівні пріоритетів глобальної екологічної політики, так і в формуванні екологічної політики окремих держав.

Екологічна політика і її формування та реалізації сьогодні виступає як базова складова сучасних соціально-еколого-економічних систем, визначаючи перспективи їх сталого розвитку. В сучасній теорії і практиці державного управління існує багато наукових дефініцій поняття «екологічна політика». Наприклад, Ю. Боковикова і Н. Коваль вважають, що державна екологічна політика – це, насамперед, «система законодавчо визначених цілей та заходів органів державної влади на всіх рівнях та в усіх сферах суспільного життя щодо забезпечення раціонального екологічно безпечного господарювання, високоефективного збалансованого природокористування, створення сприятливих умов для забезпечення здоров'я людини, збереження відтворення навколишнього природного середовища та природно-ресурсного потенціалу країни» [1, с.7].

Українському законодавстві державна екологічна політика визначається як «система специфічних політичних, економічних, юридичних та інших заходів, що вживаються державою для управління екологічною ситуацією, забезпечення раціонального використання природних ресурсів на території України та забезпечення гармонійного, динамічно збалансованого розвитку економіки, суспільства, природи» [2, с.12], а в прийнятому Законі України «Про основні засади (стратегії) державної екологічної політики України на період до 2030 року» метою екологічної політики є досягнення задовільного стану навколишнього середовища шляхом впровадження екосистемного підходу у всі напрямки соціально-економічного розвитку України з метою забезпечення конституційного права кожного громадянина України на безпечне навколишнє середовище, впровадження збалансованого природокористування, збереження і відтворення природних екосистем [3].

У Стратегії державної екологічної політики України на період до 2030 року зазначено, що причинами формування нової екологічної політики в Україні є: 1) підпорядкованість екологічних пріоритетів економічній доцільності; 2) переважання ресурсо - та енергоємних галузей у структурі економіки із здебільшого негативним впливом на довкілля; 3) фізичне та моральне зношення основних фондів у всіх галузях національної економіки; неефективна система державного управління у сфері охорони навколишнього природного середовища; 5) низький рівень розуміння в суспільстві пріоритетів збереження довкілля та переваг збалансованого (сталого) розвитку; 6) незадовільний рівень дотримання природоохоронного законодавства та екологічних прав і обов'язків громадян; 7) недостатнє фінансування з державного та місцевих бюджетів природоохоронних заходів, фінансування таких заходів за залишковим принципом [3].

Глобальними чинниками формування національної екологічної політики слід виділити: 1) глобальні екологічні проблеми; 2) міжнародне співробітництво у сфері охорони довкілля (нормативно-правовий і організаційно-управлінський аспекти); 3) вплив міжнародних неурядових екоорганізацій; 4) розвиток «зеленої» економіки у глобальному вимірі.

Серед чинників формування державної екологічної політики можна виділити: 1) основні екологічні проблеми в Україні; 2) особливості національного екологічного законодавства; 3) імплементація екологічної нормативно-правової бази згідно Угоди про асоціацію з ЄС; 4) стратегія сталого розвитку України; 5) розвиток інституцій громадянського суспільства в сфері охорони довкілля.

Таким чином, формування національної екологічної політики тісно пов'язане з: 1) глобальними екологічними проблемами; 2) міжнародним співробітництвом у сфері охорони довкілля (нормативно-правовий і організаційно-управлінський аспекти); 3) впливом міжнародних неурядових екоорганізацій; 4) розвитком «зеленої» економіки у глобальному вимірі; Важливу роль відіграють такі чинники: 1) основні екологічні проблеми в Україні; 2) особливості національного екологічного законодавства; 3) імплементація екологічної нормативно-правової бази згідно Угоди про

асоціацію з ЄС; 4) стратегія сталого розвитку України; 5) розвиток інституцій громадянського суспільства в сфері охорони довкілля.

цілому, аналіз основних глобальних і локальних чинників формування екологічної політики в Україні дозволяє визначити, що основою екологічної політики повинна стати концепція сталого (збалансованого) розвитку країни як соціальної, економічної і екологічної системи.

Список літератури

Боковикова Ю.В., Коваль Н.В. До питання реалізації державної екологічної політики в Україні. Теорія та практика державного управління. 2018. № 4(63). С. 34-42.

Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року: Закон України від 21 груд. 2010 р. № 2818-VI. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2818-17/page>.

Закон України «Про основні засади (стратегії) державної екологічної політики України на період до 2030 року. Вісник Верховної Ради України. 2019. № 16. ст.70. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-19?lang=uk>.

УДК 32:001.891.3:327

КОНЦЕПТ НАЦІОНАЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ У КОНТЕКСТІ ТЕОРІЇ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

Грушко І.І.

аспірантка кафедри національної безпеки,
Східноєвропейський національний
університет імені Лесі Українки, м. Луцьк

Поняття «національні інтереси» в якості фундаменту міжнародних відносин широко використовується як у науковому дискурсі, так і в публіцистиці, однак загальний консенсус його змістовних характеристик на сьогодні відсутній. Це зумовлене тим, що відповідний методологічний базис все ще опирається на використання інструментарію суміжних наук (політології, права, соціології, політичної економії, культурології тощо).

До наукового обігу поняття національних інтересів було введено Райнхольдом Нібуром, який вважається засновником американської школи сучасного реалізму, що і сьогодні залишається провідною інституцією у розвитку теорії міжнародних відносин. Прихильниками цього наукового напрямку стали відомі теоретики та практики міжнародних відносин Ганс Моргентау, Джордж Кеннан, Генрі Кіссінджер, Кеннет Уолтс.

Нібур трансформував категорію християнської моралі в політичні аргументи сучасної теорії міжнародних відносин. Основним лейтмотивом його політико-філософського вчення виступає концепція природи людини та можливостей людської раціональності щодо досягнення справедливого

політичного устрою. Учений стверджував, що універсальної формули справедливості не існує, однак у випадку з державою суспільна лояльність інтерпретується як патріотизм. Якщо мова йде про міжнародні відносини, то лояльність проявляється через колективні інтереси. Тому держава повинна формулювати свої інтереси таким чином, щоб вони відповідали більш широкому переліку спільних для інших держав інтересів. Довготерміновий колективний інтерес співдружності держав є набагато доцільнішим, ніж захист найбільш вигідного одномоментного інтересу однієї країни [1, с.109-110]. Під національним інтересом Р. Нібур запропонував розуміти трансформацію ключових цінностей держави та її ідеології, що знаходить вираз у захисті цих цінностей, незважаючи на той факт, що політика не завжди відповідає моральним устоям суспільства [2, с.28].

Схожий підхід демонструється Ч. Бірдом, який з позиції історизму доводить, що концепт національних інтересів повинен завжди превалювати не лише в зовнішньополітичній, але й внутрішній діяльності урядів держав. Національний інтерес у розумінні вченого розглядається в якості основи національної єдності. Зародження національних інтересів зумовлюється виникненням сучасної нації-держави. Вони втілюють «не лише законну, але основну причину» проведення політики, направленої на збереження і захист територіальної цілісності держави та її економічного благополуччя [3, с.42].

Найбільш глибокої концептуалізації феномен національних інтересів набув у працях Г. Моргентау, який доводив, що в основу поняття необхідно покласти два елементи:

– перший елемент – це відносно стала величина, що виступає основою міжнародної політики держави (географічне розташування, особливості політичного, соціально-економічного, культурного розвитку) і майже не залежить від особистих уподобань її політичного керівництва;

– другий елемент – це конкретна форма прояву національного інтересу у просторі та часі.

У розумінні Г. Моргентау зміст «центрального інтересу» складають три фактори: природа інтересу, який підлягає захисту; політичне оточення, в якому діє інтерес; раціональна необхідність, що обумовлює вибір цілей та засобів. Державні діячі повинні володіти раціональним мисленням, в основу якого покладається правильне розуміння національного інтересу. Останнє передбачає, що особливістю прояву політики, у тому числі й міжнародної повинна стати постійна боротьба за владу [4, с.160].

Сучасна концепція національних інтересів характеризується своєрідною дихотомією, що обумовлюється, з одного боку, посиленням тенденцій щодо надання національним інтересам статусу деякого абсолюту, з іншого боку, зростання значимості національних інтересів зумовлює посилення супротиву політиці їх забезпечення на міжнародній арені. У наведеному контексті все більшої популярності набуває теоретична концепція втрати актуальності проблематики національних інтересів для

сучасного світу у зв'язку зі значним розширенням впливу політики глобалізації.

Висновки. Сьогодні більшість дослідників відносять поняття національних інтересів до різновиду інструментальних категорій, що визначають цілі й засоби держав як суб'єктів міжнародної політики.

науковому пізнанні національних інтересів, як ключового елемента теорії міжнародних відносин об'єктивна дійсність концептуалізується поетапно, серед основних її етапів доцільно виділити такі:

- об'єктивація предмета дослідження (зародження ідеї (концепту) щодо аспекту його осмислення;
- накопичення інформації та її диференціація;
- структурування і осмислення інформації у формі концепції, її аналіз та синтез нового знання.

Список літератури:

Niebuhr, R. and Brown, R., 1986. *The Essential Reinold Neibuhr*. New Haven [Conn.]: Yale University Press.

Niebuhr, R., 1932. *Moral Man and Immoral Society; A Study in Ethics and Politics*. – New York, London: C. Scribner's,

Beard, Ch. A., 1934. *The Idea of National Interest*. – N.Y.: Macmillan.

Morgenthau, H., 1951. *In Defense Of The National Interest; A Critical Examination Of American Foreign Policy, By Hans J. Morgenthau*. New York, Knopf.

УДК 354:378

СИЛА ПРОЯВУ ДЕТЕРМІНАНТ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ: АНАЛІЗ ДУМКИ РОБОТОДАВЦІВ ТА НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ЗМІСТУ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ

Мороз С.А.

к.держ.упр., Національний університет
цивільного захисту України, Харків

Мороз В.М.

д.держ.упр., Національний технічний
університет «Харківський політехнічний інститут», Харків

Проблематика забезпечення якості вищої освіти, з огляду на свою неабияку значущість для забезпечення суспільно-політичного та соціально-економічного розвитку, постійно перебуває у колі наукової уваги дослідників та суб'єктів публічного управління. Про цей факт, свідчить, хоча безумовно на опосередкованому рівні, той факт, що відповідна проблематика була включена до порядку денного зустрічі Президента України В.О. Зеленського з ректорами провідних ЗВО. За результатами цієї зустрічі Президентом

України було підписано Указ Президента України №210/2020 «Про вдосконалення вищої освіти в Україні». Відповідно до норм документу передбачено утворення Ради з питань розвитку вищої освіти в Україні та розробку Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2021 - 2031 роки. Слід звернути увагу на той факт, що у межах запропонованої МОН України на виконання Указу Президента України Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2021 - 2031 роки (відповідний документ було запропоновано МОН України для громадського обговорення), проблема невідповідності змісту та якості вищої освіти актуальним потребам суспільства була ідентифікована на рівні однієї з основних проблем розвитку вищої освіти в Україні [1, с. 22]. Приймаючи до уваги вище наведене можемо стверджувати про те, що проблематика якості вищої освіти є актуальним напрямом для організації наукових пошуків.

Проблематика державного управління забезпеченням якості вищої освіти, у тому чи іншому контексті свого складного та багатогранного змісту, набула свого розвитку у роботах В.М. Бабаєва, В.М. Бесчастного, М.М. Білинської, Л.А. Гаєвської, С.М. Домбровської Т.О. Лукіної, Т.В. Маматової, В.П. Садкового, В.В. Сиченка, І.А. Чикаренко, С.О. Шевченка та інших дослідників. Окремі з питань порушеної були розглянуті нами у межах попередніх напрямів наукових пошуків [2, 3]. Не дивлячись на достатній рівень наукової уваги до проблематики державного управління якістю вищої освіти, окремі її напрями все ще залишаються відкритими до подальших наукових пошуків. Серед питань які не набули достатнього розвитку у межах наукової думки позиціонують у тому числі й ті з них, які пов'язані із з'ясуванням та аналізом думки стейкхолдерів якості вищої освіти. Саме цей напрям наукового пошуку було обрано нами у якості фокусу безпосередньої уваги. Отже, мета цієї публікації полягає у презентації науковій громадськості результатів аналізу думки роботодавців щодо сили прояву окремих з детермінант якості вищої освіти на формування її підсумкового рівню, а також формулюванні напрямів вдосконалення змісту окремих з механізмів державного управління забезпеченням якості освітньої діяльності та якістю вищої освіти.

З'ясування думки роботодавців щодо потужності впливу окремих детермінант якості вищої освіти на її підсумковий рівень було здійснено у межах процедур авторського позагрантового дослідження «Оцінка якості вищої освіти». Програмні заходи цього проекту, передбачали організацію опитування роботодавців. У якості інструментів методу опитування були використані такі з них: експертне інтерв'ю – для уточнення рівня розуміння респондентами проблематики якості вищої освіти в цілому, а також для вдосконалення змісту розробленої авторами цієї публікації анкети; анкетування – для збору інформації щодо фокусу безпосередньої уваги дослідників. Опитування роботодавців було проведено у період з січня 2019 по лютий 2020 р. В опитуванні прийняло участь 184 роботодавця з Харківської, Полтавської, Сумської, а також підконтрольних Україні частин Донецької та Луганської областей. Запропонована до заповнення анкети

містила 18 запитань, переважна більшість з яких була закритого типу. У межах цієї публікації ми звернемо увагу лише на те з питань, фокусом уваги якого було з'ясування думки респондентів щодо впливу окремих з показників (детермінант) на підсумковий рівень якості вищої освіти. Результати відповідей респондентів узагальнено у рисунку 1.

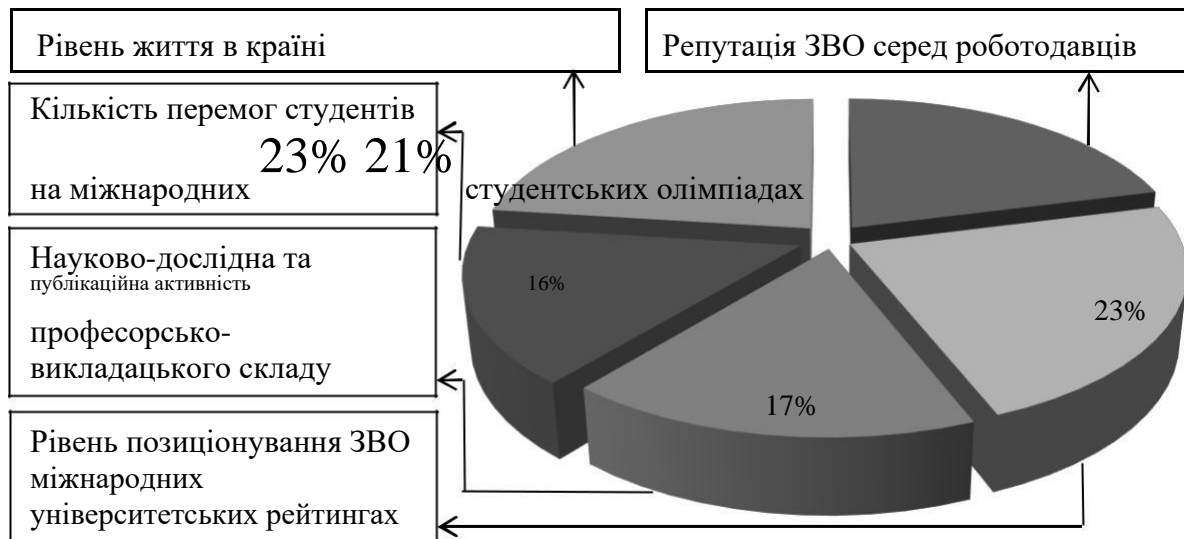

Рис.1 – Сила впливу окремих характеристик якості вищої освіти на її підсумковий рівень

Приймаючи до уваги зміст рисунку 1 можемо сформулювати такі основні узагальнення.

По-перше, серед найбільш значущих детермінант впливу на підсумковий рівень якості вищої освіти на думку роботодавців є «рівень життя в країні» (23%) та «рівень позиціонування ЗВО в міжнародних університетських рейтингах» (23%). Надання переваги респондентами саме цим детермінантам не стала несподіванкою для організаторів дослідження, адже аналіз змісту міжнародних рейтингів, на кшталт QS Higher Education System Strength Rankings та QS World University Rankings (переважна більшість дослідників визнає можливість використання цих рейтингів для оцінювання якості вищої освіти), з одного боку, та Human Development Index Ranking (науковою спільнотою визнано можливість використання цього рейтингу для оцінювання рівня життя у країні), підтверджує наявність причинно-наслідкових зв'язків між відповідними феноменами. Наприклад, зіставлення закладів вищої освіти з так званого топ-списку рейтингів університетів з країнами-лідерами за рівнем розвитку людського потенціалу переконливо свідчить про існування залежності між якістю вищої освіти та рівнем життя населення. Іншими словами, якість вищої освіти може бути розглянутою одночасно, як на рівні детермінанти яка обумовлює підвищення рівня життя населення (тобто є підґрунтям або умовою для підвищення рівня життя), так й на рівні похідного результату (продукту) від цього феномену (тобто є не причиною, а слідством). Скоріше за все тут має місце дія так званого мультиефекту, коли одна та сама детермінанта позиціонує одночасно

на рівні умови (причини) та результату. Опосередкованим свідченням такого висновку може служити результат співвіднесення закладів вищої освіти з останніх позицій університетського рейтингу з позиціями країн у рейтингу якості життя, тобто, як правило, найменш рейтингові університети територіально розміщені в тих країнах, які не забезпечують своїм громадянам високий рівень життя.

По-друге, серед найменш значущих детермінант впливу на підсумковий рівень якості вищої освіти на думку роботодавців є «кількість перемог студентів на міжнародних студентських олімпіадах» (16%) та «науково-дослідна та публікаційна активність професорсько-викладацького складу» (17%). Слід звернути увагу, що не дивлячись на той факт, що порівняно невисока значущість відповідних феноменів не повинна сприйматись через призму мінімальних у абсолютному вираженні показників. Це пов'язано з тим, що визначена роботодавцями значущість відповідних феноменів на рівні 16% та 17% є достатньо вагомою (відчутною)

межах підсумкового результату. Крім того, під час проведення вибіркового інтерв'ю з роботодавцями (вище ми звернули увагу що на етапі формулювання змісту анкети було використано інструментарій експертного інтерв'ю) було встановлено факт порівняно високої оцінки респондентами значущості тих з показників якості вищої освіти, які пов'язані з перемогами здобувачів вищої освіти на міжнародних студентських олімпіадах (порівняння максимально можливих результатів навчання в системі вищої освіти окремих з країн) та результатами науково-дослідної та публікаційної активності професорсько-викладацького складу.

За результатами аналізу відповідей респондентів (роботодавців) щодо сили впливу окремих характеристик якості вищої освіти на її підсумковий рівень можемо сформулювати такі напрями вдосконалення змісту окремих з механізмів державного управління забезпеченням якості освітньої діяльності та якістю вищої освіти.

Пропонуємо розглянути інституціонального оформлення вимог щодо обов'язковості проведення на регіональному та державному рівнях студентських олімпіад за кожною із спеціальностей за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти. Держава, в особі МОН України, за участю представників професійних союзів та спілок роботодавців повинна забезпечити організацію та проведення щорічних студентських олімпіад регіонального та державного рівнів. Залучення студентської молоді, так само як й науково-педагогічних працівників до підготовки та участі у таких олімпіадах, на нашу думку, з одного боку, сприятиме підвищенню загального рівня підготовки фахівців за відповідною спеціальністю, а з іншого – забезпечить наближення університетської освіти до вимог ринку праці (очікуванням роботодавців щодо рівня розвитку трудового потенціалу здобувачів вакансії з числі випускників ЗВО). Нажаль існуюча на цей час практика проведення студентських олімпіад не охоплює кожен із існуючих спеціальностей та не передбачає використання єдиного підходу до формування змісту та методики проведення відповідних заходів.

Пропонуємо, у межах процедури акредитації освітньої програми, підсилити значущість того з критеріїв оцінювання якості освітньої програми, зміст якого пов'язано зі змістом освітньої програми та людськими ресурсами. Відповідні критерії набули свої актуалізації у межах Додатку до Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти. Нажаль методика оцінювання якості освітньої програми не приділяє достатньої уваги оцінюванню відповідності напрямів наукових досліджень професорсько-викладацького складу тим навчальним компонентам, до викладання яких він залучений. Критерій відповідності, по-перше, наукових інтересів науково-педагогічного працівника, змісту навчальної компоненти освітньої програми, а по-друге – галузі науки, повинен домінувати над іншими з критеріїв в системі оцінювання якості освітньої програми та бути основним в оцінюванні потенціалу залучених до реалізації освітньої програми людських ресурсів. В основу оцінювання такої відповідності повинні покладатися не разові наукові публікації залученого до викладання навчальної компоненти фахівця, а його системна науково-дослідна робота у межах предметно-об'єктного спрямування відповідної навчальної дисципліни.

Пропонуємо у межах обсягів норм часу навчальної роботи та переліків основних видів методичної, наукової і організаційної роботи науково-педагогічних працівників (Наказ МОН України №450 від 07.08.2002 «Про затвердження норм часу для планування і обліку навчальної роботи та переліків основних видів методичної, наукової й організаційної роботи педагогічних і науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів») передбачити наявність того з різновидів діяльності, фокусом уваги якого є підготовка наукового проекту та подання заявок на отримання грантів для організації та проведення наукових пошуків. Безумовно, в основу змісту заявки на отримання гранту повинні бути покладені результати наукових пошуків конкретного науково-педагогічного працівника. Підвищення грантової активності науково-педагогічних працівників сприятиме, у кінцевому випадку, з одного боку, надходженню додаткових ресурсів для організації наукових пошуків, а з іншого боку – підвищенню рівня організації наукових пошуків та як наслідок – якості викладання тих з освітніх компонент в основу яких покладено результати відповідних наукових досліджень. Приймаючи до уваги вище наведене, пропонуємо розглянути можливість включення критерію грантової активності науково-педагогічних працівників ЗВО до системи напрямів оцінювання у межах процедури так званої інституціональної акредитації (оцінювання якості освітньої діяльності ЗВО).

Вище наведені напрями з вдосконалення окремих з механізмів державного управління забезпеченням якості освітньої діяльності та якістю вищої освіти не вичерпують змісту порушеної проблематики, а лише сприяють розвитку дискурсу навколо питань щодо місця та ролі держави у забезпеченні якості вищої освіти. Серед перспективних напрямів в організації наукових пошуків, відповідно до обраного фокусу наукової уваги,

ті з них, зміст яких пов'язано з питаннями підвищення рівня представництва роботодавців в галузевих експертних радах та їх участі в інституційній акредитації ЗВО.

Список літератури

Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2021–2031 роки [електронний ресурс] / Новини від 25.09.2020 // Міністерство освіти і науки України. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2020/09/25/rozvitku-vishchoi-osviti-v-ukraini-02-10-2020.pdf>.

Мороз С.А. Досвід Китаю у забезпеченні розвитку галузі освіти як підґрунтя для вдосконалення механізмів державного управління якістю вищої освіти України / С.А. Мороз // Інвестиції: практика та досвід. – 2019. – №9. – С. 70–77.

Мороз С. А. Французька модель підготовки науково-педагогічних кадрів: особливості розбудови та перспективи використання для розвитку трудового потенціалу вітчизняних ВНЗ / С. А. Мороз, В. М. Мороз, С.М. Домбровська // Вісник НУЦЗУ (Серія «Державне управління») – 2016. – Вип. 1 (4). – С. 213–222.

УДК 005.5:338.48(477)

ВПЛИВ ДЕРЖАВНИХ ІНСТИТУТІВ НА ТУРИСТИЧНУ ГАЛУЗЬ В КРИЗИСНІЙ СИТУАЦІЇ 2020

Ортіна Г.В.

к.держ.упр., доцент,

доцент кафедри публічного управління,

адміністрування та права

Таврійський державний агротехнологічний

університет імені Дмитра Моторного, Мелітополь

На сьогоднішній день все змінилося під впливом пандемії COVID-19. Туристична сфера є однією із важливих галузей економіки багатьох країн світу, яка забезпечує зростання зайнятості населення, підвищує рівень ВВП держави, сприяє соціальному та економічному розвитку суспільства, слугує фізичному і психоемоційному відновленню особистості, налагоджує масову комунікацію між державами і людьми – є розвиток сфери туризму та рекреації.

Наслідки пандемії у світі для економіки і соціальної сфери є ще недослідженими, а особливо, у сфері відпочинку, тому важливим є проаналізувати і передбачити вплив даних.

Україні туристична галузь займає значну частку в доходах держави, зокрема в деяких її областях, таких як: Львівська, Київська, Одеська,

Дніпропетровська, Івано-Франківська [4; 5]. Статистика внутрішнього туризму за останні роки значно скоротилася на противагу розвитку зовнішнього туризму. Більшість співвітчизників почали надавати більшу перевагу відпочинку за межами України, на що вплинула якість запропонованого туристичного продукту і його вартість [1]. Під впливом пандемії, саме розвиток такого напрямку як зовнішній туризм зазнав найбільше збитків. Важливо сформувати власний український конкурентоспроможний туристичний продукт, який би враховував наслідки психоемоційного виснаження населення з одного боку, та фінансово - економічної кризи – з іншого.

Для запобігання фінансово - економічної кризи уряд може розробити відповідні механізми для зменшення її руйнівних наслідків, то для відновлення психоемоційного рівня населення необхідно створити умови, які повинні стати каталізатором змін у відпочинковій сфері економіки України загалом. Таким чином, важливим є попередньо з'ясувати, які фактори мають безпосередній вплив на відновлення психоемоційного рівня населення.

На психологів, замкнений простір – це небезпечний фактор розвитку психоемоційної втоми, яка поглиблюється достатньо довгим перебуванням в одному й тому ж просторі проживання. Сьогоднішня ситуація в Україні і у світі сприяє розвитку психоемоційної втоми суспільства, тому основним завданням державної влади є допомога під час виходу з кризи малому і середньому бізнесу, який є фундаментом ефективного розвитку відпочинкової сфери і безпосередньо одночасно залежить і впливає на інші галузі економіки держави.

Сприятливі умови – це сформовані та прописані у законодавчо-нормативних документах чіткі та прозорі правила, закони, нормативні документи ведення бізнесу з окресленими правами, обов'язками і заборонами, які допомагають визначити відносини між державними інституціями, бізнесом (інвесторами) та суспільством (громадою), які спрямовані на полегшення взаємодії між вище названими сторонами. Це сприятиме створенню умов для організованого та ефективного розвитку сфери відпочинку і дозвілля та інших видів рекреаційно-туристичної діяльності в природних умовах з додержанням режиму охорони природно-заповідних об'єктів та для забезпечення попиту туристів на загальнооздоровчий, культурно-пізнавальний відпочинок тощо, і для формування у туристів і місцевих мешканців громадської свідомості, екологічної культури споживання власного рекреаційно-туристичного продукту-послуги. Реалізація створених попередньо привабливих умов забезпечить зростання робочих місць, поповнення фінансових надходжень до місцевих і державного бюджетів, сприятиме відновленню психофізичного та емоційного стану населення, сприятиме активізації малого і середнього бізнесу тощо.

Криза, спричинена світовою пандемією COVID-19 та вимушеними карантинними заходами, ймовірно призведе до фінансової нестабільності, збільшення рівня безробіття, соціально-економічної нестабільності – з боку

економіки та психоемоційного вигорання населення, особливо населення працездатного віку.

За таких умов держава повинна розробити механізми, які б увійшли в стратегічний план виходу з кризи економіки і соціальної сфери держави. Такий стратегічний план повинен базуватися на сприятливому ґрунті, яким виступають, привабливі умови розвитку бізнесу та активізації інвестиційних процесів. До таких умов, можна ще додати «задоволене» населення, якому вкрай необхідний власний рекреаційний простір, а це, у першу чергу, розвиток власної відпочинкової індустрії, яка б дозволила подорожувати населенню на коротші відстані. Це дозволить здешевити туристичний продукт і одночасно забезпечити можливість за теперішніх умов його споживати. Тобто скорочення відстані, раціональне використання ресурсів, екологічна свідомість, громадянська культура, зростання якості – дозволить сформувати конкурентоспроможний туристичний продукт, враховуючи специфіку кожної місцевості України, її мальовничих куточків.

Проаналізувавши вище сказане, зазначимо, що важливим етапом є підвищення державного стимулювання розвитку, вдосконалення управління об'єктами туристичного бізнесу, впровадження фінансово-інвестиційних механізмів розвитку, впровадження інформаційних технологій, розвиток комплексної інфраструктури, особливо – це є актуальним в умовах посткарантинного періоду. Це все посприє формуванню туристичного продукту, зростанню попиту на рекреаційні послуги, та допоможе активізувати пропозицію щодо задоволення потреби у відпочинку та підвищить рівень якості надання даних послуг, що позначиться на ефективному розвитку туристично- рекреаційної сфери загалом і пожвавить інвестиційні процеси у бізнес середовищі.

Список літератури

Олексенко Р. И., Гостева Н. П. Экономический механизм государственного регулирования туристической отрасли Украины //Современный научный вестник. – 2013. – Т. 13. – №. 152. – С. 5-15.

Афанасьєва Л. В., Олексенко Р. І. Туризм як чинник розвитку міжкультурної комунікації народів //Scientific Journal Virtus. – 2018. – №. 23. – С. 10-14.

Олексенко Р., Бортников Є. Маркери й чинники соціальної інтеграції: інструментальний потенціал туризму в соціально-філософському вимірі //Versus. – 2017. – Т. 2. – №. 10. – С. 42-49.

Олексенко Р. І. Формування збутової стратегії туристичними підприємствами у ринкових умовах //Реструктуризація соціально-економічного потенціалу України в умовах розвитку ринкових відносин: зб. матеріалів всеукр. наук.-практ. семінару молодих вчених та студентів– 2009. - С. 123-126.

Рибальченко Н.П. Проблеми державного регулювання в реформуванні туристичної галузі в Україні / Н.П. Рибальченко // Scientific Journal Virtus. – 2018. #25, June. – С. 208-212. Режим доступу: <http://eprints.mdpu.org.ua/id/eprint/2302/1/Journal25-208-211.pdf>.

Рибальченко, Н. П. Вплив децентралізації на туристичну галузь України / Н. П. Рибальченко // Всеукраїнська науково-практична конференція «Публічне управління в системі координат: демократія, децентралізація, місцеве самоврядування», 2019. С. 121 -122.

УДК 005.5:338.48(477)

СИТУАТИВНИЙ ВСПЛЕСК ВНУТРІШНЬОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

Рибальченко Ніна
Таврійський державний агротехнологічний
університет імені Дмитра Моторного, Мелітополь
Ортіна Г.В.
к.держ.упр., доцент, доцент кафедри публічного
управління, адміністрування та права
Таврійський державний агротехнологічний
університет імені Дмитра Моторного, Мелітополь

Туризм належить до глобальних індустрій, найбільш постраждалих від економічних наслідків пандемії. Традиційно на туристичну галузь впливають зовнішні шоки - наприклад, події, що відбуваються в конкретних приймаючих країнах, можуть привести до масштабного перерозподілу поїздок в інші курортні регіони.

Туризм дуже сприйнятливий до змін геополітичної обстановки в світі, саме вплив відбувається на збільшення, зниження, переорієнтацію міжнародних туристичних потоків. Як приклад можна відзначити відомі події, що відбулися в Єгипті, Туреччині, які мали прямий вплив на практичне подальше скорочення турпотоків з країнта їх переорієнтацію, в тому числі на внутрішній туризм. Зростання курсів євро і долара також призводить до збільшення вартості закордонних турів, наслідком чого стало скорочення туристичного потоку по виїзним напрямками з України на 31,4% і кількості туроператорів, що працюють в сфері виїзного туризму.

Туризм є загально визнаним драйвером соціально-економічного та соціокультурного розвитку країн світу, оскільки його успішне функціонування тягне за собою безліч позитивних загально відомих чинників (створення нових робочих місць, розвиток інфраструктури; поповнення дохідної частини бюджетів бюджетної системи України; збереження об'єктів культурної спадщини; культурний розвиток мандрівного людини і відновлення його духовних і фізичних сил, і т. д.), позитивно впливають на соціально-економічний розвиток держави в цілому і складових його територій [1].

Важлива роль туризму сьогодні визнається в Україні (яка має значний потенціал для його розвитку), що підтверджується проведеними органами влади заходами і розробленими нормативними правовими актами в цій сфері

(відповідні закони, стратегія, програми), які спрямовані на розвиток і вирішення існуючих проблем у туристичній галузі. Для підвищення обсягу платних туристських послуг населенню необхідні планування і своєчасна реалізація державних проектів [1].

Однак такі потужні кризи, як пандемія COVID-19, здатні паралізувати світовий туристичний ринок на невизначений термін. Поряд з епідеміями вірусних та інфекційних захворювань, до екзогенних факторів, що пригнічують глобальну індустрію гостинності, можна також віднести військові конфлікти і терористичні загрози, кліматичні зміни і природні катаклізми, різкі зміни цін на нафту і нафтопродукти, коливання валют, фінансово-економічні кризи і ін.

Всесвітня туристична організація, членом якої є Україна, закликала уряди країн підтримати малі та середні підприємства в туризмі, оскільки саме вони складають 80% сектора.

деякій мірі криза виїзного туризму, викликаний пандемією, стимулює розвиток внутрішнього туризму. В Україні очікують старту сезону кошти колективного розміщення в курортних зонах. Учасникам туристичного ринку слід робити акцент на внутрішній туризм, оскільки він буде відновлюватися швидше, ніж виїзний [2].

Орієнтація українців на внутрішній туризм у 2020 році – це крок відчаю. Адже внутрішній туризм в принципі не може дати того, що дає закордонний. Небагато українських готелів можуть забезпечити такий рівень, як в популярних туристичних країнах, за помірні гроші [3].

У світі туристичну галузь вважають такою, що найбільше постраждала від карантинних заходів та від поширення інфекції. Так, щорічний потік туристів у світі, який оцінюють у 1,4 мільярда осіб, цього року, за попередніми оцінками, може зменшитися в півтора рази, такі розрахунки наводить ООН [3].

При цьому негативними факторами є зниження купівельної спроможності населення, а також переживання за зараження, що змушує потенційних туристів уникати великого скупчення людей. Відповідно, санітарно-епідеміологічної захисту курортних зон слід приділяти набагато більше уваги, ніж раніше. Корона-кризис посилить тенденції, які спостерігалися в останні роки: зниження організованого туризму і прихильності туристичного пакета, зростання екологічного туризму, розширення застосування цифрових технологій, використання онлайн платформ, індивідуалізація і персоналізація пропозицій і т.д.

Громади треба навчити, як правильно створювати і популяризувати туристичний продукт. Окремий напрямок - освіту в університетах. Навчальні програми потребують оновлення і більшою практиці в українській сфері гостинності: не тільки відправляти студентів на практику аніматорами в Туреччину, а закликати вітчизняний бізнес залучати молодь, створювати для них практичні програми.

Список літератури:

1. Рибальченко Н.П. Проблеми державного регулювання в реформуванні туристичної галузі в Україні / Н.П. Рибальченко // Scientific Journal Virtus. – 2018. #25, June. – С. 208-212. - Режим доступу: <http://eprints.mdpu.org.ua/id/eprint/2302/1/Journal25-208-211.pdf>

Рибальченко Н.П. Головні перепони на шляху розвитку туристичної галузі України / Н. П. Рибальченко // Матеріали міжнародної науковопрактичної інтернет-конференції: Формування освітнього простору в умовах інформаційного суспільства. 2018. – С. 139-141.

<https://www.radiosvoboda.org/a/vnytrishniy-turyzm-v-ukraini-covid19/30726545.html>

Олексенко Р. И., Гостева Н. П. Экономический механизм государственного регулирования туристической отрасли Украины // Современный научный вестник. – 2013. – Т. 13. – №. 152. – С. 5-15.

Афанасьєва Л. В., Олексенко Р. І. Туризм як чинник розвитку міжкультурної комунікації народів //Scientific Journal Virtus. – 2018. – №. 23. – С. 10-14.

Гостєва Н. П. Адміністративний механізм державного регулювання туристичної галузі України / Н. П. Гостєва // Державне управління: удосконалення та розвиток. – 2012. – № 12. – Режим доступу : <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=513>.

Рибальченко, Н. П. Вплив децентралізації на туристичну галузь України. Всеукраїнська науково-практична конференція «Публічне управління в системі координат: демократія, децентралізація, місцеве самоврядування», 2019. С. 121 -122.

ЗАГАЛЬНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ В ОРГАНАХ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ

Серих Д.А.

студент магістратури спеціальності «Публічне управління та адміністрування» Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного, Мелітополь Науковий керівник:
к.н.держ.упр., доц. Застрожнікова І.В.

сучасних соціально-економічних умовах кадровий потенціал значною мірою визначає успішність функціонування підприємств та установ умовах нестабільності ринкового та політичного середовища. В цьому контексті проблематика управління персоналом викликає інтерес як вчених-економістів, так і працівників, що здійснюють управлінські функції на підприємствах. Невід’ємними атрибутами управління персоналом стають соціально-психологічна діагностика персоналу; аналіз і регулювання групових взаємин; управління зайнятістю, виробничими конфліктами; аналіз

кадрового потенціалу і потреби в персоналі; маркетинг персоналу; планування і контроль ділової кар'єри; професійна і соціально-психологічна адаптація працівників; управління трудовою мотивацією; ергономіка і естетика праці [4].

Сучасна кадрова політика нерозривно пов'язана з методологією і концепцією управління персоналом, виходить з їх теоретичних вимог, інтегрує управлінські знання, накопичений вітчизняний і зарубіжний практичний досвід роботи з персоналом. В умовах кризи кадрова політика управління персоналом трансформується вимушено. Особливості її реалізації пов'язані з обмеженістю фінансових коштів, неминучістю організаційних заходів, пов'язаних із згоранням ряду програм соціального розвитку і скороченням чисельності персоналу, підвищеною соціально-психологічною напруженістю в колективі.

Удосконалення та підвищення ефективності управління персоналом стає одним з пріоритетних завдань і в українських підприємствах. Процес впровадження нових методів роботи з персоналом ілюструє гостру потребу в адаптації теоретичного і практичного досвіду до українських соціально-економічних реалій.

Управління персоналом в органах державної служби - це складний і багатогранний процес. Від того, наскільки ефективно впроваджуються та працюють різноманітні технології управління персоналом, залежить і ефективність та результативність працівників державних органів [2].

Державна політика з питань управління персоналом в державних органах є складовою державної кадрової політики, мета якої – “забезпечення всіх сфер життєдіяльності держави кваліфікованими кадрами, необхідними для реалізації національних інтересів у контексті розвитку України як демократичної, соціальної держави з розвинутою ринковою економікою” [3]. Актуальність аналізу державної політики з питань управління персоналом в державних органах зумовлено високою мірою неефективності державних інститутів в Україні, що фіксується як численними світовими індексами якості державного управління, так і оцінками представників вітчизняного і міжнародного експертного співтовариства.

Зокрема, за опублікованим Всесвітнім економічним форумом звітом за 2018–2019 рр. Україна щороку погіршує свої позиції в цілому серед країн світу та стосовно державних інституцій, зокрема в таких позиціях, як “етика і корупція” та “зловживання впливом”. Згідно з показниками Індексу світової конкурентоспроможності, Україна посідає 130-те місце (серед 144 країн) у категорії “ефективність уряду”, 103-те місце в категорії “прозорість формування державної політики” та 115-те місце в категорії “тягар державного регулювання” [3]. Тому очевидно, що виникає потреба з'ясувати стан правових та організаційних засад забезпечення державної політики з питань управління персоналом в державних органах, а також реалізації громадянами України права рівного доступу до державної служби, що базується на їхніх особистих якостях та досягненнях.

Список літератури:

Гончарук Н. Т. Управління керівним персоналом у сфері державної служби України: автореф. дис. ... д-ра наук з держ. упр.: спец. 25.00.03 – державна служба. Київ. 2008. 30 с.

Державна служба: підручник: у 2 т. Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. Київ. НАДУ. 2013. Т. 2. 348 с.

Деякі питання реформування державного управління України: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 24 черв. 2016 р. № 474-р. – // Офіц. вісн. України. 2016. № 55. с. 36. ст. 1919.

Матросов О.Д. Управління персоналом. Х.:НТУ «ХП», 2009. 248 с.

Олексенко Р.І. Управління продуктивністю праці на підприємствах / Р.І. Олексенко. – К.: Агросвіт.– 2010.– №11. – С. 46-48.

Олексенко Р. І. Теоретичні аспекти формування моделі соціально-трудоових відносин. Інвестиції: практика та досвід. – 2010. – № 1 – С. 47-49.

Щебликіна І.О., Олексенко Р.І. (2012) Управління персоналом: навч. посібн. Сімферополь: ДІАЙПІ, 2012. 272 с. ISBN 978-966- 491-306-2

ФЕНОМЕН СУЧАСНОГО ВИБОРЦЯ

Мальчев Богдан

студент спеціальності

«Публічне управління та адміністрування»

Таврійського державного агротехнологічного

університету імені Дмитра Моторного, Мелітополь

Загальне виборче право - велике досягнення багатьох сотень кровопролитних революцій, повстань і громадянських воєн. Саме воно зробило сучасний світ таким, яким ми звикли бачити його зараз. Демократія – стала основою будь-якої прогресивної країни. Всі країни Великої сімки [1] – демократичні, на думку більшості сучасних політологів, економістів і філософів, саме демократія є основою високого рівня життя, а значить і розвиненого постіндустріального суспільства.

Виборна влада – одна з головних ознак демократії. Ми обираємо президента, депутатів Верховної ради і міського голову. Саме від виборця залежить те, кого ми виберемо на ключові державні пости, а значить, і те, на який шлях стане наша країна. Це ідея демократії, це її принцип - це те, за що проливали кров революціонери на протяжні віків

розвитком суспільства, культури [7] і технологій, диджиталізації і цифровізації еволюціонує і політична кон'єктура, яка сьогодні і формує феномен сучасного виборця.

Вектор розвитку будь-якої демократичної країни залежить від виборця, будь-якої тоталітарної, від настроїв громадян і обставин, які змушують тоталітарні режими прислухатися до народних настроїв. Настрої громадян завжди знаходять відгук у режиму, яким би він не був жорстоким, режим

завжди буде бояться народного гніву, це означає, що він буде потурати народним бажанням, нехай навіть прихованим і не зрозумілим для самого народу.

Тоталітарні режими, схожі на напів-демократичні режими, не дивлячись на всі протиріччя, які може викликати це твердження, важливо розуміти, що і в тому, і в тому випадку, режим – популістський, що підкоряється народним бажанням і прагненням, однак в тоталітарному режимі, бажання народу виявляються не шляхом голосування, а скоріше адміністративно-командним шляхом. Шляхом, який на підставі статистичних даних, роботи спецслужб і просто логічних висновків владних еліт, виявляє прагнення і таємні бажання народних мас, які уважно бере до уваги кожен розумний диктатор, адже саме від задоволення бажань «виборців» і залежить «успішність» та тривалість перебування при владі тоталітарного правителя.

Дослідження виборчої кон'єктури завжди залишаються актуальними, а зокрема, феномен сучасного виборця. В одному випадку, народні маси можуть в єдиному пориві привести політика на вершину Олімпу влади і впливу, в іншому випадку, все той же народ може відкинути політика, позбавити його будь-якої надії на успішне сходження на політичний Олімп.

«Кожен народ має той уряд, який він заслуговує» [2] - так висловився французький дипломат Жозеф де Местр, під час поїздки на південь Російської імперії. Спостерігаючи, бідність селян, відсталість Росії, він писав: «На людину дивилися як на абстрактну істоту, однаково в усі часи і в усіх країнах, і для цього нереальної істоти складали настільки ж нереальні проекти державного устрою; тим часом як досвід доводить найочевиднішим чином, що будь-яка нація має той уряд, якого вона заслуговує, і що всякий проект державного устрою - не більше ніж похмура фантазія, якщо вона не знаходиться в повній гармонії з характером нації».

Народ – єдина спільність, яка населяє країну [3], по суті є її власником більшій мірі, ніж будь-який авторитарний режим, адже саме ми, своїми настроями і бажаннями, задаємо вектор, в якому буде рухається країна. Адже кожен політик за своєю суттю популіст, а популізм – це потурання народним бажанням, заради обрання, а потім і перебування при владі.

Однак популізм, за своєю природою не є проблемою, проблема полягає економічній і політичній безграмотності сучасного виборця, в архаїстичних уявленнях про роботу держави, економіки і функціонування демократичного громадянського суспільства.

Політична некомпетентність проявляється в повному незрозумінні сутності держави, її структури та принципів роботи. Це можна бачити в найпростіших речах, в незрозумінні розподілу функцій між гілками та інститутами державної влади, їх ролі та компетенції. Однак сучасні політичні сили користуються цим, щоб давати неправдиві обіцянки. Вони активно ведуть популістським риториком, яка виглядає набагато привабливіше раціональних і компетентних заяв. Таким чином проявляється найстрашніша проблема – бич української демократії – економічний популізм, який, на

відміну від політичного, має реальні наслідки та впливає на економічний розвиток країни.

Підвищення середньої мінімальної заробітної плати [4], пенсій та соціальної допомоги – без об'єктивних економічних причин є популізмом, який призводить до економічної стагнації і гальмування дійсно важливих економічних реформ. Державна еліта, так само, як і претенденти на роль головного класу після чергових виборів завжди виберуть популістські реформи, які нібито будуть підвищувати середній рівень життя. В країні, де най об'єктивнішим показником зростання економіки і добробуту, на думку більшості політиків та населення, є середня заробітна плата та рівень інфляції, а не рівень іноземних інвестицій, зносу виробничих фондів чи обсяг зростання виробництва продукції з високою доданою вартістю.

Однак проблема залишається – популізм, вона актуальна і для демократичних і для тоталітарних режимів, адже всякий правитель боїться революцій і бунтів і робить все, щоб запобігти революції під час своєї каденції.

Проте, популізм важлива частина будь-якої виборчої компанії. Що б донести ідею, зробити її популярною необхідно залучитися підтримкою виборця, дати йому те, що він хоче, в цьому і полягає сутність політичної демократії. Однак все інше, в руках виборця, саме від самосвідомості, політичної та економічної компетентності виборців залежить майбутнє України, так як політична кон'юнктура завжди змінюється з настроями виборців, в цьому і є суть демократії. Ми завжди обираємо наше майбутнє, навіть коли ми не розуміємо цього і не віримо в це.

Становлення демократії в Україні відбувається вже 30 років, але за цей час наша країна отримала значимих результатів у своєму розвитку. Однак, Україна, в останні роки демонструє суттєві зміни в суспільній свідомості, освіті та науці. У школах вводиться вивчення економіки, в університетах економічні спеціальності вже багато років є найпопулярнішими [5], економічні конкурси та турніри – атрибут сучасної освіти, а кури фінансової грамотності незабаром і зовсім стануть обов'язковими в старших школах [6].

Популізм, буде завжди, проте виборець майбутнього повинен відрізнити популізм від обіцянок, порожні, що не належать до контакту проблеми гасла відрізнити від гасел реальних, підкріплених компетенцією оратора. Це обов'язкова умова успіху нашої країни у внутрішній і зовнішній політиці, фактор, який буде вирішальним в становленні процвітаючої незалежної України. Ми стоїмо на вірному шляху, однак, стояти недостатньо, треба зробити кроки на шляху процвітання.

Висновок. Отже, демократія важливий елемент будь-якої розвиненої держави. Саме демократія здатна забезпечити багатівікове процвітання. Однак важливо розуміти ризики демократичного устрою, ті небезпеки, які він може нести в собі.

Феномен сучасного виборця полягає в тому, що його немає, адже в основах його лежить популізм – давнє явище, яке переслідує людство з самого зародження. Від найжорстокіших, до найдемократичніших держав,

популізм набував різні форми, даючи владу тому, хто не гідний її, а іноді, даючи владу найкращим представникам нашого виду.

Список літератури

G7 [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/> (дата звернення 12.10.2020 р.).

Каждый народ имеет то правительство, которое он заслуживает [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://cityatlas.com/> (дата звернення 12.10.2020 р.).

Народ [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/> (дата звернення 12.10.2020 р.).

Кабмин повысил зарплаты бюджетникам [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://finance.liga.net/> (дата звернення 12.10.2020 р.).

Вступительная кампания 2020: в МОН назвали самые популярные специальности и вузы [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://nv.ua/ukraine> (дата звернення 12.10.2020 р.).

В украинских школах введут уроки финансовой грамотности и налоговых знаний [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://politics.segodnya.ua/> (дата звернення 12.10.2020 р.).

Nesterenko O., Oleksenko R. Social philosophical reflection of the individual legal education philosophy as the basis for the democratic society functioning //Humanities Studies. – 2020. – №. 4 (81).

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УКРАЇНІ

Хрущ С.В.

аспірант кафедри державного управління
та місцевого самоврядування, Дніпропетровський
регіональний інститут державного управління
Національної академії державного управління при
Президентіві України

Стратегія – це довготривалий план на 5–10 років, як має розвиватися громада у всіх сферах своєї діяльності. І цей план не залежить від того, хто керівник, яка політична влада в державі і як змінилися депутати. Тоді кожний новий голова, який займає цю посаду, продовжує виконувати цей план, щоб досягнути певних результатів. Завдання полягає в тому, щоб зміни в селах залежали не тільки від особи одного керівника, від того, наскільки він харизматичний і наскільки хоче все змінити. Потрібно, щоб завдяки виконанню цього стратегічного плану громада постійно рухалася в напрямі свого розвитку. Стратегія дає змогу координувати дії, обирати напрями роботи, проводити моніторинг діяльності.

Стратегія не є обов'язковим документом, як план соціально-економічного розвитку, але для залучення інвесторів або грантових коштів цей документ дає перевагу та формує позитивне враження донорів чи

інвесторів, доводить серйозність намірів. За словами експертів, у Європі жодна інституція не працюватиме, наприклад, з польською гміною, якщо в неї немає стратегії.

Після свого становлення об'єднані територіальні громади (далі – ОТГ) приділяють значну увагу розвитку інфраструктури населених пунктів: ремонту доріг, садочків, шкіл, будівель медичних закладів, інших об'єктів інфраструктури тощо. Для стимулювання спроможності ОТГ цього недостатньо, потрібно не лише користуватися коштами, а й збільшувати надходження, розвивати економічний потенціал громади. Саме тому ОТГ спільно з фахівцями розробляють стратегії розвитку громад.

Основні акценти в стратегіях розвитку ОТГ слід робити на стимулювання інвестиційної привабливості, розвитку підприємництва в галузі садівництва та переробної промисловості, туризму, створення робочих місць, покращення інфраструктури та соціальної сфери.

Залучення жителів ОТГ до процесу розробки стратегії розвитку залежить від того підходу, який органи місцевого самоврядування застосовують при роботі над документом. У значній більшості випадків, жителі залучені до процесу стратегування, оскільки органи влади застосовують метод партнерства. Жителі громади беруть участь в опитуваннях, які проводяться в процесі роботи над документом, можуть бути складі робочої групи зі стратегічного планування і брати участь у її засіданнях, готувати ідеї проектних пропозицій, які можуть бути включеними до плану реалізації місцевої стратегії розвитку, залучаються до громадського обговорення проекту стратегії.

Але, як показує практика, поки що активність жителів доволі низька, і це одне з питань, над яким потрібно працювати громадам.

Окремої уваги заслуговують стратегії розвитку сільських територіальних громад, які мають бути націлені на покращення інфраструктури села та загального рівня життя сільського населення, закріпленню молоді на селі.

Разом зі збільшенням повноважень на ОТГ покладається і набагато більша відповідальність, ніж у необ'єднаних громадах. До сфери відповідальності ОТГ перейшли освіта, культура, медицина, соціальна сфера тощо. Громади, як правило, визначають від двох до чотирьох стратегічних цілей розвитку на найближчий час. Одна з них спрямована на розвиток економіки в громаді, ще одна – на створення комфортних умов проживання для мешканців, створення умов для отримання якісних освітніх, медичних, адміністративних, соціальних, культурних та інших послуг. Деякі громади, що мають значний туристичний потенціал, як окрему стратегічну ціль визначають розвиток саме цієї галузі.

Стратегії розвитку громади розробляють самостійно (на підставі методичних рекомендацій), а також із залученням зовнішніх фахівців як на платній, так і на безоплатній основі.

Список літератури:

Пальчук В. Стратегія розвитку ОТГ як путівник спроможності громад [Електронний ресурс] 2018. № 22. С. 45–54. Режим доступу: <http://nbuviar.gov.ua/images/ukraine/2018/ukr22.pdf>. – Назва з екрану.

Застрожнікова І.В., Застрожніков А.Г. Державна підтримка інфраструктури села, як передумова сталого розвитку сільського господарства країни. Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки). 2016. № 1. с. 148 – 152.

УДК 351.84:35.072.2:342.5 (477)

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В КОНТЕКСТІ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СУСПІЛЬСТВА У ПЕРІОД ПАНДЕМІЧНИХ СИТУАЦІЙ

Чорний Олег Васильович

докторант кафедри публічного адміністрування

Міжрегіональної Академії управління персоналом,

кандидат медичних наук, м. Київ

Внаслідок неврегульованості значної частини соціально-економічних питань проходить виникнення пандемічних ситуацій, для стабілізації яких потрібні надзвичайні організаційні заходи, що обмежують окремі свободи громадян. Залежно від того, які ситуації оцінюються як пандемія, наскільки адекватно регламентовані підстави їх виникнення та врегульовано порядок впливу на ситуацію, багато в чому залежить ефективність публічного управління в питаннях запобігання та подолання пандемії.

Важливість регламентації обумовлюється складною природою пандемій, великим числом органів, відповідальних за гарантування безпеки і наділення повноваженнями щодо прийняття надзвичайних рішень. Стосовно пандемій формування завдань публічного управління визначається фундаментальними характеристиками суспільства, що розвивається [2]. Незважаючи на те, що визначені універсальні механізми дій при пандеміях, їх регулювання на рівні конституційних зобов'язань виступає головною гарантією подолання кризової ситуації та її наслідків.

Функціональний інструмент спрямований проти можливих зловживань адміністративними органами та наданими їм повноваженнями служить засобом охорони та відновлення основних особистих, соціально-економічних прав, свобод і законних інтересів громадян при пандемії. Використання органами публічної влади надзвичайних методів є сьогодні важливим інструментом, що обумовлює необхідність і практичну значимість

дослідження особливостей соціально-економічного розвитку в умовах пандемічних ситуацій.

Розуміння цього факту виступає необхідною передумовою збереження толерантності при виникненні відповідних обставин, забезпечення повночинного статусу громадян. Пандемії досить часто можуть бути пов'язані із загостренням соціально-економічних протиріч на міжнародному і державному рівні. Об'єднання зусиль публічного управління управління, що викликані принципово різними підставами і які, відповідно, передбачають використання абсолютно різних за рівнем обмежень надзвичайних засобів, є суперечливим.

Їх запобігання та подолання вимагають від органів публічної влади, зокрема посадових осіб місцевого самоврядування різноспрямованих зусиль. Відповідні нормативно-правові акти впорядковують, класифікують загрози безпеки, визначають умови і процедурні питання особливих режимів суспільного життя, передбачають можливі заходи їх придушення або попередження, встановлюють рамки обмежень можливостей громадян і обсяг їх додаткових обов'язків перед державою в період пандемічних ситуацій.

функціональної точки зору ретельний аналіз можливості настання пандемій сприяє їх своєчасному попередженню, прийняттю профілактичних заходів, спрямованих на локалізацію подібних ситуацій. Не лише самі пандемічні ситуації, а й масштаби їх дій, раптовість, поширеність що викликаються ними багато в чому зумовлюються особливостями катастрофічного розвитку [3]. При пандемії існування і життя окремої особистості обумовлене не лише її безпекою, скільки безпекою суспільства, в основі якого взаємозв'язок, узгодженість і цілеспрямованість задоволення суспільних та особистих інтересів.

Незважаючи на зусилля, що реалізуються, до цих пір є актуальними соціально-економічні передумови, що зумовлюють необхідність залучення в публічному управлінні та адмініструванні особливих підходів. Зростання числа пандемій за останні роки диктує необхідність підготовки фахівців, здатних надавати екстрену допомогу жертвам подібних ситуацій. Пандемії кардинально змінюють сформований суспільний лад, створюють нестандартні умови, при яких процедури публічного управління не здатні забезпечити розв'язання кризи, забезпечення безпеки громадян і держави.

цьому випадку повинні використовуватися засоби гарантування безпеки, спеціально призначені для державного регулювання на випадок таких ситуацій. Найбільш характерними помилками в управлінській діяльності при отриманні інформації про виниклу пандемічну ситуацію є втрата часу на перевірку достовірності отриманої інформації і затримка з оприлюдненням відповідних органів публічного управління, невміле практичне використання планів дій щодо попередження та ліквідації подібних ситуацій, недостатньо опрацьований порядок притягнення, необхідних сил і засобів для проведення ліквідаційних робіт.

Досвід ліквідації пандемій показує, що для суспільства набагато важливіше попередити такі ситуації, або істотно зменшити їх масштаби в разі виникнення, а це вкрай важливо і в економічному, і в соціальному контексті. Для вирішення цього завдання необхідно здійснення цілеспрямованого публічного управління у сфері захисту населення і територій від пандемічних ситуацій, під яким розуміється діяльність державних органів усіх рівнів щодо визначення постановки принципів завдань, виробленні форм і методів діяльності, що забезпечують досягнення поставлених цілей.

На відміну від традиційних систем аналогічні системи публічного управління в умовах пандемії повинні бути пристосовані до визначення нових проблем і вироблення нових рішень більшою мірою, ніж до контролю вже прийнятих рішень та їх реалізації. Обов'язки з публічного управління в таких ситуаціях приймає на себе група осіб, що володіє необхідними повноваженнями і ресурсами для того, щоб можна було негайно розпочати оперативні дії [1]. Проблемою публічного управління при пандемії є також наявність недостовірної та неточної інформації, особливо на початковій її стадії, тому успішність діяльності з вироблення адекватних управлінських рішень багато в чому залежить від рівня їх обізнаності.

Висновки. Поділ стратегічної відповідальності між рівнями публічного управління та адміністрування пандеміями має базуватися на реалізації принципу результативності стратегії. Він полягає в тому, що повноваження і відповідальність за кожне рішення передаються на той рівень структури, в якому визначаються змінні, що відносяться до цього рішення. Відсутність ефективних інструментів публічного управління при пандемічних ситуаціях обертається несвоєчасними і помилковими рішеннями, посилює напруженість в суспільстві і в цілому ускладнює відновлення нормального порядку.

Пандемічні ситуації утворюють складну систему, тому їх важко, але можна привести до єдиного знаменника, оскільки їх виникнення обумовлено різними причинами. Об'єктивна необхідність у використанні надзвичайних засобів визначається широким спектром соціально-економічних, природних, техногенних та інших чинників. Запобігання причин виникнення пандемій є найбільш ефективною стратегією публічного управління та адміністрування і наближає до ефективного соціально-економічного розвитку суспільства.

Список літератури:

Войтович Р.В. Вплив глобалізації на систему державного управління (теоретико-методологічний аналіз): монографія / за заг. ред. д-ра філос. наук, проф. В.М. Князева. Київ: Вид-во НАДУ, 2007. 680 с.

Ковальчук В.Г. Основні принципи сучасної державної гуманітарної політики України. Стратегічні пріоритети. №4 (25). 2012. С.18–21.

Семигіна Т. Транснаціональна демократія і охорона громадського здоров'я. Політичний менеджмент. 2011. № 6. С. 129–136.

МЕНЕДЖМЕНТ ЗНАНЬ ЯК СУЧАСНА ТЕХНОЛОГІЯ УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДОМ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Шаров С.В.

кандидат педагогічних наук

Таврійський державний агротехнологічний

університет імені Дмитра Моторного, Мелітополь

На сьогодні актуальними є питання підвищення конкурентоспроможності підприємства в умовах жорсткої конкуренції. Задля підвищення власного рейтингу серед конкурентів та прибутковості підприємства підвищують якість продукції та послуг, залучають фахівців у сфері реклами для просування результатів своєї діяльності тощо. З урахуванням можливостей інформаційно-комунікаційних технологій доречним є впровадженні різноманітних автоматизованих інформаційних систем для збереження та обробки інформації про співробітників [7, с. 78] та їх діяльність на робочому місці, виробництво, економічні та бізнес процеси тощо.

Водночас, наявність активів, майна та матеріальних ресурсів не може повністю вирішити завдання підвищення конкурентоспроможності підприємства або державної установи на ринку відповідних послуг та товарів. Багато науковців наголошують на важливості якісного людського потенціалу, тих співробітників, які складають ядро інтелектуального капіталу підприємства. Врахування можливостей людського потенціалу та його ефективна реалізація може стати вирішальним чинником у конкурентній боротьбі [2, с. 58].

Сукупність досвіду, інтелектуальних здібностей, результатів розумової діяльності, кваліфікація співробітників та їх досвід складає інтелектуальний капітал підприємства. Сьогодні для розвитку та ефективного використання інтелектуального потенціалу застосовується концепція менеджменту знань, яка передбачає трансформацію потенційних можливостей людських ресурсів, зокрема результатів інтелектуальної праці, у рушійну силу розвитку підприємства [4, с. 32].

Менеджмент знань в умовах інформаційного суспільства може стати одним із головних інструментів підвищення конкурентоспроможності підприємства. До завдань менеджменту знань відноситься навчання співробітників [4, с. 33] та підвищення їх кваліфікації, мотивація та заохочення до якісної роботи [3, с. 57], підвищення інтелектуального потенціалу підприємства, створення умов для ефективної діяльності людських ресурсів, підвищення якості управлінських рішень [5, с. 59] за рахунок використання провідного досвіду професіоналів.

Слід зазначити, що підготовку фахівців здійснюють заклади вищої освіти, які формують у здобувачів вищої освіти загальні та професійні компетентності, готуючи їх до майбутньої професійної діяльності. В

наукових установах та закладах вищої освіти наукові та науково-педагогічні співробітники складають основний людський ресурс. І від якості підготовки та професіоналізму викладачів, а також мотивації здобувачів вищої освіти на отримання спеціальності залежить у подальшому їх конкурентоспроможність на ринку праці.

До структури інтелектуального капіталу закладу вищої освіти С. Ілляшенко відносить знання та досвід науково-педагогічних працівників, підтвержені відповідними дипломами та сертифікатами, технічну, наукову, навчально-методичну документацію, права на результати інтелектуальної діяльності, наукомістку продукцію, яка містить розроблені технології, продукцію, послуги наукового характеру. Крім того, до структури інтелектуального потенціалу відноситься різноманітні засоби інформаційно-комунікаційних технологій, зокрема засоби зв'язку, технологічне устаткування та інформаційне програмне забезпечення [1, с. 55].

Досягнення поставлених цілей за допомогою менеджменту знань повинно відбуватися в умовах реального врахування інтелектуального потенціалу фахівців, колективності прийняття рішень, альтернативності варіантів вирішення поставлених робочих завдань [3, с. 57]. Водночас менеджмент знань повинен базуватися на використанні механізмів контролю якості та управління персоналом, маркетингових механізмів [5, с. 65], сучасних інструментів, зокрема інформаційно-комунікаційних технологій [4, с. 33]. Слід зазначити, що на сьогодні існують спеціальні програмні засоби з елементами штучного інтелекту, які отримали назву інтелектуальних інформаційних систем. Вони у першу чергу призначені для обробки знань, прогнозування ситуацій, формування високоякісних рішень в різних предметних областях з підтримкою зворотнього зв'язку з користувачем засобами природньої мови [6, с. 27].

Попри всі переваги, які дозволяє отримати менеджмент знань, науковці наголошують на певних перепонах впровадження систем управління знаннями у закладах освіти. До них слід віднести певну недовіру окремих керівників закладів вищої освіти та частини науково-педагогічних співробітників до менеджменту знань. Крім того, спостерігається певна недосконалість організаційного та технічного забезпечення процесу обміну знаннями у межах навчального закладу [3, с. 59]. З іншого боку, на економічних форумах, які були проведені останнім часом, зокрема фестиваль бізнес-ідей «Start UP Fest-2019», провідною ідеєю була фінансова підтримка людей, які могли згенерувати нові ідеї, впровадити їх у виробництво та отримати позитивний економічний ефект.

Отже, менеджмент знань є сучасною концепцією управління підприємством, зокрема закладом вищої освіти. Він передбачає використання невичерпного інтелектуального потенціалу науково-педагогічних співробітників для розбудови вищої освіти та підвищення власної конкурентоспроможності.

Список літератури

Ілляшенко С.М. Інноваційний розвиток: маркетинг і менеджмент знань: монографія. Суми: ТОВ «Діса плюс», 2016. 192 с.

Олексенко Р. І. Епоха глобалізації, її вплив на інформаційне суспільство. П'ята всеукраїнська наукова конференція «Сучасні соціально-гуманітарні дискурси». 2015. С.56–59.

Пастухов А. Л. Управление знаниями в образовании: международный опыт. Вестник Челябинского государственного университета. Политические науки. 2012. №12(266). С. 56–59.

Полянська А. С. Менеджмент знань у вітчизняній практиці. Технологический аудит и резервы производства. 2013. №6(6). С. 32–34.

Степанов В. Ю. Менеджмент знань як аспект управлінської діяльності в інформаційному суспільстві. Вісник Харківської державної академії культури. 2010. №29. С. 58–65.

Шаров С.В. Лубко Д.В., Осадчий В.В. Інтелектуальні інформаційні системи: навч. посіб. Мелітополь: Вид-во МДПУ ім. Б. Хмельницького, 2015. 144 с.

Sharov S., Sushko E. Розробка інформаційної системи для аналізу діяльності співробітників компанії. Ukrainian Journal of Educational Studies and Information Technology. 2017. Т.5. №3. С. 73–83.

ВИЩА ОСВІТА, ЯК ОБ'ЄКТ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Якименко С. В.

доцент, Дніпровська академія неперервної освіти

Мета освіти сьогодні – це підготовка фахівців, здатних конкурувати на світовому ринку. Акцент все більше робиться на якості освіти, універсальності підготовки випускника та його адаптованості до світових тенденцій розвитку та запитів суспільства, на особистісну орієнтованість навчального процесу, його інформатизацію, визначальну важливість освіти у забезпеченні сталого людського розвитку. Необхідність цих процесів диктується Європейською орієнтацією України загалом та входженням України у Європейське освітнє і наукове товариство [1].

Формування особистості людини триває все життя, втім період навчання у вищій школі відіграє особливу роль у цьому процесі. Саме в цей час у студента закладаються основи тих якостей спеціаліста, з якими він ввійде в нову для нього атмосферу діяльності, де відбуватиметься його подальший розвиток як особистості.

Вища освіта, безумовно, є основою розвитку суспільства. Велика роль розвитку вищої освіти належить її державному регулюванню. Основним завданням державного регулювання на ринковому просторі послуг освіти є створення необхідних умов задля діяльності закладів вищої освіти, які саме й надають послуги освіти. Багато хто з експертів галузі управління та освіти,

практики і теоретики констатують, що системні підходи до управління освітою на теперішній час не відповідають вимогам сьогодення [3].

Державне регулювання системи вищої освіти можна визначити як систему економічних, соціальних, правових, організаційних форм і методів впливу держави на суб'єкти освітніх процесів для реалізації мети та завдань, що відповідають стратегічним інтересам держави та інтересам суб'єктів освіти.

При виборі стратегії державного регулювання діяльності вищої школи доречно звернутись до досвіду провідних шкіл, визнаних у світовому масштабі кращими. Прикладом може слугувати британська і американська системи вищої освіти, які за підходом державного регулювання різняться від європейської системи. Вироблення спільної політики в галузі вищої освіти і нагляд за діяльністю вищих навчальних закладів США здійснює федеральне Міністерство освіти, одночасно з яким у кожному з 50 штатів існує своя система керівництва освітою у формі відділу народної освіти. До складу відділу народної освіти штату входять місцеві комітети, які здійснюють керівництво у своїх містах або округах. Міністерство освіти і спеціальний Комітет з освіти і праці, що входить до складу американського конгресу, здійснює координацію діяльності комітетів і відділів народної освіти штатів. Вищим органом будь-якого навчального закладу США є Рада опікунів або піклувальників, до складу якої входять провідні представники фінансово-промислових кіл, які займають керівні посади в сфері бізнесу і політики або штату, або держави в цілому.

Однією з форм контролю з боку держави за діяльністю вищої школи Америки є проведення акредитації вищих навчальних закладів, яка передбачає перевірку відповідності якості навчання у ВНЗ необхідним стандартам, визнання значення акредитованого освітнього закладу. Такою організацією в справах акредитації у США є Рада у справах вищої освіти [2].

Модель державного контролю традиційно використовується в континентальній Європі, де заклади вищої освіти були створені і фінансуються майже винятково державою. Зокрема, французька система вищої освіти характеризується централізованим контролем, здійснюваним Міністерством національної освіти.

Роль держави в питаннях реалізації поставленої мети незаперечна. Як показує досвід розвинених країн з передовими системами вищої освіти, зокрема США, чия вища школа по праву вважається однією з кращих у світі, успіх в освітній галузі досягався саме завдяки продуманому державному регулюванню, що проявлялось у виробленні стратегії розвитку.

Список літератури:

Боришевський М.Й. Духовні цінності в становленні особистості громадянина. Педагогіка і психологія. – 2007. - № 1.

Застрожнікова І.В. Зарубіжний досвід державного регулювання вищої освіти. Теорія та практика державного управління: зб. наук. пр. – Харків: Вид-во ХарРІ НАДУ «Магістр», 2019. Вип. 2 (65), - с.251-256.

Застрожнікова І.В. Державна політика у галузі аграрної вищої освіти. Міжнародна науково-практична конференція «Сучасний стан та перспективи розвитку економіки, менеджменту, обліку та права» Ч.3. 2018. С.36-37.

УДК 330+001.895:330.341.2

ПОКАЗНИКИ СПРОМОЖНОСТІ УТВОРЕНИХ ОТГ

Балан К.Є.

магістр публічне управління та адміністрування,
Таврійський державний агротехнологічний
університет імені Дмитра Моторного, Мелітополь

Наприкінці 2014 р. та на початку 2015 р. було запроваджено фіскальну децентралізацію та розпочалося об'єднання малих місцевих муніципалітетів більші та більш самодостатні «об'єднані територіальні громади» (ОТГ). Ці нові суб'єкти набули значних повноважень щодо збору податків, а також користуються перевагами нещодавно запроваджених прямих трансфертів з центрального державного бюджету.

На сьогодні істотною рисою децентралізації є те, що вона відбулася на добровільній основі, тим самим сприяючи розвитку місцевої демократії. Значною мірою низовий підхід до розробки структури і створення ОТГ та розробки «перспективних планів» на рівні області означає, що з моменту початку об'єднання громад у 2015 році багато українців здобули цінний досвід організації колективних дій, а також ресурси. Вони провели активні дебати щодо місцевих питань та взяли на себе відповідальність за спільне прийняття рішень. Після створення нових ОТГ проводяться місцеві вибори для більш владних органів місцевого самоврядування, відповідальних за розподіл державних коштів та виконання багатьох регуляторних функцій, які раніше виконувались регіональними та вищими субрегіональними державними органами. Таким чином, за останні п'ять років поступальний рух децентралізації змінив провінційну Україну знизу вгору.

2015 році Парламентом ухвалено Закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад».

Спроможною об'єднаною територіальною громадою є така територіальна громада, в якій місцеві джерела наповнення бюджету, інфраструктурні та кадрові ресурси є достатніми для вирішення її органами місцевого самоврядування питань місцевого значення, передбачених законодавством. В інтересах жителів територіальної громади.

Однією з найголовніших проблем, яка виявилася при об'єднанні територіальних громад, це проблема відповідності показникам спроможності новостворених об'єднаних громад. До таких показників спроможності, які на даний час затвердженні в постанові «Про внесення змін до Методики

формування спроможних територіальних громад» від 24.01.2020 року відносяться:

чисельність населення, що постійно проживає на території спроможної територіальної громади (до 3 тисяч осіб – 0,3; від 3 до 7 тисяч – 0,6; 7 тисяч осіб і більше – 1);

чисельність дітей шкільного віку, які навчаються в загальноосвітніх закладах, розташованих на території спроможної територіальної громади (до 300 – 0,3; від 300 до 500 – 0,6; 500 і більше – 1);

площа території спроможної територіальної громади (до 200 кв. км – 0,3; від 200 до 400 кв. км – 0,6; понад 400 кв. км – 1);

індекс податкоспроможності бюджету спроможної територіальної громади (до 0,3 – 0,3; від 0,3 до 0,9 – 0,6 більше 0,9 – 1);

частка місцевих податків та зборів у доходах бюджету спроможної територіальної громади (до 20% - 0,3; від 20 до 40% - 0,6; понад 40 % - 1).

Завдяки цим показникам можливо визначити рівень спроможності територіальних громад за сумою вказаних вище критеріїв.

Низький рівень спроможності – від 1,5 до 2,1

Середній рівень спроможності - від 2,2 до 3,8

Високий рівень спроможності – від 3,9

Рівень спроможності територіальних громад завжди враховується при розробці або внесенні змін до перспективного плану та кількість громад з низьким рівнем спроможності не повинна перевищувати 10% від загальної кількості спроможних громад області.

На даний час більшість створених територіальних громад України, які мають право вирішувати питання місцевого значення, неспроможні їх виконувати через брак власних коштів, відсутність інфраструктури (необхідних будівель, доріг тощо), а також брак кадрів відповідної кваліфікації.

Основною метою реформи місцевого самоврядування є, перш за все самостійне забезпечення спроможності, за рахунок власних ресурсів та вирішення питань місцевого значення.

Список літератури:

Берданова О. В., Вакуленко В. М. Стратегічне планування регіонального розвитку: навч. посіб. Київ: НАДУ, 2007. 96 с.

Деякі питання реалізації Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 22 верес. 2016 р. № 688-р.

Дробот І. О. Гарантування місцевого самоврядування: теоретико-методологічний аспект: монографія. Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2006. 287 с.

ЕТИКЕТ ДЕРЖАВНОГО СЛУЖБОВЦЯ

Плотніченко С.Р.

к.е.н., доцент,

Таврійський державний агротехнологічний
університет імені Дмитра Моторного, Мелітополь

Кожна професія має свою власну мораль. Особливе місце в системі професійної етики посідає етика державного службовця, оскільки вона значною мірою характеризує взаємовідносини держави і громадянина.

Етика державного службовця і юридична відповідальність — категорії нерозривні. Сьогодні, у разі порушення державним службовцем етичних правил, які втілені у правових нормах, відразу викликає реакцію громадськості.

Таким чином, державне і громадське життя значною мірою залежить від моральних цінностей, що утвердилися в суспільстві, від моральних відносин держави і громадянина, соціальної справедливості, нетерпимості до моральних відхилень особи і державних інституцій.

Поняття службового етикету

Етикет – це зібрання застиглих правил. Він тісно зв'язаний з життям суспільства. Це складова частина культури суспільства.

Етикет службових взаємин, підсумовуючи і розвиваючи духовну культуру людства, є логічним вираженням кращих норм і правил поведінки. Він набуває сенсу обов'язковості повсякденного поважного відношення до людей, безвідносно до чи їхньої посади, чи до суспільного положення. Чемне поводження з жінкою, шанобливе ставлення до старших, дотримання форм вітання, правила ведення розмови, поводження за столом, виконання вимог, пропонованих до одягу – усі ці правила пристойності увібрали в себе загальні представлення про достоїнство людини, про норми взаємин між людьми в службовій сфері.

Етикет службових взаємин – це сукупність найбільш доцільних правил поведінки людей у трудових колективах, обумовлених найважливішими принципами загальнолюдської моралі і моральності.

На початку ХХ ст. була широко відома “Пам'ятка правил поведінки співробітників установи”, у якій, зокрема, говорилося: “ми проводимо на роботі кращу частину свого життя. Потрібно ж навчитися працювати так, щоб робота була легка і щоб вона була постійною життєвою школою”.

Виконуючи свої службові обов'язки, усі ми стаємо об'єктом уваги інших: як ми входимо, як здороваємося, як сідаємо, їмо, як розмовляємо і як слухаємо, як питаємо і як відповідаємо, усе це викликає обговорення й осуд, указує на придатність чи непридатність на роботі.

На роботі необхідно бути ввічливим у спілкуванні з людьми будь-якого рангу, у службовому приміщенні говорити мало і не голосно. По телефону розмовляти напівголосно і коротко, стежити за культурою мови, ніколи не дозволяти собі сваритися, бути акуратним в усьому. Час – матеріальна

цінність і економія свого і чужого робочого часу є ефективне джерело виробничих успіхів усього колективу. Необхідно бути уважним до чужої думки, навіть якщо вона виявиться невірною, а спростовуючи її, бути терплячим, тактичним і ніколи не дратуватися. Безтактність ранить того, кому вона адресована і принижує того, від кого виходить.

Етикет службових взаємин стосується усіх – і підлеглих і керівників. Його правила і вимоги обов'язкові, тому що сприяють створенню здорового морально-психологічного клімату і гарного настрою. Добре, якщо людина має почуття гумору і цінує його в інших. Ученими доведено, що гарний настрій позитивно впливає на здоров'я людини і підвищує продуктивність його праці. Керівнику завжди необхідно пам'ятати, що зауваження підлеглому варто робити віч-на-віч. Треба уміти визнати свою помилку, якщо ваше розпорядження виявилось помилковим; уміти заохочувати, уміти карати; бути коректним, не дозволяти собі сперечатися по дріб'язках.

Треба бути доброзичливим у відносинах з товаришами по службі і підлеглих; вести розмови в делікатній формі.

Співробітник будь-якої установи повинний мати загальну культуру, інтелект, порядність. Однак завжди особливого значення набуває моральний потенціал.

Основною моральною умовою службових взаємин між керівниками і підлеглими є збереження достоїнства інших, так само як і свого власного, тому що справді інтелігентна людина не опускається до неправди, чванства, лицемірства, зазнайства й інших пороків, що принижують і ображають навколишніх його людей, а отже, і самого себе.

Ввічливість – головне правило етикету службових взаємин.

Правила службового етикету рекомендують залишати за межами установи, підприємства свої негоди і неприємності.

службовому етикеті немаловажну роль грають і такі моральні якості працівника, як сумлінність, добропорядність, чуйність, поважність, коректність, тактовність, точність, делікатність, чуйність, скромність і простота, жаль і милосердя.

Знання службового етикету – один з важливих показників професіоналізму працівника. Саме в етикеті людина постійно, у самих різних ситуаціях засвоює на практиці “золоте правило моральності” – *ставитися до інших так, як би ви хотіли, щоб ставились до вас інші*. Етикетні правила – це мова культурного спілкування, його зовнішня формула.

Особливістю професійної діяльності є спрямованість інтересів державного службовця на виконання головної мети і сенсу життя – служіння державі. Саме це є джерелом натхнення для власного морального удосконалення. Державний службовець має володіти такими моральними якостями: чесність, порядність, ввічливість, тактовність, вихованість, ерудованість, компетентність, рішучість, уважність тощо.

Список літератури:

Плотніченко С.Р. Організація ділових переговорів в бізнесі/ С.Р. Плотніченко// Збірник наукових праць ТДАТУ (економічні науки) / За ред.

Л.В. Синяєвої – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2016. - №1 (30).- 163 с. С. 56-58.

Плотніченко С.Р. Етика менеджера в діловому спілкуванні./ С.Р. Плотніченко// Збірник наукових праць ТДАТУ (економічні науки) / За ред. Л.В. Синяєвої – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2016. - №1 (30).- 163с.

Про затвердження Правил етичної поведінки державних службовців [Електронний ресурс] Кабінет Міністрів України постанова від 11 лютого 2016 р. № 65 Режим доступу до ресурсу:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/65-2016-%D0%BF#Text>

Електронний ресурс. Режим доступу:
https://web.posibnyky.vntu.edu.ua/icgn/12lesko_etika_ta_psihologiya_dilovih_vidnosin/p9.html

ОРГАНІЗАЦІ ДІЛОВИХ ПЕРЕГОВОРІВ

Плотніченко С.Р.

к.е.н., доцент,

Кравець З.О.

Таврійський державний агротехнологічний
університет імені Дмитра Моторного, Мелітополь

Ділові переговори – це вид спільної партнерської діяльності, спрямованої на вирішення проблеми з подальшим укладенням договорів, угод, контрактів. Переговори завжди передбачають наявність, принаймні, двох учасників, інтереси яких частково збігаються, а частково – розходяться.

Головна мета переговорів – досягнення компромісу на взаємовигідних умовах, що базується на безпосередньому дотриманні визначених сторонами домовленостей.

Організація переговорів починається з формування групи переговорів. Учасники робочої групи на чолі зі своїм керівником визначають місце, дату, час ділової зустрічі, складають програму перебування делегації-партнера, розробляють план проведення переговорів з включенням усіх питань, які є цікавими для обох сторін.

Якщо ініціатором ділової зустрічі виступає партнер, тоді все, що стосується безпосередньої організації і подальшого ходу переговорів, (звичайно з дозволу керівництва іншої сторони), обговорюється, уточнюється і вирішуються з делегацією фірми-партнера.

При формуванні робочої групи, яка буде брати участь у веденні ділових переговорів, служба зв'язків з громадськістю має надати усі необхідні характеристики людей, які претендують на членство у цій групі. Тільки після цього керівництво фірми приймає остаточне рішення про затвердження складу робочої групи. Відповідно до характеристик

затверджується і рівень контактів з діловим партнером (його представниками), в які можуть вступати члени робочої групи переговорів.

До групи переговорів входить 5-7 представників. Така невелика кількість людей обґрунтовується жорстким відбором за фаховими якостями, адже кожен з учасників робочої групи повинен мати високу кваліфікацію та розумітися на певному колі питань. За допомогою отриманого раніше досвіду такий учасник буде в змозі самостійно приймати рішення, спираючись на власні знання, і зможе грамотно вести переговори, не отримуючи санкцій керівництва.

Усі члени робочої групи переговорів проходять інструктаж у фахівців служби зв'язків з громадськістю, де перевіряється їхня готовність до прийняття участі у переговорах та взаємодії з делегацією партнерів.

При проведенні ділової зустрічі обов'язково створюється спеціальна протокольна служба, завдання якої полягає у проведенні, документуванні, вирішенні конкретних питань переговорів, розробці програми перебування делегації партнерів у місті, де запланована зустріч. При цьому, основним правилом розташування групи партнерів є те, що вони повинні знаходитись за межами місця базування групи-організатора переговорів. Таке правило допомагає уникнути раптових непорозумінь або конфліктів.

Протокольна служба також займається бронюванням місць для членів делегації партнерів у готелі; організацією зустрічей членів делегації на вокзалах, аеропортах; забезпеченням групи партнерів транспортом; підготовкою приміщення для проведення переговорів; забезпеченням усіх учасників переговорів засобами зв'язку і масової інформації; складанням плану візитів членів делегацій, проведення для них екскурсій тощо.

Протокольна служба безперервно взаємодіє зі службою зв'язків з громадськістю, за рахунок цього забезпечується контроль розсилання запрошень на переговори всім зацікавленим особам із зазначенням мети переговорів, часу початку та закінчення кожної зустрічі делегацій, місця проведення переговорів та умов проживання, харчування, забезпечення транспортом, зв'язком тощо.

Програму прийому партнерів протокольна служба узгоджує зі своїм керівництвом, а потім – з представниками делегації партнера, і лише після цього відбувається остаточне затвердження запропонованої програми проведення ділових переговорів.

Аби раціонально використати час, виділений на проведення переговорів, слід заздалегідь скласти список питань, на які партнери скоріш за все дадуть позитивні відповіді. А питання, які можуть викликати непорозуміння краще залишити наостанок, при обговоренні таких питань необхідно підготувати вагомні аргументи, які могли б переконати сторону партнерів.

Торкаючись гострих питань, не варто здійснювати тиск на партнерів, адже через це можуть виникнути конфліктні ситуації, які в кінцевому результаті просто зірвуть переговори і зведуть усі старання нанівець.

За будь-яких умов під час проведення ділових переговорів слід дотримуватися принципу рівноправності сторін.

Ділова зустріч проходить за певним порядком:

керівники груп вітаються, здійснюють обмін візитними картками, представляють партнерам членів своєї робочої групи переговорів; оголошується план ділової зустрічі, за потреби учасники переговорів вносять до нього поправки; для розгляду окремих питань відводиться певний час та заздалегідь вибираються учасники даних переговорів; сторони викладають своє бачення проблеми і шляхи її ефективного вирішення.

Починати кожну зустріч делегацій слід у встановлений час, одразу переходячи до обговорення питань, що стоять на порядку денному, незалежно від того, чи всі члени делегації присутні. Запізнення учасників тієї чи іншої делегації може негативно вплинути на ефективності переговорів.

Інформаційні частини переговорів мають бути стислими. Для ефективного обговорення проблеми вистачить півтори години. Потім необхідно зробити перерву на 15-20 хвилин, після чого переговори відновлюються.

Під час переговорів необхідно слідкувати за дотриманням міжнародних норм етикету, а саме:

розуміти прагнення партнерів, слухати і чути сказане, спокійно сприймати відповіді та прохання партнерів, бути ввічливими за будь-яких умов;

ставитися з належною повагою до думки і пропозицій усіх учасників робочої групи переговорів;

залишати за діловими партнерами право на обдумування пропозицій іншої сторони;

підбивати результати кожного етапу переговорів: окреслювати коло вирішених питань; оголошувати проблеми, які потребують подальшого обговорення; визначати можливі перспективи продовження переговорів.

Пропонуючи перспективу подальшого продовження переговорів, членам робочої групи слід бути готовими до наступних дій:

висловлення інтересів, поглядів, концепцій, пропозицій учасників переговорів з обох сторін;

обговорення позицій, надання аргументів та їх спростування; досягнення згоди та укладення домовленостей.

Наступний етап переговорів передбачає доведення своєму партнеру за допомогою раціональних аргументів, на які поступки і за яких причин ваша фірма не може піти. Роблячи такі заяви, звичайно слід враховувати можливості партнера та його головні інтереси.

Керівник відіграє вирішальну роль під час переговорів. Він вирішує погоджуватися чи ні з вимогами, пропозиціями або методами розв'язання певних проблем, що пропонує група партнерів.

Приймаючи остаточне рішення керівник має відповісти на такі питання:

Чи націлені сторони на спільне вирішення основних проблем?

Чи відбувається ефективний обмін інформацією між партнерами?

Чи дійсно прагнуть партнери об'єднати зусилля для легшого подолання перешкод і труднощів на шляху до прийняття взаємовигідних, рівноправних рішень щодо вирішення ряду проблем?

Чи готові партнери до справді рівноправної взаємодії на даний час і в подальшій перспективі?

Завершуючи переговори, слід розуміти, що це не лише підбиття підсумків, а й початок втілення в життя певних домовленостей, зобов'язань тощо. Тепер обидві сторони є взаємозалежними за рахунок укладеної угоди.

Не залежно від того, як закінчилися переговори, необхідно підтримувати дружню атмосферу, адекватно розуміти вимоги, інтереси та можливості партнерів.

Список літератури :

Функції протокольної служби ділових переговорів:

<https://studfile.net/preview/5471124/page:15/>

Плотніченко С.Р. Організація ділових переговорів в бізнесі/ С.Р. Плотніченко// Збірник наукових праць ТДАТУ (економічні науки) / За ред. Л.В. Синяєвої – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2016. - №1 (30).- 163 с. С. 56-58.

Плотніченко С.Р. Етика менеджера в діловому спілкуванні./ С.Р. Плотніченко// Збірник наукових праць ТДАТУ (економічні науки) / За ред. Л.В. Синяєвої – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2016. - №1 (30).- 163с.

Плотніченко С.Р., Гаврилюк І.І. Роль стратегічного управління при виході аграрних підприємств на зовнішній ринок/ С. Р. Плотніченко, І. І. Гаврилюк.// Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки)/ За ред. Л.В. Синяєвої – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2014. - №4 (28).-163 С. 148-150.

Плотніченко С.Р. Формування ефективного ринку сільськогосподарської продукції / С. Р. Плотніченко // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки)/ За ред. Л.В. Синяєвої – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2013. - №2 (22).- 389 с. С. 317-322.

ОРГАНІЗАЦІЙНА КУЛЬТУРА

Плотніченко С.Р.

к.е.н., доцент,

Островерхов В.

Таврійський державний агротехнологічний
університет імені Дмитра Моторного, Мелітополь

Важливим елементом теорії організації та управлінського етикету є судження про організаційну культуру. У реаліях сьогодення головними напрямками праці зі збільшення ефективності діяльності організацій є зміна ставлення робітників до праці, забезпечення організації у новаторському підході, творчої цілеспрямованості. Саме реалізація цих напрямків створить умови для розвитку організаційної культури.

Організація — це складна система, основою потенціалу якого є оргкультура. Вона не тільки відрізняє одну структуру від іншої, але і зумовлює успіх функціонування та виживання організації в довгостроковому періоді.

Організаційна культура — це сформована впродовж всієї історії організації сукупність процедур та правил адаптації організації до трендів зовнішнього середовища і формування внутрішніх стосунків між групами робітників. Організаційна культура уособлює політику та ідеологію буття організації, систему її пріоритетних цілей, критерії мотивації та розподілу повноважень, характеристику моральних цінностей та норм поведінки. Компоненти організаційної культури є маяком в ухваленні директором організації управлінських рішень, налагодженні спостережень за поведінкою та взаєминами робітників у процесі оцінювання виробничих, господарських та соціальних подій.

Створення організаційної культури відбувається протягом певного часу, вона вбирає досвід робітників, результат їх виховання, враховує мету та методи організації. Загальна ціль організаційної культури формування в організаціях певного позитивного психологічного клімату для ефективної кооперації працівників в єдину команду, що має певні етичні, моральні та культурні цінності.

Організаційна культура має певний набір елементів — символи, цінності, вірування, припущення. Виокремлюють три рівні організаційної культури.

Перший рівень, або поверхневий, має, з одного боку, видимі зовнішні фактори, як архітектура, поведінка, мова, технологія, гасла, а з іншого — все те, що можна сприйняти за допомогою відчуттів працівника. На цьому рівні предмети і явища виявити просто, але не завжди їх можна зрозуміти та інтегрувати в рамках організаційної культури.

Другий рівень, або під поверхневий, вивчає цінності і вірування. Їх сприйняття має певний характер та залежить від бажання персоналу та керівництва.

Третій рівень, або глибинний, включає основні судження, якою керуються поведінка людей: розуміння реальності часу, ставлення до природи та простору, ставлення до інших людей, до роботи. Без спеціальної концентрації важко усвідомити навіть членам організації.

Особливості організаційної культури поділяють за істотними ознаками: загальність, неформальність, стійкість.

Загальність організаційної культури охоплює всі види дій, зроблених в організації. Поняття загальності має подвійний сенс. З однієї сторони, організаційна культура — це форма, за якою діють в організації. Наприклад, організаційна культура може визначити порядок рішення стратегічних та ситуативних проблем або процедури найму нових співробітників. З іншої — культура є не просто зовнішнім проявом життєдіяльності організації, але і її змістом, елементом, що визначає зміст роботи. Культура стає одною із стратегічних цілей організації. Певний порядок рекрутингу може бути створений для необхідності якомога краще пристосувати нових робітників до культури, що склалася в установі.

Неформальність організаційної культури характеризується тим, що її функціонування не пов'язане з офіційними, встановленими у наказовому порядку правилами організаційного життя. Організаційна культура діє ніби паралельно з формальним механізмом діяльності організації. Відмінною рисою організаційної культури порівняно з формальним механізмом є переважне використання усних форм комунікацій, а не письмової документації та інструкцій, як це прийнято у формальній системі.

Значення неформальних контактів визначається тим, що більше 90 % ділових рішень у сучасних організаціях ухвалюються не у формальній обстановці — на нарадах, зборах, а на неофіційних зустрічах, за межами спеціально відведених місць. Організаційну культуру не можна ототожнювати з будь-якими неформальними контактами в організації. До організаційної культури належать тільки ті неформальні контакти, які відповідають цінностям, прийнятим у межах культури. Неформальність організаційної культури є причиною того, що параметри і результати дії культури практично неможливо виміряти за допомогою кількісних показників. Вони можуть бути виражені шляхом якісного протиставлення: "краще — гірше".

Ключові цінності, будучи об'єднаними в систему, утворюють філософію організації. Вона відповідає на питання, що є для неї найважливішим. Філософія відображає сприйняття організацією себе та свого призначення, головні напрями діяльності, створює основу вироблення підходів до управління, упорядковує діяльність персоналу на основі загальних принципів, полегшує освоєння вимог адміністрації, формує загальні універсальні правила поведінки.

Як елементи культури можуть розглядаються прийняті в організації норми і стиль поведінки її членів — їх ставлення один до одного та зовнішніх контрагентів, здійснення управлінських дій, вирішення проблем.

Об'єктивні компоненти культури відображають матеріальну сторону життя організацій. Це, наприклад, кольорова палітра, зручність і оформлення інтер'єрів, зовнішній вигляд будівель, устаткування, меблі.

Цінності, звичаї, обряди, ритуали, норми поведінки членів організації, привнесені з минулого в сьогодення, отримали назву традицій. Останні бувають як позитивними, так і негативними. Як позитивну традицію можна розглядати доброзичливе ставлення до всіх нових співробітників, що приходять в організацію, а як негативну — дідівщину в армії.

Образ мислення членів організації, що визначається традиціями, цінностями, рівнем культури, свідомістю членів організації називається менталітетом.

Фахівці виділяють дві важливі особливості культури:

багаторівневість. Поверхневий рівень утворюють способи поведінки людей, ритуали, емблеми, дизайн, уніформа, мова, гасла. Проміжний рівень становлять укорінені цінності та вірування. Глибинний рівень представлений філософією організації;

багатогранність, багатоаспектність. Культура організації, по-перше, складається з субкультур окремих підрозділів або соціальних груп, що існують під "дахом" загальної культури (вони можуть конкретизувати і розвивати останню, можуть мирно існувати разом з нею, а можуть їй суперечити). По-друге, організаційна культура включає субкультури тих або інших напрямів та сторін діяльності — підприємництво, управління, ділове спілкування, внутрішні взаємини.

Висновок: Організаційна культура – система цінностей у компанії, фірми підприємстві, організації тощо. В основному вона регулює відносини між керівництвом та підлеглими також регламентує виконання тих чи інших дій та прийняття певних управлінських рішень. Вона має багато кваліфікацій, компонентів та елементів. Вони спрямовані на підтриманні бажаного психологічного клімату, але є велика перепона. Використання механізмів організаційної культури повинно бути стриманим, так як вони можуть вони відволікати від основної діяльності, а також потребують додаткових ресурсів. іншого боку проаналізувати вплив саме організаційної культури в організації, як фактор підвищення ефективності роботи працівника дуже складно.

Список літератури:

1. Липатов С. А. Организационная культура: концептуальные модели и методы диагностики / С. А. Липатов // Вестник МГУ. Серия 14. Психология. — 1997. — № 4. — С. 62-63.

Плотніченко С.Р. Організація ділових переговорів в бізнесі/ С.Р. Плотніченко// Збірник наукових праць ТДАТУ (економічні науки) / За ред. Л.В. Синяєвої – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2016. - №1 (30).- 163 с. С. 56-58.

3.Плотніченко С.Р. Етика менеджера в діловому спілкуванні./ С.Р. Плотніченко// Збірник наукових праць ТДАТУ (економічні науки) / За

ред. Л.В. Синяєвої – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2016. - №1 (30).- 163с.

Плотніченко С.Р., Гаврилюк І.І. Роль стратегічного управління при виході аграрних підприємств на зовнішній ринок/ С. Р. Плотніченко, І. І. Гаврилюк.// Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки)/ За ред. Л.В. Синяєвої – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2014. - №4 (28).-163 с. С. 148-150.

Плотніченко С.Р. Формування ефективного ринку сільськогосподарської продукції / С. Р. Плотніченко.// Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки)/ За ред. Л.В. Синяєвої – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2013. - №2 (22).- 389 с. С. 317-322.

МЕТОДИ ВЕДЕННЯ ПЕРЕГОВОРІВ.

Плотніченко С.Р.

к.е.н., доцент

Попович С.В.

Таврійський державний агротехнологічний
університет імені Дмитра Моторного, Мелітополь

сучасному світі багато менеджерів та бізнесменів на початковому та більш продвинутому рівні можуть нехтувати певними правилами та техніками ведення переговорів. Деякі на інтуїтивному рівні виконують та застосовують їх, але є й ті, хто не знаючи про основ роблять велику кількість помилок які, у свою чергу, призводять до втрати відносин із клієнтами та доходу.

Отже, важливо мати уявлення про основні техніки ведення ділових переговорів, знати додаткові прийоми та вміти їх застосовувати.

Процес ведення переговорів складається з п'яти етапів. Далі наведенні їх завдання та принципи.

Перший етап — початок ведення переговорів. На цьому етапі встановлюється контакт з партнерами, залучається увага, також це найкращий час для пробудження інтересу, а у разі потреби «перехоплення» ініціативи в процесі переговорів.

Для початку переговорів кращим рішенням буде створення сприятливого «клімату». Треба уникати складних речень, незрозумілих пояснень. Намагайтеся говорити коротко, ясно, змістовно, звертайтеся до співрозмовників за ім'ям, подбайте про свій зовнішній вигляд.

Другий етап — передавання інформації. На цьому етапі важливим буде збирання спеціальної інформації щодо проблем, вимог і побажань партнера та його організації (фірми), виявлення мотивів і цілей партнера. передавання запланованої інформації, формування основ для аргументації чи попередньої

перевірки правильності вузлових пунктів власної аргументації, аналіз і перевірку позиції партнера, попереднє визначення напрямків наступної діяльності, що в остаточному підсумку спростить останню фазу — прийняття рішень. Канадський гуру бізнес-психології та соціальних контрактів Малкольм Гладуелл вважає, що для успіху ділових переговорів вам потрібно «заразити» співрозмовника своєю ідеєю.

Третя фаза — аргументування. На цій фазі формується попередня думка, визначається позиція щодо даної проблеми, яка влаштовує обидві сторони. Тут можна спробувати змінити, в разі потреби, вже сформовану думку (позицію), закріпити те, що вже сформулося чи змінилося, на нову думку. На цьому етапі можна усунути чи пом'якшити суперечності, що позначилися до переговорів чи виникли у процесі їх проведення, критично перевірити власні положення й факти, викладені партнером.

Для досягнення успіху в переговорах в аргументації необхідно використовувати правила культури й етики проведення:

- варто оперувати простими, ясними, точними й переконливими поняттями;

- темп і способи аргументування варто вибирати з урахуванням особливостей характеру та звичок партнера;

- аргументація повинна бути коректною стосовно партнера;

- варто уникати неділових висловів і формулювань, що ускладнюють сприйняття сказаного, але загалом мова повинна бути образною, а аргументи — наочними.

На цьому етапі доречним буде об'єктивний метод. Такий метод переговорів пропонує оцінити інтереси сторін, виходячи з різних критеріїв. Це підсилить ваші аргументи, захистить інтереси і допоможе вийти із ситуації протистояння. Такий підхід створює нейтральну базу для згоди учасників переговорів. Він однаково допомагає й обґрунтувати свою позицію, й відхилити невігідну пропозицію.

Також можна звернути уваги на техніку "поза грою", яка стане відмінним рішенням в тих випадках, коли один партнер викликає в іншого роздратування.

Четвертий етап — спростування аргументів партнера. У цей час, між партнерами відбувається розмежування окремих заперечень щодо суб'єктів, об'єктів, місця, часу і наслідків, пояснення висловлених чи невисловлених заперечень, зауважень, сумнівів, а також нейтралізація зауважень партнера, якщо для цього є можливості, спростування заперечень партнера.

Під час вирішення зазначених завдань варто дотримуватися логічної структури спростування зауважень і аргументів партнера, зокрема, локалізувати кожне зауваження чи аргумент; проводити аналіз зауважень; виявляти справжні причини; вибирати тактику спростування. На цьому етапі нагоді може стати техніка "мозковий штурм", що допоможе вирішити спірні моменти на ділових зустрічах або переговорах. Ця техніка передбачає відмову від запропонованих раніше варіантів обома сторонами і спільну розробку нових варіантів вирішення спірних моментів. При цьому

обов'язково потрібно проводити тест на реальність, тобто перевіряти, наскільки реально виконати те, про що йдеться мова.

П'ятий етап— прийняття рішень. Головним на цьому етапі є досягнення основної, чи, у найгіршому випадку, запасної (альтернативної) мети, забезпечення сприятливої атмосфери наприкінці переговорів, стимулювання партнера до виконання намічених дій, складання всеосяжного резюме переговорів, зрозумілого для всіх учасників, із чітко виділеним основним висновком, підписання угоди за результатами переговорів.

Якщо виникають якісь труднощі із прийняттям рішення варто скористатись вигідним, або методом апельсина, який допомагає відштовхуватися від істинних бажань людей. Під час перемовин учасники зазвичай заявляють про свої позиції, і пошук рішення обертається навколо них. А ось жорстке збереження позицій віддаляє сторони від згоди. Побороти цей супротив допомагає фокусування на вигоді. Саме вигода вказує на причини й бажання, які приводять людей до озвучених позицій. Але позиція – це шлях до одержання вигоди. А якщо вигоди збігаються, шляхи вирішення можуть змінюватися. Тобто зростає ймовірність успіху ділових переговорів. Приклад. Двоє ділять апельсин. На старті очевидно, що оптимальне рішення – це коли кожен отримує половину. Але при обговоренні питання з'ясовується, що одному він потрібен для соку, а іншому для цукатів. Як наслідок кожен отримує своє: один — шкірку, а інший — м'якота.

Після ознайомлення з декількома методами, що використовуються при веденні ділових переговорів, можна зробити висновок, що будь-які ділові переговори проводяться з використанням хоча б одного з цих методів, а іноді і більшості. Не знання цих методів може призвести до програшу у переговорах, втрати авторитету, та отримання не бажаного результату. Щоб мати успіх у цій справі, потрібно регулярно проводити моніторинг нових принципів і методів впливу на співрозмовника/клієнта, а також відвідувати тренінги, проводити змодельовані переговори.

Список літератури:

Техніка ведення ділових переговорів: <https://buklib.net/books/26687/>

Секретні техніки ведення переговорів: що потрібно знати: https://news.24tv.ua/ru/sekretni_tehniki_vedennya_peregovoriv_shho_potribno_znati_n1321380

Про успіх ділових переговорів. Що потрібно знати, щоб отримати бажане: <https://ckp.in.ua/lifestyle/19097>

Плотніченко С.Р Зв'язки з громадськістю як позитивний імідж в органах влади./ С.Р. Плотніченко, К.В. Анатасова // Збірник наукових праць ТДАТУ (економічні науки) / За ред. Л.В. Синяєвої – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2018. - №1 (30).- 163 с. С. 53-55.

Плотніченко С.Р.Організація ділових переговорів в бізнесі/ С.Р. Плотніченко// Збірник наукових праць ТДАТУ (економічні науки) / За ред. Л.В. Синяєвої – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2016. - №1 (30).- 163 с. С. 56-58.

ЕТИКЕТ ОНЛАЙН ПЕРЕГОВОРІВ

Плотніченко С.Р.

к.е.н., доцент

Дмитров О.М.

Таврійський державний агротехнологічний
університет імені Дмитра Моторного, Мелітополь

Широке розповсюдження вірусу COVID-19 та карантинні обмеження викликали необхідність у широкому застосуванні додатків для онлайн переговорів. Згідно з дослідженням аналітичної платформи AppAnnie в період з 14 по 21 березня 2020 року відбулося значне зростання завантаження бізнес додатків (на 90% більше аналогічного періоду 2019 року) [1]. У зв'язку неможливістю проведення переговорів наживо все більш актуальним є питання щодо правил проведення та етикету під час онлайн бізнес засідань.

Відповідно до журналу Forbes незвичний для багатьох людей формат проведення переговорів може викликати наступні проблеми [2]:

Відсутність можливості випадкового контакту з колегами. Велика кількість робочих питань може вирішуватися під час випадкових зустрічей.

Неможливість спостереження за мовою тіла людини. Відсутність зорового контакту ускладнює встановлення довірчих відносин.

Технічні проблеми та проблеми з безпекою. Часто учасник конференції може мати проблеми зі стабільним підключенням Інтернету, камерою або мікрофоном. Також існує ризик захоплення та несанкційованого запису конференції.

Виходячи з поставлених проблем можна запропонувати наступні правила проведення відео конференцій:

Ініціатор переговорів першим пропонує час та майданчик. Перед цим необхідно обговорити це рішення з командою.

Перевірте стабільність підключення до мережі та роботу обладнання всіх членів Вашої команди.

Необхідно заповнити свій профіль в сервісі для дзвінків (фотографія, посада, контакти, прізвище та ім'я).

Перед початком відео конференції необхідно знайти тихе місце з нейтральним фоном. Зайві голоси, крики та предмети можуть негативно вплинути на вашу репутацію.

Під час переговорів дивіться прямо у камеру. Співрозмовнику буде здаватися, що Ви дивитеся йому в очі. Ілюзія зорового контакту допоможе завоювати довіру людини.

Не намагайтеся виконувати декілька справ одночасно. Відволікання на телефон чи інші справи є дуже помітними. Такі дії можуть зіпсувати Ваші відносини з партнерами та образити їх.

В інших питання підготовка та ведення переговорів не відрізняються від особистої зустрічі.

Переговори в форматі онлайн можуть стати викликом для деяких видів бізнесу, проте, зростаюча необхідність використання цього інструменту змушує підприємців пристосовуватися до нових правил. Правильний підхід до відео конференцій є умовою вдалого проведення переговорів та отримання користі при такому форматі.

Список літератури:

Sydow L. Video Conferencing Apps Surge from Coronavirus Impact [Електронний ресурс]. AppAnnie. 2020: <https://www.appannie.com/en/insights/market-data/video-conferencing-apps-surge-coronavirus/>.

Nasher J. 10 Tips to Ace Online Negotiations [Електронний ресурс] / Jack Nasher // Forbes. – 2020. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.forbes.com/sites/jacknasher/2020/05/14/forbes-top-10-to-ace-online-negotiations/?sh=5ded64fc4545>.

Плотніченко С.Р. Організація ділових переговорів в бізнесі / С.Р. Плотніченко // Збірник наукових праць ТДАТУ (економічні науки) / За ред. Л.В. Синяєвої – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2016. - №1 (30).- 163 с. С. 56-58.

3. Плотніченко С.Р. Етика менеджера в діловому спілкуванні / С.Р. Плотніченко // Збірник наукових праць ТДАТУ (економічні науки) / За ред. Л.В. Синяєвої – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2016. - №1 (30).- 163с.

Плотніченко С.Р., Гаврилюк І.І. Роль стратегічного управління при виході аграрних підприємств на зовнішній ринок / С. Р. Плотніченко, І. І. Гаврилюк // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки) / За ред. Л.В. Синяєвої – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2014. - №4 (28).-163 с. С. 148-150.

Плотніченко С.Р. Формування ефективного ринку сільськогосподарської продукції / С. Р. Плотніченко // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки) / За ред. Л.В. Синяєвої – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2013. - №2 (22).- 389 с. С. 317-322.

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ДІЛОВИХ ПЕРЕГОВОРІВ

Плотніченко С.Р.

к.е.н., доцент

Ткачук Ю., Скребейко С.

Таврійський державний агротехнологічний
університет імені Дмитра Моторного, Мелітополь

Для сучасної людини знання та навички проведення ділових переговорів є дуже важливими і корисними, тому актуальною є тема їх організації, правил поведінки під час ділових переговорів.

Під час ділових переговорів учасники мають керуватися правилами ділового етикету. Діловий етикет — це сукупність норм, які визначають доцільні дії людини в умовах ділових переговорів [1].

Основою успішного проведення переговорів та їх наслідків є завчасна та якісна підготовка до них, яка починається з визначення мети переговорів. Необхідно визначити також партнера по переговорах – знати що є партнер, його суспільне положення, релігійні та ідеологічні погляди, а також досить важливо знати можливі цілі вашого партнера для того, щоб краще розуміти психологію та особливості спілкування з ним, бути готовим навести влучні аргументи та парирувати його.

Важливим етапом підготовки є визначення стратегії і тактики ведення переговорів. Стратегія переговорів - найбільш загальне перспективне планування ходу переговорів, орієнтоване на досягнення мети переговорів. Тактика - це сукупність прийомів і методів, що визначають спосіб здійснення задуманої стратегії. Стратегія реалізується в тактиці. Практика ведення переговорів показує, що немає і не може бути єдиної стратегії їх проведення на всі випадки життя [3].

Визначивши це, можна займатися організаційною частиною, що полягає у складанні програми прийому, формуванні групи учасників переговорів, складанні повістки для кожного засідання [2]. Саме ця робота є однією із найбільш складних та вимагає великих витрат сил та часу, тому доручати її слід найвідповідальнішим працівникам. Під час роботи над організаційною частиною слід визначити де будуть проходити переговори та їх часові межі. Більшість ділових людей надають перевагу проведенню зустрічей на своїй території (у приміщенні своєї фірми). Господар може набором відповідних тактичних прийомів впливати на процес перебігу переговорів. Існують випадки, коли краще проводити переговори на території партнера. В першу чергу це можливість отримати додаткову інформацію про партнера, його фірму.

Розвиток міжнародного телефонного зв'язку, фототелеграфу (факс), стільникового телефону, мережі Internet, відеокommунікаторів (конференц-відеозв'язок) дозволяє полегшити процес організації і проведення переговорів і значною мірою відмовитися від організації очних зустрічей. Необхідно обговорювати тривалість зустрічі. Адже може статися так, що ваш партнер, якого не попередили про тривалість зустрічі, через півгодини після початку зустрічі вибачиться і, пославшись на необхідність виконання своїх не менш важливих справ, залишить вас. Обумовленого часу проведення зустрічі заведено обов'язково дотримуватись [4].

Наступним етапом підготовки до переговорів є опрацювання основного процесу переговорів, що передбачає аналіз проблеми і інтересів учасників переговорів і визначення можливих варіантів результатів переговорів.

Список літератури:

1. Електронний ресурс. – Режим доступу:
https://web.posibnyky.vntu.edu.ua/icgn/12lesko_etika_ta_psihologiya_dilovih_vid_nosin/p9.html

Плотніченко С.Р Зв'язки з громадськістю як позитивний імідж в органах влади./ С.Р. Плотніченко, К.В. Анатасова // Збірник наукових праць ТДАТУ (економічні науки) / За ред. Л.В. Синяєвої – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2018. - №1 (30).- 163 с. С. 53-55.

Плотніченко С.Р.Організація ділових переговорів в бізнесі/ С.Р. Плотніченко// Збірник наукових праць ТДАТУ (економічні науки) / За ред. Л.В. Синяєвої – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2016. - №1 (30).- 163 с. С. 56-58.

Плотніченко С.Р.,Гаврилюк І.І. Роль стратегічного управління при виході аграрних підприємств на зовнішній ринок/ С. Р. Плотніченко, І. І. Гаврилюк.// Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки)/ За ред. Л.В. Синяєвої – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2014. - №4 (28).-163 С. 148-150.

Плотніченко С.Р., Формування ефективного ринку сільськогосподарської продукції / С. Р. Плотніченко,./ Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки)/ За ред. Л.В. Синяєвої – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2013. - №2 (22).- 389 с. С. 317-322.

КОРПОРАТИВНИЙ СТИЛЬ УПРАВЛІННЯ

Плотніченко С.Р.

к.е.н., доцент

Юрійчук Д.А.

Таврійський державний агротехнологічний
університет імені Дмитра Моторного, Мелітополь

Коли ми говоримо про корпоративний стиль управління, то судячи з назви можна дійти цілком логічного висновку, що він застосовується в корпораціях. Тому треба дати визначення корпораціям.

Корпорація- це певне об'єднання підприємств, що має особливості своєї правової форми. Сутність організаційної будови більшості корпорації полягає в тому, що вона ділиться на дві частини: виробнича та інтелектуальну або офісну.

Виробнича частина виготовляє певну продукцію та реалізує її в точки збуту, які були встановлені офісною частиною. В офісній частині вони проводять грошові розрахунки та інші роботи, що не потребує взаємодіяти з продуктом напряду. Винятком з цієї будови є ІТ-компанії, що спеціалізуються лише на розробці програмного забезпечення. Вони мають лише офісну частину.

Корпоративний стиль застосовують управлінці у офісній частині. Також його використовують управлінці вищих державних структур в усіх розвинених країнах. Українські державні службовці рідко застосовують окремі елементи корпоративного стилю.

Головною метою корпорації як будь-якої компанії максимізації прибутку. Для роботи з людьми управлінці використовують для того аби вибудувати комунікацію між собою та своїми підлеглими. Для здійснення цієї мети виділяють механізми корпоративного стилю управління. Одним з них є корпоративна культура.

Корпоративна культура – це система цінностей, переконань, вірувань, уявлень, очікувань, символів, а також ділових принципів, норм поведінки, традицій, ритуалів, які склались в організації за час діяльності та які визнаються більшістю співробітників.

використанні культури розрізняють два типи управління, а саме управління персоналом та управління людськими ресурсами. Відмінності між ними наведені у таблиці.

Відмінності класичного управління персоналом на основі адміністративної роботи та управління людськими ресурсами

Фактори	Управління персоналом	Управління людськими ресурсами
Активи організації	Фізичний та грошовий капітал	Фізичний, грошовий капітал та людські ресурси
Витрати на персонал	Поточні витрати	Довгострокові інвестиції
Залучення персоналу	Матеріальні стимули	Активний пошук, реклама, соціальні пільги (соціальний пакет), індивідуальний підхід
Витрати на навчання	Мінімальні	За критерієм «витрати-вигода», з урахуванням перспективи і соціального ефекту
Форми навчання	Переважаю на робочому місці, «вузька» спеціалізація	Всі форми навчання, включаючи загальну освіту
Соціальна інфраструктура організації	Відсутня	Окремі компоненти інфраструктури, при їх створенні враховується ефект
Стиль керівництва	Переважаю авторитарний	Переважаю демократичний, ситуативний, на основі цільового управління, використання досягнень науки і індивідуального підходу
Організація праці	Відповідно до норм чинного трудового	Переважаю гнучка (з урахуванням можливостей технологічного процесу), з урахуванням індивідуальних

	законодавства виходячи з припущення «людина- придаток машини»	професійних та особистих якостей, потенціалу й особливостей групової взаємодії
Регламентация дій працівника	Переважно жорстка	Різні ступені свободи з урахуванням специфіки праці та індивідуума
Мотивация праці	Індивідуальне матеріальне стимулювання, загроза покарання	Поєднання групових та індивідуальних економічних і морально-психологічних стимулів на основі виявлення мотивів трудової поведінки
Горизонт планування розвитку персоналу	Короткостроковий план	Довгострокове планування професійного та кар'єрного росту упродовж всього життєвого шляху працівника
Функції кадрових служб	Переважно облікові	Інтегрована система управління персоналом з переважанням аналітичних, дослідницьких і організаційних функцій
Відносини з профспілками	Конфронтаційні	Уникнення, компроміс
Оцінка ефективності персоналу	Переважно за економічними критеріями	За системою соціально-економічних показників з урахуванням думки громадськості про якість трудового життя

висновку можна сказати, що стилі управління є визначною точкою для керування у великих компаніях та органах місцевого самоврядування та органах державної влади. Корпоративний стиль виділяється своїми рисами. Головною особливістю є ставлення до людських ресурсів. Такий стиль характерний для великих підприємств зосереджених на розумовій або творчій діяльності. Більшість людей все життя вирішують своєрідну дилему: повністю проявити себе як особистість, досягти всього задуманого і при цьому не піти на гострий конфлікт з суспільством, жити в у злагоді та мирі з оточуючими, не порушуючи їх інтересів. Мудреці давно переклали цю проблему у вигляді тези: «Якщо я не за себе, то хто за мене? Але якщо я лише за себе, для чого я?». Дотримуючись такого принципу, намагаймося зберегти цей баланс таким чином, щоб і себе проявити, й інших не образити.

Список літератури:

Корпоративне підприємство; Корпоративне управління // Термінологічний словник з питань запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму, фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення та корупції / А. Г. Чубенко, М. В. Лошицький, Д. М. Павлов, С. С. Бичкова, О. С. Юнін. — Київ : Ваіте, 2018. — С. 365. — ISBN 978-617-7627-10-3.

Плотніченко С.Р. Організація ділових переговорів в бізнесі/ С.Р.

Плотніченко// Збірник наукових праць ТДАТУ (економічні науки) / За ред. Л.В. Синяєвої – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2016. - №1 (30).- 163 с. С. 56-58.

Плотніченко С.Р. Етика менеджера в діловому спілкуванні./ С.Р. Плотніченко// Збірник наукових праць ТДАТУ (економічні науки) / За ред. Л.В. Синяєвої – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2016. - №1 (30).- 163с.

Плотніченко С.Р.,Гаврилюк І.І. Роль стратегічного управління при виході аграрних підприємств на зовнішній ринок/ С. Р. Плотніченко, І. І. Гаврилюк.// Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки)/ За ред. Л.В. Синяєвої – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2014. - №4 (28).-163 с. С. 148-150.

Плотніченко С.Р., Формування ефективного ринку сільськогосподарської продукції / С. Р. Плотніченко,./ Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки)/ За ред. Л.В. Синяєвої – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2013. - №2 (22).- 389 с. С. 317-322.

УДК 349.412

ПРОДАЖ ЗЕМЕЛЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ: ДО ПОСТАНОВКИ ПИТАННЯ

Антропов Ярослав

студент, Таврійський державний агротехнологічний
університет імені Дмитра Моторного, Мелітополь

Ні для кого не секрет, що мораторій на відчуження земельних ділянок сільськогосподарського призначення часто визнають неефективним функціонально. На сторінках ряду юридичних видань [6] В.Кобилянським, Г. Іщенко, Ю.Таран та іншими фахівцями неодноразово висвітлювались схеми, яким чином мораторій можна «обійти». Як виявилось, такі схеми є цілком легальні і вже досить давно діють на ринку землі.

Коротко про суть проблеми. Тема мораторію на продаж земель сільськогосподарського призначення більш ніж актуальна в українській аграрній економіці вже на протязі п'яти років. Хронологію розвитку законотворчих подій в цьому плані можна об'єднати в 4 етапи [3].

Про які угоди йдеться в Законі та які способи законного відчуження сільгоспугідь винайдені і використовуються на селі розповімо докладніше. Як виявилось, таких схем діє аж 5. Кожна з них передбачає використання певних норм цивільного законодавства, які уможливають скупівлю сільгоспземлі [2].

Слід зазначити, що в 80% випадків учасники ринку земель сільськогосподарського призначення обходять мораторій, використовуючи цілком легальні способи, які можна простежити з аналізу норм земельного законодавства. Отже, нині є такі способи відчуження земель сільськогосподарського призначення:

спадок, обмін, вилучення (викуп) для суспільних потреб.

договір оренди земельної ділянки.

довіреність.

договір емфітевзису.

застанова.

у період з 1 січня 2008 року по 13 січня 2008 року мораторій не діяв.

продаж земельної ділянки по частинах [1].

Верховною Радою прийнято Закон «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обігу земель сільськогосподарського призначення». Законом з 1 липня 2021 року вводиться ринок землі в Україні.

Законом ст. 130 і ст. 131 Земельного кодексу України викладено у новій редакції.

Згідно з новою редакцією ст. 130 набувати право власності на земельні ділянки сільськогосподарського призначення можуть:

а) громадяни України;

б) юридичні особи України, створені та зареєстровані за законодавством України, учасниками (акціонерами, членами) яких є лише громадяни України та/або держава, та/або територіальні громади;

в) територіальні громади;

г) держава [4].

Ринок землі в Україні — сукупність суспільних відносин щодо відчуження та набуття земельних ділянок. У процесі їх ринкового обігу відбувається конкурентна зміна землевласників або землекористувачів.

Фактично, весь період незалежності України триває земельна реформа. Відповідно до Земельного кодексу діє мораторій (тимчасова заборона) на купівлю-продаж сільськогосподарської землі, що регулярно продовжується парламентом.

Від створення ефективного ринку сільськогосподарських земель в Україні залежить динаміка розвитку АПК, земельних відносин та національної економіки загалом [3].

Основною умовою скасування мораторію на купівлю-продаж земель сільськогосподарського призначення було набрання чинності закону про обіг земель. Оскільки прийняття закону не відбулося, у дію вступили пункти 14 та 15 розділу X «Перехідні положення» Земельного кодексу України [4].

Обмеження на придбання землі фізичною особою є досить простим.

"Загальна площа земельних ділянок сільськогосподарського призначення у власності громадянина не може перевищувати десяти тисяч гектарів", - йдеться у законопроекті.

от щодо юридичних осіб - все трохи складніше, хоча так само йдеться про обмеження у 10 тис. га:

"Загальна площа земельних ділянок сільськогосподарського призначення у власності юридичної особи (крім банків) не може перевищувати загальної площі земельних ділянок сільськогосподарського призначення, які можуть перебувати у власності усіх її учасників (членів, акціонерів), але не більше десяти тисяч гектарів".

проекті, ухваленому в першому читанні, ліміт землі "в одні руки" був 20 разів вищим і становив 200 тис. га [3].

Законі вказано: «До 1 січня 2030 року ціна продажу земельних ділянок сільськогосподарського призначення, виділених в натурі (на місцевості) власникам земельних часток (паїв), не може бути меншою за їх нормативну грошову оцінку».

Законом встановлено: «Програмне забезпечення Державного земельного кадастру забезпечує інформаційну взаємодію між Державним земельним кадастром, Державним реєстром речових прав на нерухоме майно, Єдиним державним реєстром юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань з метою одержання інформації про загальну площу земельних ділянок сільськогосподарського призначення у власності фізичної особи, а також юридичних осіб, учасником (акціонером, членом) яких вона є».

Відповідні зміни внесено до ст. 30 Закону України «Про Державний земельний кадастр». Цей закон набирає чинності з 1 липня 2021 року, крім п. 2 цього розділу, який набирає чинності з дня опублікування цього закону.

Список літератури:

Конституція України від 28.06.1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – ст. 141.

Земельний кодекс України від 25.10.2001 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 3–4. – ст. 27.

Євдокимов М.О., Кравченко О.В. Внесення змін і доповнень до Земельного кодексу України – необхідна передумова вдосконалення державного управління землями // Землевпорядний вісник. – 2004. – № 4. – С. 59–65.

Горбова Н.А. Природа державного контролю (нагляду) та генезис його законодавчого визначення. / Н.А.Горбова // «Право та державне управління» № 1 (2019)/

Сайт Анатолія Мірошниченка // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://amm.org.ua>.

РЕФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ – ШЛЯХ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОЇ МОДЕЛІ НАЛЕЖНОГО УПРАВЛІННЯ

Горбова Наталя

к.п.н., доцент кафедри публічного управління,
адміністрування та права Таврійський
державний агротехнологічний університет
імені Дмитра Мотрного, Мелітополь

На етапі глобальних трансформацій, що відбуваються в усіх основних сферах державного і суспільного життя: посилення в світовому масштабі конкурентної боротьби за висококваліфіковані кадри; залучення в управлінські проекти нових знань, технологій і компетенції державних службовців; зміни правових основ державно-службової діяльності, діяльності управлінського персоналу, адміністративно-правові засади професійної підготовки державних службовців у контексті політики реформування набувають виняткової актуальності нині.

Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода про асоціацію між Україною та ЄС), укладена 27 червня і ратифікована 16 вересня 2014 року, передбачає проведення масштабних інституціональних і структурних реформ з дотриманням встановлених рамок.

Послідовна і ефективна імплементація Угоди про асоціацію між Україною та ЄС повинна створити міцний базис подальшого стійкого політичного і економічного розвитку нашої країни, стати основою стратегії реформування усіх ключових сфер державного управління і впровадження європейських стандартів з метою підвищення якості життя населення.

Ефективне державне управління передбачає здатність країни надавати адміністративні послуги і забезпечувати її економічне зростання і конкурентоспроможність на міжнародній арені.

Реформа державної служби значною мірою визначає успіх і інших реформ, результати яких безпосередньо залежать від якості управлінських рішень державних органів.

Зобов'язання якнайшвидше провести реформу державного управління, зокрема державної служби, закріплене в Стратегії сталого розвитку “Україна – 2020” та Програмі діяльності Кабінету Міністрів України.

Законодавче закріплення нових принципів державної служби, гармонізованих з європейськими принципами, є одним із завдань Плану заходів з виконання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25 жовтня 2017 року № 1106, і Плану законодавчого забезпечення реформ в Україні,

схваленого Постановою Верховної Ради України від 4 червня 2015 року № 509-VIII.

Реформа державної служби повинна забезпечити її нову якість відповідно до кращої європейської практики. Пріоритетами реформи державної служби є:

- побудова професійної, некорумпованої, престижної, орієнтованої на потреби громадян державної служби; відділення політики від адміністрування;
- впровадження компетентнісної моделі управління людськими ресурсами;
- гармонізація державної служби і служби в органах місцевого самоврядування;
- впровадження прозорої моделі оплати праці і кар'єрної мотивації державних службовців; кадрове забезпечення процесу децентралізації.

Для виконання зобов'язань, визначених Угодою про асоціацію між Україною та ЄС, і за результатами проведення у 2018 році експертами програми SIGMA оцінки стану державного управління, аудиту комплексної реформи державного управління Рахункової палати України, з урахуванням консультацій із заінтересованими сторонами та у співпраці з державними органами влади, у тому числі з НАДС, за участю Представництва ЄС в Україні, міжнародних експертів і представників громадськості Кабінет Міністрів України розпорядженням від 18 грудня 2018 року № 1102-р затвердила нову редакцію Стратегії реформування державного управління України на період до 2021 року та план заходів з її реалізації на 2019-2021 роки, схвалених розпоряджень Кабінету Міністрів України від 24 червня 2016 року № 474.

Зазначена Стратегія відповідає європейським стандартам належного урядування та європейським принципам державного управління програми SIGMA.

Також за участю міжнародних експертів ЄС, програми SIGMA і представників громадськості була забезпечена розробка та прийняття Закону України "Про державну службу" від 10 грудня 2015 року № 889-VIII, який набув чинності 1 травня 2016 року.

метою ефективного впровадження нової моделі державної служби та Закону України від 10 грудня 2015 року № 889-VIII "Про державну службу" НАДС у співпраці з міжнародними експертами, зокрема експертами програми SIGMA, забезпечено прийняття усіх підзаконних актів визначених згаданим Законом.

Також у червні 2016 року була сформована та розпочала роботу Комісія питань вищого корпусу державної служби, яка включає 12 членів, представників всіх гілок влади України, і також 4 представників громадських об'єднань, наукових установ та навчальних закладів.

Для належної і прозорої організації процесу конкурсного відбору на посади державної служби створений і функціонує веб-портал вакансій

державної служби (<https://career.gov.ua/>.) Також інформація про оголошення конкурсів на вакантні посади державної служби та результати проведених конкурсів розміщується на веб-сайті <http://www.nads.gov.ua/>.

Крім того, з метою забезпечення ефективного управління людськими ресурсами у сфері державної служби, контролю зайнятості на державній службі, сприяння прозорості витрат на персонал за підтримки Світового банку розроблено Концепцію впровадження інформаційної системи управління людськими ресурсами в державних органах та плані заходів щодо реалізації, яку схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 1 грудня 2017 року № 844-р.

Концепція визначає напрями, механізм і строки впровадження інформаційної системи управління людськими ресурсами (HRMIS) у державних органах.

метою забезпечення ефективного впровадження реформи державної служби, обговорення проблем і викликів у її реалізації, поширення кращих практик управління персоналом в органах державної влади та вироблення практичних рекомендацій утворено Раду управління людськими ресурсами державної служби при НАДС (наказ НАДС від 7 грудня 2017 року № 248), до складу якої входять керівники підрозділів управління персоналом центральних органів виконавчої влади.

Крім того, для досягнення цілей Стратегії, НАДС розроблено Концепцію створення команди фахівців з питань реформ, яку схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 11 листопада 2016 року № 905-р.

Для забезпечення узгодженості, ефективності та результативності реалізації державної політики у відповідних сферах, підготовки та реалізації фахівцями національних реформ, забезпечення підзвітності і прозорості діяльності органів виконавчої влади, а також з метою впровадження в роботу органів державного управління сучасних інструментів оперативного моніторингу чисельності працівників органів державного управління та витрат на оплату їх праці Стратегія передбачає проведення функціонального обстеження у міністерствах та інших центральних органах виконавчої влади.

Відповідно до плану заходів з реалізації Стратегії в 10 міністерствах, визначених Кабінетом Міністрів України як пілотних, робочими групами на чолі з їх керівниками та/або державними секретарями, утвореними Кабінетом Міністрів України, було проведено функціональне обстеження. За результатами функціональних обстежень, відповідно до визначених місій, цілей та сфер державної політики у цих міністерствах були утворені відповідні директори, відповідальні за одну/декілька сфер державної політики.

Проведення функціонального обстеження міністерств, визначених Кабінетом Міністрів України як пілотних, сприяло оптимізації внутрішньої організаційної структури міністерств, шляхом виокремлення в їх апараті окремо структурних підрозділів, відповідальних за якість формування державної політики, стратегічне планування та координацію реалізації

відповідної політики (директоратів), а також здійсненню набору до них (оновленого) персоналу на посади фахівців з питань реформ.

Крім того, НАДС розроблено Концепцію оптимізації системи центральних органів виконавчої влади, схвалено розпорядження Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2017 року № 1013-р (із змінами, внесеними згідно з розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18 грудня 2018 року № 1102-р).

Концепція керівні принципи організації діяльності міністерств та інших центральних органів виконавчої влади.

Також на цей час здійснюється гармонізація Закону України “Про державну службу” від 10 грудня 2015 року № 889-VIII і проекту нової редакції Закону України “Про службу в органах місцевого самоврядування” (реєстр. № 8369 від 17 травня 2018 року), розробленого НАДС.

Передусім, це буде означати, що в загальних питаннях проходження служби в органах місцевого самоврядування застосовуватимуться ті ж підходи, що і в органах державної влади.

Заплановані результати реформи:

Підвищення якості державних послуг. Послуги надаватимуться компетентним персоналом.

Деполітизована, стабільна і професійна служба, орієнтована на громадян для виконання завдань в інтересах держави.

Залучення на службу талановитих громадян.

Прозора і підконтрольна громадянському суспільству державна служба.

Зрештою зростатиме довіра громадян до влади і державних інститутів, що, є найголовнішою запорукою успіху реформ.

Список літератури:

Горбова Н.А. Формування та шляхи створення об’єднаних територіальних громад в умовах децентралізації. / Г.В. Ортіна, , Н.А. Горбова, ЮЄ Вороніна / - Мелітополь: ФОП Однорог Т.В. – 2019. – 410 с.

Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/rada/show/984_a11 (дата звернення: 17.08.2018).

Про Стратегію сталого розвитку “Україна-2020”: Указ Президента України № 5/2015 від 12.01.2015р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5/2015> (дата звернення: 17.08.2018).

Про схвалення Стратегії реформування державної служби та служби в органах місцевого самоврядування в Україні на період до 2017 року та затвердження плану заходів щодо її реалізації: Розпорядження Кабінету Міністрів України №227-р від 18.03.2015р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/227-2015-%D1%80> (дата звернення: 11.07.2018).

Стратегія реформування державного управління України на 2016 – 2020 роки: Розпорядження Кабінету Міністрів України № 474-р від

24.06.2016 р. URL: [http:// zakon.rada.gov.ua/laws/show/474-2016-p](http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/474-2016-p) (дата звернення: 10.08.2018).

Стратегія розвитку системи управління державними фінансами: Розпорядження Кабінету Міністрів України № 774 від 01.08.2013 р. URL: [http:// zakon.rada.gov.ua/laws/show/774-2013-p#n12](http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/774-2013-p#n12) (дата звернення: 06.08.2018).

Буклет “Нова державна служба – нова модель державного сервісу”

Презентація “Стратегія реформування державного управління на 2016-2020 роки”.

Звіт про виконання у 2016 році Стратегії реформування державного управління України на 2016-2020 роки

Звіт про виконання у 2016-2017 роках Стратегії реформування державного управління України на 2016-2020 роки

Звіт про виконання у 2018 році Стратегії реформування державного управління України;

Стратегічні цілі та завдання реформи держуправління до 2021 року (паспорт реформи, розроблений на основі методології «Result based management» (Канада).

УДК 342.15

ОСНОВНІ КОМПОНЕНТИ СТРАТЕГІЙ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ

Моторін Володимир Андрійович

студент 15МБАІ

Таврійський державний агротехнологічний

університет імені Дмитра Моторного, Мелітополь

Слово стратегія походить від давньогрецького “Stratos” - мистецтво керівництва суспільною, політичною боротьбою. Історія свідчить, що найбільш талановиті та удачливі полководці дуже великого значення надавали правильній побудові забезпечення армії, а також рішенням, коли вступати в битву, а коли-в переговори з народом, політиками, дипломатами.

Практично будь-яка стратегія розвитку території включає цілі та завдання, що спрямовані на економічний розвиток, створення нових робочих місць, залучення інвестицій, створення якісних умов життя для населення, екологічну безпеку та охорону довкілля.

Щоб виявити гендерно-чутливі сфери діяльності населення, а також забезпечити подальше застосування цієї інформації у процесі розробки конкретних заходів стратегії демографічні, економічні та соціальні показники бажано розглядати з розбивкою за гендерною(статевою) ознакою.

Для виявлення унікальних особливостей території та її ключового ресурсу - людського капіталу - можна проводити додаткові дослідження для складання “Соціально-психологічного профілю мешканців”.

Забезпеченість населення побутовими та комунальними послугами може показати інформація про характеристику житлового фонду, рівень газифікації, рівень охоплення централізованим водопостачанням та водовідведенням, система збору та утилізації ТПВ.

Готовність до співпраці та партнерства продемонструє перелік міст/територій-побратимів, а також досвід проектної діяльності-проектів, реалізованих спільно з проектами міжнародної технічної допомоги або з іншими недержавними організаціями.

SWOT-аналіз-це інструмент для аналізу даних та тенденцій розвитку території, який дозволяє отримати уявлення про сильні та слабкі сторони, а також визначити можливості для подальшого розвитку й загрози, які можуть виникнути у найближчому майбутньому.

Стратегія розвитку території може стосуватись різних аспектів життєдіяльності громади, містити цілі соціального, економічного та екологічного розвитку, але реалізувати її буде конкретний орган місцевого самоврядування, а координацію діяльності буде здійснювати його виконавчий комітет, так що у процесі визначення цілей важливо враховувати сферу їхніх повноважень.

Органи місцевого самоврядування та державної влади у документах та програмах стратегічного характеру часто не відносять сферу своїх повноважень зі ступенем свого впливу на економічному та господарську діяльність комерційних підприємств.

Теоретично законодавча база України дозволяє робити організаційну структуру органів місцевого самоврядування більш гнучкою, але фактично органи влади керуються типовою структурою, рекомендованою Кабінетом Міністрів України.

Агенція розвитку Мелітополя була створена з метою сприяння сталому розвитку території міста Мелітополь. Планується створення соціального, економічного, інвестиційного середовища, яке сприятиме розвитку Мелітополя. Мешканці міста повинні відчувати себе важливою частиною суспільств.

Моніторинг стратегії на відповідність очікуванням результатом передбачає оцінку досягнення стратегічних та операційних цілей стратегії на відповідність очікуваним змінам у соціально-економічному та екологічному стані території.

Список літератури:

Державна стратегія регіонального розвитку на період до 2020 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/385-2014-п>

Закон України «Про основи містобудування» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2780-12>.

Концепція сталого розвитку населених пунктів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1359-14>.

Стратегія і тактика удосконалення політики сталого розвитку України в контексті євроінтеграційних процесів : [колект. Монографія]: у 2-

хт./За заг. ред. к. е. н., професора Л.О. Коваленко. – Ніжин : Орхідея, 2015. – с.

Горбова Н.А. Формування та шляхи створення об'єднаних територіальних громад в умовах децентралізації. / Г.В. Ортіна, , Н.А. Горбова, ЮЄ Вороніна / - Мелітополь: ФОП Однорог Т.В. – 2019. – 410 с.

Цілі сталого розвитку 2016–2030 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.un.org.ua/ua/tsilirozvytku-tysiacholittia/tsili-staloho-rozvytku>.

УДК 346.12

ОСНОВНІ ПЕРЕДУМОВИ ПРОВЕДЕННЯ ПРОЦЕДУРИ БАНКРУТСТВА ТА ЇЇ НАСЛІДКИ

Мураль В.А.

студент гр.11СМН

Таврійський державний агротехнологічний
університет імені Дмитра Моторного, Мелітополь

Актуальність проблеми: Визначення наукової проблеми диктується запитом практики, зумовленими загостреннями проведення процедури банкрутства підприємств України.

Мета статті – розглянути умови, симптоми, ознаки та причини процедури виникнення банкрутства. Дослідити які існують види банкрутства.

Поняття банкрутства запроваджено Законом «Кодекс України з процедур банкрутства» від 21.10.2019 р. [3].

Закон обумовлює банкрутство як визнану господарським судом неспроможність боржника відновити свою платоспроможність за допомогою процедури санації та реструктуризації і погасити встановлені у порядку, визначеному цим Кодексом, грошові вимоги кредиторів інакше, ніж через застосування ліквідаційної процедури [3].

цього визначення боржник – це юридична особа або фізична особа, у тому числі фізична особа - підприємець, неспроможна виконати свої грошові зобов'язання, строк виконання яких настав;

Суб'єктом банкрутства виступає банкрут - боржник, який перебуває в процесі ліквідації .

Ініціатором процедури банкрутства може стати сам боржник або кредитори.

Здійснює всю процедуру банкрутства арбітражний керуючий - це фізична особа, призначена господарським судом у встановленому порядку в справі про банкрутство як розпорядник майна, керуючий санацією або ліквідатор з числа осіб, які отримали відповідне свідоцтво і внесені до

Єдиного реєстру арбітражних керуючих (розпорядників майна, керуючих санацією, ліквідаторів) України [4].

Учасниками у справі про банкрутство виступають: сторони, арбітражний керуючий, державний орган з питань банкрутства, Фонд державного майна України, представник органу місцевого самоврядування, представник працівників боржника, уповноважена особа засновників (учасників, акціонерів) боржника, а також у випадках, передбачених цим Кодексом, інші учасники справи про банкрутство, щодо прав або обов'язків яких існує спір [4].

Існують такі різновиди банкрутства:

Реальне банкрутство - повна неспроможність підприємства відновити в наступному періоді свою фінансову стабільність і платоспроможність через реальні втрати капіталу. Таке підприємство юридично оголошується банкрутом.

Технічне банкрутство - банкрутство, що спричинене суттєвим простроченням дебіторської заборгованості та перевищенням цієї заборгованості над кредиторською, а сума активів істотно перевищує фінансові зобов'язання. При ефективному антикризовому управлінні підприємство, як правило, не оголошується банкрутом юридично.

Навмисне банкрутство - навмисне створення або збільшення керівником або власником підприємства його неплатоспроможності, нанесення економічного збитку в особистих інтересах або інтересах інших осіб, заздалегідь некомпетентне фінансове керівництво. Виявлені факти переслідуються кримінальним законодавством.

Фіктивне банкрутство - заздалегідь неправдиве оголошення підприємством про свою неплатоспроможність з метою введення в оману кредиторів для отримання від них відстрочки виконання своїх зобов'язань або знижки на суми кредиторської заборгованості. Виявлені факти переслідуються кримінальним законодавством [4].

Банкрутство виникає з таких причин як : зовнішні (політичні, соціально-економічні, науково-технічні, зовнішньоекономічні); внутрішні (брак стратегічного плану розвитку; збільшення дебіторської та кредиторської заборгованості; дефіцит власних оборотних коштів; недосконалість механізму ціноутворення; нераціональна організаційна структура; брак довготермінового інвестування; технологічна неузгодженість процесу виробництва; низька якість менеджменту; утримання зайвих робочих місць [2].

Банкрутство характеризується такою симптоматикою: падіння прибутковості; скорочення робочих місць; падіння попиту на продукцію; зменшення обсягів реалізації продукції; втрати клієнтів і покупців; збільшення обсягів неліквідних обігових коштів; зниження рівня продуктивності праці; збільшення витрат на виробництво і реалізацію продукції; неритмічність виробництва; низький рівень використання виробничого потенціалу [2].

Виділяють такі ознаки банкрутства як : різка зміна структури балансу підприємства (труднощі з готівкою та різке зменшення грошових коштів на рахунках; збільшення дебіторської заборгованості, зростання запасів готової продукції, збільшення кредиторської заборгованості; зниження обсягів продажу; неплатоспроможність - неспроможність суб'єкта підприємницької діяльності виконати після настання встановленого строку їх сплати грошові зобов'язання перед кредиторами, в тому числі по заробітній платі, а також виконати зобов'язання щодо сплати податків і зборів (обов'язкових платежів) не інакше як через відновлення платоспроможності [1].

Процедура банкрутства має ряд послідовних етапів: установлення факту банкрутства боржника; підтвердження факту безспірності вимог кредитора, який ініціює порушення права про банкрутство; визначення майнових активів боржника; виявлення всіх можливих кредиторів; обґрунтування можливого плану реструктуризації або санації; реструктуризація (санація), якщо така можлива; визнання боржника банкрутом, якщо реструктуризація (санація) не можлива [3].

Висновок. Роль арбітражного керуючого є дуже важливою, так як саме від нього залежить взаємозв'язок між господарським судом та боржником.

Банкрутство стосується процедури різних суб'єктів фінансово-господарських відносин. Як відомо існує ряд причин з яких підприємець стає банкрутом, сигналом стають шляхи попередження та вихід з стану банкрутства.

Банкрутство має як позитивні так і негативні наслідки для підприємства так і для самої країни .

Згідно статистичним даним в Україні зазначено чимало справ про банкрутство та визначення самого боржника банкрутом. З наступними роками ця кількість збільшується [5].

Список літератури:

Братищенко Ю. Підстави банкрутства / Братищенко Ю. //Економіка. Фінанси. Право. - 2002, №1.

10. Горбова Н.А. Господарське право України / Н.А.Горбова // - Навчальний посібник, - ТДАТУ. – Мелітополь. – 2019. – 125с.

Закон «Кодекс України з процедур банкрутства» від 21.10.2019.
Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19#Text>

Салига С.Я. «Антикризове фінансове управління підприємством»: Навч. посібник К.: Центр учбової літератури, 2005. - 208с.

Статистичний збірник "діяльність суб'єктів господарювання" 2014. – 2017 рік [Електрон. ресурс]. <http://www.ukrstat.gov.ua/>

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ТА АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ РЕФОРМ

Островерхов Влад

студент, Таврійський державний агротехнологічний
університет імені Дмитра Моторного, Мелітополь

Мета дослідження: проаналізувати процеси, що стосуються реформування адміністративно-територіального устрою та реформи децентралізації, визначити переваги та недоліки, відзначити проблеми та знайти шляхи до їх вирішення; систематизувати суть та значення усіх нормативно-правових актів, які пов'язані з реформою

Предмет дослідження: Постанова Верховної Ради «Про утворення та ліквідацію районів» та інші нормативні документи, що передують постанові.

Реформи адміністративно-територіального устрою та децентралізації – реформи спрямовані на змінення адміністративної мапи та збільшення повноважень органам територіальних громад та органам місцевого самоврядування зокрема.

Реформа децентралізації офіційно розпочалася у 1991 році після здобуття Незалежності. Конституція була прийнята в 1996, де був окремий розділ. В 1997 році Верховна Рада I скликання ратифікували велику кількість документів, зокрема «Європейська хартію місцевого самоврядування» та прийняла низку законів, що регулювали відносини між центральною владою та на місцях.

Одними з них були Закони України «Про місцеві державні адміністрації» та «Про місцеве самоврядування», саме вони визначають форму, механізми взаємодії між виконавчою та представницької. Якщо на прикладі ухвалення бюджету міста, адміністрація в особі виконавчого комітету пропонують проект бюджету міста виходячи зі своїх експертних та статичних даних. А вже міська рада ухвалює його, або вносить правки и все одно його ухвалює.

Протягом 17 років велися дискусії, щодо повноважень кожної з частин виконавчої влади та законодавчої влади, а саме вплив та владні повноваження уряду, парламенту та президента у життя певних населених пунктів.

Головною складовою децентралізації є адміністративно-територіальна реформа. Вона представляє собою комплекс заходів, включно з внесеннями змін до Конституції, спрямовані на розвиток регіональної політики та вирівнювання стану регіональної економіки.

Офіційним правовим документом, що розпочав реформу децентралізації уряд Гройсмана документом «Концепція реформування

місцевого самоврядування та територіальної організації влади». Де були викладені пріоритетні цілі, що дало би поштовх для розвитку регіонів.

Іншим документом є Закон «Про добровільне об'єднання територіальних громад», що дозволило селам та селищам утворити ОТГ (об'єднані територіальні громади).

Згідно цього закону будь-які селища та села можуть об'єднуватися для досягнення певних цілей, утворюючи єдиний орган місцевого самоврядування (рада ОТГ). Ці населенні пункти можуть об'єднуватися за таких умов:

у складі об'єднаної територіальної громади не може існувати іншої територіальної громади, яка має свій представницький орган місцевого самоврядування;

територія об'єднаної територіальної громади має бути нерозривною, межі об'єднаної територіальної громади визначаються по зовнішніх межах юрисдикції рад територіальних громад, що об'єдналися;

об'єднана територіальна громада має бути розташована в межах території Автономної Республіки Крим, однієї області;

при прийнятті рішень щодо добровільного об'єднання територіальних громад беруться до уваги історичні, природні, етнічні, культурні та інші чинники, що впливають на соціально-економічний розвиток об'єднаної територіальної громади;

якість та доступність публічних послуг, що надаються в об'єднаній територіальній громаді, не можуть бути нижчими, ніж до об'єднання.

Наступним кроком для втілення реформи є перерозподіл надходження податкових зборів до держави та на міста. Цей етап назвали фінансова реформа (реформа – зміна форми).

Після внесених до Податкового та Бюджетного кодексів 17 вересня 2020 року змін, місцеве самоврядування отримало більше можливостей, повноважень та відповідних фінансових ресурсів для підвищення економічної спроможності.

Об'єднані громади, зокрема, розпоряджаються:

60 % податку на доходи фізичних осіб

100 % податку на майно

100 % єдиного податку

5 % акцизного податку з роздрібною торгівлі (тютюн, алкоголь, нафтопродукти)

100 % податку на прибуток установ комунальної власності ОТГ

100 % платежів за надання адміністративних послуг

25 % екологічного податку

іншими зборами та платежами, міжбюджетними трансфертами та надходженнями в рамках програм та допомог

Уряд утворив фонд регіонального розвитку. Де виділяють субвенції слаборозвиненим регіонам для розвитку інфраструктури ці регіони та сума встановлена законом «Про державний бюджет».

Наразі утворилося 1460 ОТГ. Повністю вони завершили своє формування на місцевих виборах 25 жовтня 2020 року, коли буде обране легітимну раду ОТГ.

Децентралізацію не оминули соціальні сфери тобто освіта та система охорони здоров'я. Але тут не все однозначно, як могло би здаватися на перший погляд.

Що стосується освіти, уряд поставив задачу, як рівновіддалений доступ до якості середньої освіти, шляхом зміни принципів фінансування шкіл. Для забезпечення рівноцінного доступу до знань, Кабінетом Міністрів було затверджено новий порядок діяльності освітніх округів та опорних загальноосвітніх навчальних закладів. Цей порядок дає змогу створити на місцях опорні школи, які будуть оснащені всім необхідним обкладанням для сучасного навчального процесу, з лабораторіями для фізики, хімії, біології, географії, математики тощо. Створення та оснащення таких навчальних закладів заплановано за рахунок коштів не лише місцевих бюджетів, але фінансуватиметься й державного бюджету.

Що стосується системи охорони здоров'я відтепер право будувати лікарні надається містам і фінансування цих лікарень покладають на місцевими бюджетом (з великими обмеженнями).

Також передбачається встановлення гарантований набір медичних послуг та лікарських препаратів, який кожний громадянин зможе отримати безкоштовно. Невідкладна, первинна та паліативна (лікування смертельної допомоги) допомоги будуть надаватись безкоштовно.

Наступним аспектом реформи є утворення інститутів старост та префектів. Староста є посадовою особою місцевого самоврядування у селі або селищі, які разом з іншими населеними пунктами добровільно об'єднуються у одну територіальну громаду. Староста обирається мешканцями села або селища на строк повноважень місцевої ради об'єднаної територіальної громади. Староста за посадою входить до складу виконавчого комітету об'єднаної територіальної громади.

За законом староста має наступні повноваження:

- представляти інтереси жителів села, селища у виконавчих органах місцевої ради об'єднаної територіальної громади;

- сприяти жителям села, селища у підготовці документів, що подаються до органів місцевого самоврядування;

- брати участь у підготовці проекту бюджету територіальної громади частині фінансування програм, що реалізуються на території відповідного села, селища;

- вносити пропозиції до виконавчого комітету місцевої ради з питань діяльності на території відповідного села, селища виконавчих органів місцевої ради, підприємств, установ, організацій комунальної форми власності та їх посадових осіб.

Також він може мати інші повноваження встановлені Положенням про старосту прийняту радою об'єднаної громади.

Префект — державний службовець, який на довіреній йому території здійснює нагляд за додержанням Конституції та законів України органами місцевого самоврядування, координує діяльність територіальних органів центральних органів виконавчої влади, забезпечує виконання державних програм, а також спрямовує і організовує діяльність територіальних органів центральних органів виконавчої влади та забезпечує їх взаємодію з органами місцевого самоврядування в умовах воєнного або надзвичайного стану чи надзвичайної екологічної ситуації. Крім цього, префект може здійснювати й інші повноваження, покладені на нього Конституцією та законами України.

Ця реформа має велику кількість проблем, що може суттєво вплинути на результат децентралізації. Перша проблема стосується зміни адміністративної мапи. На жаль думки деяких ОТГ та міст було ігноровано або не почуто. Асоціація міст висловила не задоволення цій реформі.

Іншою проблемою з якою стикнулися держава це корупція та лобіювання інтересів певних великих підприємств.

Наступною проблема це відсутність чітко окреслених повноважень районних префектів, про це говорили кандидати у народні депутати під час представлення своїх проблем у більшості районів.

Інша проблема- це принцип фінансування закладів початкової та середньої освіти, зокрема шкіл. В Україні існує велика проблема з якістю освіти, особливо шкіл. Більшість шкіл знаходяться в неналежному стані (судячи зі школи де я навчався). А в більшості селах та СМТ їх нема зовсім.

На кожні проблеми України є два рішення і проблеми освіти та охорони здоров'я не є виключенням- це є сильна правоохоронна система та перерозподіл державних витрат у бік збільшення видатків у сфері охорони здоров'я та освіти.

висновку можна відзначити, що хоч багато хто засуджує реформу децентралізації, але якщо глибоко проаналізувати історію та результат, можна дійти позитивного висновку. Що ця реформа сприяла розвитку місцевого самоврядування та територіальних громад зокрема. Завдяки цій реформи збільшилася роль місцевої влади та збільшилися розміри бюджету, що може позитивно на розвиток регіону, але не може сказати однозначно через корупцію.

Список літератури:

Децентралізація: новий етап. Основні завдання на період до 2020 року. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/decentralizaciya-novij-etap-osnovni-zavdannya-na-period-do-2020-roku-23012019>

ЗАКОН УКРАЇНИ Про добровільне об'єднання територіальних громад URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/decentralizaciya-novij-etap-osnovni-zavdannya-na-period-do-2020-roku-23012019>

ПОСТАНОВА Верховної Ради України Про утворення та ліквідацію районів URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/807-20#Text>

Горбова Н.А. Формування та шляхи створення об'єднаних територіальних громад в умовах децентралізації. / Г.В. Ортіна, , Н.А. Горбова, ЮЄ Вороніна / - Мелітополь: ФОП Однорог Т.В. – 2019. – 410 с.

ДІЛОВІ ПОДАРУНКИ

Плотніченко С.Р., к.е.н., доцент Абібуллаєв В.Ю.
Ковалова Л.С. Таврійський державний
агротехнологічний університет імені Дмитра
Моторного, Мелітополь

світі бізнесу головне це – вміння ведення переговорів , але для кращого спілкування, та покращення відносин бажано зробити подарок від однієї компанії для іншої, для цього треба визначити інтереси, захоплення та менталітет своїх партнерів. Згідно етикету подарунки під час першої зустрічі підносить сторона яка приймає гостей.

Наступна зустріч обов'язково повинна зустрічатися з подарунками з двох сторін . Кожен подарунок повинен мати символіку фірми , або міста де знаходиться фірма . Перший подарунок повинен бути не великий за розміром зазвичай це може бути: картина ,статуетка. За наступними відвідуваннями делегацій з тієї , або іншої сторони можуть бути подарунки виготовлені з таких матеріалів як: скло, кераміка, шкіра та дерево. Вибір подарунків залежить від характеру взаємозв'язків.

Керівництву делегації можна дарувати щось пам'ятне про фірму ,або країну це може бути щось з видів мистецтва, іншим членам делегації положено дарувати художні альбоми , або книги. Діловим подарунком не можуть бути предмети одягу, навіть найпрестижніших брендів, а також косметичні, манікюрні та парфумерні набори, які є занадто особистими, і їх можна дарувати тільки близьким людям. Щоб дарувати подарунки потрібно враховувати стиль партнера, його інтереси.

Якщо подарувати занадто дорогий подарунок можна поставити в незручне становище але і незначний подарунок теж не варто. Подарунки в ділових відносинах поділяються на два типи сувеніри та цінні. Сувеніри дарують малознайомим людям за якусь незначну послугу, або незначна подія, наприклад іноземцям якщо дарувати сувенір яке відображає особливість с країни в якій перебуває. Також для іноземців авторська робота може стати більш пам'ятною та приємною пам'яткою про ввічливі партнерські взаємовідносини. Але діловий подарунок не повинен бути цілковитою протилежністю інтер'єру та стилю офісу партнера .Обираючи подарунок подарунок потрібно звернути увагу на його ціну ,якщо у вас з стороною переговорів немає обумовлених відносин, то ціна не повина бути вищою за 100 (доларів США) , тому що отримавши занадто дорогий подарунок людина може відчувати себе боржником. Дорогий подарунок можуть зарахувати як хабар, тому статусним людям Ізраїлю забороняється приймати дорогі подарунки Обов'язково треба бути уважним до партнерів з Азії , тому що вони педантично відносяться до подарунків. Японцям неможна дарувати подарунки з чотирьох предметів, це число пов'язано зі

смертю. Китайцям законодавством заборонено приймати персональні подарунки, тому подарунок має бути адресовані всьому колективу, або

фірмі. Турецьким діловим партнерам можна подарувати або с символікою країни сувенір, або з їх футбольною командою. Вони дуже люблять футбольну команди своєї країни. Французьким діловим партнерам неможна дарити вино, це для них як образа, бо вони думають що ви цим хочете їх знизити те що вони не знають кращого винна.

Під час підготовки подарунку для європейських партнерів слід не забувати правила країни з сторони якої будуть партнери

За ділову зустріч Англіїцям та Іспанцям краще дарувати маленьку не дорогу річ, щоб не насторожувати партнерів ,найввічливіше вони приймуть запрошення у театр.

Коли ваші партнери з США, то слід пам'ятати що особистий подарунок не має права коштувати дорожче ніж 20 (доларів США), всі подарунки які коштують дорожче будуть враховуватись як подарунок колективу, або організації.

Відмовитися від подарунка можна лише у тому випадку, коли прийняти його непристойно або подарунок настільки дорогий, що змусить вас відчувати себе боржником. Неправильно спочатку вагатися, піддаючись умовлянням, а потім все-таки прийняти подарунок. Якщо ви, не вагаючись, вирішили не приймати подарунок, то знайдіть достатні аргументи, щоб пояснити відмову твердо, але ввічливо.

Приймаючи подарунок, треба пам'ятати, що людина, яка вибирала його, хотіла зробити вам приємне. Інша справа вдалося їй це зробити чи ні.

Список література:

Rabota-X. Ділові подарунки. Режим доступу: Сайт кафедри менеджмент. [Електронний ресурс]. http://management.fmm.kpi.ua/wp-content/uploads/2015/12/VF_ukr.pdf

Плотніченко С.Р Зв'язки з громадськістю як позитивний імідж в органах влади./ С.Р. Плотніченко, К.В. Анатасова // Збірник наукових праць ТДАТУ (економічні науки) / За ред. Л.В. Синяєвої – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2018. - №1 (30).- 163 с. С. 53-55.

Плотніченко С.Р.Організація ділових переговорів в бізнесі/ С.Р. Плотніченко// Збірник наукових праць ТДАТУ (економічні науки) / За ред. Л.В. Синяєвої – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2016. - №1 (30).- 163 с. С. 56-58.

УДК 351:342.5

**ПРАВОВІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО
ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ В УКРАЇНІ**

Грабчук О.В.

асистент кафедри права та правоохоронної діяльності,
Державний університет «Житомирська політехніка», Житомир

Формування системи державного фінансового моніторингу в Україні припадає на початок ХХІ ст., саме на початку 2000-х років видано ряд Указів Президента України, спрямованих на посилення боротьби з приховуванням неоподаткованих доходів, а також відмивання доходів, одержаних незаконним шляхом. Проте якщо говорити саме про розвиток української системи протидії фінансуванню тероризму, то її початок був покладений Указом Президента «Про додаткові заходи щодо боротьби з відмиванням доходів, одержаних злочинним шляхом» від 19.07.2001 р. № 532/2001, яким у п.1 ч.1 передбачено вжити заходів щодо прискорення прийняття Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом». В цьому ж році видається Указ Президента «Про заходи щодо запобігання легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом» від 10.12.2001 р. № 1199/2001, а через рік – Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму» від 28.11.2002

№ 249-IV. На виконання вищенаведеного Указу постановою Кабінету Міністрів України від 10.01.2002 р. № 35 «Про утворення Державного департаменту фінансового моніторингу», у складі Міністерства фінансів утворено Державний департамент фінансового моніторингу, як урядовий орган державного управління.

Щодо трактування самого поняття «державний фінансовий моніторинг», то його значення в законодавчих документах, які спрямовані на створення умов протидії легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом (зокрема, Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму» від 28.11.2002 р. № 249-IV, Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» від 14.10.2014 р. № 1702-VII, Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмивання)

доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» від 06.12.2019 р. 361-IX), закріплюють єдиний підхід. Така позиція є цілком зрозумілою, оскільки, як і будь-яка система, система державного фінансового моніторингу представляє собою сукупність певних елементів, а точніше заходів, та відповідає таким основним характеристикам:

- що? – сукупність заходів;
- хто здійснює? – суб'єкти державного фінансового моніторингу;
- з якою метою? – запобігання та протидія легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму та фінансування розповсюдження зброї масового знищення.

Згідно діючого законодавства під об'єктом фінансового моніторингу слід розуміти дії з активами, пов'язані з відповідними учасниками фінансових операцій, які їх проводять, за умови наявності ризиків використання таких активів з метою легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму та/або фінансування розповсюдження зброї масового знищення, а також будь-яка інформація про такі дії чи події, активи та їх учасників. Враховуючи різноманітність сфер, в яких можуть здійснюватися дані види, а також різноплановий характер інформації про них, склад суб'єктів державного фінансового моніторингу представлений широким переліком, зокрема Національний банк України, Державна служба фінансового моніторингу (далі – Держфінмоніторинг), Міністерство юстиції України, Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку, Міністерство цифрової трансформації України. Проте вирішальна роль в системі державного фінансового моніторингу відведена Держфінмоніторингу.

Правовою основою діяльності даного органу є Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» від 06.12.2019 р. № 361-IX та Положення про Державну службу фінансового моніторингу України, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 29.07.2015 р. № 537. Саме цими нормативно-правовими документами визначені обов'язки, права, функції та повноваження Держфінмоніторингу.

якості основних повноважень Держфінмоніторингу можна визначити:

- збір, обробку та проведення аналізу інформації про фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу;
- забезпечення функціонування та розвитку єдиної інформаційної системи; налагодження співпраці, взаємодії та інформаційного обміну з державними органами, Національним банком України, компетентними органами іноземних держав та міжнародними організаціями.

Таким чином, на сучасному етапі система фінансового моніторингу є однією з важливих частин загальної системи заходів з боротьби з легалізацією коштів, отриманих злочинним шляхом, та з фінансуванням

тероризму. Не дивлячись на дієвість існуючої системи державного фінансового моніторингу, вона продовжує розвиватися. Одним з напрямів її подальшого удосконалення повинен стати розвиток міжвідомчої взаємодії, зокрема вважаємо необхідним покращити організацію роботи органів національної системи фінансового моніторингу України шляхом перегляду механізмів обміну інформацією між ними.

УДК 35

ПОСАДОВІ ОСОБИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ: ЇХНІЙ ПРАВОВИЙ ТА СОЦІАЛЬНИЙ СТАТУС

Ейдельштейн Я.Ю., Легенчук І.А.

ст. гр. Юз-219м спеціальності 052 «Політологія»

Сергієнко Т.І.

кандидат політичних наук, доцент

кафедри загально правових та політичних наук

Національного університету «Запорізька політехніка», Запоріжжя

Актуальність даного питання полягає у тому, що значна роль у забезпеченні завдань та реалізація функцій місцевого самоврядування належить службовцям що їх виконують [5, с. 268]. Право на службу в органах місцевого самоврядування мають громадяни України незалежно від раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, терміну проживання на відповідній території.

Вагомий внесок у розвиток цієї теми зробили: В. Атаманчук, І. Бачило, Д. Бахрах, В. Воронкова, І. Пахомов, В. Цветков, О. Щербак, Ц. Ямпольська та інші вчені. Окремі аспекти проблеми знайшли своє відображення у працях представників сучасної української адміністративно-правової науки: В. Авер'янова, О. Андрійко, Ю. Битяка, С. Дубенко, Н. Нижник, Г. Ткач та ін. Проте, не дивлячись на доволі великий інтерес до даного питання, сьогодні, є необхідність його подальшого дослідження.

Вперше термін «посадова особа» у чинному законодавстві з'являється з прийняттям Закону України «Про державну службу» у 1993 році. До того часу у законодавстві існувало поняття «службова особа». Слід зазначити, що саме Законом України «Про державну службу» регулювалися питання служби в органах місцевого самоврядування. Посадова особа – це службовець, наділений владними повноваженнями з метою здійснення організаційно-розпорядчих функцій і забезпечення узгодженості в діяльності інших учасників службових відносин [12]. І. Харь, зазначає, що посадова особа це особа, в якій наявні організаційно-розпорядчі або адміністративно-господарські функції [10, с. 100]. Посадовими особами вважаються особи, які

постійно, тимчасово чи за спеціальним повноваженням здійснюють функції представників влади чи місцевого самоврядування, а також обіймають постійно чи тимчасово в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, на державних чи комунальних підприємствах, в установах чи організаціях посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих чи адміністративно-господарських функцій, або виконують такі функції за спеціальним повноваженням, яким особа наділяється повноважним органом державної влади, органом місцевого самоврядування, центральним органом державного управління із спеціальним статусом, повноважним органом чи повноважною особою підприємства, установи, організації [4].

Розглядаючи правовий та соціальний статус посадової особи місцевого самоврядування, необхідно дати визначення категорії «статус». Даний термін походить від лат. status – «положення», «стан» та зазвичай розуміється як положення людини в соціальній групі, суспільстві. Що в свою чергу вказує на неоднорідність, певну ієрархічність суспільства, та відмінність статусів індивідів між собою відповідно до займаного у суспільстві місця [6, с. 60].

Правовий статус як юридична категорія не лише визначає стандарти можливої та необхідної поведінки, що забезпечують нормальну життєдіяльність соціального середовища, а й характеризують реальну взаємодію держави та особи [9, с. 104]. Він є системою еталонів, зразків поведінки суб'єктів, які, з одного боку, захищаються державою, а з другого - схвалюються суспільством [2, с. 69]. Для цього необхідно, щоб правовий статус особи був юридично чітким, вбирав у себе загальнолюдські досягнення в галузі прав людини. Важливим фактором, що на нього впливає, праця і власність [8, с. 406]. Розглянемо особливості правового статусу посадової особи органу місцевого самоврядування. Для забезпечення та здійснення виконавчих функцій і повноважень місцевого самоврядування радами створюються відповідні органи: виконавчі комітети та виконавчі апарати [7, с. 135]. Професійну на постійній основі діяльність у зазначених органах здійснюють посадові особи місцевого самоврядування - особи, які займають посади в органах місцевого самоврядування та мають відповідні повноваження щодо здійснення організаційно-розпорядчих та консультативно-дорадчих функцій [1, с. 220]. Правовий статус посадових осіб, які працюють в органах місцевого самоврядування, регулюється Конституцією України, КЗпП та Законами від 28.08.18 р. № 93-IV «Про статус депутатів місцевих рад», від 21.05.97 р. № 280/97-ВР «Про місцеве самоврядування в Україні», від 11.10.17 р. № 2493-III «Про службу в органах місцевого самоврядування» та іншими законодавчими актами. Закон № 2493 визначає порядок вступу на службу до органів місцевого самоврядування. Для цієї категорії посад передбачено особливі правила набуття повноважень, які визначено профільним Законом № 280. Нюанси проходження служби в органах місцевого самоврядування врегульовано Законом № 2493. На сьогодні це єдині нормативно-правові акти, які визначають систему та гарантії місцевого самоврядування в Україні, засади організації та діяльності,

правовий статус і порядок проходження служби посадових осіб місцевого самоврядування [3].

Соціальний статус посадових осіб місцевого самоврядування є поєднанням різноманітних соціальних характеристик. Найчастіше характеристики соціального статусу та професійного взаємопов'язані: рід занять, престиж, належність до певної соціальної та професійної груп, дохід, ступінь влади або формальний вплив на людей, фінансові ресурси, які контролює людина, використання свого впливу, а також те, чи обмежений зазначений вплив тільки однією сферою або поширюється на декілька, кваліфікація, професіоналізм. Досягнення соціально-професійного статусу, як зазначає І. Шпекторенко, є результатом тісної взаємодії «Я концепції» кандидата, його статусних, кар'єрних та інших потреб, потреб і можливостей статусно-рольових стосунків, інтересів, цінностей, внутрішніх мотивацій, здатності до навчання, загальної та професійної культури, здобутої освітньої кваліфікації, професійної компетентності, інших особистих та професійно-важливих якостей з вимогами та умовами професійного середовища [11]. Таким чином, поняття «соціальний статус» характеризує місце особистості в системі соціальних відносин, її діяльність в основних сферах життя, оцінку діяльності особистості з боку суспільства, що може виражатися в певних якісних показниках, а також самооцінку, котра може співпадати або не співпадати з оцінкою суспільства чи соціальної групи.

Список літератури

Левківська Н. Поняття та особливості правового статусу посадової особи органу місцевого самоврядування // Збірник наукових праць Національної академії державного управління при Президентіві України. - 2009. - Вип. 1. - С. 217-227.

Лобань Т.І. Особливості розвитку сучасного суспільства в умовах глобалізації: політологічний аспект // Людина і політика. Український соціально-гуманітарний журнал / Гол.ред. Г.І.Волинка. – Вип. № 2 (32). – К.: Вид-во «Четверта хвиля», 2004. – С. 68-73.

Мартиненко М. Професійно-кваліфікаційна сфера та посади працівників місцевого самоврядування. URL: <https://uteka.ua/ua/publication>

Проходження служби в органах місцевого самоврядування. URL: <https://www.vugledar-rada.gov.ua>.

Публічне управління та адміністрування в умовах інформаційного суспільства: вітчизняний і зарубіжний досвід: монографія / За заг.ред. С.Чернова, В.Воронкової, В.Банаха, О. Сосніна. П.Жукаускаса. Й.Ввайнхардт, Р. Андрюкайтене. - Запоріжжя: ЗДІА, 2017. – 606с.

Ромазанов О. Соціальна сутність статусу публічного службовця // Публічне управління: теорія та практика. - 2013. - Вип. 1. - С. 59-65.

Сергієнко Т.І. Місцеве самоврядування як елемент публічного адміністрування // Публічне управління та адміністрування у процесах економічних реформ: збірник тез доповідей III Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції. – Херсон: ДВНЗ «ХДАУ», 2019. - С.135-137.

Скакун О. Ф. Теорія держави і права: підручник: пер. з рос. - Х.: Консум, 2001. - 656 с.

Ткаченко Г. С. Правові засади служби в органах місцевого самоврядування в Україні // Інвестиції: практика та досвід. - 2017. - № 8. - С. 103-105.

Харь І.О. Посадова особа: теоретичні та прикладні проблеми // Юридична наука. - 2014. - № 8. - С. 99 - 106.

Шпекторенко І. В. Функції та принципи управління у трансформації соціально-професійного статусу посадової особи місцевого самоврядування в Україні // Публічне адміністрування: теорія та практика. - 2018. - Вип. 1. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Patp_2018_1_17.

Юридичне визначення посадової особи, як суб'єкта адміністративного права. URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/law/9237>.

УДК 34

ОБОВ'ЯЗОК СПЛАТИ ЄДИНОГО СОЦІАЛЬНОГО ВНЕСКУ НА ЗАГАЛЬНООБОВ'ЯЗКОВЕ ДЕРЖАВНЕ СОЦІАЛЬНЕ СТРАХУВАННЯМ АДВОКАТОМ, У РАЗІ ЗУПИНЕННЯ ЙОГО АДВОКАТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Єрохін Д.О.

студент II курсу магістратури Науковий керівник:

Бичківський О.О. к.ю.н., доцент кафедри
цивільного права Запорізький національний
університет, Запоріжжя

Зміни до Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування», що набрали чинності 01.01.2017 року і зобов'язують сплачувати ЄСВ всіх самозайнятих осіб, незалежно від наявності прибутку протягом звітного періоду, і досі викликають спори між адвокатською спільнотою та контролюючим органом.

зв'язку з чим, вважаю за можливим розглянути одне з таких спірних питань:

«Чи необхідно сплачувати ЄСВ адвокату у разі зупинення його адвокатської діяльності?»

Звертаючись до положень статті 6 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», якими встановлено вимоги до особи, яка має право бути адвокатом, можна зробити висновок, що адвокат – фізична особа, яка відповідає наступним вимогам:

- наявність повної юридичної освіти;
- володіння державною мовою;
- наявність стажу роботи у галузі права не менше двох років;

наявність складеного кваліфікаційного іспиту;
наявність завершеного стажування (крім встановлених законодавством випадків);
наявність складеної присяги адвоката;
наявність свідоцтва про право на зайняття адвокатською діяльністю.

Відповідаючи цим вимогам, адвокат має право здійснювати свою адвокатську діяльність індивідуально (самостійно) або в організаційно-правових формах (організаційні форми адвокатської діяльності) адвокатського бюро чи адвокатського об'єднання.

Згідно з п. 2 ч. 1 ст. 7 ЗУ «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 08.07.2010 № 2464-VI особи, які провадять незалежну професійну діяльність, мають нараховувати ЄСВ за себе у розмірі не меншому мінімального розміру на місяць, навіть якщо доходу від такої діяльності протягом всього року (або окремих його місяців) отримано не було.

Тобто, для контролюючого органу, адвокат як особа що здійснює незалежну професійну діяльність, незалежно від своїх доходів повинен сплачувати ЄСВ за себе у розмірі не меншому мінімального розміру на місяць, але чи повинен адвокат сплачувати ЄСВ, за відсутності доходу, що пов'язаний із зупиненням адвокатської діяльності?

Виходячи зі змісту ч.ч. 5, 6 ст. 31 ЗУ «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» від 05.07.2012 № 5076-VI, протягом строку зупинення права на заняття адвокатською діяльністю адвокат не має права її здійснювати. Також такий адвокат не може брати участь у роботі органів адвокатського самоврядування, крім випадків, коли таке право зупинено у зв'язку з призначенням особи на посаду до органу державної влади з'їздом адвокатів України. У зв'язку з чим, правовим наслідком зупинення права на заняття адвокатською діяльністю є неможливість заняття адвокатською діяльністю на певний строк, у той час як наслідком припинення права на заняття адвокатською діяльністю є саме неможливість її подальшого здійснення взагалі, у зв'язку з чим анулюється свідоцтво на заняття адвокатською діяльністю.

Надаючи відповідь на вищезазначене запитання, варто звернути увагу на статтю 31 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», в якій зазначено, що право на заняття адвокатською діяльністю може бути зупинено, в тому числі, в разі подання адвокатом заяви про зупинення адвокатської діяльності, зупиняючи свою діяльність, відомості про зупинення права на заняття адвокатською діяльністю вносяться до Єдиного реєстру адвокатів України. Але при цьому, за адвокатом залишається право на поновлення права на заняття адвокатською діяльністю – для цього необхідно подати відповідну заяву до ради адвокатів регіону.

Таким чином, з моменту внесення відомостей про зупинення права на заняття адвокатською діяльністю до Єдиного реєстру адвокатів України, адвокат не має обов'язку сплачувати ЄСВ, так як його діяльність є

зупиненою, що підтверджується постановою Верховного Суду від 05.11.2018 по справі №820/1538/17.

Висновки. Отже, враховуючи вищевикладене вбачається, що необхідними умовами для сплати особою єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування є провадження такою особою, зокрема, незалежної професійної адвокатської діяльності й отримання від неї прибутку. При цьому свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю лише посвідчує право адвоката на провадження професійної діяльності як такої, але не є доказом фактичного здійснення адвокатської діяльності.

Список літератури:

Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 08.08.2020 р. / Відомості Верховної Ради України, 2011. № 2-3. Ст. 11.

Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 03.07.2020 р. / Відомості Верховної Ради України, 2013. № 27. Ст. 282.

Податковий кодекс України від 13.08.2020 р. / Відомості Верховної Ради України, 2011. № 13-14, № 15-16, № 17. Ст. 112

УДК:34

ВИТОКИ СУЧАСНИХ ПРОБЛЕМ СИСТЕМИ СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ З УРАХУВАННЯМ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ

Єрохін Д.О.

студент II курсу магістратури Науковий керівник:

Бичківський О.О. к.ю.н., доцент кафедри
цивільного права Запорізький національний
університет, Запоріжжя

Починаючи з 1998 року в Україні створюється ефективно діюча система соціального страхування. Але забезпечення суспільства зростаючий рівнем життя є проблемним питанням, адже стикається з необхідністю вирішення проблеми фінансового забезпечення соціальних видатків. З огляду на що, Українська система соціального страхування потребує вдосконалення. Таким чином, одним із наявних способів

розв'язання проблем розвитку системи загальнообов'язкового соціального страхування являється збір страхових внесків у формі «єдиного соціального внеску» (ЄСВ), але чи дійсно він є ефективним.

Багатьох вітчизняних науковців призвело до зацікавленості проведення реформ у системі соціального страхування, що триває у

зарубіжних країнах. А саме проблемам запровадження ЄСВ та реформування системи соціального страхування, зокрема, присвячені праці таких зарубіжних, та вітчизняних науковців: М. Кравченко, Е. Лібанової, В. Райхера, У. Садової, С. Реверчука, Б. Надточія, Н. Шаманської, та ін.

Враховуючи прийняття Закону України “Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування”, постає необхідність в науковому обґрунтуванні доцільності запровадження ЄСВ, та відповідним аналізом можливих несприятливих наслідків, що супроводжуватимуть цей процес. Отже, з метою врахування позитивних та негативних аспектів для України, є сенс звернутися до зарубіжної практики справляння ЄСВ.

Метою дослідження є розроблення рекомендацій щодо вирішення проблем справляння ЄСВ з урахуванням зарубіжного досвіду, а також наукове обґрунтування потреби запровадження ЄСВ в Україні.

Виклад основного матеріалу.

До 2010 року система соціального страхування, мала низку недоліків у забезпеченні публічності діяльності фондів, потреби єдиної процедури сплати страхових внесків, що проявлялося в наступному:

- значних витратах коштів та часу роботодавців на адміністрування страхових внесків;
- залежності системи соціального страхування від політичної ситуації в країні та відсутності абсолютної прозорості функціонування соціальних фондів [5];

Досвід зарубіжних країн вказував на те, що розв’язання вищезазначених проблем стає можливим, при запровадженні цілісної системи звітності, фінансового обліку та контролю шляхом сплати ЄСВ.

В 2002 р. у законопроекті “Про єдиний соціальний внесок” були підготовлені пропозиції стосовно впровадження ЄСВ, а в 2010 році був прийнятий Закон України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування» № 2464-VI від 08.

2010, [3]. Основним нововведенням даного закону була відмова від нарахування роботодавцями та найманими працівниками чотирьох внесків – до Пенсійного фонду України, фондів загальнообов’язкового державного соціального страхування на випадок безробіття, у зв’язку із тимчасовою втратою працездатності, від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання. Замість чого запроваджується ЄСВ, який розподілятиметься між вказаними фондами.

Відтоді запровадження ЄСВ значно спрощує взаємодію роботодавців із фондами. Так, за розрахунками Міністерства праці та соціальної політики України, після запровадження ЄСВ адміністративні витрати роботодавців скоротилися вдвічі. Загальна економія коштів роботодавців складала близько млрд. грн. на рік [1].

Важливою ідеєю запровадження ЄСВ було зменшення витрат на адміністрування системи загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Аналізуючи досвід збору соціальних внесків країн Європи, можливо виокремити 5 основних моделей адміністрування страхових внесків. У таких країнах як Люксембург, Данія, , Австрія функції соціального страхування здійснюється паралельно окремими установами, управління системою є повністю децентралізованим; у Іспанії, Бельгії, Італії, Болгарії та Македонії збір внесків виконує одна установа, водночас, страхові виплати, ведення відповідних баз даних, та обліку застрахованих осіб здійснюються відокремлено один від одного фондами соціального страхування; Греція, Мальта, Чехія, Литва, Словачія, Швейцарія, Португалія, у своєму керуванні мають єдину устанovu, яка здійснює збір страхових внесків, та відповідає за здійснення виплат, ведення обліку застрахованих осіб та зберігання необхідних даних; Голландія, Хорватія, Угорщина, Естонія, Албанія, Словенія, Боснія функції збору, контролю, примусового стягнення та управління грошовими потоками надають податковій адміністрації; Норвегія, Швеція, Фінляндія розмежовують всі функції, а саме: на єдину устанovu покладаються всі функції, не пов'язані зі збиранням внесків, але збір і розподіл внесків здійснюють податкові органи [1].

Отже, Україна по впровадженню ЄСВ входила до першої групи країн, до таких що здійснюють паралельне виконання окремими установами соціального страхування своїх функцій. Відповідно управління системою було децентралізованим і відокремленим від податкової системи.

2010 р. у зв'язку із запровадженням ЄСВ в Україні концентрація інформаційних та грошових потоків знаходилася у сфері діяльності Пенсійного фонду України, який є відповідальним за збір коштів, облік страхувальників, повноту та своєчасність сплати внесків, отримання звітів; у компетенції фондів соціального страхування залишилася функція контролю за порядком витрачання страхових коштів.

Попри те, що така система має високу гнучкість для забезпечення державного регулювання, незалежні експерти запевняють, що механізм єдиного соціального внеску призведе до створення монопольного становища Пенсійного фонду України, а також може призвести до фінансування його дефіциту за рахунок інших фондів соціального страхування [10].

На сьогодні, не існує єдиної думки серед науковців стосовно визначення єдиної найкращої установи, функцією якої буде контроль за збором єдиного соціального внеску. Так, наприклад, О. Бетлій, експерт Інституту економічних досліджень і політичних консультацій, вважає, що оскільки база даних для нарахування по фондах державного соціального страхування збігається з базою для нарахування податку з доходів

фізичних осіб, наявна в Державній податковій адміністрації України, то і функції контролю має здійснювати саме цей орган [4].

Попри це, вивчення досвіду Хорватії у впровадженні єдиного соціального податку свідчить, що його введення внаслідок розпорошення функцій контролю за сплатою єдиного соціального податку (податкові органи не зацікавлені у повноті його справляння), необґрунтованого зменшення розміру цього податку призвело до зниження обсягу надходжень коштів до фондів соціального страхування та Пенсійного фонду [6, с. 53].

Важливо зазначити й те, що запровадження ЄСВ в Україні не призвело до порушення фінансової стабільності фондів, оскільки законом не передбачається зменшення розміру єдиного соціального внеску та пропорцій його розподілу за видами соціального страхування, які запропонувало Міністерство праці, та соціальної політики, беручи до уваги результати розрахунків фондів (за погодженням з організаціями роботодавців і професійних спілок).

Отже на сьогодні, основним надбанням закону є не зменшення ставки ЄСВ, що на сьогодні складає 22%, а спрощення процедур звітування та сплати соціальних внесків. В першу чергу, це пов'язано з тим, що сьогодні існує багато дискусій щодо розміру ЄСВ (спочатку 20%, пізніше 15%), що дозволить легалізувати виплату заробітної плати [2, с. 4].

Важливо розуміти, що зменшити майже вдвічі чинну ставку – це занадто небезпечно для своєчасної виплати пенсій та допомог безробітним, тимчасово непрацездатним та травмованим на виробництві. Варто зауважити, що подібний експеримент був проведений у Росії. Цей досвід виявився вкрай негативним: за період дії єдиного соціального податку значно зріс дефіцит Пенсійного фонду, у соціальних страхових фондів не вистачає коштів для підвищення розмірів соціальних виплат застрахованим особам [6, с. 54].

Можливо зауважити, що саме шляхом якнайширшого забезпечення інтересів та прав найманої особи, стає реальним стимулювати роботодавців офіційно виплачувати заробітну плату та сплачувати соціальний внесок. Проте це дійсно стане можливим, лише за умови впевненості працівника в тому, що всі відраховані роботодавцем кошти належать безпосередньо йому, та в майбутньому він їх отримає. Не можна ігнорувати і те, що в багатьох європейських країнах (Бельгії, Швеції, Франції, Угорщині, Німеччині) внески працівників та роботодавців на соціальне страхування у вартості робочої сили є значно вищими, ніж в Україні. А в країнах, де розмір соціально-страхового податку є меншим, ніж в Україні (наприклад, у Данії), вищим є прибутковий податок. Таким чином, соціальні виплати фінансують в основному за рахунок прибуткового податку.

Відтак, як свідчить зарубіжний довід, зниження соціальних внесків без визначення альтернативних джерел формування бюджетів фондів

соціального страхування не призведе до легалізації заробітної плати, а лише спричинить дефіцит коштів соціального страхування та поставить під загрозу виконання основних соціальних програм.

Висновки. Враховуючи вищезазначене, на сучасному етапі розвитку соціально-економічних перетворень запровадження ЄСВ в Україні із урахуванням досвіду зарубіжних країн був одним із варіантів удосконалення механізму адміністрування соціальних внесків. Але на сьогодні, сама система ЄСВ не вирішує основної проблеми системи соціального страхування – зниження навантаження на основних платників страхових внесків. Отже, постає необхідність підготовки та затвердження комплексної програми заходів, яка б визначила послідовність дій та сферу відповідальності кожного учасників у процесі реформування системи соціального страхування, містила перелік питань, що потребують першочергового прийняття відповідних рішень.

Список літератури:

Актуальні питання, що виникли під час опрацювання законопроекту про єдину систему збору та обліку внесків на загальнообов'язкове державне соціальне страхування [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://www.mlsp.gov.ua/control/uk/publish/article;jsessionid=D422860C480FCD2B18BC592FAC25758C?art_id=46966&cat_id=35669.

Дацюк Л. “Єдиний соціальний” – чи то податок, чи то внесок?

Л. Дацюк // Хрещатик. – 2007. – 20 лют. – С. 4.

Закон України “Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування” № 2464-VI від 08. 07. 2010 [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.

Експерт: Функцію адміністрування єдиного соціального внеску логічно передати ДПАУ. За матеріалами УНІАН [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://news.finance.ua/ua/~1/0/all/2010/04/23/194816>.

Іщенко Г. “За” і “проти” єдиного соціального внеску / Г. Іщенко // Урядовий кур'єр. – 2003. – 1 лист. – С. 7.

Мельник С. Позитивні та негативні аспекти єдиного соціального внеску // Соціальна політика: проблеми, коментарі, відповіді. – 2009. – №7. – С. 52–55.

Пізик І. Легалізація єдиного соціального податку [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.yur-gazeta.com/article/503/>.

Петренко О. Хто у Верховній Раді провокатор? Конфедерація вільних профспілок України. [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://kvpu.org.ua/MainNews/Top/mn_07_07_2010.aspx.

ПРАВОСВІДОМІСТЬ ЯК ФОРМА СУСПІЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ

Силечник Марія
студентка спеціальності
«Публічне управління та адміністрування»
Таврійського державного агротехнологічного
університету імені Дмитра Моторного, Мелітополь

Правосвідомістю названа одна з форм колективного та індивідуального комплексу ментальних правових установок, поглядів, оцінок, ідей, теорій щодо ставлення до існуючого і ідеального правовому влаштуванню суспільно-політичного ладу. Виховання молодого покоління у правосвідомому дусі веде до зниження рівня безробіття у країні шляхом виконання законної праці на благо громадян.

Становленню правосвідомості передують рефлексивне, чуттєве і інтелектуальне розуміння життя громадянського суспільства, що є засадою формування основ громадянськості у підростаючого покоління як запоруки зниження рівня безробіття в Україні.

Суть правової свідомості вважається багатоаспектним явищем, тому досліджується істориками, культурологами, правознавцями, психологами, філософами. Протистояння окремих класів і груп суспільства вирішується шляхом придушення інтересів однієї сторони з подальшим закріпленням механізму в державному правовому полі, або переходом до консенсусу і подальшим закріпленням зазначеного способу розв'язання. Перший варіант відповіді не залишає за суб'єктом права вибору типу поведінки, а другий - призводить до формування суб'єктно-об'єктних відносин, при яких громадяни виступають об'єктами управління з боку влади і одночасно - суб'єктами по відношенню до протидіючої сторони. Визнаються права і свободи опонента. Громадяни добровільно зменшують власні інтереси з метою збереження стабільності суспільного життя.

Конкретна правова реальність визначається правосвідомістю: наявністю конкретних правових актів і ставленням учасників взаємодії до правових норм, правил, принципів, адаптацією їх на поведінковому рівні кожного громадянина. Ментальна сфера правосвідомості визначається домінуючим суб'єктом розуміння суті права як комплексу особистих і колективних поглядів на природу, суть поведінкових норм і оточуючих речей через призму принципу свободи і справедливості правових приписів. Правова свідомість вважається тісно пов'язаним з політичним і моральним свідомістю особистості, з об'єднанням першого рівня з емоційно-інтелектуальною сферою людини: волею, інтелектом, почуттями. Особливою рисою розвиненого громадянського правосвідомості є процес оцінювання майбутнього соціального дії через минулі прецеденти, нормативно-правові акти.

Зміст права, юридична практика і рефлексування правових норм складають основу зароджується і розвивається правосвідомості особистості.

Правова ситуація оцінюється на 2-х рівнях: при безпосередньому відношенні індивіда до правового кодексу і при вступі людей в правовідносини. Філософія іменується основою культури, то правосвідомість - основою правової культури людини.

Становлення і виховання правової свідомості проходить ряд стадій.

Пропаганда правових знань. Проводиться 2-мя шляхами: письмова і усна. Письмовий вид охоплює висвітлення юридичних бесід в газетах, журналах, на інтернет-порталах. Усний варіант представлений проведенням лекторіїв, бесід, вечорів питань і відповідей не тільки для молодіжної аудиторії, а й для дорослого населення. Масовий охоплення другого типу правового лікнепу набагато менше, але дозволяє безпосередньо взаємодіяти з аудиторією слухачів у формі інтерактивних питань-відповідей. Проведення пропаганди правових знань вимагає чіткого розуміння запиту цільової аудиторії щодо актуальної інформації.

Введення юридичної практики в суспільне життя. Спосіб має на увазі під собою справедливу діяльність судових, силових, нотаріальних державних структур і прокуратури. Таким чином, молодь у віці 14-30 років переймається ідеєю дотримуватися і слідувати правовим нормам поведінки в суспільстві.

Процес самовиховання людини - послідовне засвоєння молодим громадянином юридичних правил поведінки.

Придбання спеціалізованого юридичної освіти, що є найбільш якісним, хоча і довгостроковим, методом самовиховання і розвитку правової свідомості.

Молода людина в соціально-духовному плані є відображенням впливають на нього зовнішніх стимулів і впливів, які переломлюються через його свідомість за допомогою відношення до самих факторів і виражаються в конкретних правових або асоціальних вчинках. Людина часто перетворюється в продукт середовища, в якій він проживає, і в зв'язку з цим фактором наставнику і вчителю необхідно спостерігати за реакцією молоді на впровадження в життя правових норм. Формування соціально активної особистості відбувається шляхом застосування правового виховання, яке названо частиною загальної підготовки молоді до життя.

Правова освіта молоді вважається складним виховним процесом, який залежить від умов, місця, часу його проведення і обсягу наданих знань. Необхідно враховувати психологічну закономірність прагнення юнаків і дівчат до нововведень в життєвих сферах, що має спиратися на базові правові знання, засвоєні ними в системі середньої та вищої освіти. Результат правової просвіти визначається комплексністю, чіткістю і продуманістю ведення соціальної політики державними органами.

Список літератури:

Nesterenko O., Oleksenko R. Social philosophical reflection of the individual legal education philosophy as the basis for the democratic society functioning //Humanities Studies. – 2020. – №. 4 (81).

Смельянов Б.М. Теорія держави і права. Навчальний курс /Б.М.Емельянов, С.А. Правкін. - М.: МІЕМП, 2004. - 64 с.

Мардахаев Л.В. Соціальна педагогіка: підручник М.: Гардарики, 2006.-269с.

Олексенко Р. И., Афанасьєва Л. В. Экономико-правовой механизм реализации новой модели современной культурной политики Украины //Актуальные проблемы экономики, менеджмента и маркетинга в современных условиях. – 2019. – №. 1. – С. 421-425.

Олексенко Р. И., Афанасьєва Л. В. Экономико-правовой механизм реализации новой модели современной культурной политики Украины //Актуальные проблемы экономики, менеджмента и маркетинга в современных условиях. – 2019. – №. 1. – С. 421-425.

Чупров В.І., Зубков Ю.А. Соціологія молоді: підручник / Под ред. В.І. Чупров, Ю.А.Зубков. - М .: Норма, 2011.-335с.

КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ КРАДІЖКИ ТА ЇЇ КВАЛІФІКУЮЧІ ВИДИ

Барабашук С.С.

магістрант кафедри правознавства

Житомирський інститут ПрАТ "ВНЗ "МАУП", Житомир

Карпюк С.В.

доктор філософії в галузі права,

професор кафедри правознавства

Житомирський інститут ПрАТ "ВНЗ "МАУП", Житомир

Постановка проблеми. Проблема кримінально-правової характеристики крадіжки як суспільно-небезпечного діяння проти власності особи в науковій правовій науці розглянуто не достатньо, особливо українськими вченими та юристами - практиками.

Аналіз досліджень та публікацій. Дослідженням проблеми попередження, розкриття, окремих аспектів кваліфікації, причин та умов, що сприяють виникненню крадіжок, займалися такі науковці, як: О.О. Дмитрієв, Г.М. Борзенков, Е.І. Юрко, Д.Р. Шлейфер, С.М. Шиверський, Є.Г. Філатова, І.Я. Фойницький, О.В. Смаглюк, С. Романов, А. Данн, А.І. Гуров, Г.Г. Євангулов, П.П. Михайленко, М.Й. Коржанський, В.Д. Ларичев, А.К. Лебедев, Д. Червонецький, С.А. Романов.

Метою даної роботи є надати кримінально-правову характеристику крадіжці як злочину проти власності, за яке передбачено кримінальну відповідальність відповідно до чинного законодавства України та розглянути її кваліфікуючі види.

Виклад основного матеріалу. Крадіжка - злочин, що полягає у таємному викраденні чужого майна [1].

Крадіжка - це викрадення, здійснюючи яке, винна особа вважає, що робить це непомітно для потерпілого чи інших осіб [2]. Крадіжка є різновидом викрадення, вирізняючись з-поміж інших видів викрадення способом вилучення майна - таємністю. Таємність як ознака полягає у тому, що особа, яка вчиняє крадіжку, вважає, що вилучає майно непомітно для потерпілого. Істотним моментом є саме факт усвідомлення таємності злочинцем, навіть коли таку крадіжку помічав потерпілий чи інші особи, а злочинець вважав, що діє непомітно від них - таке діяння залишатиметься саме крадіжкою.

Згідно ст. 185 за Кримінальним кодексом України крадіжка є злочином проти власності. Відповідно до пункту 1 примітки до статті 185 КК повторним у статтях 185, 186 та 189-191 КК визнається злочин, вчинений особою, яка раніше вчинила будь-який із злочинів, передбачених цими статтями або статтями 187, 262 КК. За змістом частини другої статті 187 КК розбій вважається повторним, якщо його вчинено особою, яка раніше вчинила розбій або бандитизм. Відповідно до частини другої статті 188 КК викрадення електричної або теплової енергії шляхом її самовільного використання слід кваліфікувати за ознакою повторного вчинення лише тоді, коли воно було вчинене після такого самого злочину.

Якщо група осіб за попередньою змовою мала намір вчинити крадіжку чи грабіж, а один з її учасників застосував або погрожував застосуванням насильства, небезпечного для життя чи здоров'я потерпілого, то дії цього учасника належить кваліфікувати як розбій, а дії інших осіб - відповідно як крадіжку чи грабіж за умови, що вони безпосередньо не сприяли застосуванню насильства або не скористалися ним для заволодіння майном потерпілого.

Дії особи, яка безпосередньо не брала участі у вчиненні злочину, але порадами, вказівками, наданням засобів чи знарядь або усуненням перешкод сприяла вчиненню злочину іншими співучасниками, а також яка заздалегідь обіцяла переховати злочинця, знаряддя чи засоби вчинення злочину, сліди злочину або предмети, здобуті злочинним шляхом, придбати чи збути такі предмети або іншим чином сприяти приховуванню злочину, належить кваліфікувати як співучасть у скоєному у формі пособництва з посиланням на частину п'яту статті 27 КК.

Закінченою вважається крадіжка з моменту вилучення майна і наявності реальної можливості розпоряджатися ним як своїм власним: продати, сховати, подарувати, використати на свої потреби та ін. Якщо такої можливості не було, вчинене повинно кваліфікуватися як замах на крадіжку [2].

Із суб'єктивної сторони крадіжка передбачає тільки прямий умисел [2]: особа усвідомлює, що посягає на чужу власність, таємно вилучає чуже майно, на яке вона не має ніякого права, передбачає спричинення матеріальної шкоди в певному розмірі і бажає завдати таку шкоду.

Стаття 185 Кримінально кодексу України передбачає кваліфікуючі ознаки крадіжки[1]: повторність та вчинення крадіжки за попередньою

змовою групою осіб, - карається арештом на строк від трьох до шести місяців або обмеженням волі на строк до п'яти років або позбавленням волі на той самий строк; крадіжка, поєднана з проникненням у житло, інше приміщення чи сховище або що завдала значної шкоди потерпілому, - карається позбавленням волі на строк від трьох до шести років; крадіжка, вчинена у великих розмірах, - карається позбавленням волі на строк від п'яти до восьми років; крадіжка, вчинена в особливо великих розмірах або організованою групою, - карається позбавленням волі на строк від семи до дванадцяти років з конфіскацією майна.

Висновки. Отже, українське кримінальне право приділяє багато уваги відповідальності за крадіжку, передбачає широкий діапазон мір покарання злочинця. Сьогодні вкрай необхідно теоретичне усвідомлення нового законодавства про кримінальну відповідальність за крадіжку, практики його застосування. Таємне викрадення чужого майна (крадіжка) - карається штрафом до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, або позбавленням волі на строк до трьох років.

Список літератури:

Кримінальний Кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III:

[Електронний ресурс], - Режим доступу:

<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/341-14>

Про судову практику у справах про злочини проти власності

Постанова ВС України від 06.11.2009 №10:

<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/v0010700-09>

Крадіжка: теоретичне визначення/А.В. Калінін / / Проблеми вдосконалення юридичної техніки і диференціації відповідальності в кримінальному праві і процесі. Збірник наукових статей. - Ярославль: ЯрГУ, 2008, Вип. 3.

Коржанський М.Й. Науковий коментар Кримінального кодексу України. -К.:ТОВ«Атіка»: Академія: Ельга. -Н., 2001.

ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОЗБОЮ ЗА КРИМІНАЛЬНИМ ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ ТА ФЕДЕРАТИВНОЇ РЕСПУБЛІКИ НІМЕЧЧИНИ

Барабашук С.С.

магістрант кафедри правознавства

Житомирський інститут ПрАТ "ВНЗ "МАУП", Житомир

Карпюк С.В.

доктор філософії в галузі права,

професор кафедри правознавства

Житомирський інститут ПрАТ "ВНЗ "МАУП", Житомир

Актуальність даної теми полягає в тому, що серед усіх корисливих насильницьких злочинів проти власності найбільш небезпечним і такими, що заслуговують особливої уваги є розбій, під час якого потерпілі позбавляються багатьох своїх матеріальних цінностей, що супроводжується псуванням або знищенням майна. Усі ці обставини викликають, підвищений резонанс і сприяють загостренню соціальної напруженості у суспільстві.

Аналіз досліджень та публікацій. Науково-теоретичну основу дослідження та юридичного аналізу складу злочину «Розбій» склали праці таких вітчизняних та зарубіжних вчених, як М. І. Бажанов, В. С. Батиргарєєва, Г. М. Борзенков, В. О. Владимиров, Л. Д. Гаухман, М. А. Гельфер, В. О. Глушков, В. Г. Гончаренко, В. П. Ємельянов, М. М. Ісаєв, Г. Л. Кривоченко, Г. Л. Крігер, В. Г. Кундеус, Ю. І. Ляпунов, П. С. Матишевський, М. І. Мельник, М. П. Михайлов, М. І. Панов, І. С. Тишкевич та інших.

Мета полягає в дослідженні порівняльної характеристики розбою за кримінальним законодавством України та Федеративної Республіки Німеччини.

Виклад основного матеріалу. Під поняттям «розбій» у Кримінальному кодексі України (ст.187) розуміється напад з метою заволодіння чужим майном, поєднаний із насильством, небезпечним для життя чи здоров'я особи, яка зазнала нападу, або з погрозою спричинення такого насильства[1].

контексті цього складу злочину Пленум Верховного суду України дає таке роз'яснення терміну «небезпечне для життя чи здоров'я насильство» як умисне заподіяння потерпілому легкого тілесного ушкодження, що спричинило короточасний розлад здоров'я або незначну втрату працездатності, середньої тяжкості або тяжке тілесне ушкодження, а також інші насильницькі дії, які не призвели до вказаних наслідків, але були небезпечними для життя чи здоров'я в момент їх вчинення[2].

параграфі 249 Кримінального кодексу Федеративної Республіки Німеччини (далі – КК ФРН) під розбоєм розуміються застосування насильства або погрози такого застосування, яка створює небезпеку для здоров'я або життя людини з метою протиправного вилучення чужої рухомої

речі для себе або третьої особи[3]. КК ФРН називає обов'язкові ознаки розбою: заволодіння чужою річчю, насильство, небезпечне для життя та здоров'я, або погроза застосування такого насильства. Крім цього, КК ФРН як обов'язкову ознаку називає предмет – чужа річ. Але кримінальний закон Німеччини не розкриває ступінь насильства, що застосовується при вчиненні розбою. Таким чином, склад розбою за КК ФРН об'єднує по суті діяння, які в нашому законодавстві розділяються і визначаються як грабіж і розбій.

Огляду на це бачимо, що поняття «розбою» за законодавством обох держав (України та ФРН) не мають суттєвої різниці. Відмінності можна спостерігати у кваліфікуючих ознаках цього складу злочину.

За КК України такими є: вчинення за попередньою змовою групою осіб, поєднаний з проникненням в житло, інше приміщення чи сховище, спрямований на заволодіння майном у великих розмірах або вчинений організованою групою. КК ФРН в свою чергу виділяє такі кваліфікуючі ознаки: виконавець або учасник розбою має при собі зброю або інше небезпечне знаряддя; має при собі будь-яке інше знаряддя або засіб для того, щоб перешкодити іншій особі чинити опір своїми діями; коли особа своїми діями створює небезпеку заподіяння тяжкої шкоди життю чи здоров'ю особи; вчинення розбою бандою чи організованою групою, що створена для вчинення крадіжок та розбою; застосування зброї чи іншого небезпечного знаряддя; при розбою завдано тяжкі тілесні ушкодження. Варто звернути увагу, що законодавець ФРН окремо розмежовує наявність у особи зброї, і застосування зброї – обидва випадки є кваліфікуючими обставинами.

Окремим параграфом у КК ФРН виділяється така обтяжуюча обставина, як вчинення розбою, що потягло за собою смерть потерпілого. При цьому відповідальність за подібне діяння настає навіть у тому випадку, якщо смерть заподіяна з необережності [3]. Пленум ВСУ пропонує кваліфікувати тяжкі тілесні ушкодження, що спричинили смерть потерпілого при розбої за сукупністю злочинів за ст. 187 і ч. 2 ст. 121 КК України [2]. У кримінальному законодавстві України спеціальної норми яка включала б такі обидві обставини не передбачено.

Як розбій виділяється й такий самостійний злочин, як крадіжка, «обтяжена насильством». КК ФРН передбачає відповідальність для виконавця крадіжки в тому випадку, якщо його застелять на місці злочину, і він застосовує проти іншої особи насильство або реально загрожує життю й здоров'ю для отримання у своєму володінні крадених речей. Як відомо, у КК України всі подібні дії охоплюються складом розбою. Законодавчого відображення у КК України таке твердження не має, проте Верховний Суд України роз'яснює дії, розпочаті як крадіжка, але виявлені потерпілим чи іншими особами і, незважаючи на це, продовженні винною особою з метою заволодіння майном, належить кваліфікувати як грабіж, а в разі застосування насильства чи висловлювання погрози його застосування – залежно від характеру насильства чи погрози – як грабіж чи розбій[2].

Висновки. За результатами дослідження можна сказати, що розбій займає вагомe місце в системі злочинів проти власності як національного

законодавства так і законодавства Федеративної Республіки Німеччини. Хоча обов'язкові ознаки цього складу злочину за нормами права обох країн дещо різняться, проте єдиним залишається те, що посягання на основний об'єкт здійснюється шляхом посягання на особу, її життя та здоров'я.

Список літератури

Кримінальний Кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III:
[Електронний ресурс], - Режим доступу:
<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/341-14>

Про судову практику у справах про злочини проти власності
Постанова ВС України від 06.11.2009 №10:
<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/v0010700-09>

Уголовный кодекс Федеративной Республики Германии / науч. ред.
вступ ст. д-ра юрид. наук, проф. Д.А. Шестакова; предисл. д-ра права Г.Г.
Йешека; пер. с нем. Н.С. Рачковой, - СПб.: Юрид. центр Пресс, 2003

УДК 342.92

ЗАБЕЗПЕЧУВАЛЬНА РОЛЬ ДЕРЖАВИ ЩОДО ЕФЕКТИВНОГО НАУКОВО- ТЕХНОЛОГІЧНОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ

Куркова К.М.

кандидат юридичних наук, старший дослідник,
завідувач відділу науково-правових експертиз
та законопроектних робіт Науково-дослідного
інституту публічного права, Київ

Науково-технологічний розвиток – це поступальний та безперервний процес якісних перетворень усіх сфер суспільного життя шляхом використання та застосування теоретичних та практичних знань з метою вирішення конкретних соціально-економічних та екологічних завдань та забезпечення сталого розвитку суспільства в цілому. Це, у деякій мірі, ідеалізована категорія, стратегічним плануванням до забезпечення якої, є можливість досягнення визначених показників у практичному вимірі.

Яка ж роль держави у цьому процесі? Як мають діяти її інституції задля того, щоб активізувати процес якісного перетворення теоретичних та практичних знань задля досягнення конкретної суспільно важливої мети чи вирішення глобальних завдань?

Уточнимо, що на сьогодні головним обов'язком держави є створення належних умов, тобто, акцент робиться не стільки на регулюванні суспільних відносин та управлінні справами соціуму, а саме на забезпеченні їх належного розвитку у тому векторі, який проголошений на найвищому рівні та підкріплений примусом.

При зміні парадигми державного управління до аспектів служіння народу – публічному адмініструванні усе більшого кола суспільних відносин, на перший план висувуються нові завдання держави, продиктовані сучасними соціально-економічними показниками, ідеологічними настановами й змінами світових орієнтирів.

таких умовах є сенс стверджувати про особливий напрям діяльності органів влади – адміністративно-правове забезпечення, яке відрізняється від усталених адміністративною доктриною категорій «управління» та «регулювання» концепційно-сутнісним своїм змістом, охоплюючи певне коло суспільних відносин, які вимагають підтримки у належному розвитку.

Тому можемо стверджувати, що адміністративно-правове забезпечення науково-технологічного розвитку в Україні – це проголошений державою вектор стратегічного розвитку інтелектуальної власності, наукової, науково-технічної, інноваційної діяльності, трансферу і комерціалізації технологій, що має об'єктивний вираз у актах законодавства України як сукупність адміністративних норм стимулювання якісних перетворень теоретичних та практичних знань, підтримки державно-приватного та міжнародного співробітництва, а також збереження та захисту науково-технологічного потенціалу країни через гарантований механізм належного виконання публічною адміністрацією обов'язків та невідворотного настання відповідальності за свідоме нехтування ними.

Із даного визначення бачимо, що ознаками адміністративно-правового забезпечення науково-технологічного розвитку в Україні є такі:

визначає вектор розвитку суспільства та держави, вказуючи на необхідність концентрації зусиль на найважливіших напрямках реформування щодо забезпечення сталого розвитку України, приєднавшись до глобального процесу його становлення у світі;

визнає безперервний процес науково-технологічного розвитку як спосіб досягнення цілей сталого розвитку;

характеризує стимулювання якісних перетворень теоретичних та практичних знань необхідною передумовою для належного функціонування фінансових, організаційних, кредитних, пільгових, митних та інших механізмів, існування яких забезпечує можливість розвивати наукову, науково-технічну, інноваційну діяльність як інструменти пошуку оптимізаційних змін у економічному та соціальному середовищі;

встановлює необхідність підтримки державно-приватного та міжнародного співробітництва як чинників впровадження інновацій, трансферу і комерціалізації технологій;

проголошує збереження та захист науково-технологічного потенціалу країни як основи конкурентоспроможності й інвестиційної привабливості;

гарантує належну діяльність публічної адміністрації, яка має діяти в рамках служіння народу України шляхом забезпечення та захисту прав людини під час прийняття суспільно-важливих рішень.

Отже, забезпечувальна роль держави щодо ефективного науково-технологічного розвитку в Україні полягає у: формуванні дієвого правового поля; створенні сприятливого інвестиційного клімату; захисті інтелектуальної власності; державній підтримці і стимулюванні суб'єктів науково-технологічної сфери за допомогою бюджетних, податкових, митних, фінансово-кредитних та інших механізмів; зміцненні кадрового потенціалу; формуванні та реалізації механізмів створення, використання, поширення та комерціалізації технологій; формуванні конкурентоздатного науково-технологічного ринку; захисті національних інтересів держави на міжнародній арені, розвитку міжнародних зв'язків у сфері трансферу технологій та інтеграції у світовий науково-технологічний простір.

УДК 342.9

ЩОДО ДОЦІЛЬНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ТЕРМІНО-ПОНЯТТЯ «КОНЦЕПТ» У АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІЙ НАУЦІ

Сорока Л.В.

доктор юридичних наук, доцент,
завідувач відділу аспірантури
Науково-дослідного інституту
публічного права, Київ

Терміно-поняття «концепт» ще не надто поширене у правовій науці. Воно вживається здебільшого у філософії, лінгвістиці (тут найбільше) та культурології [1, с. 70], і будь-яка спроба осягнути його сутність призводить до усвідомлення факту існування цілої низки суміжних понять і їхніх позначень. Відомо, що такі наукові феномени як «концепт», «поняття» і «значення» в реальному текстовому вживанні часто функціонують як синоніми, замінюючи одне одного для уникнення монотонного повтору [2, с. 14; 3, с. 156].

Зважаючи на наявність різноманітних варіацій його розуміння та не вдаючись до наукової полеміки й дискутування з приводу ймовірності його використання в юридичній науці, зазначимо, що найбільш прийнятним є лінгвістичний підхід, прихильниками якого, як приклад, є С. Аскольдов, Д. Лихачов, В. Колесов, В. Телія. В їхньому розумінні концепт існує для кожного словникового значення, а розглядати його слід як алгебраїчний вираз значення. Загалом прихильники цього напряму розуміють концепт як увесь потенціал значення слова разом з його конотативним елементом [4, с. 48].

До прикладу, якщо слово своїм значенням є частиною концепту, то дослідити його доречно через слово, оскільки концепт – відносно стійкий слід об'єкта дійсності, пов'язаний зі словом безпосередньо від значення, в

якому є багато різних нашарувань до основного змісту – ядра [5, с. 30]. На підставі цього можна виявити структуру концепту, відділивши ядро від периферії. За А. Бабушкіним, концепт вербалізується, і набір сем дасть змогу вивчати когнітивні параметри слова [6, с. 30-31], тобто варто аналізувати концепт як когнітивну одиницю, що складається з різних сем. Ю. Степанов пропонує трикомпонентну модель концепту, яка містить: 1) основну, актуальну ознаку; 2) додаткову або кілька додаткових «пасивних» ознак, уже не актуальних, проте «історичних»; 3) внутрішню форму, що звичайно не усвідомлюється, а залишилась у зовнішній формі [7, с. 44-46; 8, с. 59].

Не менш цікавий підхід до аналізу структури концепту пропонує В. Карасик [9, с. 3], який розглядає концепт як окремі оперативні одиниці різного обсягу, а не як компоненти єдиного концепту [8, с. 61]. Іншими словами, як терміно-поняття визначення концепту полягає в тому, щоб передати сенс слова, яким цей концепт позначається відповідно до елементів, які цей концепт утворюють [1, с. 75].

Слід розуміти, що якщо розкривати концепт права або ж концепт держави, мова йде не про терміно-поняття, а скоріше про вихідні конструктивні властивості реального явища й ментальну репрезентацію усталених образів. Терміно-поняттям «концепт» не охоплюється суб'єктивний чинник інтерпретації та сприйняття людиною світу, процесів та явищ. У цьому випадку йдеться більше саме про «термін» чи «поняття».

Уточнимо, що наразі домінує наукова думка, згідно з якою поняття і термін – це взаємозамінні синоніми, які використовуються вченими для позначення того ж самого феномена. До того ж «поняття» є застарілим у термінознавстві та витісняється з наукової лексики. Так, наприклад, на думку вже згаданого нами А. Бабушкіна, сьогодні мовознавці майже не оперують терміном «поняття» в його класичному сенсі та послуговуються розумовими структурами, іменованими концептами. «Концепт» є аналогом «поняття» [6, 14]. Н. Шведова аналогічно визначає концепт як «поняття, пойменоване мовою у вигляді лексичного значення слів» [3, с. 158; 10, с. 506].

Однак на нашу думку, вищезазначені конструкції у своєму сутнісному та змістовому вимірі є єдинозлагодженими, тобто навіть за сукупної наявності елементів – це цілісне утворення у вигляді спеціального слова, що позначає щось нове або замінює наявну назву іншою. Своєю чергою концепт формують елементи, що породжують якісно нове смислове навантаження окремої конструкції, пояснюючи сутність самостійних одиниць її будови, й в абстрактній формі надає уявлення про неї, описуючи не тільки суттєві ознаки й усі можливі фактори, що впливають на її зміст без безпосередньої зміни форми (тобто назви феномену). Мається на увазі, що поняттям чи терміном позначаються явища, процеси чи дії одного смислового виміру, сутність яких ґрунтується на одній сталій характеристиці, що формує ядро його розуміння. Тоді як концепт поєднує кілька різноманітних ознак за характером і спрямуванням, однак позначає одну конкретну дійсність, що безпосередньо описується. Водночас, на наш погляд, різниця між поняттям і терміном полягає в тому, що першим позначають сталі характеристики об'єкта, який

має конкретизоване значення, а останнім здійснюється його опис у заданому руслі, зокрема, як приклад, у певній сфері чи процесі. Відповідно, різниця полягає в тому, що поняття є сталим, а терміни можуть змінюватися залежно від того, де їх застосовують.

Отже, зважаючи на дискусійність зазначеного нами вище твердження (оскільки приклади двоякого їхнього застосування можемо спостерігати як у доктрині юридичної науки, так і в актах законодавства), задля уникнення наукової полеміки й критики, на нашу думку, під концептом (як категорії адміністративно-правової науки) слід розуміти низку самостійних категорій, які мають власні характерні риси, однак сукупно формують якісно нову юридичну конструкцію.

Список літератури:

Харитонов Є. О., Харитонova О. І. Приватне право як концепт: постановка питання. Вісник Південного регіонального центру Національної академії правових наук України, 2014. № 1. С. 68-77.

Голованова Е. И. Введение в когнитивное терминоведение: учебное пособие. М. : Флинта. Наука, 2011. 135 с.

Садовнікова Г. В. Співвідношення категорій концепт, поняття і значення у когнітивному термінознавстві. Вісник Київського національного лінгвістичного університету, 2014. Т. 17, № 1. С. 156-164.

Літяга В. В. Поняття «концепт» у парадигмі сучасних лінгвістичних досліджень. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка, 2013. № 46. С. 48-50.

Маслова В. А. Когнитивная лингвистика: учебное пособие. Минск: ТетраСистемс, 2004. 256 с.

Бабушкин А. П. Типы концептов в лексико-фразеологической семантике языка: монографія. Воронеж: Изд-во Воронеж. гос. ун-та, 1996. 104 с.

Степанов Ю. С. Константы. Словарь русской культуры. Опыт исследований. М.: Школа «Языки русской культуры», 1997. 824 с.

Южакова О. Концепт як головна одиниця когнітивної лінгвістики в аналізі терміносистем (на матеріалі термінології холодильної техніки). Вісник Національного університету «Львівська політехніка», 2010. № 675. С. 57-64.

Карасик В. И. Культурные доминанты в языке. Языковая личность: культурные концепты: сб. науч. тр. Волгоград; Архангельск: Перемена, 1996. 3-16.

Шведова Н. Ю. К определению концепта как предмета языкознания. Языковая личность : текст, словарь, образ мира : сб. ст. М.: Изд-во РУДН, 2006. 544 с.

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ В СФЕРІ УПРАВЛІННЯ ЗАЙНЯТІСТЮ НАСЕЛЕННЯ

Гордій Олександр

магістрант за спеціальністю «Публічне управління, та адміністрування»

Таврійський державний агротехнологічний

Університет імені Дмитра Моторного, Мелітополь

Єфіменко Л.М.

к.н.держ.упр.,

Таврійський державний агротехнологічний

університет імені Дмитра Моторного, Мелітополь

Державне управління зайнятістю є пріоритетним напрямком державної політики публічного управління. Як об'єкт державного управління зайнятість доречно трактувати як діяльність громадян, яка, як правило, приносить їм заробіток (дохід). Для отримання інформаційного масиву при розробці заходів та пріоритетів державного управління зайнятістю її класифікують за формами та видами.

Нормативно-правова система державного управління зайнятості населення України має досить різноманітні правові засади і ґрунтується на основних положеннях Конституції України, Кодексу законів про працю, Законів України «Про зайнятість населення», «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття», «Про освіту», «Про колективні договори і угоди», «Про підвищення соціальних гарантій для трудящих», регіональними програмами зайнятості населення т.п. Крім того, існує ряд додаткових соціальних гарантій у сфері зайнятості, встановлених для соціально вразливих категорій населення. Такі гарантії регламентуються, наприклад, Законом України «Про основи соціального захисту інвалідів в Україні», «Про державну допомогу сім'ям із дітьми» та ін.

Конституції України як в основному законі України закріплено право кожного громадянина на працю, яка дозволяє забезпечити фінансово життєдіяльність та може бути вільно обраною (ст. 43)¹. Крім того, в Конституції прописані концептуальні засади управління зайнятістю населення (рис. 1).

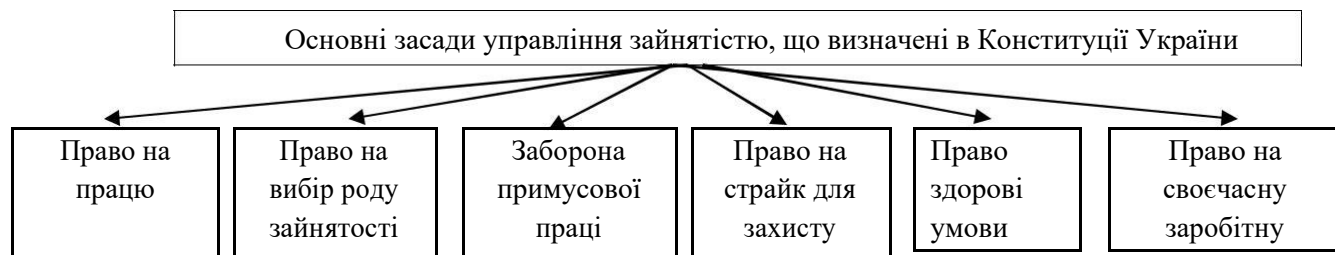

Рис. 1 Основні засади управління зайнятістю, що регламентовані Конституцією України¹

Відносини у сфері зайнятості населення регулюються також Кодексом законів про працю України, Господарським та цивільним кодексами України, Законом України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття», іншими актами законодавства.

До концептуальних законів щодо управління зайнятістю населення є Наказ Міністерства соціальної політики України «Про затвердження Положення про державну службу зайнятості». Норми названого нормативно-правового акту розкривається структура Державної служби зайнятості України як централізованої системи державних установ. В загальних положення Наказу «Про затвердження Положення про державну службу зайнятості» наданий перелік основних інститутів управління зайнятістю населення на національному та регіональних рівнях., визначено їх основні завдання і функції. Розділ III та розділ IV Наказу Міністерства соціальної політики України «Про затвердження Положення про державну службу зайнятості» присвячено Державному, базовим та регіональним центрам зайнятості² (табл. 1).

Основні правові норми центрів зайнятості³

Таблиця 1

Назва центру	Основна сутність	Права та повноваження
Державний центр зайнятості	Головна державна установа у централізованій системі	Аналіз кількості безробітних, попиту та пропозиції на ринку праці, розробка та оцінка ефективності державної політики, організація наукової роботи у сфері , інформування населення
Регіональні центри зайнятості	Неприбуткові державними установами	Реалізація завдань соціального захисту населення області чи району від безробіття, здійснює підбір відповідної роботи, надає матеріального забезпечення та соціальних послуг, професійної орієнтації, надає роботодавцям послугу по підборі відповідного працівника
Базові центри зайнятості	Неприбуткові державні установи	Реалізація завдань соціального захисту міського населення від безробіття, здійснює підбір відповідної роботи, надає матеріального забезпечення та соціальних послуг, професійної орієнтації, надає роботодавцям послугу по підборі відповідного працівника

На регіональних рівнях державне управління зайнятістю регламентують обласні програми зайнятості області, що розробляються Департаментами соціального захисту населення облдержадміністрації строком на три роки. Загалом регіональні програми зайнятості мають дуже структурований зміст, містять опис сучасного стану зайнятості в регіоні, основні тенденції, відповідальні органи щодо здійснення політики управління зайнятістю та заходи щодо забезпечення зайнятості населення регіону. В Україні за роки незалежності сформовано розгалужену нормативно-правову базу щодо державного управління зайнятістю населення, в якій містяться всі необхідні для здійснення ефективних заходів норми.

До системи законодавчо-нормативних документів входять також Генеральна та галузеві (тарифні) угоди, колективні договори та інші правові акти.

Таким чином, зробимо висновок. Пошук шляхів оптимізації механізму державного управління зайнятістю населення є актуальною науковою задачею, визначеної масштабністю і складністю соціально-економічних, соціально-правових та організаційних аспектів функціонування і розвитку всієї трудової сфери. Для отримання позитивного результату необхідний комплексний підхід до її поліпшення, заснований на якісно новому рівні системи управління. В даний час, особливе значення має підвищення ефективності розробки та впровадження програм зайнятості та їх ролі в регулюванні процесів в сфері ринку праці, яке може забезпечуватися на основі тісного взаємозв'язку програми соціально-економічного розвитку та програми зайнятості населення як її складової.

Список літератури:

Конституція України: станом на 1 січ. 2020 року [Електронний ресурс]/ Верховна Рада України. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>

Про затвердження Положення про державну службу зайнятості: Наказу Міністерства соціальної політики України, станом на 14 чер. 2019 року [Електронний ресурс]/ Верховна Рада України. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0733-19>

Качан Є. Зайнятість населення України в контексті збереження її трудового потенціалу/ Є. Качан, А. Кошіль // Регіональні аспекти розвитку продуктивних сил України. - 2018. - Вип. 23. - С. 66-72.

Ortina G., Yefimenko L. Youth policy development in Ukraine – experience of the European Union. Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії, с.129-130.

Ortina, H. та Yefimenko, L. та Voronina, J. (2019) The philosophy of sustainable development as a vector of social and responsible partnership of the state, business and civil society. Культурологічний вісник Нижньої Наддніпряни, 2 (40). с. 111-117.

**НОРМАТИВНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНО –
ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ
НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА**

Гринь Світлана Олександрівна
студентка 2-го курсу магістратури
заочної форми навчання
Національний Університет біоресурсів і
природокористування України, Київ

Екологічне законодавство в Україні формувалося впродовж багатьох століть і має свої глибокі корені, пройшло досить місткий процес удосконалення, але досі залишається не надто бездоганним, що іноді призводить не зовсім ефективного його функціонування. На сучасному етапі розвитку населення вагомим питанням постає пошук оптимальної взаємодії між задоволенням фундаментальних потреб суспільства та навколишнім природним середовищем та. Одним із методів забезпечення усестороннього економічних, врахування соціальних та екологічних інтересів суспільства є екологічна політика держави, яка впроваджується через систему екологічного управління, яка вибудовувалась протягом достатньо широкого відрізка часу.

прийняттям незалежності країни все більш актуальною стає проблема створення робочої системи охорони навколишнього природного середовища, саме апарат державного регулювання і реалізації на практиці виконавчої влади у природоохоронній сфері. Саме тому, державне регулювання, координація та контроль у сфері охорони довкілля набувають особливого значення.

На сучасному етапі становлення суспільства в умовах активного розвитку всіх сфер діяльності людини право на безпечне навколишнє природне середовище та його повна реалізація являється одним із головних у системі екологічних прав людини.

Станом на 2020 рік в Україні сформована комплексна дієва база охорони навколишнього природного середовища. Безумовно, в основі законодавства з охорони навколишнього середовища постає Конституція України, що диктує основні засади правового регулювання охорони навколишнього природного середовища. Основний закон встановлює право кожної особи на безпечне для життя і здоров'я довкілля, закріплює обов'язок держави щодо забезпечення екологічної безпеки, підтримання екологічної рівноваги на території України, заборону в обов'язковому порядку заподіювати шкоду довкіллю та культурній спадщині, відшкодовувати завдані збитки.

Вирізняльною ознакою екологічного законодавства України є наявність поресурсних кодексів і законів. З часу становлення незалежності України в нашій державі введені в дію галузеві законодавчі акти, такі як Земельний кодекс Лісовий кодекс, прийнято низку законів - Закон України «Про державний контроль за використанням та охороною земель» року, Закон України «Про екологічний аудит», Закон України «Про охорону атмосферного повітря», а також було внесено ряд доповнень та змін у діючі закони.

Неможливо не згадати той факт, що вперше, за історію незалежної України, Кабінетом Міністрів одночасно підтримано таку кількість ініціатив, націлених на захист навколишнього природного середовища, і, як наслідок 23 вересня 2020 року Уряд схвалив 21 нормативно-правовий акт у сфері охорони довкілля. Одним з важливих затверджених документів є проект Закону України «Про запобігання, зменшення та контроль промислового забруднення». Цей нормативно – правовий акт має на меті імплементувати прогресивний та прозорий підхід до контролю промислового забруднення та всіляко сприяти його скороченню.

Існуюча законодавча база визначає правові, соціальні та економічні основи організації охорони довкілля в інтересах нинішнього покоління та їх нащадків. Пріоритетним завданням законодавства про охорону навколишнього природного середовища є, перш за все, регулювання відносин у галузі охорони, раціонального використання та інтенсивного відтворення природних ресурсів, запобігання та ліквідації негативного впливу на довкілля господарської та іншої діяльності, забезпечення екологічної безпеки, збереження природних ресурсів та генетичного фонду живої природи.

Протиріччя та труднощі, що виникають у розв'язанні дискусійних питань щодо екологічного законодавства підштовхнуло законодавців до «кодіфікації» екологічних законів. Були паралельно підготовлені різними неофіційними групами різні проекти Екологічного кодексу, однак до теперішнього часу це питання залишається відкритим, навіть незважаючи на те, що один із проектів був переданий до Верховної Ради України на розгляд 20.02.2004.

Необхідною умовою підтримання сталого процесу стабілізації економіки України є впровадження такого виду територіально-адміністративного та галузевого планування, як державні цільові програми. Характерним для програмно-цільового методу є те, що він забезпечує одночасну реалізацію двох типів інтеграції науково-технічних та соціально-економічних процесів: часова та географічна інтеграція. За першої - вимагається створення умов для досягнення чіткої послідовності і нерозривності різних етапів загального процесу до кінцевої цілі, відповідно за другої - об'єднання зусиль суб'єктів, що належать різним галузям, регіонам чи формам власності.

Україні державні цільові програми розробляються та згодом реалізуються відповідно до указів Президента, постанов Верховної Ради,

розпоряджень Кабінету Міністрів. Так, на сьогодні в Україні можна налічити більше трьох сотень цільових програм, виконання яких забезпечується різними урядовими структурами та які, в свою чергу, є інструментом реалізації національної політики.

Ці нормативно – правові акти закріплюють правове, економічне та організаційне підґрунтя для формування єдиної системи прогнозних і програмних документів соціального та економічного розвитку України, окремих адміністративно-територіальних одиниць та деяких галузей економіки як ланки цілісної системи державного управління.

Висновки. Законодавчі акти України закріпили складну ієрархічну структуру повноважень органів державної влади. Державний контроль за охороною навколишнього природного середовища за предметом адміністративно – правового регулювання, згідно із нормами чинного законодавства є одним із напрямів публічно – правового контролю та адміністрування.

Список літератури:

1. Конституція України [Електронний ресурс]. Відомості Верховної Ради України (ВВР). 1996. № 30. с. 141. Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>

Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 25 червня 1991 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12#Text> (зі змінами від 18.11.2012 року)

Земельний кодекс України: Кодекс України, Закон від 25.10.2001 № 2768-III / Відомості Верховної Ради України від 25.01.2002 - 2002 р.

Про державний контроль за використанням та охороною земель: Закон України від 19.06.2003 № 963-IV. / Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, N 39, ст.350. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/963-15#Text>.

Про охорону атмосферного повітря: Закон України від 16 жовтня 1992 р. / Відомості Верховної Ради України. – 1992. - № 50. – Ст.678. (зі змінами від 16.10.2020 року) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2707-12#Text>

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЯК ЗАСІБ БОРОТЬБИ ДЕРЖАВИ З НАСЛІДКАМИ COVID-19

Нестеренко О.

к.ю.н., Таврійський державний агротехнологічний
університет імені Дмитра Моторного, Мелітополь

Перед суспільством завжди виникають нові проблеми і виклики. Одним з таких викликів сьогодні є подолання наслідків гострого вірусного захворювання Coronavirus (COVID-19). Коронавірус є небезпечним для здоров'я людей і створює значні проблеми в багатьох сферах суспільного життя, вирішення яких стало одним з головних завдань світової спільноти і кожної держави відповідно.

Одним із головних заходів боротьби держави з існуючою проблемою є запровадження карантину. Відповідно до Закону України «Про захист населення від інфекційних хвороб», карантин – адміністративні та медико-санітарні заходи, що застосовуються для запобігання поширенню особливо небезпечних інфекційних хвороб [1].

Так, в Україні карантин був введений Постановою Кабінету Міністрів України «Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» від 11 березня 2020 року № 211, що передбачав такі заходи: заборону на відвідування закладів освіти, парків, скверів, зон відпочинку, лісопарків і прибережних зон, крім вигулу домашніх тварин однією особою та в разі службової необхідності, спортивних і дитячих майданчиків; проведення масових заходів; роботу суб'єктів господарювання, яка передбачає приймання відвідувачів, зокрема закладів громадського харчування (ресторанів, кафе тощо), торговельно-розважальних центрів, інших закладів розважальної діяльності, фітнес-центрів, закладів культури, торговельного й побутового обслуговування населення та ін. [2]. Кількість і перелік карантинних заходів періодично змінюється в залежності від періоду та обставин проблемної ситуації.

За порушення карантинних заходів передбачається адміністративна й кримінальна відповідальність. На початку запровадження карантину національне законодавство не мало заходів забезпечення його дотримання. Оскільки одним із завдань Кодексу про адміністративні правопорушення України є запобігання правопорушенням, виховання громадян щодо дотримання національного законодавства та стимулювання до сумлінного виконання своїх обов'язків, то 17 березня 2020 року Законом № 530-ІХ його доповнено статтею 44-3 «Порушення правил щодо карантину людей». Диспозиція цієї статті передбачає відповідальність за порушення правил щодо карантину людей, санітарно-гігієнічних, санітарно-протиепідемічних

правил і норм, передбачених Законом України «Про захист населення від інфекційних хвороб», іншими актами законодавства, а також рішень органів місцевого самоврядування з питань боротьби з інфекційними хворобами [3].

Проте влада не в змозі контролювати кожну особу, що перебуває на її території, тому від рівня правосвідомості громадян залежить безпека суспільства в цілому. Окрім обмежувальних заходів та встановлення відповідальності за їх порушення необхідно доповнити відчуття свободи, яке характерне для демократичних суспільств, відчуттям відповідальності кожного суб'єкта.

поглибленням демократичних процесів, а також враховуючи виклики сьогодення, поняття свободи отримує нове значення, а сама свобода набуває рис фундаментальної цінності. Однак відчуття свободи може мати негативне забарвлення і призвести до руйнівних наслідків, якщо воно не буде доповнюватись відчуттям відповідальності. Як зазначає В. Франкл, «...здоровий дух демократії буде виглядати однобічно, якщо його розуміти як свободу без відповідальності» [4, с. 67-68].

Відповідальність є складним розумовим і вольовим процесом. Відповідальна поведінка суб'єкта можлива за наявності у нього певних вольових якостей. У науковій літературі виділяють такі послідовні етапи відповідальної дії: усвідомлення ситуації, що вимагає вибору; прогнозування наслідків вибору; учинення вибору, тобто дії, якою людина за певних обставин надає перевагу одній альтернативі перед іншою (іншими); сприйняття як позитивних, так і негативних наслідків цього вибору [5, с. 150].

Серед різних видів відповідальності важливо звернути увагу на розрізнення внутрішньої та зовнішньої відповідальності. Внутрішня відповідальність є елементом особистісної свідомості, що стимулюється сформованими елементами індивідуальної свідомості: совістю, дисциплінованістю, волею тощо. Зовнішня відповідальність передбачає вплив зовнішніх чинників у вигляді вимог з боку суспільства і соціальних груп, з боку правової системи держави, а також різноманітних правил, приписів у сфері професійної діяльності та громадської поведінки. Зовнішня відповідальність контролюється крім права ще й груповими традиціями, нормами, цінностями, суспільною мораллю тощо [5, с. 153].

Адекватне усвідомлення особистістю своєї відповідальності настає в результаті того, що зовнішній вплив засвоюється індивідом і стає його внутрішнім законом і спонуканням. Перехід від тлумачення відповідальності як тільки зовнішнього контролю до тлумачення її також як форми самоконтролю, як певної якості і стану особистості – є еволюцією поняття відповідальності [6, с. 11].

Висновок. Таким чином, для подолання наслідків пандемії з мінімально можливими втратами необхідно через вплив на зовнішню відповідальність, за рахунок покращення умов життя, удосконалення законодавчої бази та механізмів виконання та реалізації правових норм, стимулювати внутрішню відповідальність суб'єкта, яка буде ґрунтуватись на розвиненому

внутрішньому почутті відповідальності, а не тільки на формально відповідальній поведінці.

Список літератури:

Про захист населення від інфекційних хвороб: Закон України від 06.04.2000 № 1645-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1645-14> (дата звернення: 21.04.2020);

Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2: Постанова Кабінету Міністрів України від 11.03.2020 № 211. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/211-2020-%D0%BF> (дата звернення: 21.04.2020);

Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 07.12.1984 № 80731-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10> (дата звернення: 21.04.2020);

Франкл В. Человек в поисках смысла. Москва: Прогресс, 1990. 368 с.;

Соціально-психологічні чинники інтеграції українського соціуму / О. Злобіна та ін. ; за ред. О. Г. Злобіної. Київ : Інститут соціології НАН України, 2016. 276 с.;

Муздыбаев К. Психология ответственности. Ленинград: Наука, 1983. 240 с.;

Нестеренко О.М. Правове виховання у сучасному суспільстві: теоретико-компаративістське дослідження: дис...канд. юр. наук: 12.00.01. Харків, 2019. 260 с.;

Нестеренко О. М. Актуальні проблеми та цілі правового виховання молоді. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. 2015. Вип. 35, ч. 2, Т. 1. С. 53-55.

УДК: 342

ДЕТЕРМІНАНТИ КОРУПЦІЙНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ ТА ПРАВОПОРУШЕНЬ, ПОВ'ЯЗАНИХ З КОРУПЦІЄЮ

Болюта А.Ю.

здобувач другого (магістерського) рівня

вищої освіти другого року навчання

Науковий керівник: Пелех І.В.,

доцент кафедри адміністративного та господарського

права Запорізького національного університету, Запоріжжя

Корупція як соціальне явище не є надбанням сучасності. Глобальність корупції проявляється у тому, що вона притаманна усім країнам, незалежно від їх політичного статусу та рівня економічного розвитку, що відповідно зумовлює появу не тільки національних способів протидії корупції, а й

міжнародних. Особливо небезпечною з точки зору підриву функціонального зв'язку між державою та її громадянами є корупція у правоохоронних органах, оскільки вона безпосередню впливає на можливості розкриття злочинів. Для того, щоб розробляти і ефективно впроваджувати заходи попередження корупції як соціального явища, необхідно знати, що її породжує, – детермінанти корупційних правопорушень.

Універсальний словник української мови визначає детермінант як «причину, що є визначальною для виникнення явища» [1, с. 212].

Соціологічна наука розглядає детермінізм, як фактори природного середовища, незалежні змінні, що впливають на ті чи інші характеристики суспільства – залежні перемінні [2, с. 102].

Досліджуючи загальні підходи до детермінації правопорушень, вчені розглядали наступні концепції: факторний, який поділяється на багатофакторний і однофакторний (П. Гришаєв, О. Яковлев); соціально-психологічний (Н. Кузнецова, М. Стручков); соціальних суперечностей (Я. Гілінський,); комбінований (І. Даньшин); інтеракціоністський (А. Долгова); теорія універсального натуралізму (О. Костенко); комплексний (А. Закалюк) [3, с. 17-18].

Н. Ф.Кузнецова, яка розробляла теорію кримінологічної детермінації, включає до системи кримінологічної детермінації три основні елементи: причини, умови та кореляти [4, с. 11].

правових наукових колах існує безліч підходів до визначення детермінантів корупції. Так, О. Ленкевич, причинами виникнення корупції визначає:

зловживання владними повноваженнями з боку посадових осіб органів державної влади та органів місцевого самоврядування, зумовлене:

а) відсутністю реальних механізмів дієвого контролю за прийняттям державно-управлінських і адміністративних рішень;

б) незадовільним станом координації та контролю за діяльністю державних органів щодо запобігання та протидії корупції.

низький рівень участі суб'єктів громадянського суспільства в антикорупційних заходах, відсутність реального контролю з боку громадськості за діяльністю інститутів публічної влади та посадових осіб [5, с. 35].

Л. Білинська розподіляє детермінанти корупції на:

1. Політичні (замкнутість системи управління, її повільний розвиток, відсутність системи виховання патріотичних почуттів, моральних якостей, поверховість при проведенні антикорупційної політики, відсутність державної ініціативи щодо створення громадських формувань, незалежних недержавних структур для зростання активності населення у боротьбі з корупцією).

Економічні (несприятливий режим діяльності підприємств; відсутність прозорості багатьох економічних процесів; на тлі багатих державні службовці не мають навіть помірного достатку).

Правові (відсутність цілісної системи антикорупційних засобів, невизначеність відповідальності за корупційні діяння, формальний характер чинної системи декларування доходів, неповне визначення суб'єктів, не цілеспрямованість правоохоронних органів щодо виконання правових вимог при виявленні корупційних діянь, викритті винних у їх учиненні).

Організаційно-управлінські (відсутність чіткої регламентації діяльності посадових осіб, поширеність у кадровій політиці випадків заміщення посад через знайомство, відсутність механізмів унеможливлення прийняття на службу лідерів і членів злочинних угруповань та здійснення ними кар'єри, відсутність окремих працівників, які контролювали б цю сферу).

Соціально-психологічні (нерозвиненість громадянської свідомості, корислива спрямованість державних службовців, професійна та моральна деформація частини керівників, що виявляється у поблажливому ставленні до корупції) тощо [6, с. 140].

Таким чином, детермінантами корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією можна вважати фактори соціально-правового характеру, які впливають на поширення корупції у публічному секторі та ускладнюють її попередження. Незважаючи на розгалуженість системи корупційних детермінантів, вони тісно пов'язані один з одним, дія одного фактору обумовлена існуванням іншого, а отже заходи з попередження корупції у правоохоронних органах також повинні мати комплексний, системний, багатофункціональний та взаємообумовлений характер.

Список літератури:

Куньч З.Й. Універсальний словник української мови : словник-довідник. Тернопіль. Навчальна книга – Богдан, 2007. 848 с.

Соціологічна енциклопедія / за ред.. В. Г. Городяненко. Київ : Академвидав, 2008. 456 с.

Бойко А. М. Детермінація економічної злочинності в Україні в умовах переходу до ринкової економіки (теоретико-кримінологічне дослідження) : монографія. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2008. 380 с.

Кузнецова Н. Ф. Проблемы криминологической детерминации. Москва. Юрид. лит., 1984. 204 с.

Ленкевич О.Ю. Організаційно–правовий механізм боротьби з корупцією на державній службі. Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. 2013. № 16. С. 34–37.

Білінська Л. В. Корупція як соціальне, психологічне і моральне явище. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Юриспруденція. 2013. Вип. 6–1(1). С. 138–141.

КОМПЛЕКСНИЙ МЕХАНІЗМ РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАВДАНЬ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ У СФЕРІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Хрідочкін А.В.

доктор юридичних наук, доцент,
завідувач кафедри права

Дніпровський гуманітарний університет, Дніпро

Зміст правового регулювання публічного адміністрування у сфері інтелектуальної власності зумовлюється загальною спрямованістю політики держави. При цьому сфера інтелектуальної власності є одним із напрямків правового регулювання в силу багатовекторності і широкої застосовності результатів інтелектуальної творчої діяльності як у виробництві різного роду продукції, так і у сфері суспільної культури.

Вважаємо, що саме з урахуванням вищезазначених обставин і слід визначати пріоритетні напрями правового регулювання публічного адміністрування у сфері інтелектуальної власності. І першим з таких пріоритетів є створення сприятливих соціально-економічних, організаційних правових умов для інтелектуальної творчої діяльності [1, с. 61]. Тобто, завданням правового регулювання публічного адміністрування у даній сфері, з одного боку, повинно стати створення умов для всебічного розвитку творчих здібностей кожної людини через відповідні державні (регіональні) освітні та наукові програми, а з іншого - сприяння розвитку науково-технічної та інноваційної діяльності на місцях.

Наступним пріоритетним напрямком правового регулювання публічного адміністрування у сфері інтелектуальної власності є стимулювання використання об'єктів інтелектуальної власності у господарській та інноваційній діяльності. Можливість такого шляху визначається у першу чергу масштабністю і рівнем науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт, що реалізуються в запатентованих технічних рішеннях. Процес впровадження результатів науково-технічної діяльності є проблемою складною і багатоплановою. При цьому основна роль держави полягає у регулюванні процесів правової охорони і введення об'єктів інтелектуальної власності у господарський обіг і забезпечення захисту прав і законних інтересів авторів, організацій, інвесторів та держави в цілому.

Ще одним пріоритетом правового регулювання публічного адміністрування у сфері, що досліджується, є забезпечення ефективної охорони та захисту результатів інтелектуальної творчої діяльності та права на них. В умовах глобалізації особливу складність щодо охорони і захисту інтелектуальної власності представляють наступні фактори: інформаційна

прозорість кордонів національних держав; неузгодженість окремих елементів політико-правового поля щодо захисту інтелектуальної власності в національних державах; прагнення до підвищення конкурентоспроможності масштабах держави і збільшення конкуренції між державами, що стимулює прагнення до впровадження інноваційних технологій не тільки з боку окремих компаній, але і з боку держави [2, с. 82-83]. У зв'язку з цим проблема неправомірного використання продукту, що є результатом інтелектуальної праці, стає не просто проблемою недобросовісної конкуренції, а й набуває масштабів проблем, які активно обговорюються на міжнародному рівні.

Серед пріоритетних напрямків правового регулювання публічного адміністрування у сфері інтелектуальної власності вагоме місце займає міжнародне співробітництво у цій сфері. Створення в Україні сучасної системи публічного адміністрування у сфері інтелектуальної власності, її удосконалення і розвиток неможливі без міжнародного співробітництва у сфері інтелектуальної власності. Міжнародне співробітництво суттєво впливає на соціально-економічний розвиток нашої держави, зокрема на зовнішню торгівлю, підприємництво, інноваційну та інвестиційну політику, формування науково-технічного потенціалу України.

Важливим пріоритетним напрямком правового регулювання публічного адміністрування у сфері інтелектуальної власності повинно стати стимулювання розвитку інтелектуального, творчого, наукового та технологічного потенціалу держави. Актуальним завданням сьогодення залишається розробка системи значимих економічних стимулів (податкових, кредитних, страхових тощо) для створення та комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності з метою формування ринку цих об'єктів. Механізмами стимулювання створення, набуття правової охорони та використання об'єктів інтелектуальної власності можуть бути: пряме фінансування наукових досліджень і розробок шляхом надання субсидій і грантів; пільгові кредити; податкові пільги; застосування зменшеного мита або його анулювання на імпорту сучасних технологій та обладнання для наукових досліджень; зменшення судових витрат на захист інтелектуальної власності; підтримка фондів із ризик-капіталом (венчурні); просування інноваційних кластерів, компаній spin-off, першостворених (start-up) тощо.

Засобом стимулювання створення та набуття правової охорони об'єктів інтелектуальної власності є запровадження фінансових пільг для окремих категорій заявників і власників охоронних документів. Такі пільги передбачені Порядком сплати зборів за дії, пов'язані з охороною прав на об'єкти інтелектуальної власності, затвердженим відповідною постановою Кабінету Міністрів України [3]. У разі якщо заявником або власником відповідного охоронного документа є винахідник винаходу чи корисної моделі або автор промислового зразка чи топографії інтегральної мікросхеми, збори за дії, пов'язані з охороною прав на ці об'єкти, сплачуються у розмірі 5 % встановленого розміру. А у разі якщо заявником

або власником патенту на винахід (корисну модель) є неприбуткова установа та організація, то збори сплачуються у розмірі 10 % встановленого розміру.

Суб'єктам інноваційної діяльності для виконання ними інноваційних проектів згідно із Законом України «Про інноваційну діяльність» може бути надана фінансова підтримка шляхом: повного безвідсоткового кредитування пріоритетних інноваційних проектів за рахунок бюджетних коштів; часткового (до 50 %) безвідсоткового кредитування інноваційних проектів за рахунок бюджетних коштів за умови залучення до фінансування проекту решти необхідних коштів виконавця проекту і (або) інших суб'єктів інноваційної діяльності; повної чи часткової компенсації (за рахунок бюджетних коштів) відсотків, сплачуваних суб'єктами інноваційної діяльності комерційним банкам та іншим фінансово-кредитним установам за кредитування інноваційних проектів; надання державних гарантій комерційним банкам, що здійснюють кредитування пріоритетних інноваційних проектів; майнового страхування реалізації інноваційних проектів [4].

Висновки. Таким чином, пріоритетними напрямками правового регулювання публічного адміністрування у сфері інтелектуальної власності повинні стати: створення сприятливих соціально-економічних, організаційних і правових умов для інтелектуальної творчої діяльності; стимулювання використання об'єктів інтелектуальної власності у господарській та інноваційній діяльності; забезпечення ефективної охорони та захисту результатів інтелектуальної творчої діяльності та права на них; міжнародне співробітництво у цій сфері; стимулювання розвитку інтелектуального, творчого, наукового та технологічного потенціалу держави.

Список літератури:

Колодяжна І.В. Розвиток інноваційної діяльності підприємства в умовах конкуренції. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2018. Вип. 18(2). С. 58-62.

Кузнякова Т.В. Державна політика у сфері інтелектуальної власності історія становлення та міжнародний досвід. Проблеми інженерно-технічної освіти. 2015. № 48-49. С. 80-90.

Про затвердження Порядку сплати зборів за дії, пов'язані з охороною прав на об'єкти інтелектуальної власності Постанова Кабінету Міністрів України від 23 грудня 2004 р. № 1716. URL.: <http://www.zakon.rada.gov.ua/go/1716-2004-п>.

Про інноваційну діяльність : Закон України від 4 липня 2002 р. № 40-IV. URL.: <https://www.zakon.rada.gov.ua/go/40-155>.

ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ ДОГОВОРУ ЛІЗИНГУ

Марченко Яна
студентка гр.31 МН
Таврійський державний агротехнологічний
університет імені Дмитра Моторного, Мелітополь

Одні науковці розглядають лізинг як своєрідний спосіб кредитування підприємницької діяльності, другі цілком ототожнюють його з довгостроковою орендою чи однією з її форм, що, своєю чергою, зводиться до найманих чи підрядних відносин, треті вважають лізинг завуальованим способом купівлі-продажу засобів виробництва чи права користуватися чужим майном, а четверті інтерпретують лізинг як дії за чужий рахунок, тобто керування чужим майном за дорученням довірителя.

організаційно-правового погляду лізинг – це специфічна довгострокова оренда машин, обладнання, транспортних засобів і споруд виробничого призначення. Головні відмінності лізингу від оренди – це тривалість операції та виплата вартості об'єкта. Щодо права власності, то на відміну від договору купівлі-продажу майна, згідно з яким право власності переходить від продавця до покупця одразу, за лізинговим договором право власності на предмет оренди залишається за лізингодавцем, а до лізингоодержувача переходить лише право тимчасового користування майном. [2]

Згідно з рекомендацією лізингових операцій (IAS 17) Комітету з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку, за наявності хоча б однієї з чотирьох ознак договір повинен бути визнаний договором фінансового лізингу:

лізингове майно після закінчення строку дії договору передається лізингоодержувачу;

лізингоодержувач має опціон на придбання майна за справедливою ціною;

строк лізингу співпадає з корисним строком служби лізингового майна;

величина мінімальних лізингових платежів більша або дорівнює вартості майна.

Згідно з положеннями глави 58 ЦК України лізинг виступає як один із видів договору оренди поряд із прокатом, орендою земельної ділянки, будівлі або іншої капітальної споруди, транспортного засобу. За договором оренди наймодавець передає або зобов'язується передати наймачеві майно у користування за плату на певний строк (ч. 1 ст. 759 ЦК України). Нормами Господарського кодексу України встановлюється правовий режим лізингу як виду господарської діяльності відповідно до норм глави 30 розділу VI та

визначаються особливості регулювання майнових відносин суб'єктів господарювання (ч. 2 ст. 4 ГК України).

Закон України «Про фінансовий лізинг» фактично побудовано виключно на цивільно-правовій основі, його предметом є регулювання в першу чергу саме договірних відносин. Між тим існує необхідність у врегулюванні лізингової діяльності як різновиду господарської, зокрема як різновиду інвестиційної, діяльності, що здійснюється суб'єктами ринку фінансових послуг. Виходячи зі змісту лізингових відносин, лізинг є господарською діяльністю тільки для лізингодавця. Для інших учасників лізингу (лізингоодержувачів, продавців тощо) лізинг є господарською операцією. [1]

Основна проблема співвідношення цивільно-правового та господарсько-правового підходів щодо регулювання лізингу полягає у тому, що Цивільний кодекс України обмежується регулюванням лізингу як виду зобов'язальних договірних відносин щодо передачі майна у тимчасове користування, що має особистий майновий характер. Господарський кодекс України встановлює комплексне регулювання відносин лізингу як виду господарської діяльності, що охоплює в цілому господарськовиробничі, організаційно-господарські і внутрішньогосподарські відносини. Проблема визначається насамперед практичним урахуванням мети правового регулювання, природи суспільних приватних та економічних відносин у сфері лізингу, правовим режимом діяльності громадян та суб'єктів господарювання виходячи із їхніх потреб. [5]

Вирішення зазначеної проблеми повинне здійснюватися з урахуванням мети, потреби й інтересу у проведенні лізингових операцій: з одного боку, громадян – щодо використання лізингу як засобу задоволення особистих потреб та інтересів, з другого – суб'єктів господарювання щодо задоволення економічних інтересів. Ґрунтуючись на меті суб'єктів лізингу і враховуючи цивільно-правову та господарсько-правову природу суспільних відносин, механізм правового регулювання повинен включати відповідні норми реалізації права на захист (цивільно-правові або господарсько-правові). [8]

За договором лізингу існує шість аспектів які потрібно детально розписати у договорі. [6]

1). Ідентифікатор майна. Вступаючи в лізингові відносини, необхідним зазначення в договорі або акті прийому-передачі не тільки назви і основних характеристик предмета лізингу, а й тих відомостей, які будуть ідентифікувати (виділяти) дане майно. Така інформація повинна міститися в паспорті або може бути отримана у заводу-виготовлювача.

Термін передачі майна лізингоодержувачу. Відповідно, лізингодавцю краще перестрахуватися і на випадок невиконання свого зобов'язання продавцем (постачальником) передбачити в договорі лізингу зміщення термінів передачі речі лізингоодержувачу в зв'язку з простроченням продавця (постачальника).

Особа, яка підписує акт прийому-передачі майна. Сторонам договору слід дотримуватися даних формальностей і перевіряти документи,

що підтверджують відповідні повноваження (статут, положення, довіреність). В іншому випадку, договір і додаткові угоди до нього, а так само додатки можуть бути визнані недійсними, а факт передачі майна може бути не доведений, що спричинить за собою проблеми з поверненням майна і оплатою лізингових платежів. Таке ж правило поширюється на відносини за договором страхування і договором зберігання предмета лізингу. [10]

Індексація платежів. Договір фінансового лізингу - це форма фінансово-правових відносин, яка включає співіснування трьох видів правовідносин: постачання, оренди та купівлі-продажу. Така специфіка обґрунтовує прагнення учасників даних правовідносин застрахувати себе від настання несприятливих фінансових наслідків, пов'язаних з інфляційними процесами і закласти в умови договору можливість коригування його ціни.

Як і передбачено ст. 16 Закону, сторони, як правило, в лізингові платежі включають суму, яка компенсує частину вартості предмета лізингу та винагороду лізингодавцю за отримане в лізинг майно. Найчастіше, сторонами обумовлюється, що лізингові платежі підлягають подальшому коригуванню з урахуванням зміни курсу гривні до долара США або іншій валюті на дату сплати лізингового платежу. При цьому платежі здійснюються в національній валюті. Така практика є поширеною і існує вже не перший рік.

Однак судова влада вельми неоднозначно останнім часом розглядає такі усталені лізингові взаєморозрахунки. Так, 18.11.2010 року Господарський суд Донецької області розглянув позов про стягнення заборгованості за лізинговими платежами і прийшов до висновку, що оскільки на придбання предмета лізингу лізингодавцем був отриманий кредит в національній валюті, то є неправомірним проводити коригування лізингових платежів на зміну курсу гривні до долара США. У зв'язку з чим, в позові було відмовлено. Але показовою є і постанова ВГСУ від 08.12.2009 року по справі №07 / 1395. Суд прийшов до висновку про те, що оскільки грошове зобов'язання зі сплати лізингових платежів виражене у грошовій одиниці України - гривні, що відповідає вимогам чинного законодавства, коригування винагороди лізингодавця, яке входить до складу лізингових платежів є законним.

Порядок платіжного документообігу. На підставі чого можна порадижити обумовити в договорі обов'язок лізингоодержувача самостійно здійснювати платежі, в разі не отримання рахунку-фактури від лізингоодержувача або пильно дотримуватися порядку відправки рахунків рекомендованою поштою (цінний лист з описом вкладення).

Завершення лізингових відносин. Щоб уникнути непорозумінь, пов'язаних з переходом права власності, настійно рекомендуємо позначити, що перехід / достроковий перехід права власності на предмет фінансового лізингу оформляється актом, який підписується уповноваженими представниками сторін і скріплюється їхніми печатками.

А в разі, невиконання даного зобов'язання, лізингодавець несе відповідальність у вигляді сплати штрафу. Після чого, в разі ухилення

лізингодавця від свого обов'язку щодо оформлення акту, у лізингоодержувача виникне право на визнання за собою права власності в судовому порядку.

Характерною ознакою лізингових відносин є те, що сторони мають право відмовитися від договору при настанні певних умов. І таке право може бути передбачено не тільки договором, а й встановлено в ст. 7 Закону.

Такими умовами є:

прострочення поставки предмета лізингу лізингодавцем, що тягне за собою виникнення права на відмову від договору лізингоодержувачем, якщо прострочення становить більше 30 днів;

прострочення платежів з боку лізингоодержувача, що дає право лізингодавцю відмовитися від договору і вимагати повернення майна, а також оплати боргу, якщо прострочення становить більше 30 днів.

Якщо в першому випадку, сторони ще не вступили в ту стадію лізингових відносин, коли виникає фактичне користування майном і відповідно обов'язок сплати лізингових платежів, то в другому, сторонами може бути вже виконана велика частина договору. Це обумовлює часте виникнення спорів між учасниками договору лізингу. У зв'язку з чим, звертаємо увагу на наступне. [3]

4 лютого, 2020 року Верховна Рада України прийняла за основу проект Закону “Про фінансовий лізинг” № 1111.

Відбулася подія на яку лізингова індустрія очікувала багато років. Засади законопроекту готувалися самим ринком лізингу в особі Асоціації лізингодавців України, за підтримки Регулятора та профільного Комітету ВР. Свого завершеного вигляду він здобув завдяки активній участі в його вдосконаленні Голови Комітету з питань фінансів податкової та митної політики народного депутата Данила Гетьманцева, який і став основним автором законопроекту та його провідником. Що свідчить про його фахове розуміння потужної ролі лізингових інструментів для розвитку економіки.

Проект вирішує цілий ряд нагальних питань, що накопичилися в галузі 2004 року, зокрема:

а) створює покращені умови для доступу до фінансового лізингу як інструменту оновлення основних засобів представників малого і середнього бізнесу .

б) чітко прописує форму договору, бо неврегульованість цього питання породила величезну турбулентність на ринку та лавину судової тяганини, що ще до сьогодні перешкоджало темпам розвитку галузі.

в) удосконалює перелік предметів лізингу, вивівши з-під заборони цілісні майнові комплекси (ч.2, ст.5), що сприятиме розвитку інфраструктурних проектів.

г) усуває підґрунтя для безоплатного користування предметом, що було безпрецедентним по своїй ганебності явищем, породженим неправосудними рішеннями суду.

д) унормовує сублізинг – чудовий інструмент для бізнесу.

е) відновлює справедливість та вирівнює інструмент з точки захисту його державою від злочинних посягань на рівні з заставним майном банків, та врегульовує ще цілий ряд надзвичайно важливих питань для всіх учасників ринку – лізингодавців, лізингодержувачів, постачальників, імпортерів, дилерів тощо.

Це вже другий Законопроект в сфері лізингових правовідносин, ініційований профільною Асоціацією лізингодавців за останні місяці.

Виходячи з вищевикладеного, можна ще раз підтвердити що, теза про те, що умовам договору фінансового лізингу необхідно надавати першочергове значення, а розглянутий матеріал, сподіваємося, допоможе сконцентрувати увагу на тому, що не було враховано раніше.

Список літератури:

Закон України «Про фінансовий лізинг» // ВВР. – К., №10.

Закон України «Про оподаткування» // ВВР. 1998. – №.7

Постанова Кабінету Міністрів України „Про заходи щодо наповнення державного лізингового фонду у 2001 році” – від 6 травня 2009р.

Господарський Кодекс України, « Новий світ», 2004р.

Цивільний кодекс України: Науково-практичний коментар/За ред.Э.О.Харитоновна О.М.Калітенко – Одеса: Юридична література, 2016р.

Горбова Н. А. Теорії інтелектуальної власності: до постановки питання. /Н. А. Горбова// Вісник Запорізького національного університету: Збірник наукових праць. Юридичні науки. – Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2015. – № 1 (II)., - С. 16-22.

Кисіль С. «Лізинг як специфічний вид цивільно-правових зобов'язань» Господарське право, №4 2017р.

Я.М. Шевченко Цивільне право України: Академічний курс. К., 2003.

УДК 346.52

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

Овесков О.В.

студент 3 курсу спеціальності «Туризм»

Таврійський державний агротехнологічний

університет імені Дмитра Моторного, Мелітополь

Постановка проблеми. Процеси соціально-економічних змін, що відбуваються в аграрному секторі економіки України, зумовлюють пошук нових нетрадиційних організаційно-правових форм підприємництва, спрямованих на забезпечення економічного зростання. Одним із пріоритетних напрямів подолання кризи, що склалася в аграрному секторі , є

активізація сільського населення до підприємницької діяльності в невиробничій сфері сільського зеленого туризму.

Для цього наша держава має всі умови: природні (зокрема різноманітні мальовничі ландшафти, клімат, унікальні природні заповідники), культурні (наявність культурних та історичних пам'яток світового значення), етнічні (багаті народні звичаї, національна кухня). Важливою проблемою розвитку сільського зеленого туризму в Україні є відсутність чітко сформульованої державної політики щодо сільського туризму й системи нормативно-правового забезпечення цього виду туристичної діяльності. Відсутня сприятлива законодавча база для розвитку сільського зеленого туризму. На рівні законів не визначено статус господарів, які приймають на відпочинок туристів та немає термінологічної єдності.

Аналіз основних досліджень та публікацій. Багато уваги приділяється вивченню історичних, економічних та управлінських аспектів туристичної галузі такими вченими, як А. Матвієнко, М. Крачило, С Попович, М. Долішній. Досліджувалися питання розвитку туристичних послуг на регіональному рівні та управління природокористуванням, що особливо актуально саме для сільського зеленого туризму, зокрема вітчизняними науковцями Ю. Лебединським, І. Потравним, Б. Данилишиним, В. Міщенком. Дослідженню власне сільського зеленого туризму та його значення для економіки країни присвячені праці відомих вчених: Ю. Алексеева, В. Євдокименко, А. Корлоль, М. Лендела, В. Мікловди, М. Пітюлича та інших дослідників.

Мета статті – є визначення ролі зеленого сільського туризму у вирішенні соціально-економічних проблем села, правової бази регулювання даного виду діяльності в Україні, а також основних нормативно-правових заходів з боку держави для створення сприятливих умов розвитку цієї форми туристичних послуг.

Виклад основного матеріалу. Процеси соціально-економічних трансформацій, що відбуваються в аграрному секторі економіки України, зумовлюють пошук нових нетрадиційних організаційно-правових форм підприємництва, спрямованих на забезпечення економічного зростання. Одним із пріоритетних шляхів подолання кризи, що склалася в аграрному секторі, є активізація сільського населення до підприємницької діяльності в невиробничій сфері сільського зеленого туризму. Для цього наша держава має всі умови: природні (зокрема різноманітні і мальовничі ландшафти, клімат, унікальні природні заповідники), культурні (наявність культурних та історичних пам'яток світового значення), етнічні (багаті народні звичаї, національна кухня).

Важливою проблемою розвитку сільського зеленого туризму в Україні є відсутність чітко сформульованої державної політики щодо сільського туризму й системи нормативно-правового забезпечення цього виду туристичної діяльності. Відсутня сприятлива законодавча база для розвитку сільського зеленого туризму. На рівні законів не визначено статус

господарів, які приймають на відпочинок туристів та немає термінологічної єдності.

Варто відмітити, що згідно з Законом України «Про туризм» від 15.09.1995 р. «сільський туризм» – це самостійний вид туризму, який не ототожнюється з «зеленим», а «зелений туризм» – є синонімом екологічного туризму. Водночас у інших нормативних актах, а саме: Законі України «Про особисте селянське господарство» від 15.05.2003 р., Законі України «Про сільськогосподарську дорадчу діяльність» від 17.06.2004 р., Постанові Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державної програми розвитку туризму на 2002-2010 роки» від 29.04.2002 р., Указі Президента України «Про основні засади розвитку соціальної сфери села» від 20.12.2000 р., Указі Президента України «Про основні напрями розвитку туризму в Україні до 2010 р.» від 10.08.1999 р. тощо – вживається термін «сільський зелений туризм».

Необхідно законодавчо закріпити усталені визначення базових положень і термінів (сільський, аграрний, зелений туризм, зайнятість у сфері сільського туризму, агротуристична оселя), чітко розмежувати поняття підприємницької і підсобної діяльності в сфері сільського туризму, забезпечити закріплення певних пільг та преференцій (сплата податків, оплата комунальних послуг, електроенергія тощо) і встановлення ефективних регуляторів, запровадження яких сприятиме активізації його розвитку. Складність у визначенні породжується тією обставиною, що це багатогранна, міжсекторальна діяльність, яка зародилась і є більш поширеною на урбаністичних територіях. У сільській місцевості туристична діяльність набуває принципово інших ознак і є дієвим механізмом розвитку села, тобто важелем політики сільського розвитку.

Серед інших проблем, які перешкоджають успішному розвитку сільського туризму, є: політико-економічна нестабільність; наявність тіньової сфери діяльності; неефективне податкове регулювання; неналежна освітня та організаційна підготовка сільських господарів; відсутність маркетингової та рекламної стратегії; невисока привабливість іміджу України в очах іноземців; – недостатньо розвинута інфраструктура.

Перешкодою на шляху розповсюдження ідеї сільського зеленого туризму є відсутність інформаційно-консультаційного забезпечення селян. Досить часто сільський туризм ототожнюють з високо прибутковим бізнесом. Проте туристичні послуги у сфері сільського зеленого туризму не обов'язково належать до підприємницької діяльності. Стаття 1 Закону України «Про особисте селянське господарство» визначає використання майна садиби, зокрема, для надання послуг у сфері сільського зеленого туризму, як діяльність, що не є підприємницькою.

Така діяльність може здійснюватися без створення юридичної особи в рамках особистого селянського господарства індивідуально або з залученням інших членів родини, які спільно проживають. Ці послуги можуть включати також реалізацію надлишків власної сільськогосподарської продукції, що також не потребує реєстрації як підприємців. Успішно вирішити наведені

проблеми, активізувати туристичну діяльність в сільській місцевості та значно збільшити приплив туристів можливо за наявності партнерських стосунків влади, бізнесу та професійних громадських організацій, діяльність яких пов'язана з розвитком сільського туризму, сільськогосподарських дорадчих служб, а також власників агротуристичних осель та їх добровільних об'єднань у різних сферах – з метою розроблення і впровадження ефективних регуляторів залучення і використання

туристичних ресурсів сільської місцевості та створення конкурентоспроможного національного туристичного продукту.

Висновок. Підсумовуючи, слід зазначити, що Україні на даному етапі розвитку доцільно звернути увагу на досвід правового регулювання сільського зеленого туризму в країнах пострадянського та колишнього соціалістичного регіону, оскільки доводиться вирішувати спільні проблеми - виведення з кризи аграрної сфери, підвищення рівня життя сільського населення та покращення (а в деяких випадках і відновлення) інфраструктури села.

Список літератури:

Про туризм: Закон України від 15 вересня 1995 р. // ВВР. – 1995. – №31. – С. 24-30.

Про сільський аграрний туризм: Проект Закону України від 20.07.2009 . [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

Про особисте селянське господарство: Закон України від 15.05.2003 № 742-IV – ВВР, 2003, № 29, ст. 232 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/742-15>.

Биркович В.І. Сільський зелений туризм - пріоритет розвитку туристичної галузі України. / Биркович В.І. - Стратегічні пріоритети. Науково-аналітичний щоквартальний збірник. - 2008. - №1(6). - С.138-143.

Горбова Н. А. Теорії інтелектуальної власності: до постановки питання. /Н. А. Горбова// Вісник Запорізького національного університету: Збірник наукових праць. Юридичні науки. – Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2015. – № 1 (II)., - С. 16-22.

Васильєва Н.В. Зелений туризм - панацея чи черговий міф? / Васильєва Н.В. <http://www.greentour.com.ua/ukrainian/progress/arch/>

Олексенко Р. И., Гостева Н. П. Экономический механизм государственного регулирования туристической отрасли Украины //Современный научный вестник. – 2013. – Т. 13. – №. 152. – С. 5-15.

Рибальченко Н.П. Проблеми державного регулювання в реформуванні туристичної галузі в Україні / Н.П. Рибальченко // Scientific Journal Virtus. – 2018. #25, June. – С. 208-212. - Режим доступу: <http://eprints.mdpu.org.ua/id/eprint/2302/1/Journal25-208-211.pdf>

Гостева Н. П. Адміністративний механізм державного регулювання туристичної галузі України / Н. П. Гостева // Державне управління: удосконалення та розвиток. – 2012. – № 12. – Режим доступу : <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=513>.

ПРОДОВОЛЬЧА БЕЗПЕКА В СИСТЕМІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Маєвський Ю.Ф.

аспірант

Навчально-науково-виробничого
центру НУЦЗУ, Харків

Продовольча безпека виступає важливішою складовою економічної та національної безпеки держави, вона визначається державною аграрною політикою в усіх її проявах, включаючи фінансову підтримку виробників, захист її інтересів, розвиток матеріально-технічної бази агрокомплексу та ін. [3]

Багаторівнева, комплексна соціально-політична система, якою є національна безпека, формується в руслі об'єктивних процесів ті під впливом багатьох факторів: внутрішніх та зовнішніх, економічних та політичних, природних та кліматичних, екологічних та техногенних. Ці фактори також під впливом часу, зовнішньої середовища, рівня цивілізації, стану законності та правопорядку. Усе це в повній мірі відноситься ще й до такого виду національної безпеки, як внутрішня безпека суспільства. Не глядячи на всю важливість зовнішніх факторів, головний вплив на забезпечення безпеки українського суспільства впливають економічні, політичні, морально-психологічні, криміногенні та внутрішні фактори.

Пріоритетність уваги визначається необхідністю забезпечення продовольчої безпеки та незалежності держави, центральним положенням господарства в народногосподарчому комплексі, технологічною специфічністю сільськогосподарського виробництва. При цьому рівень розвитку сільського господарства значно впливає на рівень економічної безпеки держави. Продовольча безпека виступає важливішою частиною економічної та національної безпеки держави, що є такою частиною економіки та агропромислового комплексу, яка забезпечує населення держави по доступним цінам екологічно чистими та корисними для здоров'я продуктами харчування вітчизняного виробництва в об'ємній частці не менш 80% [1].

Під продовольчою безпекою прийнято рахувати забезпечену відповідними ресурсами, потенціалом та гарантіями здатність держави задовольняти потреби населення у продуктах харчування в об'ємі, якості та асортименті, відповідно прийнятим стандартам і нормам [7].

Уявлення о продовольчій безпеці з кількісної площини переходить до площини гарантій якості та доступності, тобто мова йде про кардинальну перебудову сільськогосподарського виробництва України з урахуванням її природних умов та культурно-історичних традицій [4].

Дослідники відмічають три рівні виміру продовольчої безпеки, це глобальна продовольча безпека, продовольча безпека на рівні держави, та продовольча безпека на рівні регіону. Продовольча безпека визначається станом економіки держави, при якому забезпечується її продовольча

незалежність, гарантується фізична та економічна доступність для населення держави продуктами харчування, які відповідають вимогам законодавства, що необхідні для активного життя. При цьому під продовольчою незалежністю України розуміємо стійке вітчизняне виробництво життєво важливих продуктів харчування в об'ємах не менш встановлених граничних значень в товарних ресурсах внутрішнього ринку відповідних продуктів.

Основними завданнями забезпечення продовольчої безпеки є: своєчасне прогнозування, виявлення та попередження внутрішніх та зовнішніх загроз, мінімізація їх негативних наслідків, формування стратегічних запасів безпечних та якісних харчових продуктів, стійкий розвиток вітчизняного виробництва в достатній кількості для кожного громадянина держави, в тому об'ємі та асортименті, які відповідають встановленим нормам забезпечення [5].

Гострота питання продовольчої безпеки визначається також характером законотворчості в області природокористування та землеволодіння. Нажаль деякі законодавчі акти фактично звільнили державу від відповідальності за стан справ у даній сфері регулювання. Продовольча безпека держави, як одна з важливіших складових економічної та національної безпеки держави, в основі якої такий стан економіки та агропромислового комплексу, який при збереженні та покращенні обстановки, без зменшення державного продовольчого резерву незалежно від внутрішніх та зовнішніх умов, при постійному надходженні продуктів харчування в місця їх споживання, забезпечує населення держави по доступним цінам продуктами харчування, не менше визначеної частки енергетичної цінності.

Для вирішення проблем продовольчої безпеки населення України, окрім державної підтримки та стимулювання розвитку національного аграрно-продовольчого сектора та мір по скороченню масштабів бідності, необхідно законодавчо закріпити механізми підвищення доступності та якості продуктів.

Також можливо зробити висновок, що без ефективного сільського господарства неможливо отримати покращення харчування населення, неможливо стримати підвищення цін, та забезпечення продовольчої безпеки України. Кроки, що приймаються керівництвом держави для покращення економіки агропромислового комплексу фактично не дають результатів, та не вирішують в повному обсязі накопичені проблеми. В таких умовах тільки по справжньому радикальні міри можуть забезпечити зріст агропромислового комплексу, попередити демографічну катастрофу на селі та втрату продовольчої безпеки. Продовольча безпека держави повинна розглядатися керівництвом держави, як важливіша умова економічної безпеки, соціальної рівноваги, основою незалежності держави в геополітичній стратегії розвитку.

Список літератури:

Амбросов В. Я. Організаційна стратегія сільськогосподарських підприємств : монографія. Харків : ХНТУСГ, 2009. 316 с.

Стратегічні напрями розвитку сільського господарства України на період до 2020 року /за ред. Ю. О. Лупенка, В. Я. Месель-Веселяка – Київ : ННЦ “ІАЕ”, 2012. – 182 с.

Ульянченко Ю. О. Державна політика розвитку конкурентного середовища в аграрній сфері: автореф. дис. ... д-ра держ. упр. : 25.00.02 / Ю. Ульянченко – Київ, 2014. – 36 с.

Уркевич В. Ю. Правові проблеми становлення сільськогосподарських кооперативів в умовах ринкової економіки України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.06 / В. Ю. Уркевич – Київ, 2001. – 20

Чернов С. І. Державне регулювання аграрного сектору економіки в ринкових умовах : дис. ... канд. держ. упр. : 25.00.02 / С. І. Чернов – Запоріжжя, 2007. – 20 с.

Юрчишин В. В. Сільські території як системоутворюючі фактори розвитку аграрного сектору економіки / В. В. Юрчишин. – Економіка АПК. – 2005. – № 3. – С. 3–10.

Олексенко Р. І. Політика забезпечення конкурентоспроможності України на світовому продовольчому ринку в умовах глобалізації: тенденції та перспективи. Мелітополь: Колор Принт. 2011. – 200 с.

НАПРЯМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ЕФЕКТИВНОГО ДЕРЖАВНОГО ПОДАТКОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Овчар Сергій Григорович,
здобувач Національного університету
цивільного захисту України

Необхідність існування ефективного державного податкового менеджменту визначається що відбуваються ринковими перетвореннями в економіці, вимагають створення міцної фінансової бази держави, що спирається, головним чином, на податкові надходження. Система оподаткування - основний провідник громадських інтересів при формуванні доходів держави, його окремих регіонів.

Справляння податків - це найдавніша функція й одне з основних умов існування держави і розвитку суспільства. Представляючи собою інструмент перерозподілу валового внутрішнього продукту, податки впливають на платників податків і на суспільство в цілому. Податки і оподаткування набувають першорядне значення як інструмент впливу держави на економічну поведінку учасників ринкових відносин і як знаряддя формування відповідної економічної системи [1, с.165]. У сучасній Україні в податках знаходить відображення весь комплекс протиріч між суспільством і державною владою. В даний час всі без винятку суб'єкти господарювання країни, так чи інакше, стикаються з податковими питаннями.

Сьогодні в Україні склалася ситуація; коли недоплатити податки є не тільки звичайною справою, але «правилом хорошого тону», причому це

стосується не тільки організацій або індивідуальних підприємців, а й фізичних осіб. Держава ж при цьому видає різні документи, що стосуються заходів по зміцненню податкової дисципліни, щодо підвищення збирання: податків, але фактів ухилення або обходу податків не меншає [2, с.376].

Сьогодні все хто будь-яким чином пов'язаний з податками маніпулюють ними, намагаються різними способами керувати податковими платежами.

Становлення в Україні ринкових засад господарювання актуалізувало завдання управління фінансовими потоками, не тільки в масштабі держави, а на рівні підприємств і організацій різних сфер економіки. Саме податки породжують один з найістотніших за розміром і ступенем охоплення учасників грошових потоків у фінансовій системі країни [3, с.98]. Тому, наскільки буде достатній, регулярний і стабільний даний потік, буде залежати ефективність і надійність функціонування держави і підприємств, трудова і інвестиційна активність громадян.

Таким чином, особливості процесу оподаткування, його значимість для економіки країни зумовлює необхідність виділення податкового менеджменту як самостійної галузі фінансового менеджменту та самостійного науково-практичного спрямування в Україні.

українській науці і практиці господарювання цей напрямок поки що не набуло належного поширення, що багато в чому обумовлено порівняно коротким терміном функціонування української економіки на ринкових засадах. Разом з тим, не називаючи цей процес податковим менеджментом, підприємства використовували і використовують різні, схеми мінімізації податкових платежів; а податкові служби все більш активно проводять податкову реформу [4, с.32]. Все це говорить про те, що в Україні в принципі існують всі елементи, податкового менеджменту, проте, відсутня відповідна об'єднує їх теоретична і методологічна база, на якій повинні будуватися подальші практичні рішення та дії в області податкового управління.

Тому, в першу чергу, необхідно сформувані теоретичну основу податкового менеджменту (сутність, місце, функції, цілі і завдання). При визначенні змісту податкового менеджменту слід виходити з того, що це частина загальної теорії управління ринковою економікою, тобто частина загального менеджменту в цілому. Як і загальний менеджмент, він ґрунтується на фундаментальних засадах економічних і соціально-політичних наук в свою чергу в основі податкової політики повинні лежати загальні принципи і фундаментальні положення управління, системного підходу та аналізу.

Оскільки основою, базисом податкового менеджменту є загальна теорія управління, то процесу управління оподаткуванням властива подвійність у визначенні предмета дослідження і змісту науки. Управління в теорії менеджменту, з одного боку, зв'язується з реалізацією основних функцій управління (плануванням, регулюванням, аналізом і контролем), а з іншого - трактується як особливий вид діяльності, спрямований на здійснення керівництва людьми (адміністрування).

Багатозначність податкового менеджменту визначається багатьма причинами: складністю його об'єкта управління, орієнтацією на реалізацію багатьох функцій управління, багатогранністю і багатоаспектністю системи управління оподаткуванням, як на конкретному підприємстві, так і в країні в цілому.

Література:

Єфименко Т. І. Податки в інституційній системі сучасної економіки / Т. І. Єфименко ; НАН України, Ін-т економіки та прогнозування. — К., 2011. —

с.

Актуальні проблеми теорії та практики оподаткування: монографія / [за ред. Новицького А.М., Лисенка В.В., Швабія К.І.]. — Ірпінь: Видавництво Національного університету ДПС України, 2013. — 558с

Філіппова С.В., Ананська М.О. Вибір системи оподаткування та організація податкового обліку суб'єктами малого підприємництва – юридичними особами на засадах альтернативності: монографія / С.В. Філіппова, М.О. Ананська – Донецьк: Вид-во «Ноулідж», 2013. – 120 с.

Олейнікова Л.Г. Формування конкурентоспроможної системи оподаткування в Україні / Л.Г. Олейнікова; ДННУ «Академія фінансового управління». – К., 2015. – 396с.

КОНЦЕПЦІЯ КАДРОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДПРИЄМСТВ

Мельник Б.Ю.

аспірант ННІМЕФ ПрАТ «ВНЗ «МАУП»

Забезпечення сталого розвитку підприємств України та підвищення їх конкурентоспроможності на світовому ринку в значній мірі залежить від ефективності роботи і фахового рівня менеджменту цих підприємств. У свою чергу найважливішим фактором досягнення цієї мети служить ефективний механізм кадрового забезпечення підприємства, тобто механізм, який дозволяє отримати бажаний рівень фахової підготовки персоналу, його релевантність сучасним завданням розвитку економіки.

Для того, щоб обґрунтувати необхідність розробки такого механізму кадрового забезпечення підприємств, розглянемо концептуальну схему кадрового забезпечення підприємства [1, с.221] (рис. 1).

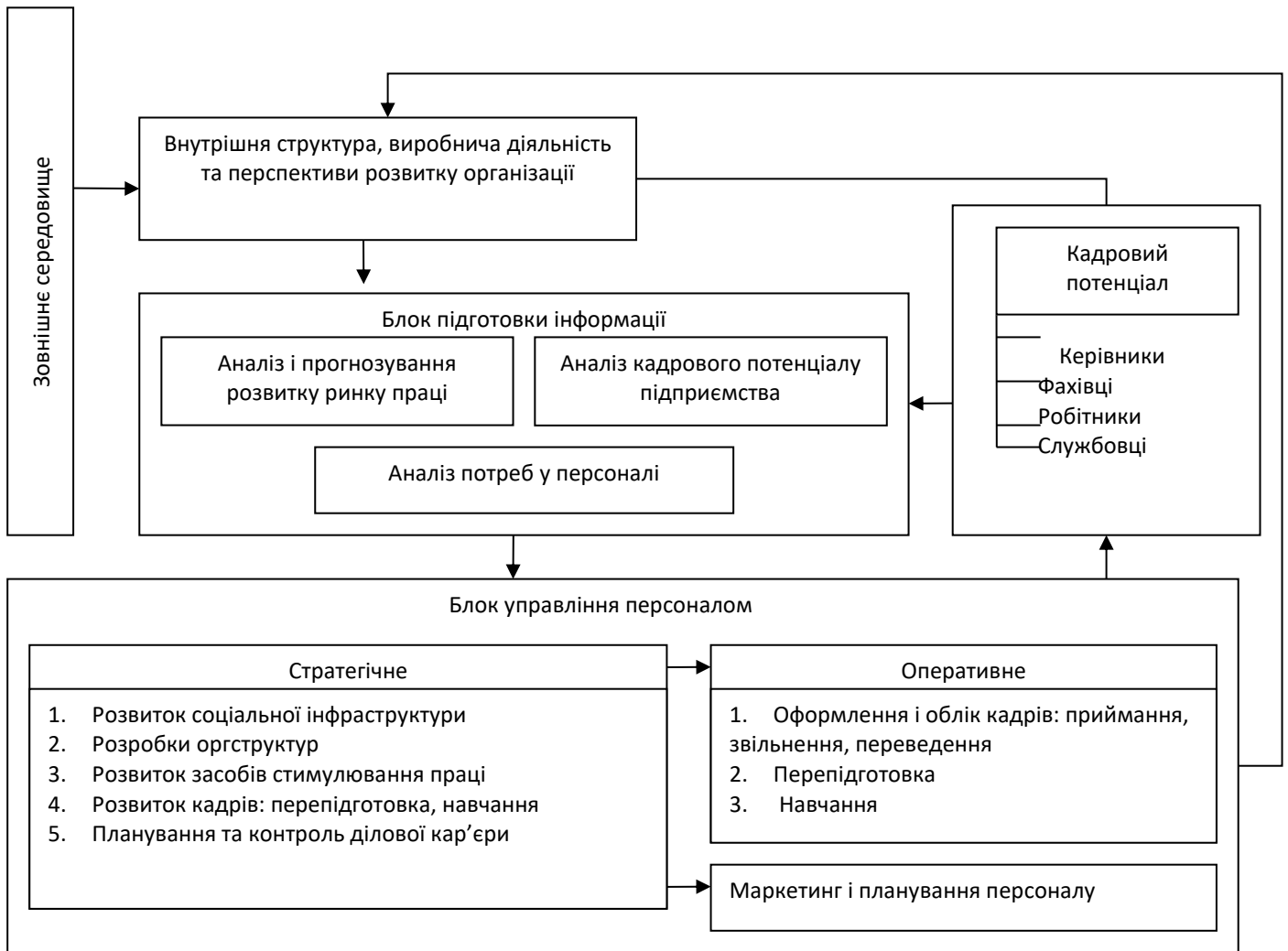

Рис. 1. Концептуальна схема кадрового забезпечення підприємства

В основу управління персоналом кожного підприємства повинна бути покладена відповідна концепція кадрового забезпечення — це система теоретико-методологічних поглядів на розуміння і визначення сутності, змісту, цілей, завдань, критеріїв, принципів і методів управління персоналом, а також організаційно-практичні підходи до формування механізму її реалізації в конкретній організації.

Основні елементи такої концепції:

- розроблення методології управління персоналом (розгляд сутності персоналу організації як об'єкта управління, процесу формування поведінки індивідів, що відповідає цілям організації, методів і принципів управління персоналом); [4]
- формування системи управління персоналом (формування цілей, функцій, організаційної структури управління персоналом, вертикальних і горизонтальних зв'язків керівників і фахівців у процесі вироблення, ухвалення та реалізації управлінських рішень); [5]
- розроблення технології управління персоналом (організація наймання, відбору, приймання персоналу, його ділова оцінка, профорієнтація і адаптація, навчання, управління його діловою кар'єрою та службово-

професійним просуванням, мотивація й організація праці, управління конфліктами й стресами, забезпечення соціального розвитку організації, вивільнення персоналу, взаємодія з профспілками та службами зайнятості.

Розробленням концепції кадрового забезпечення та її елементів має займатися служба управління персоналом, яка зазвичай створюється, якщо в організації задіяно не менше 100 осіб. Основою концепції кадрового забезпечення персоналом організації на сьогодні є зростаюча роль особистості працівника, знання його мотиваційних установок, вміння їх формувати та спрямовувати відповідно до завдань, що стоять перед організацією. Отже, перед тим, як управляти персоналом, необхідно здійснювати детальний аналіз кадрового потенціалу, потреб організації та тенденцій розвитку ринку праці [3, с.88].

Безпосередньо процес кадрового забезпечення здійснюється через відповідний механізм кадрового забезпечення вже на підставі отриманої інформації. При цьому зростає роль стратегічного управління персоналом, яке передбачає розвиток соціальної інфраструктури, розроблення організаційних структур, розвиток засобів стимулювання та компенсацій тощо. Оперативне управління персоналом повинне здійснюватися з урахуванням стратегічного та поточних виробничих планів організації [3, с. 198].

Отже, аналізуючи зміст концепції кадрового забезпечення підприємства ми можемо стверджувати, що саме від уміння грамотно управляти людьми залежить як ефективність функціонування відповідних структурних ланок і організації в цілому, так і реалізація ними особистого життєвого плану та програми службово-професійного зростання. На підставі концепції ведеться розробка відповідного механізму реалізації кадрового забезпечення підприємства, оскільки від практичної реалізації ефективної концепції кадрового забезпечення, якості його персоналу залежить рівень конкурентоспроможності, економічна та фінансова безпека підприємства.

Література

1. Ревкова Н. О. Місце та роль управлінського персоналу в процесі забезпечення якості системи управління організації // Матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. "Теорія і практика перебудови економіки". – Черкаси: ЧДТУ, 2002. – С. 221-223.
2. Білоус Т. В. Системний підхід в управлінні кадровим потенціалом підприємства // Матеріали Першої міжнародної науково-практичної конференції «Управління державою III тисячоліття». — Львів, 2002. — С. 195–199.
3. Реформування системи підготовки і підвищення кваліфікації персоналу підприємств як складова інноваційного розвитку промисловості м. Києва // Матеріали Київської міської науково-практичної конференції. — К.: ЦНТЕІ, 2005. — С. 88.
4. Щєблїкіна І.О., Олексєнко Р.І. (2012) Управління персоналом: навч. посібн. Сімферополь: ДІАЙПІ, 2012. 272 с. ISBN 978-966- 491-306-2
5. Олексєнко Р.І. Управління продуктивністю праці на підприємствах / Р.І. Олексєнко. – К.: Агросвіт.– 2010.– №11. – С. 46-48.

ОЦІНКА СТАНУ ЦІНОУТВОРЕННЯ В УМОВАХ КОНКУРЕНЦІЇ ВИРОБНИКІВ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ТЕХНІКИ: ВІТЧИЗНЯНИЙ ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

Воропаєв Анатолій Вікторович,
аспірант кафедри маркетингу, НН ІМЕФ МАУП

Сучасний ринок сільськогосподарської техніки насамперед залежить від розвитку аграрного сектору в Україні. При цьому держава здійснює вплив на динаміку і напрями розвитку ринку як через регулювання законодавства України, так і через здійснення підтримки закупівлі вітчизняної техніки сільськогосподарськими товаровиробниками. Одним із визначальних чинників розвитку ринку сільськогосподарської техніки останніми роками є участь у сільськогосподарському бізнесі великих підприємств, а також залучення акціонерного капіталу окремими виробниками на міжнародних фондових біржах

Аналізуючи методи ціноутворення на ринку сільськогосподарської техніки, необхідно звернути увагу на поєднання елементів ринкової і регульованої державою економіки. Хоча остаточна ціна визначається попитом, на кожному підприємстві, що спеціалізується на виробництві сільгосптехніки, проводяться ретельні розрахунки передбачуваної або первісної ціни, яка може співпасти або не співпасти з ринковою.[7] Слід звернути увагу на складність процесу ціноутворення, оскільки в ньому бере участь велика кількість торговельних і торгово-посередницьких організацій на всьому шляху сільськогосподарської техніки від виробника до споживача. Ціноутворення в сільгоспмашинобудуванні - це формування величини ціни сільгосптехніки, вираженої в певній сумі грошових коштів. Процес ціноутворення спирається на механізм попиту і пропозиції. Попит на сільгосптехніку визначає максимальну ціну, яку здатний сплатити споживач. Її називають ціною попиту[1;5].

Мінімальна ціна, за якою виробник сільгосптехніки згоден реалізувати свій товар, називається ціною пропозиції. Як правило, ці дві ціни різні. Тому виробники сільськогосподарської техніки, маніпулюючи цінами і обсягами реалізації, прагнуть продати наявний товар, не несучи збитків. При низькій платоспроможності аграрних підприємств виробники будуть намагатися знизити собівартість товару або скоротити виробництво. Скорочення виробництва не вигідно, тому що недовантаження основних виробничих фондів збільшує ціну товару, а скорочення робочих місць породжує безробіття, що ще більше знижує купівельну спроможність[1;6]. Найбільш вигідними виявляються заходи щодо зниження витрат на одиницю техніки. Це підсилює її конкурентоспроможність на ринку сільськогосподарської техніки, хоча і вимагає додаткових капіталовкладень.

Формування цінової політики галузі сільгоспмашинобудування вимагає великої попередньої роботи. На першому етапі необхідний аналіз кон'юнктури ринку, його структури, еластичності попиту та ін. Коефіцієнт еластичності показує, на скільки відсотків зміниться попит на дану техніку при зміні ціни

на 1%. Зміна ціни є найбільш простим способом обліку зміни в попиті, витратах, в конкурентній боротьбі. На другому етапі ставиться завдання формування чіткої стратегії підприємства на ринку, яка забезпечить не тільки його виживання, але і високі доходи[5]. Основою стратегії служить цінова політика, яка використовує різні методи ціноутворення, а саме:

1) нарахування націнки на собівартість техніки (10-12%). Це найпростіший метод, який використовується практично всіма підприємствами в умовах дефіцитної економіки, коли попит завжди перевищує пропозицію; [11].

2) великі компанії, що мають відділи маркетингу, шляхом аналізу різних рівнів цін і обсягів виробництва вибирають той варіант, який забезпечує найбільші прибутки;

3) деякі фірми визначають «пори́г цін» на товар, близький до ціни попиту, і забезпечують максимальний прибуток шляхом управління собівартістю. Зниження собівартості досягається за допомогою нової техніки, більш високої продуктивності праці, тощо;

4) використовується метод слідування за конкурентом, орієнтованим на поточні ціни; [8,9,10].

5) все більша кількість фірм розраховують ціну на товар з наданням знижок та пільг залежно від умов і місця його реалізацій, зміни ваги товару або додаткових сервісних послуг [1].

За оцінками науковців Інституту аграрної економіки, у 2021 році збережеться негативна тенденція щодо зменшення експортних операцій. Внаслідок цього подальший спад обсягу продажу вітчизняної агротехніки прогнозується на рівні 15-20%. Основною причиною спаду обсягу продажу вітчизняної агротехніки буде світова економічна криза, пов'язана з пандемією на коронавірус COVID-19, нестабільність на ринку земельних ресурсів та обмеженість доступу до кредитних ресурсів.

Експортні можливості України основних видів техніки для сільського господарства традиційно є значно нижчими, ніж імпорт. Однак у 2020 році обсяги зарубіжних поставок критично — на 9,4% — зменшилися і склали лише \$37,6 млн.

У 2020 році найбільшого спаду — майже у 2,5 разу — зазнав експорт сільськогосподарських тракторів. Торік він склав лише \$3,3 млн проти \$7,4 млн у 2019 році. Основним імпортером цього виду вітчизняної сільгосптехніки стала Білорусь. Вона закупила в Україні тракторів на суму в \$1,1 млн — 33,3% від загальної вартості продажів. На другому місці — Румунія, яка заплатила за українські трактори \$0,9 млн (27,3%)»

Значно менші частки в імпорті тракторів мають: Молдова — \$0,5 млн, 15,2%, Куба — \$0,4 млн, 12,1%, Ізраїль — \$0,2 млн, 6%. Найбільший дохід — \$10,3 млн — приніс вітчизняним виробникам техніки у 2020 році експорт сівалок. Втім, і цей показник зменшився порівняно з 2019 роком на 30%. Найбільше сівалок — 36,9% — придбала Білорусь, заплативши за цей вид сільгосптехніки \$3,8 млн. Казахстан імпортував сівалок на суму \$2,7 млн (26,2%), Молдова — на \$1,3 млн (12,6%), Болгарія — на \$1,1 млн (10,7%),

а Польща — на суму \$0,7 млн (6,8%). «Обсяги зарубіжних поставок косарок зменшилися порівняно з 2019 роком на 9,9% і склали торік \$6,4 млн. Левову частку косарок закупила Росія, заплативши за них \$4,2 млн (65,6%). Казахстан закупив цього виду сільгосптехніки на \$0,8 млн (12,5%), Молдова — на \$0,5 млн (7,8%), а Аргентина, яка вперше закупила в Україні сільгосптехніку, — на \$0,3 млн (4,7%). Дискові борони принесли торік вітчизняним експортерам загалом \$2,8 млн. Вони експортувалися переважно до: Молдови — \$0,8 млн, 28,6%, Болгарії — \$0,6 млн, 21,4%, Литви — \$0,3 млн, 10,7%.[7]

Отже, для нарощування експортного потенціалу необхідно розробити і впровадити низку заходів, щоб наповнити ринок сільськогосподарської техніки відповідними якісними конкурентними машинами та обладнанням, а саме: стимулювати їх виготовлення вітчизняними машинобудівними підприємствами; забезпечити умови для створення спільних підприємств з виробництва сільськогосподарської техніки в Україні; надати державну підтримку техніко-технологічній модернізації аграрного виробництва та пріоритетів розвитку вітчизняного сільськогосподарського машинобудування щодо виробництва міні-техніки. зарубіжний досвід показує, що вже давно вироблений механізм протидії зростанню витрат аграрного сектора в зв'язку з подорожчанням нової техніки, добрив, паливно-мастильних та інших ресурсів[4].

Всі країни з розвинутою ринковою економікою витрачають значну частку своїх бюджетів на підтримку аграрного сектора, оскільки від цього залежить їх продовольча безпека, і жодна з них не хоче потрапляти в залежність від завезення вирішальних видів продовольства з-за кордону. Незважаючи на високі витрати бюджетних коштів, ні в одній з цих країн сільське господарство не приноситься в жертву, і витрати на його підтримку носять пріоритетний характер. У всіх розвинених країнах держави регулюється верхня межа цін на енергоносії і ряд інших видів продукції і послуг. Так, в США, Італії, Іспанії та Англії регулюються ціни на електроенергію. В Англії також регулюються ціни на газ і залізничні тарифи. Для цих цілей створені відповідні державні структури: в Іспанії - Вища рада за цінами, Японії - Департамент цін Управління економічного планування, в Швеції - Національна рада з цінами, в США - Комісії за цінами на федеральному рівні і рівні штатів. Підвищення цін монополістами більш ніж на 1% затверджується конгресом США [1,2].

Список використаної літератури:

1. Субаева А.К., Нуруллин А.А., Миннеханова Р.Р. Оценка состояния ценообразования на рынке сельскохозяйственной техники // Современные проблемы науки и образования. – 2013. – № 1.; URL: <http://www.science-education.ru/ru/article/view?id=8281> (дата обращения: 23.02.2021).

2. Рынок сельхозтехники: как играть по новым правилам [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.idpr.ru/projects/2221/2174/2686/_p1_aview_b64934.

3. Розвиток ринку сільськогосподарської техніки / [Я. К. Білоусько, А. В. Бурилко, П. А. Денисенко та ін.]. – К.: ННЦ ІАЕ, 2008. – 132 с.

4. Воскобій Ю. П. Функціонування цінового механізму в сучасних умовах розвитку аграрного ринку/ Ю. П. Воскобій //Економіка АПК – №1. – 2012. – С. 185-187.

5. Марченко С. М. Процес формування цінової політики у ринковій економіці / С. М. Марченко. // Матеріали Всеукраїнської науково-практич. конф. (Київ, 23-24 березня 2006 р.) – К.: НУХТ, 2006. – С. 48.

6. Марченко С. Н. Моделирование процессов маркетингового логистического ценообразования на предприятиях сельскохозяйственного машиностроения /С. Н. Марченко // Актуальные вопросы экономических наук: сборник. – Новосибирск: ООО "СИБПРИНТ" – 2013. – С.38-43.

7. Стан та тенденції розвитку сільського господарства країн-членів Європейського Союзу / С.М. Кваша, К.С. Кваша. – К.: ННЦ ІАЕ, 2013. – 40 с.

8. Олексенко Р. І., Кондрашов О. М., Шишкін В. О., Ортіна, Г. В, Застрожніков А. Г. (2010) Економіка підприємства / Економіка підприємства: навчальний посібник. Люкс, Мелітополь. ISBN 978-966-8428- 49-4

9. Олексенко Р. І. Роль конкуренції в розвитку аграрних підприємств / Р. І. Олексенко // Агросвіт. – 2007. – № 3. – С. 29 – 33.

10. Олексенко Р.І. Напрямки підвищення конкурентоспроможності підприємств /Р.І. Олексенко// Стратегии развития Украины в глобальной среде: междунар. науч.-практ. конф. (26–28 октября 2007 г.): тезисы докл. Симферополь: Крымский институт бизнеса, 2007. С. 12–13.

11. Олексенко Р.І. Показники та оцінка конкурентних можливостей підприємства. Інвестиції: практика та досвід. – 2007. – № 11. – С. 27–31.

УДК 303.519

ЗАСТОСУВАННЯ СТАТИСТИЧНИХ МЕТОДІВ ПРИ МОДЕЛЮВАННІ ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ

Братусь Ганна Анатоліївна

к.е.н., доцент ПрАТ «ВНЗ» Міжрегіональна Академія управління персоналом м. Київ, Україна

Карбовська Любов Олександрівна

к.е.н., доцент ПрАТ «ВНЗ» Міжрегіональна Академія управління персоналом м. Київ, Україна

Науково-технічний прогрес здійснюється відповідно до дій всієї сукупності суб'єктів, які беруть участь в його реалізації – від суб'єктів господарювання до державних органів влади, які, виступаючи елементом системи НТП розробляють різного роду прогнози, які входять в дослідницьку стадію. Прогнозування передувє програмному опрацюванню інноваційних рішень та плануванню. Безперечним є той факт, що при моделюванні розвитку економічних процесів важливо мати результати прогнозів інтелектуального розвитку економіки в заданому напрямку. З огляду на це, актуалізується питання обґрунтування методичного інструментарію моделювання інтелектуального розвитку вітчизняної економіки. При цьому серед великої гами формалізованих і неформальних засобів прогнозу (статистичних методів

прогнозування, методів моделювання, методів прогнозування на основі аналізу патентної та науково-технічної інформації, методів нормативного прогнозування, евристичних методів прогнозування, методів економіко-математичного моделювання, верифікаційного моделювання, форсайт-прогнозування та інших [1-5]) необхідно правильно зробити вибір, який буде і найбільш економічний, і в повній мірі результативним. Якість прогнозів значною мірою залежить саме від належного вибору і застосування методів моделювання, що мають враховувати специфіку часу, простору та технології.

В науковій економічній літературі для прогнозування окремих напрямів економічного інтелектуального розвитку пропонується патентний метод – метод випереджаючого прогнозування, що дозволяє розрахувати момент впровадження в практику винаходів по динаміці дати їх патентування і дати впровадження [1, 2].

Заслугове на увагу запропонований для прогнозування світових технологічних трендів в роботі [3] інструмент патентного ландшафту. «Патентний ландшафт (ландшафтна карта) - візуалізація результатів патентного пошуку щодо значущих тенденцій і взаємозалежностей у масиві обраної тематики. При патентному картуванні описані в документації технічні рішення відображаються на карті у вигляді ізольованих «островів», які показують окремі напрями дослідницької діяльності, найбільш популярні з яких утворюють великі «материки». Ці острови і материки можуть бути білими, коричневими або зеленими» [3, с. 34]:

Метод історичної аналогії – це метод моделювання, заснований на виявленні і використанні аналогії об'єкта прогнозування з однаковим за природою об'єктом, випереджаючим об'єкт прогнозування в своєму розвитку. [4, с. 24].

Група методів випереджаючого прогнозування – методи, які використовують властивості науково-технічної інформації випереджати реалізацію досягнень в технологічній сфері, ґрунтуються на моніторингу новітніх досліджень і оцінці результатів і проривних досягнень в різних областях, а також на створенні спеціальних методів обробки та аналізу науково-технічної інформації [3].

Досить ефективним, на наш погляд, є метод критичних технологій. Термін «critical» означає «вкрай необхідний, дефіцитний». Мета методу критичних технологій – виявлення пріоритетів науково-технічного розвитку на середньострокову перспективу. Цей підхід застосовується не тільки на рівні країни в цілому, але й окремих галузей економіки, регіонів та територій. Результатом стають, як правило, переліки технологій або напрямів досліджень і розробок, які вимагають першочергової уваги. Для кожної критичної технології готується «паспорт», де стисло описуються її склад та можливі строки практичної реалізації, а також пропонуються заходи щодо її підтримки з боку органів влади. Ідентифікація критичних технологій базується на системі опитувань, інтерв'ю і модерованих обговорень в рамках тематичних груп експертів (до 200 чол.), що володіють найвищою кваліфікацією у відповідних галузях [5, с. 8].

Грунтуючись на розробках, представлених у роботі [6,8] для моделювання економічного розвитку можна використовувати метод статистичних рівнянь залежностей, який базується на визначенні коефіцієнтів порівняння факторних і результативних ознак шляхом відносини окремих значень однойменного ознаки до його мінімального або максимального рівня, дозволяє врахувати вплив на результативну ознаку сукупності дій комплексу чинників.

Моделювання економічного розвитку України на основі статистичних рівнянь залежностей дозволяє вирішити обернену задачу, тобто визначити рівні чинників та величину їх зміни при зміні результативної ознаки на одиницю, а також дослідити характер зміни чинників при формуванні прогнозного рівня розвитку як окремих регіонів так і країни в цілому.

Оскільки, статистичні рівняння залежностей висловлюють різні види (однофакторні і багатофакторні) і напрямку зв'язку (лінійну, криволінійну і ін.).

Критеріями вибору виду рівняння залежності є наступні [6]:

1) найменша сума лінійних відхилень емпіричних значень результативної ознаки від його теоретичних значень $\sum |y - y_x| \rightarrow \min$;

2) збіг значень коефіцієнта та індексу кореляції (їх відмінність не повинно перевищувати 0,01).

Параметр рівняння залежності дозволяє врахувати вплив на результативну ознаку не тільки одного фактора, а й сукупної дії багатьох чинників.

а) однофакторної:

$$b = \frac{\sum \left(\frac{Y_i}{Y_{\min}} - 1 \right)}{\sum \left(\frac{X_i}{X_{\min}} - 1 \right)} = \frac{\sum d_y}{\sum d_x}; \quad (1)$$

б) багатофакторної:

$$B = \frac{\sum \left(\frac{Y_i}{Y_{\min}} - 1 \right)}{\sum \left(\frac{X_i}{X_{\min}} - 1 \right) + \sum \left(\frac{Z_i}{Z_{\min}} - 1 \right)} = \frac{\sum d_y}{\sum d_x + \sum d_z}. \quad (2)$$

Коефіцієнти порівняння показують ступінь зміни (збільшення чи зменшення) величини ознаки до прийнятої бази порівняння. На основі коефіцієнтів порівняння рівня інтелектуального розвитку вітчизняної економіки та факторних ознак ($X_1, X_2, X_3, \dots, X_{13}$) розраховується параметр рівняння залежності. На відміну від відомих у статистиці коефіцієнтів еластичності параметри рівняння залежності, які визначають методом відхилень, дозволяють врахувати не тільки вплив на рівень інтелектуального розвитку вітчизняної економіки одного чинника, але і сукупну дію багатьох чинників [7, с. 76].

Запропонований методичний інструментарій моделювання рівня розвитку економіки України, ґрунтується на застосуванні методу

статистичних рівнянь залежностей дозволяє визначити величину та дослідити характер прогнозованої зміни ключових чинників на узагальнюючий показник та спрогнозувати загальний рівень розвитку економіки України та її регіонів.

Список літератури:

1. Бугера М.Г. Метод морфологічного аналізу патентної інформації для побудови статистичної моделі прогнозу розвитку захисних пристроїв динамічного типу. *Збірник наукових праць Харківського національного університету Повітряних Сил*. 2016. № 4(49). С.75-79.

2. Григорян М. Р. Патентный анализ: стратегическое обоснование, применение, преимущества и ограничения. *Научно-методический электронный журнал «Концепт»*. 2015. Т. 30. С. 341–345.

3. Черевко О.В. Використання системи випереджаючого прогнозування розвитку регіонів України. URL:<https://core.ac.uk/download/pdf/81588028.pdf>(дата звернення: 22.04.2019).

4. Черник Н. Б. Методи прогнозування розвитку окремих галузей і сфер діяльності в регіоні. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі*. № 1 (56). 2013. С. 197-201.

5. Martin B. Foresight in Science and Technology. *Technology Analysis and Strategic Management*. Vol. 7. № 2, 1995, p. 139–168.

6. Кулинич, Р. О. Статистичні методи аналізу взаємозв'язку показників соціально-економічного розвитку: монограф. Київ: Формат, 2008. 288 с.

7. Кулинич І.О. Побудова функціональних моделей економічних явищ методом статистичних рівнянь залежностей. *Статистика України*. 2017. № 3. С. 73-78.

8. Олексенко Р. І., Кондрашов О. М., Шишкін В. О., Ортіна, Г. В, Застрожніков А. Г. (2010) Економіка підприємства / Економіка підприємства: навчальний посібник. Люкс, Мелітополь. ISBN 978-966-8428- 49-4

ТЕНДЕНЦІ РОЗВИТКУ РИНКУ КОНДИТЕРСЬКИХ ВИРОБІВ В УКРАЇНІ

Шакеров Андрій І.,
аспірант МАУП

Кондитерські вироби відносяться до продукції з високою харчовою цінністю і користуються попитом як у дітей, так і в дорослих. Експерти кондитерського ринку продукцію поділяють на три групи.

1.Цукристі вироби: карамель, мармелад, халва, зефір, білий шоколад.

2.Шоколадні: шоколад в різних формах,шоколадні цукерки,цукристі вироби, покриті шоколадною глазур'ю.

3.Борошняні вироби: торти, тістечка, печиво, рулети тощо.

Розглянемо тенденції розвитку ринку кондитерської продукції в Україні.

1. Ринок кондитерської продукції є досить перспективним для росту. В Україні обсяг споживання шоколаду та інших солодоців становить близько 1,3-1,4 кг на одного жителя в рік, тоді як в країнах Західної або Центральної Європи цей показник складає 6 кг [1,5].

2. Український ринок солодоців розвивається нерівномірно. Після падіння в 2014-2015рр. з 2016р. він почав зростати і за результатами 2018 року обсяг кондитерського ринку в Україні в грошовому обсязі зріс на 25,1% в порівнянні з 2017-м і досяг показника 20,5 млрд гривень (без урахування тіньового ринку). [3].

3. Структура продажів на кондитерського ринку в грошовому виразі є неоднорідною: 26,6% його обсягу в 2018 році складають шоколадні плитки, 17,3% - шоколадні цукерки, 15% - шоколад в коробках і пакетах, тоді як виручка від печива і бісквітів становить 19,5%. [3]. Таким чином, споживачі надають перевагу шоколадним виробам, причому обсяги продажу шоколаду у плитках зростають найбільшими темпами. Забезпечується таке зростання як за рахунок зниження цін, так і розширення асортименту, включаючи плитки із різними наповнювачами, зокрема, горіхами (приріст продажів в 2018р. зріс порівняно із 2017 р. більше ніж на 77%), ягодами, ізюмом тощо.

4. Кондитерський ринок налічує близько 800 виробників продукції і він є висококонцентрованим. Серед найбільших компаній можна виділити РОШЕН, АВК, КОНТІ. Однак лідерство належить компанії РОШЕН. Українські кондитерські компанії Roshen, АВК і Конті знаходяться в рейтингу ТОП-100 кондитерських компаній світу. Про це свідчать дані рейтингу Candy Industry 2018, Так, українська кондитерська корпорація Roshen зайняла 25 місце з обсягом продажів в \$800 млн. У порівнянні з минулим роком компанія втратила 1 позицію. Кондитерська компанія Конті залишилася на 43 місці, як і в минулому році. Її обсяг продажів склав \$473 млн, що на \$ 4 млн менше, ніж роком раніше. При цьому, компанія АВК піднялася в рейтингу на 3 позиції – з 67-го місця до 64 у 2018 році. Обсяг продажів АВК оцінюється в \$ 275 млн, що відповідає результату минулого року. Найбільшою кондитерською компанією в світі залишається американська корпорація Mars з оборотом у \$18 млрд. Італійська компанія Ferrero потіснила американського гіганта Mondelez і посіла друге місце в рейтингу. Обсяг продажів Ferrero склав більше \$12 млрд проти \$10,6 роком раніше. Обороти Mondelez становить \$11,6 млрд. [4].

5. Зростає експорт кондитерських виробів, так як ця продукція є товаром з доданою вартістю. При цьому імпорт кондитерських виробів дещо зростає і складає в 2018р. біля 6 %. Експорт кондитерських виробів за підсумками 7 місяців 2017 року склав \$202,5 млн, тобто зріс на 16% у порівнянні з аналогічним періодом минулого року. Продукція кондитерської промисловості належить до одного з перспективних секторів Експортної стратегії України - сектору харчової промисловості. Традиційними ринками для Українських солодоців є Європейський Союз та Азія. Українські солодоці активно купують в Білорусі, Казахстані, Азербайджані, Молдові і в Туркменістані. В ЄС великим попитом користується продукція в Литві і Польщі. Відзначаються темпи зростання експорту 120% (країни колишнього

СНД) і 60% (ЄС). Також збільшується збут продукції в Америку, Монголію, Ірак. Згідно Держстату, за січень-серпень 2017 року експорт склав \$ 297,2 млн. Однак необхідно і це здійснюється вихід на ринки Індії, Гани, Нігерії, Китаю та інші країни [2]. Лідери українського ринку: «Roshen», «Konti Group» і «АВК» активно використовують можливість і виводять новинки кондитерських виробів на зарубіжні ринки.

6. Розвиток малого бізнесу на кондитерському ринку, який швидше реагує на зміни середовища, запити споживачів, змінює асортимент, цінову політику і відбирає клієнтів у крупного бізнесу. Характеризується наступним: [2].

А. Виробництвом готової кондитерської продукції за рахунок:

зростання кількості малих пекарень, які забезпечують лояльність споживачів на основі налагодження взаємовідносин з клієнтами;

зростання масштабів виробництва кондитерських виробів у мережах супермаркетів, кафе, ресторанах, їдальнях, навчальних закладах, інших державних та приватних структурах;

В. Виробництвом напівфабрикатів та замороженої продукції. Автоматизація виробничих процесів забезпечує випуск різноманітної високоякісної продукції.

7 Змінюється ставлення споживачів до якості продукції і кондитерської, зокрема. Споживачі вимагають продукції, що забезпечує здоровий спосіб життя за рахунок зниження вмісту цукру, використання цільозернового борошна, зменшення жирності продукції, використання натуральних якісних жирів, з високим вмістом білка, без глютену та даними щодо глікемічного індексу продукції. Тому посилюється роль маркетингових інструментів впливу на ринок. Змінюється упаковка і стає привабливою, красивою.

Список використаних джерел.

1. Аналіз ринку кондитерських виробів України: тенденції Режим доступу: <https://koloro.ua/ua/blog/brending-i-marketing/analiz-rynka-konditerskih-izdeliy-ukrainy-tendentsii.html>

2. Експорт кондитерських виробів за 7 місяців 2017 зріс на 16%, - Наталія Микольська <https://www.me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=84dc93af-d94c-472c-8880-82ab171b4440&title=>

3. Ринок кондитерських виробів України: коли потовстіння в радість <https://pro-consulting.ua/ua/pressroom/rynok-konditerskih-izdelij-ukrainy-kogda-potolstienie-v-radost>

4. Українські кондитерські компанії входять до ТОП-100 кондитерських компаній світу Режим доступу: <https://uprom.info/news/other/eat/ukrayinski-konditerski-kompaniyi-vhodyat-do-top-100-konditerskih-kompaniy-svitu/>

5. Олексенко Р. І. Політика забезпечення конкурентоспроможності України на світовому продовольчому ринку в умовах глобалізації: тенденції та перспективи. Мелітополь: Колор Принт. 2011. – 200 с.

ЕКОЛОГІЧНА СКЛАДОВА ПРИ ФОРМУВАННІ МЕХАНІЗМІВ СТІЙКОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ

Федоров І.В. аспірант

Навчально-науково-виробничого центру

НУЦЗУ, Харків

Питання охорони навколишнього середовища й раціонального використання природних ресурсів необхідно розглядати в єдності з розвитком виробничих сил, так само як і розвиток останніх повинно бути пов'язано з процесами відтворення природних умов і факторів. Виникає новий для економічної науки предмет досліджень - розвиток економічної системи в умовах еколого-економічної рівноваги. Об'єктивно економічне зростання й збереження якості природного середовища - це два протилежні напрямки процесу, які альтернативні за своїм характером. В існуючих умовах економічне зростання пов'язане з інтенсифікацією процесів природокористування, зростанням відходів виробництва й споживання, а значить, зі збільшенням навантаження на навколишнє середовище.

Можна відзначити, що реалізація концепції стійкого розвитку та забезпечення екологічної безпеки на всіх рівнях можливо шляхом екологізації суспільного виробництва й виникаючих при цьому економічних відносин. Під екологізацією економіки розуміється цілеспрямований процес перетворення економіки, спрямований на зниження інтегрального екодеструктивного впливу процесів виробництва і споживання товарів і послуг. [1]

Екологізація розглядається як поняття, ширше, ніж природоохоронна діяльність. Екологізація спрямована, в першу чергу, на екологічне вдосконалення суспільного виробництва, а значить, на зниження потреби в охороні природи. Екологізацію суспільного виробництва можна здійснити через комплекс організаційних заходів, впровадження інновацій екологічного спрямування, реструктуризацію виробничої сфери та споживчого попиту на товари та послуги, підвищення екологічного рівня технологій, перетворення в природоохоронній діяльності, формування екологічно орієнтованих систем управління на мікро- і макрорівнях.

Окремий розгляд проблеми природокористування, охорони навколишнього середовища та економічного розвитку призводить до того, що вплив техногенного забруднення на навколишнє середовище розглядається як задане, що є похідним від економічних процесів, і тому проблема полягає в пошуку ефективних шляхів зниження цього забруднення до рівня нормативних вимог.[1] Якщо ж економічні та екологічні процеси розглядати в єдності, то це дозволить:

- обрати екологічно оптимальні варіанти економічного розвитку за рахунок зміни структури господарювання і структури споживання;
- обґрунтувати оптимальні пропорції у розподілі економічних ресурсів між господарською та природоохоронною діяльністю.

Розгляд економічної та екологічної систем в їх єдності, взаємозалежності та взаємодії передбачає дослідження умов і факторів їх збалансованого розвитку. Збалансований еколого-економічний розвиток базується на більш загальному понятті екологічної рівноваги, під яким розуміємо баланс природних або змінених людиною утворюючих компонентів і природних процесів, що приводить до тривалого (умовно нескінченного) існування даної екосистеми. Отже, порушення екологічної рівноваги розглядається як зміна в процесі взаємодії та складі компонентів екосистеми, приведена в кінцевому рахунку до її заміни іншою екосистемою на тривалий або умовно-нескінченний термін [4]. Таким чином, збалансований еколого-економічний розвиток має забезпечити підтримання екологічної рівноваги на території в межах кордонів антропогенного впливу.

Принципи єдності економічних і екологічних процесів необхідно враховувати на всіх рівнях управління: на підприємствах, де споживаються природні ресурси і утворюються відходи виробництва, на рівні території, де проявляється забруднення навколишнього середовища відходами виробництва і споживання, і на рівні держави, що створює правову основу взаємодії економіки та екології і бере участь в перерозподілі створеного кінцевого продукту.

При цьому виникає ряд проміжних завдань: включення екологічної складової в систему мікро- і макроекономічних процесів; розробка методів узгодження стійкого розвитку й збереження якості навколишнього середовища; формування системи еколого-економічних показників відображає ступінь збалансованості економічної та екологічної підсистеми регіону, а також показників, які відображають зміни якості навколишнього середовища під впливом господарської діяльності.

Основна мета переходу на шлях еколого-економічного розвитку території - це орієнтація на економічне зростання в поєднанні з екологічною безпекою. Реалізація даної концепції можлива, якщо навколишнє природне середовище буде розглядатися як рівноправний економічний суб'єкт в економічній системі регіону, відносини якого з іншими економічними суб'єктами будуть будуватися на договірній основі зі збереженням паритету інтересів. Інтереси природи як економічного суб'єкта можуть представляти територіальні органи управління з охорони природи або місцева адміністрація.[3]

Отже навколишнє природне середовище є природним капіталом, який може інвестуватися в інші сфери економічної діяльності. Однак на відміну від капіталу, створеного людиною і переслідує мету самозростання, метою природного капіталу - його збереження. Природний капітал є власністю самої природи, проте інтереси її як власника представляє держава. Природне середовище відтворює блага, необхідні для життєдіяльності суспільства, які мають корисність, а отже, мають споживчу здатність. Продукцією господарської діяльності природи є: природні ресурси, що залучаються до господарського обороту; умови, необхідні для життєдіяльності людини; послуги з розміщення та утилізації відходів виробництва й споживання. Частина цієї продукції у вигляді невідтворюваних природних ресурсів реалізується й переходить у власність інших економічних суб'єктів, інша частина передається в оренду й використовується економічними суб'єктами у господарській діяльності, третя частина субсидується безоплатно населенню для забезпечення його життєдіяльності.

Список літератури:

1. Герасимчук З. В. Регіональна політика сталого розвитку: теорія, методологія, практика: Монографія / З. В. Герасимчук – Луцьк : Надстир'я, 2008. – 528 с.
2. Данилишин Б. М. Природно-ресурсний потенціал сталого розвитку України / [Данилишин Б. М., Дорогунцов С. І., Міщенко В. С. та ін.] – Київ : РВПС України. 1999. – 716 с
3. Лук'яненко О. Д. Комплекс моделей оцінювання інвестиційного потенціалу України / О. Д. Лук'яненко, І. В. Мірошниченко // Нейрон-нечіткі технології моделювання в економіці. – 2016. – № 5. – С. 93–122. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nfimte.com/assets/journal/5/Lukianenko_Miroshnychenko.pdf
4. Фінансове забезпечення сталого розвитку регіонів України: міжбюджетні відносини та інноваційні інструменти стимулювання: Монографія; за наук. ред.. д. е. н., проф. Вахович І. М. – Луцьк : Волинський поліграф, 2014. – 331 с.
5. Хвесик М. Парадигмальний погляд на концепт сталого розвитку України / М. Хвесик, І. Бистряков // Економіка України. – 2012. – № 6. – С. 4–12.

СОЦІАЛЬНИЙ ПОТЕНЦІАЛ РОЗВИТКУ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Кононович Вячеслав Генріхович

Здобувач ННВЦ

Національного університету цивільного захисту України

Величезний соціальний потенціал фізичної, культури й спорту необхідно повною мірою використовувати на благо процвітання України. Це найменш витратні й найбільш ефективні засоби форсованого морального й фізичного оздоровлення нації.

У фізкультурно-спортивній сфері через різноманіття її організаційних форм максимально збалансовані й наближені особисті й суспільні інтереси, вона сприяє довголіттю людини, зімкненню родини, формуванню здорового, морально-психологічного клімату в різних соціально-демографічних групах і в країні в цілому, зниженню травматизму, захворюваності [1].

Основою для вирішення цих завдань служить система організаційних форм і методів навчання. Ця система об'єднує традиційні методичні принципи і прийоми фізичної підготовки з новітніми методами організації передачі і засвоєння матеріалу, передбачає чітку регламентацію співвідношення об'єму і інтенсивності фізичного навантаження, послідовності навчання, чергування різних видів і форм навчальної роботи.

З позицій теорії суспільного блага фізична культура й спорт розглядаються як специфічний вид соціальної діяльності, у процесі якої відбувається задоволення фізичних і духовних потреб населення за допомогою цілеспрямованих занять фізичними вправами, засвоєння й застосування відповідних знань і навичок, а також участі в спортивних заходах у якості глядача. З іншого боку, продуктом галузі виступають фізкультурно - спортивні послуги, які можуть бути віднесені до категорії соціальних послуг. Відповідно до Загальноукраїнського класифікатора послуг населенню, що є складовою частиною Єдиної системи класифікації й кодування техніко-економічної й соціальної інформації «послуги фізичної культури й спорту» виділені в окрему категорію послуг, надаваних підприємствами й організаціями різних організаційно-правових форм, що й використовують різні методи й форми обслуговування.

Теоретичні заняття спрямовані на придбання студентами знань з основи теорії, методики і організації фізичного виховання, на формування у студентів свідомості і переконаності в необхідності регулярно займатися фізичною культурою і спортом.

В навчальній групі відділення спортивного вдосконалення зараховуються студенти основної медичної групи, що виконали необхідні контрольні вправи і нормативи[2].

Навчальний процес з фізичного виховання в спеціальному навчальному відділенні переважно спрямований на: зміцнення здоров'я, гартування

організму, підвищення рівня фізичної працездатності; можливе усунення функціональних відхилень у фізичному розвитку; ліквідацію залишкових явищ після перенесених захворювань; придбання необхідних і допустимих для студентів професійно-прикладних умінь і навичок.

Велике значення в навчальних заняттях цього відділення має реалізація принципів систематичності, доступності і індивідуалізації, строге дозування навантаження і поступове її підвищення.

Незважаючи на оздоровчу спрямованість занять в спеціальному відділенні, вони не повинні зводитися тільки до лікувальної мети. Викладачі повинні прагнути до того, щоб студенти цього відділення придбали достатню різнобічну і спеціальну фізичну підготовленість.

Відомо, що оздоровча, виробнича, виховна функції фізичної культури між собою тісно зв'язані. Кожна з них не замикається в рамках відповідно охорони здоров'я, виробничих галузей і освіти, і реалізується значною мірою у сфері організації відпочинку і дозвілля населення [3].

Література:

1. Гузарь В.М. Процес управління фізичною культурою і спортом / В.М. Гузарь // Педагогіка, психологія та мед.-біол. пробл. фіз. виховання і спорту. – Х., 2009. – № 17. – С. 9-18.
2. Ємець О. Активні методи навчання в фізкультурній освіті // Теорія і методика фіз. виховання і спорту. - 2002. - № 2-3. - С. 56-58. - Бібліогр.: 10 назв. - укр.
3. Рибчич И. Е. Концептуальные основы валеологии в процесса государственного управления развитием физической культуры в стране / Рибчич И. Е. // *Legea și viața : revista științifico-practică*. – Republica Moldova, Chisinau – 2015.– Nr. 9/2 (285). – С. 74 – 77

ОСНОВНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ

Колісник Р.М. аспірант
Навчально-науково-виробничого центру
НУЦЗУ, Харків

Роль інформаційних технологій (ІТ) в прискоренні розвитку підприємства безперечна. У багатьох організаціях це стає ключовою можливістю в стратегії розвитку підприємства, наприклад в координуванні й об'єднанні потреби в ресурсах, в підтримці бізнес-процесів на підприємстві що бурхливо розвивається, в підтримці операційної сумісності, включаючи можливість робити певні зміни в бізнес-циклах. Процес управління ІТ

інфраструктурою досить складний і ризикований, що наражає на небезпеку досягнення безлічі бізнесцілей підприємства.[1]

Застарілий погляд на ІТ-інфраструктуру полягав у тому, що апаратні кошти, програмне забезпечення та мережі взаємодіяли на рівні розрізаних програм, що належать окремим департаментам, що абсолютно неприпустимо в еру корпоративних додатків е-бізнесу. Новий погляд на ІТ-інфраструктуру має як технічний, так і економічний аспекти. ІТ-інфраструктура розпадається на велику фізичну інфраструктуру корпорації, яка включає обладнання та спільно використовувані служби.[2] Що стосується перспектив бізнесу, інфраструктура є спільним ресурсом, структура якого обмежує рамки застосовності і змінює продуктивність підприємства. Погляд з боку на інформаційні технології як на єдину систему зі значними варіантами оптимізації дає більш потужну можливість: розглянути інфраструктуру підприємства, значно розширивши межі, що допоможе побачити таку інфраструктуру, яка включає робочу силу, корпоративне нерухоме майно, телекомунікації та інформаційні технології.

На даний момент більшість підприємств визнають, що експлуатація ІТ інфраструктури є основоположним бізнес-процесом, і починають управляти її продуктивністю так само, як управляють іншими бізнес-процесами. Основними цілями й завданнями організацій, що здійснюють ІТ підтримку, є, з одного боку, зниження вартості обслуговування комп'ютерної інфраструктури й поліпшення якості обслуговування; з іншого - підвищення віддачі від інвестицій в інформаційні технології. Оскільки старші менеджери визначають комп'ютерну інфраструктуру як все ще ризиковану частину бізнесу, уразливого корпоративного активу, то організація повинна відводити цьому активне одне з найголовніших значень у досягненні корпоративних бізнес-цілей. Результат полягає в тому, щоб посилити ретельність перевірки ІТ ініціатив і вимог по контролю і зниження сукупної вартості володіння ІТ. Однак швидкість впровадження нових технологій і додатків в комп'ютерну інфраструктуру випереджає продуктивність в області ефективного управління та підтримки інфраструктур, таким чином, зростає ІТ. При здійсненні контролю над операційним бюджетом зростають вимоги до ІТ-персоналу. Не дивно що в результаті у ІТ-організацій істотно знижуються якість і обсяг ІТ-підтримки. Це призводить до збільшення витрат за рахунок заміни застарілого обладнання у кінцевих користувачів, отже, зростає загальна вартість підтримки. Як правило, ІТ-менеджер може поліпшити якість обслуговування шляхом збільшення вартості або знизити вартість за рахунок зменшення показників рівня обслуговування. Однак вибір напрямку повинен полягати в тому, щоб одночасно сконцентруватися на діяльності з планування та прогнозування.[4]

Після кризи початку 2000-х прагнення до економії в області ІТ, характерне, нікуди не зникло, і керівники, які оцінюють ресурси підприємства, можуть відігравати важливу роль, допомагаючи своїм підприємствам

вирішувати завдання скорочення витрат. Особливу увагу слід звертати на важливі проблеми і тенденції в області ІТ витрат і рекомендації різних компаній з питань скорочення витрат ІТ департаменту.[3]

Світове падіння витрат на інформаційні технології продовжиться. Після декількох років постійного зростання ІТ витрат, процес став сповільнюватися. У будь-якій галузі підприємство в середньому витрачає приблизно 4% свого валового доходу на діяльність, пов'язану з інформаційними технологіями. На більшості великих підприємств ІТ витрати будуть зростати на 3-5% щорічно.

Приховані витрати або витрати бізнес підрозділу в області інформаційних технологій будуть складати основну частину загальних витрат на інформаційні технології.

У цих умовах ряд компаній рекомендують:

- скоротити основні витрати на інформаційні технології;
- впроваджувати процеси управління інвестиціями в інформаційні технології;
- уважно вивчити природу прихованих витрат підприємства.

На перший план вийшли питання забезпечення безпеки, тому багато підприємства стали направляти кошти, призначені для інших проектів, на ці цілі.

У діловому середовищі в даний час спостерігаються такі тенденції:

- підприємства хочуть використовувати вже існуючі ІТ інвестиції і тільки після цього робити нові вкладення;
- основні витрати на інформаційні технології складають значні суми йі продовжують зростати;
- в бюджетній сфері пріоритети розставляються в області інформаційних технологій;
- багато керівників непогано розбираються в інформаційних технологіях і хочуть мати велику свободу при прийнятті рішень в цій області;
- ІТ департамент стикається із загрозою в особі аутсорсингу;
- багато підприємств вимірюють цінність інформаційних технологій для бізнесу за кінцевими результатами.

Зовсім недавно, коли економічна ситуація була більш стійкою, багато компаній, орієнтовані на використання інформаційних технологій, прагнули перевершити своїх конкурентів по витратах. Однією з їх цілей було змусити конкурентів з меншими ресурсами послабити свої позиції, намагаючись

підтягнутися до більш високого рівня ІТ-витрат. хоча зараз деякі використовують цю тактику, ряд підприємств скоротили ІТ-витрати, зберігши при цьому максимальний обсяг ІТ-інвестицій, призначений для сприяння розвитку бізнесу.[2]

У цих умовах ІТ департаменти повинні вибрати правильні показники і використовувати процес регулярного оновлення інформації, щоб пояснити тенденції і зміни. Слід встановити прийнятні межі показників, щоб гарантувати, що в потрібний момент вище керівництво отримає сигнал тривоги.

Досягнення ІТ департаментом кращих "підсумкових результатів" починається з розуміння того, де саме витрачаються кошти його бюджету. У звичайному ІТ департаменті західної компанії близько 22% ІТ витрат припадає на придбання капітальних товарів і послуг. Зазвичай це нові придбання, які легко проконтролювати (наприклад, можна відкласти розгортання нових ПК або реалізацію нового програмного модуля).

Список літератури:

1. Заяць В. М. Роль інформаційних технологій у формуванні стратегічного мислення менеджера / В. М. Заєць // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – №6 (96). – С. 280-288. Воронков Д.К. Розвиток підприємства: управління змінами та інновації: монографія / Д.К. Воронков, Ю.С. Погорелов. – Харків: АдВА™, 2009. – 436 с
2. Інформаційні технології та моделювання бізнес-процесів : навч. посіб. / О. М. Томашевський, Г. Г. Цегелик, М. Б. Вітер, В. І. Дудук. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 296 с.
3. Інформаційні технології як фактор суспільних перетворень в Україні: зб. аналіт. доп. / М. А. Ожеван, С. Л. Гнатюк, Т. О. Ісакова; за заг. ред. Д. В. Дубова. – К. : НІСД, 2011. – 96 с.
4. Шевчук А. В. Інформаційні технології в забезпеченні соціально-економічного розвитку регіону [Текст]: (монографія) / А. В. Шевчук ; відп. ред. : Л. К. Семів. – Л.: 2007. – 139 с.

ОСНОВНІ НАПРЯМИ ВПЛИВУ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ НА ЕКОНОМІЧНУ ДІЯЛЬНІСТЬ ДЕРЖАВИ

Тогобицька В.Д.
докторант Навчально-
науково-виробничого
центру НУЦЗУ, Харків

Під впливом цифрової трансформації зазнають змін механізми управління і ринкові бізнес-моделі, трансформуються моделі формування доданої вартості, скорочується значення посередницької діяльності в

економіці, збільшуються можливості індивідуального підходу при створенні товарів і послуг [2]. Перехід до інтенсивної цифрової трансформації може мати далекосяжні політичні наслідки для макроекономіки.

Цифрова економіка, також відома як інтернет-економіка, нова економіка або веб-економіка, відноситься до економіки, яка в значній мірі заснована на цифрових технологіях, включаючи цифрові мережі зв'язку, комп'ютери, програмне забезпечення та інші пов'язані з ними інформаційні технології. Іншими словами, термін «цифрова економіка» відноситься до конвергенції технологій обчислень через Інтернет і, як наслідок, до потоку інформації і технологій, які стимулюють електронну торгівлю і стимулюють величезні організаційні зміни [1].

Цифрова трансформація швидко поширилася у багатьох країнах світу. Однак цифрові дивіденди - ширші вигоди від розвитку й використання цих технологій - відстали [3]. У ряді випадків цифрова трансформація сприяє зростанню, розширенню можливостей і поліпшенню якості продукції та послуг, проте її сукупний вплив проявляється нерівномірно і неоднозначно. Для того, щоб можна було очікувати тотального позитивного ефекту від цифрової трансформації, необхідно ліквідувати існуючий розрив у можливостях використання цифрових технологій, особливо в частині доступу в інтернет. Однак, саме по собі створення однорідного цифрового простору не гарантує отримання вигод від його використання. Щоб отримати максимальну користь з цифрової революції, необхідно працювати над «аналоговими доповненнями» - заходами інституційного характеру. Ця робота повинна включати встановлення правил, що забезпечують конкуренцію між підприємствами, адаптацію навичок працівників до вимог нової економіки та забезпечення відповідальності.

Дослідники виділяють п'ять напрямків впливу цифрової трансформації на економічну діяльність:

1. Збір та аналіз даних. Компанії зможуть збирати великі обсяги інформації про переваги клієнтів для прогнозування їх поведінки і поліпшення надання послуг;

2. Персоналізація та налаштування. Компанії зможуть надавати індивідуальні продукти й послуги. Клієнти очікують оптимізації взаємодії і розраховують на те, що продавці будуть мати інформацію про історію покупок, перевагах при оплаті, адреси доставки та інших деталях;

3. Експерименти та безперервний розвиток. Компанії зможуть використовувати великі набори даних і потужні алгоритми прогнозування для прийняття рішень про виробництво й розподіл ресурсів;

4. Інновації в контрактах. Компанії і споживачі зможуть відстежувати, контролювати і перевіряти роботу осіб, з якими вони ведуть транзакції. Це породить нові типи економічних транзакцій;

5. Комунікації і комунікаційні інструменти. Компанії зможуть більш ефективно обслуговувати глобальний ринок своїх продуктів і послуг. Програмне забезпечення для обміну документами, відеоконференції, бездротові мобільні пристрої дозволять людям і ресурсів взаємодіяти з більшою гнучкістю, незалежно від їх місцезнаходження [4].

Напрямки впливу цифрової трансформації, на нашу думку, можна використовувати в якості структурної основи системи оцінки з впливу на соціально-економічну систему. Сфери реалізації можуть сформувати другий вимір у системі оцінок, надавши їй матричний формат. Впливу цифрової трансформації схильні окремі суб'єкти економіки, більш складні структури, які за галузевою (традиційному) та / або регіональному (територіальному) ознакою, національна економіка в цілому, що визначає рівні, для яких повинні встановлюватися показники оцінки.

Сучасний рівень розвитку цифрової трансформації дозволяє організувати процеси збору, обробки і доставки за місцем використання базової та результативної інформації, з мінімальним відволіканням трудових, матеріальних і фінансових ресурсів на виконання цих функцій. Стрімкий розвиток цифрової трансформації зумовив істотні зміни в усіх сферах життя суспільства, зберігаючи при цьому високий потенціал подальших змін. Діджіталізація так чи інакше впливає на більшість людських взаємодій, а суспільні та економічні інститути, частина з запізненням, намагаються адаптуватися до цих впливів. Жодна сфера не залишається непроникною для змін, наслідки діджіталізації відчуються в приватному секторі, в державному секторі, в галузях, які до сих пір були мало схильні до впливу технологій.

В даний час велика кількість досліджень присвячено вивченню, поясненню і осмисленню технологічних змін, що мали місце в минулому. Необхідно визначити, що з наявного досвіду та отриманих результатів може бути застосовано в цифровій економіці. Це дозволить більш реалістично оцінити її потенційні наслідки і перспективи, усвідомити проблеми і

попередити їх руйнівний вплив, а також своєчасно виявити і використовувати можливості, що відкриваються. У питаннях цифрової економіки існує великий розрив між академічною наукою та аналітикою.

Список літератури:

1. Доронін І.М. Цифровий розвиток та національна безпека у контексті правових проблем. Інформація і право. 2019. № 1. С. 29-36.
2. Подольчак Н. Ю., Білик О. І., Левицька Я. В. Сучасний стан цифровізації в Україні. Ефективна економіка. 2019. № 10. – URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=7300>
3. Пожуєв В.І. Розвиток концептуальних засад інформатизації сучасного українського суспільства. Гуманітарний вісник ЗДІА. 2010. Випуск 41. С. 4-17
4. Дітковська Л.А. Місце інформаційно-комунікаційних технологій у професійній діяльності соціальних працівників. Збірник наукових праць Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна». 2013. № 2(8). С.78-82

Наукове видання

***ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ
ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ:
ТЕОРІЯ І КРАЩІ ПРАКТИКИ 21 СТОЛІТТЯ***

**Матеріали
Всеукраїнської науково-практичної конференції
(17 листопада 2020 року)
Мелітополь, Україна**

Підписано до друку 16.11.2020 р., Формат 60*84/16
Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman. Друк
цифровий. Умовні друковані аркуші 13,48. Електронне
видання. Замовлення № 3120

Видано та надруковано ФО-П Однорог Т.В. 72313, м. Мелітополь, вул.
Героїв Сталінграда, 3а Тел. (098) 243 96 51

Свідоцтво про внесення суб'єкта
видавничої справи до Державного
реєстру видавців, виробників і
розповсюджувачів видавничої продукції
від 29.01.2013 р. серія ДК №4477